

T.C.

**MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

**BANKALARIN YABANCI FON KAYNAKLARI VE
BANKA FON KAYNAK TERCİHİNİN BANKA
PERFORMANSINA ETKİSİ: TÜRKİYE'DEKİ MEVDUAT
BANKALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Mustafa ÇELİK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Doç. Dr. Ömer TEKŞEN

BURDUR, 2018

T.C.

**MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

**BANKALARIN YABANCI FON KAYNAKLARI VE
BANKA FON KAYNAK TERCİHİNİN BANKA
PERFORMANSINA ETKİSİ: TÜRKİYE'DEKİ MEVDUAT
BANKALARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA**

Mustafa ÇELİK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Doç. Dr. Ömer TEKŞEN (Danışman)

Doç. Dr. Burcu ASLANTAŞ ATEŞ

Yrd. Doç. Dr. Murat BELKE

BURDUR, 2018

TEZ ONAY SAYFASI

 MAKÜ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU
--	--------------------------------------

M.A.K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 27.12.2017 tarih ve 2017/31 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 16.01.2018 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Mustafa ÇELİK'İN "Bankaların Yabancı Fon Kaynakları Ve Banka Fon Kaynak Tercihinin Banka Performansına Etkisi: Türkiye'deki Mevduat Bankaları Üzerine Bir Araştırma" konulu tez çalışması İşletme Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE

(TEZ DANIŞMANI) : Doç. Dr. Ömer TEKŞEN

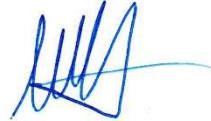
ÜYE

: Doç. Dr. Burcu ASLANTAŞ ATEŞ

ÜYE

: Yrd. Doç. Dr. Murat BELKE

ONAY

M.A.K.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun ...../...../..... tarih ve ...../..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

SBE/A/10

ETİK BEYAN METNİ

T.C.

MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ETİK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**Bankaların Yabancı Fon Kaynakları ve Banka Fon Kaynak Tercihinin Banka Performansına Etkisi: Türkiye’deki Mevduat Bankaları Üzerine Bir Araştırma**” adlı çalışmanın, proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etik kurallarına uygun bir şekilde hazırlandığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

16.07.2018

Mustafa ÇELİK

TEŞEKKÜR

Bugüne dek hayatımın her döneminde beni destekleyen aileme ve hayatımı anlamlı kılan nişanlım Ayşe'ye sevgi ve şükranlarımı sunarım.

Yüksek Lisans öğrenim hayatım boyunca şahsımı, yüksek lisans bursu ile destekleyen TUBİTAK'a teşekkür ederim.

Yapmış olduğum çalışmada her zaman yanımda olan değerli danışman hocam Doç. Dr. Ömer TEKŞEN'e, tez yazma aşamasında daima desteğini aldığım hocam Doç. Dr. İsmail ÇELİK'e ve son olarak veri analizi konusunda bana edindirdiği kazanımlar dolayısıyla Yrd. Doç. Dr. Murat BELKE'ye en içten teşekkürlerimi sunarım.

Bünyesinde yer aldığım 1,5 yıl içerisinde şahsıma, bankacılık ile ilgili değerli kazanımlar edindiren Ziraat Bankası Teftiş Kurulu'na sevgi ve şükranlarımı sunarım.

(ÇELİK, Mustafa, *Bankaların Yabancı Fon Kaynakları Ve Banka Fon Kaynak Tercihinin Banka Performansına Etkisi: Türkiye'deki Mevduat Bankaları Üzerine Bir Araştırma* , Yüksek Lisans Tezi, Burdur, 2018)

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, bankaların yüksek fon çeşitliliği altında yaptıkları fon tercihlerinin banka performansı üzerinde bir etkisinin olup olmadığını araştırılmasıdır. Bu kapsamda, sahip oldukları aktif, kredi, çalışan ve mevduat büyüklükleri ile Türk bankacılık sektörünü yansıttıkları kabulüyle Türkiye'de faaliyet gösteren 10 mevduat bankasının 2012-2016 yılları arasındaki çeyreksel bazdaki bilançoları temel veri olarak kullanılmıştır. Bu veri üzerinden, CAMELS analizi ile bankaların performans düzeyleri belirlenmiştir. Daha sonra söz konusu performans düzeylerinin banka fon kaynak tercihinden etkilenip etkilenmediği sorusuna Panel Regresyon yöntemi ile cevap bulunmaya çalışılmıştır. Bu yöntem içerisinde bankaların mevduat, menkul kıymet ihracı, repo, yurtdışı kaynaklı krediler bazında farklılaşan tercihleri bağımsız değişken ve CAMELS performans puanı bağımlı değişken olarak kullanılmıştır. Çalışmada fon kaynak dağılımının, mevduatın vade, tutar, sahiplik yapısının ve alınan kredilerin vade yapısının banka performansı üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca optimal banka fon kaynak tercihi üzerine yapılabilecek diğer araştırmalar için bir ön çalışmanın oluşturulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Banka Fon Kaynakları, Banka Performansı, Fon Kaynak Tercihi, CAMELS analizi, Yabancı Fon Kaynakları, Banka Pasifi.

(ÇELİK, Mustafa, *External Fund Sources of Banks and Effect of Fund Choice on Bank Performance: A Research on Turkish Deposit Banks* , MSc Thesis, Burdur, 2018)

ABSTRACT

The aim of this paper is to study whether fund preference of banks under high variety of fund options has any effect on bank performance or not. In this context, the balance sheets of 10 banks (between 2012-2016 years quarterly reported) that reflect Turkish banking sector with their level of assets, loans, deposits and employees are used as basic data. On this data, by using CAMELS analysis, performance levels of those banks are determined. Then, whether the CAMELS performance levels of banks are affected by fund choice of banks or not tried to be found through panel regression analysis. In this analysis, deposit, security issuance, repo and international loans preferences of banks are used as independent variables and CAMELS performance ratings are used as dependent variable. As a result, it is concluded that fund source distribution, structure of term, ownership and amount of deposits and term structure of loans have an effect on bank performance. Finally, by this study, a primary pathway tried to be formed for further researches on optimal banking fund choice.

Keywords: Bank Fund Sources, Bank Performance, Fund Source Choice, CAMELS Analysis, External Fund Sources, Bank Liabilities.

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI.....	i
ETİK BEYAN METNİ	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar DİZİNİ	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR VE SEMBOLLER.....	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

BANKALARIN YABANCI FON KAYNAKLARI

1.1 Mevduat ve Türleri.....	4
1.1.1 Vadesine Göre Mevduat Türleri.....	6
1.1.1.1 Vadesiz Mevduat.....	6
1.1.1.2 Vadeli Mevduat.....	7
1.1.1.3 Kırık Vadeli Mevduat	8
1.1.1.4 İhbarlı Mevduat.....	8
1.1.1.5 Birikimli Mevduat.....	8
1.1.2 Hesap Sahiplerine Göre Mevduat Türleri	9
1.1.2.1 Tasarruf Mevduatı.....	9
1.1.2.2 Ticari Mevduat	10
1.1.2.3 Resmi Mevduat	10
1.1.2.4 Bankalararası Mevduat.....	11
1.1.2.5 Diğer Kuruluşlar Mevduatı	12
1.1.3 Para Cinsine Göre Mevduat Türleri	12
1.1.3.1 Türk Parası Mevduatı.....	12

1.1.3.2 Yabancı Para Mevduat	12
1.2 Tahvil ve Bono İhracı	13
1.2.1 Tahvil İhracı	14
1.2.2 Bono İhracı.....	15
1.3 Para ve Sermaye Piyasalarından Sağlanan Diğer Fonlar	16
1.3.1 TCMB Piyasalarından Sağlanan Fonlar.....	16
1.3.2 BIST Borçlanma Araçları Piyasasından Sağlanan Fonlar	17
1.3.3 Takasbank Para Piyasasından Sağlanan Fonlar	18
1.3.4 İkincil Piyasalardan Sağlanan Fonlar.....	18
1.4 Bankalararası Döviz Piyasası.....	18
1.5 Türk Eximbank Kredileri	19
1.6 Yurtdışından Sağlanan Krediler.....	19
1.6.1 Sendikasyon Kredileri.....	20
1.6.2 Seküritizasyon Kredileri.....	20
1.7 Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler (VDMK).....	21

İKİNCİ BÖLÜM

BANKA PERFORMANSI

2.1 Performans ve Performans Değerlendirme Kavramları.....	25
2.1.1 Finansal Performans Ölçüm Yöntemleri.....	26
2.1.1.1 Oran Analizi	26
2.1.1.2 Artık Gelir	28
2.1.1.3 Ekonomik Katma Değer (EVA©).....	29
2.2 Banka Performansı	30
2.2.1 Banka Performansını Etkileyen Faktörler.....	30
2.2.1.1 Sahiplik Yapısı	31
2.2.1.2 Yönetim Yapısı	32
2.2.1.3 Pazar Yapısı	33
2.2.1.4 Risk Yapısı	35
2.2.1.5 Diğer Faktörler	36
2.2.2 Banka Performansının Ölçümü.....	37
2.2.2.1 Banka Performansının Ölçümünde Geleneksel Yöntemler	38
2.2.2.2 Banka Etkinliği	40

2.2.2.3 Veri Zarflama Analizi (DEA)	41
2.2.2.4 Gri İlişkisel Analiz (GİA)	44
2.2.2.5 CAMELS Analizi	45
2.2.2.5.1 CAMELS'in Bileşenleri	46
2.2.2.5.2 CAMELS Skorlarının Hesaplanması	51

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YABANCI FON KAYNAK YAPISI VE TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ

3.1 Türk Bankacılık Sektöründe Yabancı Fon Kaynak Tercihi	56
3.1.1 Türk Bankacılık Sektöründe Yabancı Fon Kaynağı Kullanımı	57
3.1.2 Türk Bankacılık Sektöründe Temel Yabancı Fon Kaynağı Olarak Mevduatlar	59
3.1.3 Türk Bankacılık Sektöründe Mevduat Dışı Yabancı Fon Kaynaklarının Kullanımı	64
3.1.4 Türk Bankacılık Sektöründe Yabancı Fon Kaynağı Olarak Diğer Pasifler ...	68
3.1.5 Türk Bankacılık Sektöründe Yabancı Fon Kaynak Tercihine İlişkin Genel Bulgular	70
3.2 Türk Bankacılık Sektörünün CAMELS Yöntemiyle Performans Değerlendirmesi	71
3.2.1 Sermaye Yeterliliği	72
3.2.2 Aktif Kalitesi	73
3.2.3 Yönetim Kalitesi	74
3.2.4 Kârlılık	76
3.2.5 Likidite	77
3.2.6 Piyasa Riskine Duyarlılık	78
3.2.7 Genel Performans Düzeyi Değerlendirmesi	79

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNDE MEVDUAT BANKALARI ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

4.1 Araştırma	82
---------------------	----

4.1.1 Araştırmanın Kapsamı ve Amacı	83
4.1.2 Araştırmanın Kısıtları.....	83
4.1.3 Evren ve Örneklem Seçimi	84
4.1.4 Araştırmanın Modeli, Değişkenler, Veri Seti ve Hipotezler.....	86
4.1.5 Araştırmanın Yöntemi.....	91
4.1.5.1 Panel Veri Analizi	91
4.1.5.2 Panel Veri Modelleri	92
4.1.5.2.1 Klasik Model.....	92
4.1.5.2.2 Sabit Etkiler Modeli	93
4.1.5.2.3 Tesadüfi Etkiler Modeli	94
4.1.5.3 Panel Veri Modellerinin Seçimine Yönelik Tercihler	95
4.1.5.4 Panel Veri Modellerinde Temel Varsayımların Sınanması	97
4.1.5.4.1 Klasik Model İçin Varsayım Testleri.....	97
4.1.5.4.2 Sabit Etkiler Modeli İçin Varsayım Testleri	98
4.1.5.4.3 Tesadüfi Etkiler Modeli İçin Varsayım Testleri	98
4.1.5.5 Panel Veri Analizinde Dirençli Tahminciler Yöntemleri	98
4.1.6 Stata Analizi Bulguları.....	99
4.1.6.1 Betimleyici İstatistikler	100
4.1.6.2 Doğru Tahmincinin Tespit Edilmesine Yönelik Analiz Sonuçları	101
4.1.6.2.1 Model Tespitine Yönelik Analizler.....	101
4.1.6.2.2 Varsayımların Test Edilmesine Yönelik Analizler	103
4.1.6.3 Driscoll – Kraay Tahmincisi Kullanılarak Elde Edilen Regresyon Analizi Sonuçları ve Bulgular.....	104

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1 Araştırmanın Sonuçları	110
5.2 Öneriler	113
KAYNAKÇA	115
EKLER.....	124
EK-1-BANKA BİLANÇOSU PASİFİ	125

EK-2- KAMU HAZNEDARLIĞI GENEL TEBLİĞİ RESMİ MEVDUAT AZAMI FAİZ ORANLARI	126
EK-3- SERMAYE YETERLİLİĞİ SKORLARININ HESAPLANMASINDA KULLANILAN ORANLAR	127
EK-4- AKTİF KALİTESİ SKORLARININ HESAPLANMASINDA KULLANILAN ORANLAR	128
EK-5- YÖNETİM KALİTESİ SKORLARININ HESAPLANMASINDA KULLANILAN ORANLAR VE BÜYÜKLÜKLER	129
EK-6- KÂRLILIK SKORLARININ HESAPLANMASINDA KULLANILAN ORANLAR	130
EK-7- LİKİDİTE SKORLARININ HESAPLANMASINDA KULLANILAN ORANLAR	131
EK-8- PİYASA RİSKİNE DUYARLILIK SKORLARININ HESAPLANMASINDA KULLANILAN ORANLAR	132
EK-9-ARAŞTIRMADA KULLANILAN VERİ SETİ.....	133
EK-10-F-TESTİ ANALİZLERİ.....	138
EK-11- LM TESTİ ANALİZİ.....	139
EK-12-HOMOSKEDASTİSİTE VARSAYIMI İÇİN DEĞİŞTİRİLMİŞ WALD TESTİ.....	140
EK-13-OTOKORELASYONSUZLUK VARSAYIMI İÇİN BALTAGİ-WU YEREL EN İYİ DEĞİŞMEZ TESTİ.....	141
EK-14-BİRİMLER ARASI KORELASYONSUZLUK VARSAYIMI İÇİN FRIEDMANTESTİ.....	142
EK-15 DRİSCOLL VE KRAAY TAHMİNCİSİ İLE GERÇEKLEŞTİRİLEN REGRESYON ANALİZİ.....	143
ÖZGEÇMİŞ.....	144

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1.1 - VDMK İhraç Türleri.....	23
Tablo 2.1 - Veri Zarflama Analizi Örneği.....	42
Tablo 2.2 - CAMELS Bileşenleri Değerlendirme Kriterleri.....	48
Tablo 2.3 - CAMELS Analizinde Kullanılan Oranlar ve Oran Ağırlıkları.....	53
Tablo 2.4 - Bileşik CAMELS Değerlerine Karşılık Gelen CAMELS Notları.....	55
Tablo 3.1 - CAMELS Analizine Tabi Tutulan Bankalar	71
Tablo 3.2 - Sermaye Yeterliliği Performans Skorları.....	73
Tablo 3.3 - Aktif Kalitesi Performans Skorları	74
Tablo 3.4 - Yönetim Kalitesi Performans Skorları.....	75
Tablo 3.5 - Kârlılık Performans Skorları	76
Tablo 3.6 - Likidite Performans Skorları	77
Tablo 3.7 - Piyasa Riskine Duyarlılık Skorları	78
Tablo 3.8 - Genel CAMELS Skorları.....	79
Tablo 3.9 - Nihai CAMELS Notları.....	80
Tablo 4.1 - Örnekleme Dahil Edilen Bankalar	85
Tablo 4.2 - Dirençli Tahminciler Tercih Tablosu	99
Tablo 4.3 - Araştırmada Kullanılan Değişkenlere İlişkin Betimleyici İstatistikler.....	100
Tablo 4.4 - Panel Regresyon Analizi Sonuçları	104
Tablo 4.5 - Hipotez Test Sonuçları.....	108

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1 - Yurtdışı Kaynaklı Krediler.....	19
Şekil 1.2 - VDMK'nın İşleyişi	21
Şekil 2.1 - Veri Zarflama Grafiği.....	43
Şekil 2.2 - CAMELS Notunun Hesaplanması Aşamaları.....	51
Şekil 3.1 - Türk Bankacılık Sektöründe Yabancı Fon Kaynaklarının Kullanımı	57
Şekil 3.2 - Türk Bankacılık Sektöründe Mevduatın Yabancı Kaynaklar İçerisindeki Yeri	59
Şekil 3.3 – Türk Bankacılık Sektöründe Yabancı Para Üzerinden Mevduatların Toplam Mevduatlar İçerisindeki Yeri	60
Şekil 3.4 - Türk Bankacılık Sektöründe Ortalama Mevduat Vadesi	61
Şekil 3.5 - Türk Bankacılık Sektöründe Mevduatın Sahiplerine Göre Dağılımı.....	62
Şekil 3.6 - Türk Bankacılık Sektöründe Tasarruf Mevduatı Sigortasına Tabi Mevduatın Toplam Mevduat İçerisindeki Payı	63
Şekil 3.7 - Türk Bankacılık Sektöründe Mevduat Dışı Fon Kaynaklarının Toplam Yabancı Kaynaklar İçindeki Yeri.....	64
Şekil 3.8 - Türk Bankacılık Sektöründe Mevduat Dışı Fon Kaynaklarının Dağılımı	65
Şekil 3.9 - Türk Bankacılık Sektöründe İhraç Edilen Menkul Kıymetlerin Gelişimi ve Kendi İçinde Dağılımı.....	67
Şekil 3.10 – Türk Bankacılık Sektöründe Alınan Kredilerin İçinde YP Kredilerinin Oranı	67
Şekil 3.11 - Türk Bankacılık Sektöründe Diğer Pasiflerin Toplam Yabancı Kaynaklar İçerisindeki Yeri.....	69
Şekil 3.12 - Türk Bankacılık Sektöründe Diğer Pasif Kalemlerinin Dağılımı	69
Şekil 3.13 - Analize Tabi Tutulan Bankaların Türk Bankacılık Sektöründeki Payları ..	72
Şekil 4.1- Örneklem Bankalarının Türk Mevduat Bankaları İçerisindeki Yeri.....	85

Şekil 4.2 - Panel Veri Modelleme Süreci.....95

KISALTMALAR VE SEMBOLLER

AOMF	: Ağırlıklı Ortalama Mevduat Faizi
AOSM	: Ağırlıklı Ortalama Sermaye Maliyeti
APİ	: Açık Piyasa İşlemleri
AŞ	: Anonim Şirket
ATM	: Automatic Teller Machine (Bankamatik)
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BİST	: Borsa İstanbul
CAMELS	: Sermaye Yeterliliği-Aktif Kalitesi-Yönetim Kalitesi-Kârlılık-Likidite-Pazar Riskine Duyarlılık
DEA	: Data Envelopment Analysis (Veri Zarflama Analizi)
DTH	: Döviz Tevdiat Hesabı
EFT	: Electronic Fund Transfer (Elektronik Fon Transferi)
EVA	: Economic Value Added (Ekonomik Katma Değer)
FAVÖK	: Faiz ve Vergi Öncesi Kâr
GEKK	: Genelleştirilmiş En Küçük Kareler Yöntemi
GİA	: Gri İlişkisel Analiz
GİT	: Grup İçi Tahminci
HEKK	: Havuzlanmış En Küçük Kareler
KMH	: Kredili Mevduat Hesabı

LM	: Langrange Katsayısı
NOPAT	: Net Operating Profit After Tax (Vergi Sonrası Faaliyet Kârı)
OTC	: Over the Counter (Tezgahüstü)
POS	: Point of Sales Terminal (Satış Noktası Terminali)
ROA	: Return on Asset (Varlık Kârlılığı)
ROE	: Return on Equity (Özkaynak Kârlılığı)
ROI	: Yatırımların Geri Dönüş Oranı
RMP	: Relative Market Power (Göreceli Piyasa Gücü)
SCP	: Structure-Conduct-Performance (Yapı-Davranış-Performans)
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
STMM	: Satılan Ticari Malların Maliyeti
SWIFT	: Society for Worldwide Interbank Financial Communication (Dünya Geneli Bankalararası İletişim Topluluğu)
SYR	: Sermaye Yeterlilik Rasyosu
TBB	: Türkiye Bankalar Birliği
T	: Türkiye
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
TCMB	: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TDK	: Türk Dil Kurumu
TL	: Türk Lirası

- TMSF : Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
- TP : Türk Parası
- UFIRS : Uniform Financial Institutions Rating System (Finansal Kuruluşlar Tekdüzen Dereceleme Sistemi)
- VDMK : Varlığa Dayalı Menkul Kıymet
- YP : Yabancı Para

GİRİŞ

Bankacılık faaliyeti, ilk medeniyetlerden bu yana insanlığın yaşamının bir parçası olmuştur. Doğanın bir kanunu olarak kaynakların eşit bir dağılım içerisinde olmaması, daima ekonomideki birimlerin bazılarının gelirden daha çok pay alıp bunu biriktirmesini ve bir diğer birimin de bu biriktirilen fonlara ihtiyaç duymasını beraberinde getirmiştir. Geleceğe dönük beklentilerin, ekonominin içerisinde yer alan birimlerin çoğu tarafından olumlu olarak algılanması neticesinde kredi kurumu ortaya çıkmıştır (Harari, 2016:302-307). Yine daha çok kaynağa sahip olması sayesinde belli bir birikim seviyesine ulaşan kesim, söz konusu birikimini güvende tutmaya ihtiyaç duymuştur. Bahsi geçen ihtiyaçlar, bankacılığı ve dolayısıyla finansal sistemi oluşturmuştur (Yetiz, 2009:9).

Mezopotamya’da yer alan Uruk kentinde yapılan kazılarda ortaya çıkan “*Kızıl Tapınak*” insanlığın ilk bankası, bu tapındaki papazlar da ilk bankacılar olarak kabul edilmektedir. Çünkü Kızıl Tapınak’a yapılan bağışlar papazlar tarafından kaynak ihtiyacı içinde olanlara belli bir faiz karşılığında kiralanmaktaydı. Babiller zamanında ise bankacılığın giderek daha fazla yaygınlaşması neticesinde bankacılık kurallarına, Hammurabi Yasalarında yer verilmiştir (Sungur, 1998:1).

Eski Yunan’da ise Mezopotamya’dakine benzer bir biçimde tapınaklarda biriktirilen varlıkların faiz ve kâr getiren işlere yatırıldığı bilinmektedir. Mabetlere ve bankerlere emaneten bırakılan paralar faiz karşılığı kiraya verilmekteydi. Bununla birlikte, Eski Yunan’da dini yapılara ve hususi kuruluşlara olan ihtiyacı azaltmak amacıyla kamu tarafından da bankacılık faaliyetlerine girişilmiştir (Takan, 2002:3).

Bugünkü anlamda bankacılık ise 1609 yılında kurulan Amsterdam Bankası, 1637’de kurulan Venedik Bankası gibi *Contadi di Banca*¹ sistemini geliştiren bankalar vasıtasıyla başlamıştır (Parasız, 2000:6).

19. yüzyıla gelindiğinde, sahip oldukları kaynak yapısı, bankaların faaliyet alanlarının ayrışmasını beraberinde getirmiştir. Öyle ki güçlü özkaynağa sahip bankalar yatırım bankaları; daha çok yabancı kaynağa sahip bankalar da ticaret ve mevduat bankaları olarak öne çıkmıştır (Çivi, 1985:21).

---

¹ Altın, gümüş gibi taşınması ve bölünmesi zor varlıklar yerine çek ve banknot gibi belgeleri kullanan bankacılık sistemi.

20. yüzyılda Dünya Savaşları sonrası sahip olduğu coğrafik ve ticari avantaj, aynı zamanda da Bretton Woods sistemi Amerikan bankalarını güçlü kılmış ve Amerika'ya bankacılığın merkezi haline getirmiştir (Oksay, 2003:48).

Günümüzde, bankacılık sistemi ATM, bankamatik ve kredi kartları, POS sistemi, elektronik bankacılık ürünleri, internet ve bilgisayar uygulamaları ile birlikte büyük oranda teknolojiye dayalı bir yapıya bürünmüş ve güçlü bir teknolojik altyapıdan ayrı düşünülemez hale gelmiştir (Vurucu ve Arı, 2014:22).

Bankacılığın tarihsel gelişimi pek çok şeyi değiştirmiş olmakla birlikte; sistemin sağlıklı bir biçimde işleyebilmesi halen daha bankacılığın ilk haliyle paralel bir biçimde ödünç verilebilir fonların bulunmasına dayalıdır.

Bankacılığın doğası gereği, verilen kredilerin büyük bir kısmı, bankanın özkaynaklarından çok dış kaynaklarına dayanmaktadır. Bu sebeple bir bankanın kârlılığı, performansı, sürekliliği gibi birçok unsurun, -bankanın sahip olduğu fonları nasıl kullandığının yanı sıra- ödünç verilecek fonların sağlandığı yabancı kaynakların da neler olduğuna bağlı olması muhtemeldir. Bu kapsamda çalışma, farklı fon alternatifleri arasında bankaların yaptığı fon tercihinin ve fon dağılımının banka başarısı üzerinde herhangi bir etkisi olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Çalışmanın birinci bölümü, bankaların fon kaynakları üzerinedir. Bu bölüm altında fon kaynaklarının neler olduğu, söz konusu kaynaklara ilişkin hukuki altyapı, bu kaynakların bankalarca kullanılması durumunda onlara getireceği avantajlar ve aynı zamanda kullanımından doğan dezavantajlara değinilmiştir. Bu bölümün sonunda tez çalışmasının bağımsız değişkenine ilişkin literatür bilgisinin okuyucuya verilmesi amaçlanmıştır.

Çalışmanın ikinci bölümü, banka performansı üzerinedir. Söz konusu bölüm altında performans kavramı, banka performansı ve banka performansının ölçümü, bu kapsamda kullanılan yöntemler ve analizlere yer verilmiştir. İkinci bölüm ile birlikte çalışmanın bağımlı değişkenlerine ilişkin kavramsal bilgi ihtiyacı karşılanmıştır.

Çalışmanın üçüncü bölümü, çalışmanın araştırma kısmı için bir giriş ve hazırlık niteliğindedir. Öyle ki bu bölümde Türk Bankacılık sektörünün genel fon kaynak yapısı ve tercihi üzerine çıkarımlarda bulunulmuş ve bu konuya ilişkin bilgiler verilmiştir. Ayrıca çalışmanın araştırma kısmında da kullanılmış olan en büyük aktif büyüklüğüne

sahip Türkiye’de faaliyet gösteren 10 mevduat bankasının CAMELS analizi vasıtasıyla performans puanları hesaplanmış ve söz konusu performans rakamları çalışmanın araştırma kısmı için bağımlı değişken ihtiyacını karşılamıştır.

Çalışmanın dördüncü bölümü, tez kapsamında sorulan “Bankaların fon kaynak tercihi banka performansını etkiler mi?” sorusuna bir yanıt bulmak amacıyla, Türk bankacılık sektörünü yansıttığı kabul edilen Türkiye’de faaliyet gösteren 10 mevduat bankasının bilanço ve gelir tablosu verileri üzerinden yapılan bir panel regresyon çalışmasını içermektedir. Bu bölümde bankaların mevduat, menkul kıymet ihracı, yurtdışı kaynaklı krediler ve repo ile ilgili yaptıkları tercihlerin CAMELS performans puanı üzerinde etkisinin olup olmadığı araştırılmış ve sonuçlar okuyucuya sunulmuştur.

Çalışmanın beşinci ve son bölümü ise tüm tez çalışması kapsamında elde edilen bilgiler üzerinden varılan sonuç ve söz konusu sonuçlar üzerinden elde edilen önerileri içermektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

BANKALARIN YABANCI FON KAYNAKLARI

Bankaların yabancı fon kaynakları her ne kadar günümüzde finansal araçların hızla artması sonucu kolayca sınıflandırılmayacak kadar çoğalsa da; standart bir banka bilançosunun pasif tarafı incelendiğinde temel fon kaynaklarını tespit etmek çok da zor olmayacaktır. Bu bağlamda **EK.1**'de yer verilen banka bilançosunun pasif tarafı bu bölümde yer verilecek fon kaynaklarının neler olacağı yönünde bizlere yardımcı olacaktır.

EK.1'de de yer verildiği üzere banka bilançosunun pasifi özkaynaklar ve yabancı kaynaklardan oluşmaktadır. Temel yabancı kaynak kalemi mevduatlardır. Bunun yanında tahvil ve bono, para ve sermaye piyasası fonları, bankalararası döviz piyasası, yurtdışı kaynaklı krediler ve varlığa dayalı menkul kıymetler de diğer kaynaklar olarak göze çarpmaktadır.

1.1 Mevduat ve Türleri

5411 Sayılı Bankacılık Kanunu'na göre mevduat, "Yazılı ya da sözlü olarak veya herhangi bir şekilde halka duyurulmak suretiyle ivazlı veya bir ivaz karşılığında, istendiğinde ya da belli bir vadede geri ödenmek üzere kabul edilen para"(Bankacılık Kanunu, 2005: Md. 3) olarak tanımlanmaktadır. Tanım dikkatli bir biçimde irdelendiğinde;

- Mevduat sahiplerine fonlarını getirmeleri için gerek yazılı gerekse sözlü bir biçimde bir duyuru (bankanın mevduat kabul şartlarına ilişkin bir ilan) yapılması ve bu duyuru neticesinde finansal kuruluşun ödünç aldığı fonun mevduat sahibi tarafından mevduat olduğunun bilinmesi,
- Ödünç alınan fonun belli bir karşılıkla ya da karşılıksız olarak ödünç alındığı,
- Türüne göre istendiğinde ya da belli bir vadede mevduat sahibine geri ödeneceği hususları göze çarpmaktadır. Bu yönüyle mevduatın banka için bir

tür yükümlülük olduğu ve mevduat sahibine istendiğinde geri ödenmesi gereken geçici bir kaynak olduğu söylenebilmektedir.

5411 Sayılı Bankacılık Kanunu'nda "Kredi kuruluşları ile özel kanunlarına göre yetkili olanlar dışında hiçbir gerçek veya tüzel kişi, aslen veya fer'an meslek edinerek mevduat veya katılım fonu kabul edemez, ticaret unvanları ve kamuya yapacakları açıklamalar ile ilân ve reklamlarında bu izlenimi yaratacak ifade ve deyimleri kullanamaz" (Bankacılık Kanunu, 2005: Md. 60) denilmektedir. Bu ifadeden de anlaşılacağı üzere mevduat toplama yetkisi kanunla yalnızca kredi kuruluşları ve özel kanunlara göre yetkili olan tüzel kişilere verilmiştir. Bu yönüyle mevduat, diğer borçlardan ayrılmaktadır. Öyle ki bu borç türünü yalnızca kısıtlı sayıda tüzel kişi kullanabilmektedir.

Yine Bankacılık Kanunu'nun 62. maddesine göre, "Bankalar nezdindeki mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklardan hak sahibinin en son talebi, işlemi, herhangi bir yazılı talimatı tarihinden başlayarak on yıl içinde aranmayanlar zaman aşımına tabidir" (Bankacılık Kanunu, 2005: Md. 62). Yani, mevduat sahibinin, mevduat toplamaya yetkili kuruluşa getirmiş olduğu parayı 10 yıl süreyle arayıp sormaması durumunda, mevduat için zaman aşımı oluşacak ve mevduat sahibinin mevduat üzerindeki mülkiyeti sona erecektir.

Mevduatın tanımında yer verildiği üzere, mevduat bir karşılık verilmek suretiyle de toplanabilir. Söz konusu karşılık olan faiz, bankalarca serbest olarak belirlenebilir. Ancak, söz konusu faiz oranları uygulamaya konmadan önce TCMB'ye (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na) bildirilir. Bankalar TCMB'ye bildirdikleri oranları geçmemek koşuluyla mevduata ödedikleri faizi halkın görebilmesine imkân verecek biçimde duyururlar (Mevduat ve Kredi Faiz Oranları ile Kredi İşlemlerinde Faiz Dışında Sağlanacak Diğer Menfaatler Hakkında Tebliğ, 2006:Md. 3-6).

Mevduata ilişkin olarak verilen genel bilginin ardından, mevduatın bankacılık uygulamasında karşılaşılan türlerinden bahsetmek, okuyucunun mevduata ilişkin bilgi düzeyinin artmasına yardımcı olacaktır. Bu kapsamda, mevduatı sınıflarken, vadesine göre, hesap sahiplerine ve para cinsine göre mevduat türlerine yer verilmiştir. Vadesine göre mevduat türleri olarak, vadeli, vadesiz, kırık vadeli, ihbarlı ve birikimli mevduat; hesap sahiplerine göre mevduat türleri olarak, tasarruf mevduatı, ticari mevduat, resmi

mevduat ve bankalararası mevduat; para cinsine göre mevduat türleri altında ise Türk Lirası mevduatı ve yabancı para mevduatı irdelenmiştir.

1.1.1 Vadesine Göre Mevduat Türleri

Türk Dil Kurumu'nun (TDK) Güncel Türkçe Sözlüğü'ne göre vade "Bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi için tanınan süre, mühlet, mehil" (www.tdk.gov.tr) olarak ifade edilmektedir. Bu tanımdan yola çıkılarak bir mevduatın vadesinin de mevduat sahibinin tevdiatını geri isteme/isteyebilme zamanı olduğu söylenebilir. Bu zaman banka ve müşteri tarafından ortaklaşa belirlenir. Söz konusu tarafların belirledikleri vadeye göre mevduat türleri aşağıdaki gibi sınıflanabilir (Vurucu ve Arı,2014:293-295):

1.1.1.1 Vadesiz Mevduat

Vadesiz mevduat, bankanın iznine bağlı olmaksızın mevduat sahibi tarafından istenildiği zaman geri çekilebilen mevduat türüdür. Bu tür mevduat, nakit paraya çok benzer biçimde likit olduğundan mevduat sahibinin kısa vadeli nakit işlemlerinde bu hesap türü kullanılır (Karapınar, 2013:39).

Banka ve vadesiz mevduat müşterisi arasında yapılan sözleşmede hesap sahibinin isteği durumunda bakiyesinin tamamını ya da bir kısmını hemen geri alma hakkının bulunduğu ibaresi bulunmak zorundadır (Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, 2006: Md. 4).

Bu tür mevduatın müşteri tarafından hemen çekilebiliyor oluşu sebebiyle, bankanın bu kaynağı kredi gibi gelir getirici bir varlığa dönüştürmesi zordur. Bu sebeple bankalar bu mevduat türüne sıfır faiz uygulayabilir. Yine bu tür mevduat için banka müşteriden hesap işletim ücreti gibi karşılıklar talep edebilir (Vurucu ve Arı, 2014:294).

Vadesiz mevduat da bankacılık ürünlerindeki gelişmeye paralel olarak kendi içinde farklı türlere ayrılmaktadır. Bahsi geçen klasik vadesiz mevduatın yanında alt limitli ve kredili vadesiz mevduat hesaplarına (KMH) uygulamada yer verilmektedir. Alt limitli vadesiz mevduat hesapları, mevduat sahibinin belirleyeceği bir tutarın üzerindeki gün sonu bakiyelerinin bir yatırım aracına dönüştürülmesini içeren hesaplardır. KMH ise

mevduat sahibinin hesabında para bulunmaması durumunda faydalanabileceği ek bir krediyi içeren mevduat hesaplarıdır (Eriş, 2013:8-9).

1.1.1.2 Vadeli Mevduat

TCMB'nin yayımladığı Mevduat ve Katılım Fonlarının Vadeleri ve Türleri Hakkında Tebliğe göre vadeli mevduat, “1 aya kadar vadeli (1 ay dahil), 3 aya kadar vadeli (3 ay dahil), 6 aya kadar vadeli (6 ay dahil), 1 yıla kadar vadeli ve 1 yıldan uzun vadeli (1 ay, 3 ay 6 ay ve yıllık faiz ödemeli) olarak açılacak mevduattır” (Mevduat ve Katılım Katılım Fonlarının Vadeleri ve Türleri Hakkında Tebliğ, 2007:Md. 3/c).

Sözlük anlamına bakıldığında ise vadeli mevduat, mudi² ve finansal kuruluş tarafından önceden belirlenmiş bir vade ile finansal kuruluşa yatırılan ve vadenin gelmesinden önce finansal kuruluştan çekilemeyen mevduattır (Yalvaç, 2008:540).

Bir önceki bölümde belirtildiği üzere, vadesiz mevduatı mudinin her an geri çekebilme imkanı mevcutken; vadeli mevduatı hemen çekebilmek mümkün değildir. Bu negatif yönünü giderebilmek adına mudilere vadelerine göre bankalar tarafından önceden belirlenmiş oranda faiz ödemesinde bulunulur. Ancak mudi, söz konusu mevduatı önceden çekmek isterse bu faiz mudiye ödenmez (Öztürk, 2014:10-11).

Vadeden önce mevduatın çekilememesi genel kural olmakla birlikte; 1 Ocak 2013 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile 1 yıl ve daha uzun vadeli mevduat sahiplerine vadeden önce azami iki defa mevduatın %50'sine kadar olan kısmına çekilebilme imkanı tanınmaktadır (Mevduat ve Kredi Faiz Oranları ve Katılma Hesapları Kâr ve Zarara Katılma Oranları ile Özel Cari Hesaplar Dahil Bu İşlemlerden Sağlanacak Menfaatler Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar, 2013:Md. 7).

Vadeli mevduatın kolayca finansal sistemden dışarı çıkarılmıyor oluşu, bu mevduat türünü gelir getiren varlıklara dönüştürmeyi kolay kılmaktadır. Bu yönüyle vadeli mevduat fon kaynağı olarak vadesiz mevduata göre daha masraflı olmakla birlikte; gelir getirme olanağı daha yüksek bir fon kaynağıdır (Vurucu ve Arı, 2014:294).

Vadeli mevduat, yatırım kararlarında düşük risk talebi olan yatırımcılar için uygun bir yatırım aracıdır (Mutlu vd., 2016:96-97). Çünkü vadeli mevduatta yatırımcı, belli bir vadenin sonunda elde edeceği getiriyi önceden bilmektedir ve bu getiri çeşitli koşullara

---

² Mudi: Mevduat hesabının sahibi.

bağlı olarak değişmemektedir. Bu yönüyle vadeli mevduatın, bankaların riskten kaçan yatırımcıların fonlarını kendi sistemlerine çekmek için yaygın olarak kullandıkları bir araç olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Riskten kaçınan yatırımcılar için iyi bir yatırım aracı olan vadeli mevduatların faizlerinde meydana gelen değişimin, mudilerin vadeli mevduat portföyü üzerinde büyük bir etkisi olmamaktadır. Çünkü mevduat vadelerindeki farklılık (artış) çoğu zaman riskli ve zayıf ikameler (daha yüksek faiz ödeyen bankanın mudinin gözünde riskli olabileceği algısı sebebiyle) anlamına gelmektedir. Yine mevduat portföyünü değiştirmenin yaratacağı işlem maliyetleri, mudileri portföyü değiştirmekten alıkoymaktadır (Hess, 1995:1031). Bu yönü değerlendirildiğinde bankaların sahip olduğu vadeli mevduat portföyünün değişime/oynaklığa daha az maruz kaldığı yorumunu yapmak mümkündür.

1.1.1.3 Kırık Vadeli Mevduat

Kırık vadeli mevduat adından da anlaşılabilir olduğu üzere, bir tür vadeli mevduat olmakla birlikte; vadeli mevduatta belirtilen 1 ay, 3 ay, 6 ay ve 1 yıl gibi tam sayıda günler yerine bu vadelere müşterinin belirleyeceği sayıda günün eklenmesi ile oluşturulan vadeli mevduat türüdür (www.qnbfinansbank.com).

Bu tür mevduatlar fonların yönetilmesi aşamasında daha esnek bir ortam sağladığından 1 ay, 3 ay vb. vade seçeneklerine göre bankalar tarafından daha fazla faiz ödemek biçiminde ödüllendirilirler (Vurucu ve Arı, 2014:294-295).

1.1.1.4 İhbarlı Mevduat

İhbarlı mevduat, mevduat sahibinin ancak yedi gün önceden bankaya ihbarda bulunması koşuluyla bankadan çekebileceği ve hesabın açılışında banka ve mudinin bu yönde anlaşığı mevduat türüdür (Kaya, 2012:210)

Mudi, ihbarda bulunmaksızın bankadan mevduatını çekmek isterse, banka hesap cüzdanında yer alan ihbarlı mevduat bilgisine dayanarak parayı mudiye ödemekten kaçınabilir (Vurucu ve Arı, 2014:295).

1.1.1.5 Birikimli Mevduat

Birikimli mevduat, en az 5 yıl vade ile açılan ve aylık/3 aylık dönemlerde hesaba ek para yatırma imkanı veren vadeli mevduat türüdür (Şendoğdu, 2005:25).

Son dönemde Türkiye'deki birikim eksikliğinin giderilmesine yönelik hükümet politikaları çerçevesinde birikimli mevduat türleri devlet tarafından desteklenmektedir. Örneğin, Konut Hesabı kapsamında, devlet mudinin asgari ödeme tutarını düzenli bir biçimde ödemesi ve bu biriktirilen tutarı konut alımında kullanması durumunda biriktirdiği paranın %15'ini mudiye destek olarak ödemeyi taahhüt etmektedir (Konut Hesabı ve Devlet Katkısına Dair Yönetmelik, 2016:md. 9).

Çeyiz hesabı adı verilen bir diğer birikimli mevduat hesabı ise evlenmeden önce biriktirilen tutarların %20'sine kadar devlet desteği sağlamaktadır (Çeyiz Hesabı ve Devlet Katkısına Dair Yönetmelik, 2015:md. 6).

1.1.2 Hesap Sahiplerine Göre Mevduat Türleri

Mevduatlar, vadelerine göre sınıflandırılabilirdiği gibi aynı zamanda mudilerine göre de sınıflanabilmektedir. Mudinin gerçek veya tüzel kişi olması, mevduatın ticari amaçla kullanılıp kullanılmadığına göre farklı mevduat türlerinden bahsedilmektedir. Bu mevduat türleri, tasarruf mevduatı, ticari mevduat, resmi mevduat, bankalararası mevduat ve diğer kuruluşlar mevduatıdır.

1.1.2.1 Tasarruf Mevduatı

Gerçek kişilere ait olarak bankalarda oluşturulan ve çek kullanımı dışındaki ticari işlemlere konu olmayan mevduat türüne tasarruf mevduatı denir (Güney, 2009:74).

Tasarruf mevduatı, hanehalkının kendi tasarrufları ve kar amacı olmayan kuruluşların tasarruflarından meydana gelmektedir. Tasarruf mevduatı çok sayıda küçük tutarlı mevduatın birleşmesinden oluştuğundan bir anda toplu çıkışların olması güçtür. Bu yönüyle hem büyük bankalar hem de küçük bankalar için önemli bir fon kaynağıdır (Tunay, 2005:258)

Tasarruf mevduatı sahipleri, mevduatlarına bağlı bir çek karnesi edinme hakkına sahiptirler. Bu hak, mevduatın tasarruf mevduatı olma özelliğini değiştirmez (5411 Sayılı Bankacılık Kanunu, 2005: md. 3)

7 Kasım 2011 tarihli yönetmeliğe göre faiz ve anapara tutarları toplamı 100.000 TL'ye kadar olan tasarruf mevduatları, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF) güvencesi altındadır. Yani mudilerin yatırmış olduğu tutarı banka ödeyemeyecek durumda olursa ve batarsa bu fon mudiye mevduatının 100.000 TL'ye kadar olan kısmını

ödeme garantisi sağlamaktadır (Sigortaya Tabi Mevduat ve Katılım Fonları ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca Tahsil Olunacak Primlere Dair Yönetmelik, 2013). Bu güven ve sigorta müessesesi yoluyla, küçük tutarlı mevduata sahip kişilerin bankalara mevduatını yatırmasının daha kolay ve yaygın hale gelmesi beklenmektedir.

Bankalar 50.000 TL'ye kadar olan tasarruf mevduatlarını kendi bünyelerine çekmek istemektedir. Taban mevduat/tabana yaygın mevduat olarak adlandırılan bu mevduat türüne sahip kişiler faizdeki küçük oynamalar karşısında ana bankasını değiştirmemektedir. Bu durumda küçük tutarlı bu mevduatlar kolayca banka bünyesi dışına çıkmamaktadır. Bu yönüyle bankalar tasarruf mevduatını tabana yayarak mevduatlarının kolayca banka dışına çıkmasını engellemeye çalışmaktadır (Ceyhan, 2013).

1.1.2.2 Ticari Mevduat

Gerçek kişilerin ticari işletmelerinde kullanılmak üzere açtıkları, ortaklık, kamu iktisadi teşebbüsleri, genel ve katma bütçeli kuruluşlar, döner sermayeli kuruluşlar, vakıf, dernek, sendika, mesleki kuruluşların ticari işletmeleri ve sigorta şirketlerine açılan mevduat türüne ticari mevduat denir (MEGEP, 2011:45).

Yukarıda da belirtildiği üzere, tasarruf mevduatından farklı olarak, mevduat gerçek kişi tarafından ticari işletme için açılmış ise tasarruf mevduatı değil, ticari mevduat olacaktır (Battal, 2004:107).

1.1.2.3 Resmi Mevduat

Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği'ne göre:

- Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri,
- Özel bütçeli idareler,
- Döner sermayeler,
- Belediyeler, il özel idareleri,
- Sosyal güvenlik kurumları,
- Kamu iktisadi teşebbüsleri,
- Özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşlar,

- Sayılanların bağılı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri ile birliklerine ait mevduatlar resmi mevduat olarak kabul edilmektedir (Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği, 2012:Md. 1).

Aynı tebliğe göre, söz konusu kurumlar bu mevduatlarını, TCMB, T.C. (Türkiye Cumhuriyeti) Ziraat Bankası, T. (Türkiye) Halk Bankası A.Ş. (Anonim Şirketi) veya T. Vakıflar Bankası'nda açtırırlar (Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği, 2012:Md. 5).

Söz konusu tebliğde belirtilen husus, kurumların kaynaklarını değerlendirmek üzere açmış olduğu mevduatlar için geçerli olmakla birlikte; Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Ödeme ve Tahsilat İşlemlerinin Elektronik Ortamda Gerçekleştirilmesine İlişkin Usul ve Esaslar hükümleri saklı kalmak kaydı ile kurumlar ayrıca tahsilat ve ödeme işlemleri ile hazine müsteşarlığınca ihraç edilen borçlanma araçları ve organize piyasalarda yapılan borç verme işlemleri için özel bankaları kullanabilirler (Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği, 2016:Md. 5).

2016 yılında devlet kurumlarını daha uzun vadeli yatırımlar konusunda cesaretlendirmeyi amaçlayan düzenleme ile resmi mevduatlara verilecek olan faiz için tavan oranlar belirlenmiştir. Buna göre resmi mevduatlar için ödenecek faiz oranı, Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği'nin ekinde (EK-2) vadelere göre sunulan oranlardan yüksek olamayacaktır (Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği, 2016:Md. 6).

1.1.2.4 Bankalararası Mevduat

Bankaların ve kanun tarafından mevduat toplamaya yetkili kılınan kuruluşların birbirlerinin nezdinde bulundurdukları mevduatlar, bankalararası mevduatı oluşturur (Güney, 2009:76).

Bankalararası mevduatın amacı, EFT (Electronic Fund Transfer / Elektronik Fon Transferi), SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Communication / Dünya Geneli Bankalararası İletişim Topluluğu) ve kredi kartı işlemleri gibi bankaların fon transferi gerektiren işlemlerinde kolaylık sağlamaktır (Vurucu ve Arı, 2014:297)

2016 yıl sonu itibariyle, Türk bankacılık sektöründeki tüm mevduatın %5,82'si bankaların birbirlerinin nezdinde oluşturduğu mevduattan oluşmaktadır (Türkiye Bankalar Birliği-TBB, 2017)³.

1.1.2.5 Diğer Kuruluşlar Mevduatı

Kanunla kurulmuş sosyal güvenlik kurumları, vakıflar, dernekler, birlikler, sendikalar, tasarruf ve yardımlaşma sandıkları, noter teminat ve emanet paraları, kazai merciler nezdindeki paralar, mahkemelerce tevdi yeri gösterilmek üzere yatırılan paralar, yöneticiler tarafından apartman yönetimi ile ilgili olarak açtırılan hesaplar, elçilik ve konsolosluklar, uluslararası kuruluşların Türkiye'deki büro ve temsilcilikleri ve fonlara ait mevduatlar diğer kuruluşlar mevduatı olarak nitelendirilmektedir (Şendoğdu, 2005:28-30).

1.1.3 Para Cinsine Göre Mevduat Türleri

Günümüzde dünyadaki globalleşme yönündeki trend, en kapalı ekonomilerde bile birden fazla döviz cinsiyle işlemlerin yapıldığı bir ekonomik ortam oluşturmuştur. Bunun sonucunda da bankalar nezdinde yalnızca ulusal para ile değil yabancı paralar üzerinden de mevduat hesaplarının oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu bölümde TL ve yabancı para hesaplarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

1.1.3.1 Türk Parası Mevduatı

Türüne bakılmaksızın Türk Lirası üzerinden oluşturulan, mudi çekmek istediğinde karşılığı da Türk Lirası olarak ödenen, yine faiz işlediğinde hesaplanan faizin TL üzerinden olduğu hesaplar Türk Lirası mevduatıdır (Vurucu ve Arı, 2014:297).

1.1.3.2 Yabancı Para Mevduat

Yabancı para mevduat, bir diğer adıyla döviz tevdiat hesabı (DTH), gerçek veya tüzel kişi olması fark etmeksizin, konvertibil (dönüştürülebilir) döviz türleri üzerinden bankada açılan mevduat hesaplarıdır (Yazıcı, 2015:37).

---

³ Çalışmanın ekler kısmında Tablo 9'da görülebilir.

Bu mevduat türündeki dövizin ve efektifin, hesabı açtıran kimsenin tasarrufunda bulunması gerekmektedir. Bu sayede herhangi bir kambiyo sınırlamasına tabi olmadan mudi, dövizini serbestçe kullanabilmektedir (Gültekin ve Savcı, 2013:61).

90'lı yıllarda bankalar, devletin kur riskini düşük tutacağı beklentisiyle, daha çok DTH türü mevduatları kullanmaktaydılar. Öyle ki söz konusu dönemde, yabancı para türü mevduatın toplam mevduat içerisindeki payının %50'lere yükseldiği görülmektedir (Öçal ve Çolak, 1999:121).

Günümüzde ise 2016 yılsonu rakamlarına göre toplam mevduatın %38,44'ünü döviz tevdiat hesapları oluşturmaktadır. Bu oran 90'lı yıllardaki seviyenin altında olsa da, ülkemizin giderek daha fazla dünya ekonomisine entegre olması sonucu oldukça yüksektir (Türkiye Bankalar Birliği-TBB, 2017⁴).

1.2 Tahvil ve Bono İhracı

Finansal yönetim derslerinde temel borçlanma araçları olarak bahsi geçen tahvil ve bonolar, bankalar tarafından da fon sağlanması amacıyla kullanılabilir.

Bu bölümde bahsi geçecek olan bono, firmalarca kullanılan kısa vadeli borçlanma aracıdır. Likidite sağlamak adına firmalar bankalardan borç almak yerine bonoları kullanabilmektedir. Bonolar, genellikle bir yatırım firması aracılığıyla ihraç edilmektedirler (Günel, 2012:26).

Bir diğer borçlanma aracı olan tahvil ise, firmaların uzun süreli finansman sağlamak amacıyla başvurdukları bir finansal araçtır. Ülkemizde 1970'lerden sonra yaygınlaşmaya başlamış olsa da; uzun vadeli olmaktan çok orta vadeli olabilmiştir (Akgüç, 2015:648)

Ülkemizde bankaların tahvil ve bono ihracı ise Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun (BDDK) 3875 sayılı kararına uygun olarak yapılmak zorundadır. Bu karara göre bir bankanın tahvil ya da bono ihraç edebilmesi için (3875 Sayılı BDDK Kararı, 2010: Md.1):

- Bankanın sermaye yeterlilik rasyosunun (SYR'sinin) %12'nin altında olmaması,

⁴ Çalışmanın ekler kısmında Tablo 11'de görülebilir.

- Borçlanılan tutar için TMSF'nin sigortasının bulunmadığının yatırımcıya açık bir biçimde duyurulması,
- İhracın banka için yaratacağı risklerin yönetim ve izlenmesine ilişkin bir raporun ihraç öncesi kurula verilmesi,
- Bankanın kurumsal yönetim ilkeleri ve koruyucu hükümlerine herhangi bir aykırılığının bulunmaması,
- Tebliğde belirtilen limitler dahilinde ihraç limitinin belirlenmesi koşullarını sağlaması gerekmektedir.

1.2.1 Tahvil İhracı

Bir önceki bölümde bahsedildiği üzere, 3875 sayılı BDDK kararında belirtilen koşulları sağlayan bankalar, yine aynı kararda belirtilen limitler dahilinde güvencesiz tahvil çıkarabilirler. Ancak, belli güvencelere bağlanmış tahviller bu limitlerin dışında tutulmaktadır. Bu kapsamda aşağıda sayılan türdeki tahviller çıkarılarak finansman sağlanabilir (Vurucu ve Arı, 2014:300-310):

- Sermaye benzeri borçlar kapsamında tahvil,
- Hisse senedine dönüştürülebilir tahvil,
- Değiştirilebilir tahvil,
- Eurobond
- İpotek ve varlık teminatlı tahviller.

Sermaye benzeri borçlar kapsamında tahvil, tasfiye ve iflas durumunda alacakların tahsili sıralamasında diğer türlü borçların altında yer alan bir tür borçlanma aracıdır. Bu borçlanma aracı hiç bir şekilde ek bir teminata bağlanmamalıdır ve en az 5 yıl vadesi olmalıdır. Geri ödeme opsiyonunun bulunması durumunda, ödeme en erken ihraçtan beş yıl sonra olmalıdır (Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik, 2013: Md. 8).

Hisse senedine dönüştürülebilir tahvil, sahibine sağladığı faiz ve anapara ödemelerinin yanı sıra, tahvili ihraççı şirketin hisse senedine dönüştürme opsiyonu da veren tahvillerdir. Tahvil sahibi tahvilleri belli bir çevirme oranı üzerinden hisse senedine çevirebilir. Bu durumda çevrilen hisse senedi tekrar tahvile dönüştürülemez. Bu finansman türünü kullanan bankalar uzun vadede tahvillerin hisse senedine dönüştürüleceği beklentisi ile hareket etmektedir. Bu sayede kısa vadede borçlanma, uzun

vadede özkaynağa dayalı bir borçlanma türü olarak öne çıkmaktadır (Akgüç, 2015:655-657).

Değiştirilebilir tahvil ise, hisse senedine dönüştürülebilir tahvile benzer şekilde ihraççının ortaklıklarına ait organize piyasalarda işlem gören paylara dönüştürülebilen tahvillerdir (Vurucu ve Arı, 2014:305).

Eurobond birden fazla ülkede yatırımcıya sunulan ama tek bir döviz üzerinden (genellikle ihraççının döviz türü üzerinden) ihraç edilen tahvillerdir. Bu tür tahviller sayesinde ihraççı, yatırımcı bazında yalnızca kendi bulunduğu bölge ile sınırlı kalmamaktadır (Ross vd., 2002:750).

İpotek ve varlık teminatl tahviller ise tahvilin satışını kolaylaştırma amacıyla ihraççının sahip olduğu bir varlığı güvence olarak tahvile bağladığı uzun vadeli borçlanma aracıdır (Akgüç, 2015:649).

Ülkemizde de sermaye piyasalarının derinleşmeye başlaması ile birlikte, bankaların tahvil ihraçlarına gittiği görülmektedir. Öyle ki, Eylül 2010'a kadar mevduat dışı kaynaklarda ihraç edilen menkul kıymetlerin payı %0,01 iken; Aralık 2016 itibariyle %10,39'a kadar yükselmiştir (www. tbb.org.tr).

1.2.2 Bono İhracı

Bonoların tahvilden en önemli farkı, yapılan düzenleme ile vadesinin 60 gün ile 1 yıl arasında olmak üzere sınırlandırılmasıdır. Bono ihracında bulunmak isteyen bankalar bu isteklerini Sermaye Piyasası Kurulu'na (SPK'ye) bildirmek durumundadır. Bu işlem ile kurul kaydına alma işlemi gerçekleştirilir ve ihraç parçalı veya bütün olarak yapılabilir (Vurucu ve Arı, 2014:312).

SPK'nın Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satışına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliği'ne (2009) göre, bankaların bono ihraç ederken göz önünde bulundurması gereken hususlar aşağıdaki gibidir(Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satışına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliği, 2009:Md. 58):

- Bağımsız denetimden geçmiş finansal raporları dikkate alınarak hesaplanan ödenmiş sermaye ve yeniden değerlendirme artışları toplamından geçmiş yıl zararları ve ihraç edilen borçlanma araçlarının nominal tutarlarının çıkarılması sonrasında bulunan büyüklük ihraç edilebilecek bononun azami tutarı olacaktır,
- Satış limitinin tedavül limitini geçmemesi gerekir,

- Banka, limiti dolmadan yeni bir satış limiti belirlenmesini SPK'dan isteyebilir.

1.3 Para ve Sermaye Piyasalarından Sağlanan Diğer Fonlar

Para piyasaları, kısa vadeli ve nakit fonların arz ve talebinin gerçekleştiği ve genelde ticaret bankaları üzerinden işlemekte olan pazar iken; sermaye piyasaları, uzun vadeli finansmanın odağındaki tahvil ve hisse senedi gibi araçların el değiştirdiği piyasalardır (Özdemir, 1997:402-408).

Bankaların, mevduat dışı fon kaynakları arasında bu piyasalardan sağlanan fonlar da bulunmaktadır. Bu bölümde bu kaynaklardan TCMB piyasalarından sağlanan fonlar, Borsa İstanbul (BIST) borçlanma araçları piyasasından sağlanan fonlar, Takasbank para piyasalarından sağlanan fonlar ve ikincil piyasadan sağlanan fonlara yer verilmiştir.

1.3.1 TCMB Piyasalarından Sağlanan Fonlar

TCMB piyasalarından bankaların sağladığı fonlar için dört farklı kaynak mevcuttur. Bunlar açık piyasa işlemleri, TCMB bankalararası para piyasası, TCMB reeskont penceresi ve TCMB likidite desteği kredisidir (Vurucu ve Arı, 2014:313-318).

Açık piyasa işlemleri (API) kapsamında, TCMB eğer piyasadaki para miktarını artırmak istiyorsa, bankaların ellerinde bulunan menkul kıymetleri belli bir iskonto bedeliyle alarak bankalara fon sağlayabilmektedir. Yine TCMB, kendi elinde bulunan menkul kıymetleri, bankalara geri satın alma vaadiyle satması durumunda satış ve alış arasındaki fark kadar bankalara fon sağlayabilmektedir (TCMB, 2012:2).

TCMB bankalararası para piyasası ise, sadece bankaların işlem yapabildiği, 10:00-12:00 ve 13:00-16:00 saatleri arasında açık olan, 1 gecelik, 1 haftalık, 1 aylık, 3 aylık gibi vadelerin bulunduğu, bankalar arası fon transferlerini sağlamak amaçlı bir pazardır. Bu pazar sayesinde de bankalar, fon eksikliği yaşadığında fon bulma imkânına kavuşmaktadır (Parasız, 2007:414).

TCMB reeskont penceresi ise bankaların ellerindeki senetleri vadesinden önce belli bir oran ile iskonto ettirmeleri imkanını veren bir araçtır. Bu sayede bankalar senetlerini vadeden önce nakde çevirerek fon sağlama imkânına kavuşmaktadır (Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu, 1970: IV. Kısım Md. 1).

Bankacılık sisteminde fonların hızla çekilmesi ve güvenin azalması durumunda; TCMB'nin finansal istikrarı sağlamak adına bankalara tahsis ettiği krediler ise **TCMB likidite desteği kredisi** olarak adlandırılmaktadır (Vurucu ve Arı, 2014:318).

1.3.2 BIST Borçlanma Araçları Piyasasından Sağlanan Fonlar

BIST borçlanma araçları piyasaları, sermaye piyasası mevzuatında “nitelikli yatırımcı”⁵ olarak belirtilen yatırımcıların satın alma işlemi gerçekleştirebileceği bir sermaye piyasası pazarıdır. Bu piyasada işlemler, kesin alım-satım pazarı, repo-ters repo pazarı, bankalararası repo-ters repo pazarı, menkul kıymet tercihli repo pazarı, pay senedi repo pazarı, pazarlıklı repo işlemleri pazarı, nitelikli yatırımcıya ihraç pazarı ve uluslararası tahvil pazarı adı altındaki alt pazarlarda gerçekleştirilmektedir (www.borsaistanbul.com):

Kesin alım-satım pazarı, ikinci el sabit getirili varlıkların el değiştirdiği organize bir piyasadır.

Repo-ters repo pazarı, sabit getirili varlıkların geri alım vaadiyle satışı ve geri satım vaadiyle alışı işlemlerinin organize bir biçimde yapıldığı pazardır.

Bankalararası repo-ters repo pazarı, bankaların geri alım vaadiyle satışı ve geri satım vaadiyle alışı işlemlerini karşılık ayırmaksızın yapabildikleri organize piyasadır.

Menkul kıymet tercihli repo pazarı, repo işleminin yapılmasının ardından reponun üzerinden yapıldığı varlığın da Takasbank üzerinden el değiştirdiği piyasadır. Bu sebeple reponun üzerinden gerçekleştirildiği varlık bloke edilmez ve varlık fiziki olarak el değiştirir.

Pay senedi repo pazarı, BIST-30'da işlem gören hisse senetlerinin Borsa İstanbul Başkanlığı'nca izin verilenleri üzerinden repo işlemlerinin yapılabildiği organize piyasadır. Bu pazarda da pay senetleri fiziki olarak el değiştirir.

⁵ “Yerli ve yabancı yatırım fonları, emeklilik fonları, yatırım ortaklıkları, aracı kurumlar, bankalar, sigorta şirketleri, portföy yönetim şirketleri, ipotek finansmanı kuruluşları, emekli ve yardım sandıkları, vakıflar, Sosyal Sigortalar Kanununun ilgili maddesine kurulmuş sandıklar, kamuya yararlı dernekler ile nitelikleri itibarıyla bu kurumlara benzer olduğu Kurulca belirlenecek diğer yatırımcılar ve sermaye piyasası araçlarının ihraç tarihi itibarıyla en az 1 milyon lira tutarında Türk Lirası, yabancı para veya sermaye piyasası aracına sahip gerçek ve tüzel kişiler” kanuna göre nitelikli yatırımcıdır.

Pazarlıklı repo işlemleri pazarı, geri alım vaadiyle satış ve geri satım vaadiyle alım yapacakları tarafları kendilerinin belirleyebildiği piyasadır.

Nitelikli yatırımcıya ihraç pazarı, yalnızca sermaye piyasası mevzuatında nitelikli yatırımcı olarak tanımlanan yatırımcıların edinebileceği sermaye piyasası araçlarının ihraç edildiği pazardır. Bu pazarda ihraç edilen varlıklar kesin alım-satım pazarında da işlem görmeye başlar.

Son olarak uluslararası tahvil pazarı ise, T.C. Hazine Müsteşarlığı tarafından ihraç edilen eurobondların işlem gördüğü piyasadır.

1.3.3 Takasbank Para Piyasasından Sağlanan Fonlar

Takasbank para piyasası, 1996 yılında Takasbank bünyesinde kurulmuş olup; fon açığı olanlar ile fon fazlası olanların bir araya getirilip fon transferinin sağlanmasına yönelik bir piyasadır. Bankalar fon eksikliği yaşamaması durumunda Takasbank para piyasasından da faydalanabilmektedir (www.takasbank.com.tr).

1.3.4 İkincil Piyasalardan Sağlanan Fonlar

İkincil piyasalar, bankaların, organize piyasalarda yaptığı işlemlerdeki limitlerinin yetersiz gelmesi durumunda yöneldikleri tezgahüstü (OTC-Over The Counter) piyasalardır. Bu piyasalarda, bankalar kendi belirledikleri koşullara ve ihtiyaçlarına göre;

- Para,
- Tahvil,
- Repo

araçları üzerinden alışveriş yapabilirler. Bankalar telefonla ya da başka bir haberleşme aracılığıyla iletişime geçebileceği gibi; bu konuda uzman firmaları da kullanabilmektedir. Bu piyasada fiyat ve oranlar genelde organize piyasalardaki fiyat ve oranlara yakın seyretmektedir. (Vurucu ve Arı, 2014:321-322)

1.4 Bankalararası Döviz Piyasası

Banka bilançolarının gerek aktif tarafında gerekse pasif tarafında döviz üzerinden varlık ve yükümlülükler bulunmaktadır. Bankalar bu sebeple daima belli dönemlerde dövize ihtiyaç duymaktadırlar. Bankalararası döviz piyasası da bu ihtiyaca karşılık olarak ortaya çıkmış ve bankaların döviz fon ihtiyacını karşılamakta önemli bir araç haline

gelmiştir. Bu piyasalarda bankalar, Reuters ve Bloomberg gibi araçlarla iletişimi sağlamaktadırlar. TCMB bu piyasalarda volatilitenin belli bir seviyenin üzerinde seyrettiğini görürse müdahale edebilir. Son olarak, bu piyasalarda işlemler spot olarak gerçekleştirilebileceği gibi, forward, arbitraj, depo, düz forward, swap, futures ve opsiyon olarak da gerçekleştirilebilir (Vurucu ve Arı, 2014:323-324).

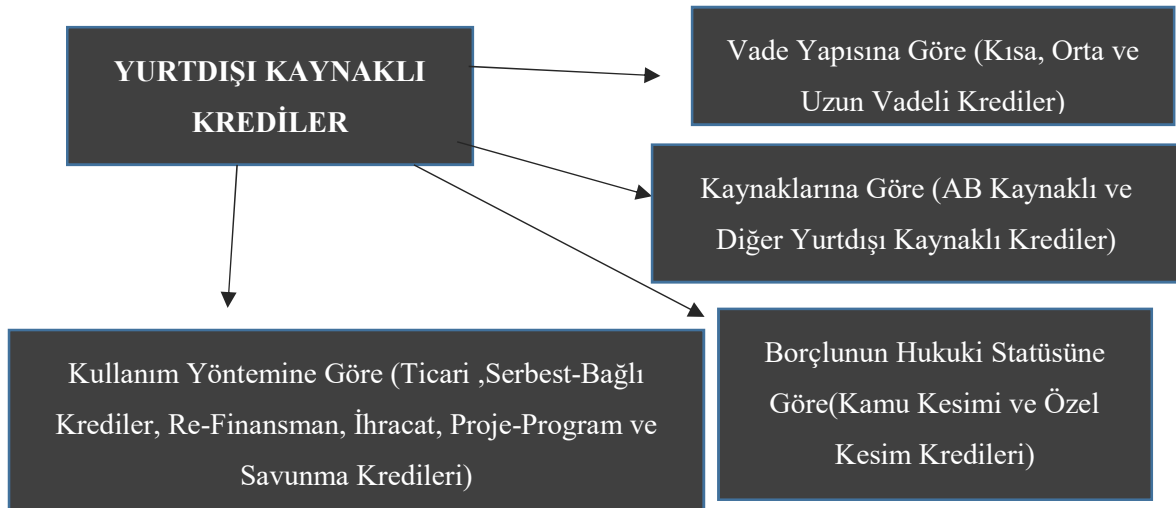
1.5 Türk Eximbank Kredileri

Türkiye İhracat Kredi Bankası'nın sevk öncesi kredileri, aracı bankalar üzerinden yürütülmektedir. Türk Eximbank her bir aracı bankaya belli bir limit tanıyarak bu kredilerini onlar üzerinden kullanır. Sonuç olarak tanınan bu limitler kullanıldıkça kadar bankalar için bir fon kaynağı oluşturmaktadır (Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. Sevk Öncesi İhracat Kredileri Uygulama Esasları, 1997:Md. 6).

1.6 Yurtdışından Sağlanan Krediler

Yurtdışından sağlanan kredileri, yerleşik kimselerin yurtdışında yerleşik olan kimselerden yaptığı ödünçler olarak tanımlamak mümkündür. Genel olarak yurtdışından sağlanan kredilerin sebepleri, tasarruf ve kaynak yetersizliği, dış ticaret açıkları, bütçe açıkları, yatırım finansmanı, nakit akımı artışları, borç refinansmanı gibi etkenlerdir (Adıyaman, 2006:22-23).

Şekil 1.1 - Yurtdışı Kaynaklı Krediler

Kaynak: Kavcıoğlu, 2013:144.

Yurtdışı kredileri **Şekil 1.1**'deki gibi sınıflandırmak mümkündür. Bu bölümde yurtdışı kredilerin bankalar tarafından kullanılan iki çeşidi olan sendikasyon ve seküritizasyon kredilerine değinilmiştir.

1.6.1 Sendikasyon Kredileri

Sendikasyon kredileri, bir veya daha çok bankanın bir araya gelerek bir şirkete, bir bankaya ya da bir devlete ortaklaşa kullandırdıkları kredilerdir (Euromoney, 1982:12). Sendikasyon kredilerinde risk çok büyük olduğundan, risk birden fazla banka tarafından yüklenilir. Bu sebeple küçük tutarlı krediler için uygun değildir (Hurn, 1990:2)

Sendikasyon kredilerine ilişkin olarak yedi özelliğin öne çıktığı söylenebilir (Parasız ve Yıldırım, 1994:377):

- Kredinin büyüklüğü tek bir banka tarafından yüklenmesi ciddi risk oluşturacak kadar büyük olmalıdır,
- Genellikle orta ve uzun vadeli kredilerde kullanılır,
- Kredi veren çok sayıdaki banka ortak bir faiz oranında birleşir,
- Her bir banka kendi payından sorumludur yani sorumlulukların ayrılığı mevcuttur,
- Her bir bankanın kendi belgeleri üzerinden işlem yapması yerine ortak bir dokümantasyon kullanılır,
- Sendikasyon içerisindeki finansal kuruluşların prestijli olması durumunda borçlu aldığı sendikasyon kredisinin açıkça bilinmesini ister, çünkü bu durum borçlunun imajına pozitif katkıda bulunacaktır.

Sendikasyon kredilerinde süreç, borçlu bankanın lider bankaya başvurması ile başlar. Lider banka, borçlanacak bankanın finansal vaziyetini kredilendirilebilir bulursa, sendikasyon kredisi için ilan oluşturur. Diğer bankaların sendikasyona müdahil olması lider bankanın prestijli olması durumunda kolaylaşır (Tunay, 2005:259).

1.6.2 Seküritizasyon Kredileri

Seküritizasyon kredileri, bankaların uzun vadeli alacaklarının likide dönüştürülmesine yönelik bir uygulamadır. Bu kredi türünde, bankanın elindeki alacaklar teminat olarak gösterilmekte ve bu teminatlara dayalı olarak yurtdışındaki bankalardan kredi sağlamaktadır (Vurucu ve Arı, 2014:327).

Türk bankalarının sağladığı seküritizasyon kredilerinin vadesi genellikle 7-8 yıl arasında olmakla birlikte kredi kuruluşları nezdinde ülkemizin notlarının daha iyi duruma gelmesi neticesinde giderek daha uzun vadeli borçlanma olanakları oluşmaktadır (Vurucu ve Arı, 2014:327).

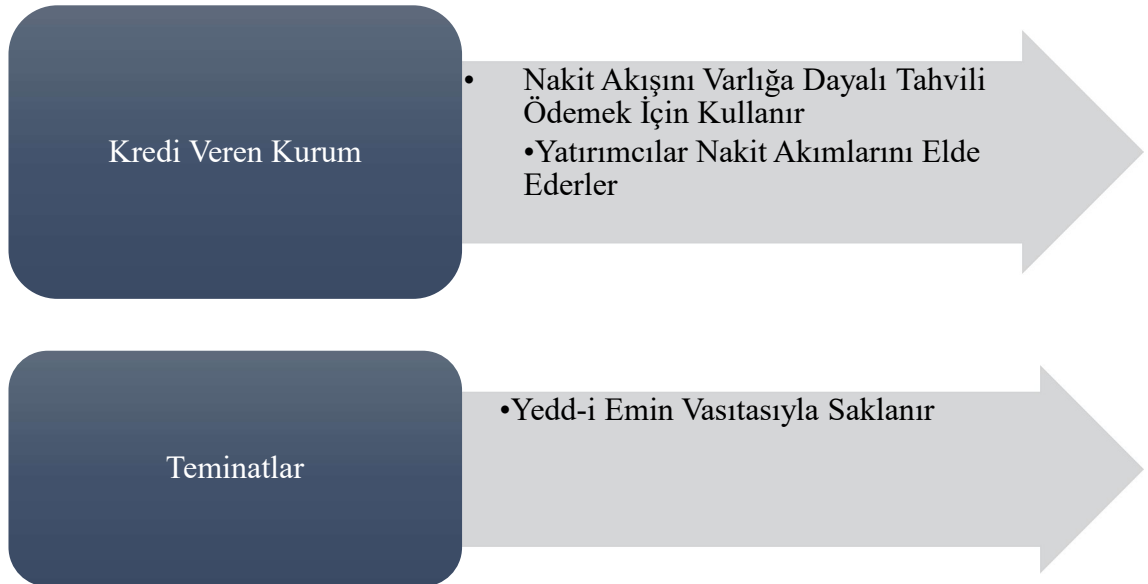
1.7 Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler (VDMK)

VDMK, elde var olan bir kıymetin menkulleştirilmesine dayanmaktadır. Bu sebeple bir önceki bölümde yer alan seküritizasyon kredileri ile yakından ilgilidir. Menkulleştirme; alacaklar, krediler ve diğer borçlanma esntrümanlarının toplanarak havuz oluşturulması, bu havuzları esas alan menkul kıymetler meydana getirilmesi ve kredilendirilebilirliğin derecelendirilerek, üçüncü taraflara satılması işlemidir (Ceylan ve Korkmaz, 2014:453).

VDMK'yı çıkaran kişi, bunu satın alan yatırımcıya, belirli dönemlerde anapara ve faizi ödeme sözü verir (Yanpar, 2007: 9).

VDMK ihraç süreci kısaca anlatılmak istenirse aşağıdaki **Şekil 1.2** faydalı olacaktır:

Şekil 1.2 - VDMK'nın İşleyişi

Kaynak: İstanbul Ticaret Odası, 2005: 43

VDMK ihraç süreci altı aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada üzerinden menkul kıymetleştirmenin gerçekleştirileceği varlık havuzu oluşturulur. Varlık havuzunun bünyesinde bulunacak olan alacaklar belli koşulları sağlamak durumundadır. Bu sebeple üzerinden menkul kıymetleştirme işleminin yapılacağı alacaklar dikkatli bir biçimde seçilmelidir. İkinci aşamada yatırımcıya ödemenin nasıl yapılacağı belirlenir. Bu aşamada iki seçenek öne çıkmaktadır. Bunlardan ilki olan “nakit aktarmalı menkul kıymetler” seçeneğinde, alacaklardan gelen nakitler doğrudan yatırımcıya verilmez ve yatırımlarda kullanılır. Yatırımcıya ödemeler ise oluşturulan tahviller yoluyla ihraççının kendi belirlediği ödeme planına göre yapılır. Bir diğer seçenek olan “ödeme aktarmalı menkul kıymetlerde” ise alacaklardan gelen nakit akımları doğrudan yatırımcıya aktarılmaktadır (Erdönmez, 2006:76-78). Üçüncü aşamada menkul kıymetleştirilen kaynağın sahibi şirketin risklerinin arındırılması amacıyla özel amaçlı bir şirket kurulur. Bu şirketin faaliyet amacı yalnızca bu menkul kıymetlerin ihracı konusunda sınırlandırılır. Dördüncü aşamada alacakların özel amaçlı kuruma devri gerçekleştirilir. Bu aşamada özel amaçlı kurum belli bir tutar karşılığında alacak havuzunu kaynak sahibi şirketten satın alır. Beşinci aşamada özel amaçlı kurum, alacakları menkul kıymet haline getirerek, bu menkul kıymetlerin ihracını gerçekleştirir. Altıncı ve son aşamada ise varlığa dayalı menkul kıymetin anapara ve faiz ödemeleri kaynağın sahibi şirketçe yapılır (Doğru, 2007:76-85)

Menkul kıymetleştirmede uygulanabilecek iki yöntem bulunmaktadır. Bunlardan ilki olan “Ödeme Aktarmalı Menkul Kıymetler” yönteminde benzer özelliklere sahip alacakların oluşturduğu bir havuz, kaynak şirketin bilançosundan çıkarılarak özel amaçlı kuruma satılmaktadır. Daha sonra alacak havuzu, yatırım fonu haline getirilip yatırımcıya sunulur. Yatırımcı kendi payı oranında alacaklar üzerinde bir hakka sahip olur. Özel amaçlı kurum alacakları toplayıp yatırımcıya geri ödemede bulunur. Bu yönüyle Ödeme Aktarmalı Menkul Kıymetler yönteminde kaynak şirket için herhangi bir yükümlülük oluşmaz (Öcal, 1997:17).

Varlığa dayalı menkul kıymetlerin çıkartılmasında kullanılabilecek yöntemleri ve özelliklerini aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

Tablo 1.1 - VDMK İhraç Türleri

ÖDEME AKTARMALI MENKUL KIYMETLER	BORÇLULUK İFADE EDEN TAHVİLLER	
Ödeme Aktarmalı Menkul Kıymetler (Pass-Through Securities)	Varlığa Dayalı Tahviller (Asset-Backed Securities)	Nakit Akımlı Tahviller (Pay-Through Securities)
<ul style="list-style-type: none"> Varlıklar kaynak şirketin bilançosunda yer almaz. İhraç edilen menkul kıymetler alacak havuzu üzerinde büyüklüğü kadar sahiplik sağlar. Anapara ve faiz ödemeleri menkul kıymeti alan yatırımcılara aktarılır. 	<ul style="list-style-type: none"> Menkul kıymetler teminata bağlanır Alacaklar kaynak şirketin bilançosunda raporlanmaya devam eder. Anapara ve faiz ödemeleri menkul kıymeti alan yatırımcılara aktarılır. 	<ul style="list-style-type: none"> Alacaklar çıkarılan menkul kıymetin teminatıdır. Alacaklar kaynak şirketin bilançosunda raporlanmaya devam eder. Anapara ve faiz ödemeleri menkul kıymeti alan yatırımcılara aktarılır.

Kaynak: Tantan, 1996: 394

Bir diğer yöntem olan “Borçluluk İfade Eden Tahviller Yöntemi” ise kendi içinde iki ayrı uygulama içermektedir. Bunların ilki olan “Varlığa Dayalı Tahviller”de alacaklar, kaynak şirketin bilançosunda kalmaya devam eder. Ayrıca söz konusu alacakların tahsiliyle ödenecek tahviller de şirketin bilançosunda kaynaklar içerisinde gösterilmeye devam eder. Yatırımcıya yapılacak ödemeler, tahsili yapılan alacaklar vasıtasıyla gerçekleşir. Geri ödemede aksaklıkların giderilmesi adına alacakların değeri, tahvillerin toplam değerinden daha yüksektir. Bu uygulama “aşırı teminatlandırma” olarak adlandırılır (Erdönmez, 2006:77).

“Nakit Akımlı Tahviller”de ise tüm alacak havuzu teminat gösterilerek farklı vadelerde tahviller ihraç edilir. Varlığa dayalı tahvillerde olduğu gibi alacaklar kaynak şirketin bilançosunda kalmaktadır. Farklı vadelerde tahvil ihracı, farklı isteklere sahip yatırımcılara tahvillerin satılmasını kolaylaştırmaktadır. Yine farklı vadelere sahip tahvil ihracı, bir seferde ödenecek ortalama faiz oranını daha düşük bir seviyeye çekmektedir (Öcal, 1997:23).

İKİNCİ BÖLÜM

BANKA PERFORMANSI

Ürün ve hizmet sunumu yapan tüm işletmeler, kurum ve kuruluşlar, rekabete dayalı ortamda kalıcı olabilmek için performanslarını sürdürülebilir bir biçimde iyileştirmek durumundadırlar. Bu koşulun gerçekleşmemesi durumunda, söz konusu işletme, kurum ve kuruluşlar zorunlu rekabet şartları altında başarılı olamayacaktır. Bu yönüyle performansın devamlı bir biçimde iyileştirilmesi başarı ve sürdürülebilirlik açısından temel ihtiyaçtır (Güney, 2014:181).

Performansın devamlı bir biçimde iyileştirilmesi ihtiyacı işletmeler için performans ölçümü ihtiyacını da beraberinde getirmiştir. 20. yüzyılın başlarında, ABD’de kamu hizmeti veren kuruluşlarda performans ölçümü çalışmaları başlamış ve daha sonra Taylor’un (1913) bilimsel yaklaşımıyla performans ölçümü daha yaygın bir biçimde kullanılmaya başlamıştır. 1950’lerden sonra ise farklı performans ölçüm teknikleri geliştirilerek kamu ve özel sektör işletmelerinde kullanılmıştır. Türkiye’de de performans ölçümü ilk olarak kamu kuruluşlarında başlamış; daha sonra özel sektörde de benimsenmiştir (Uyargil, 2000:206).

Günümüzde hemen hemen her sektörde gözlemleyebileceğimiz rekabet ortamı, finansal sistemde önemli bir yere sahip bankaları da performans ölçümü yapmaya yönlendirmektedir. Sürdürülebilir ve sağlıklı bir büyüme ancak güçlü bir finansal sistemin varlığı ile mümkün olduğundan, finansal kuruluşların ve dolayısıyla bankaların girdilerini ne kadar etkin kullandığı ve genel performans düzeyi tüm ekonomi için önemli bir değişken haline gelmiştir. Bu yönüyle bankaların performans ölçümü yapması ve gerekli iyileştirmeleri yapması önem arz etmektedir (Ecer, 2013:172).

Bankalar ve tüm işletmeler için önem arz eden performans kavramı bu bölümün konusunu oluşturmaktadır. Tez çalışmasının bu bölümünde performans kavramı, banka

performansı ve banka performansının belirleyicileri ile banka performansının ölçümü bölümleri altında çalışmanın bağımlı değişkeni üzerine literatür taramasına yer verilmiştir.

2.1 Performans ve Performans Değerlendirme Kavramları

Performans, belirli bir misyon altında, daha önceden kararlaştırılmış kriterlere uygun bir biçimde, bu misyonu gerçekleştirmek ve bir hedefe ulaşmak için meydana getirilen mal, hizmet ya da düşüncedir (Pugh, 1991:7). Yine bir başka tanıma göre performans, önceden kararlaştırılmış olan çalışma sürecine ve gerçekleştirilecek işin ölçüsüne göre kişilerin sergiledikleri başarı düzeyidir (Güney, 2014:182).

Performansın işletmeler tarafından değerlendirilmesi ise Drucker'ın (1954) hedeflerle yönetim ilkesinin bir gereği olarak ortaya çıkmaktadır. Buna göre işletmeler kısa, orta ve uzun vadeli hedefler belirlemekte ve daha sonra bu hedeflere uygun strateji ve politikaları uygulamaktadır (Zaim, 2002:189). Belirlenen hedeflere ne derecede ulaşıldığının belirlenmesi ihtiyacı ise performans değerlendirilmesini elzem kılmaktadır.

Performans değerlendirmesi, kişi ya da örgütün işe ilişkin güçlü ve zayıf yönlerini analize tabi tutmak ve örgütü belirlenen amaçlar doğrultusunda çalışmaya yönlendirmektir (Cascio, 1992:267). Bir başka tanıma göre de performans değerlendirilmesi, belirlenmiş ölçütlere ve işlerin gerçekleştirilme derecesine ilişkin yapılan tüm ölçümleri kapsayan süreçtir (Okakın ve Şakar, 2013:139).

Performans değerlendirmesine ilişkin ikinci tanımda da yer verildiği üzere, bu kavramın temelini performansın ölçümü oluşturmaktadır. Performans ölçümü ise birden farklı biçimde yapılabilmektedir. Bu durum çeşitli performans ölçüm yöntemlerini beraberinde getirmektedir. Literatürde finansal performans ölçüm yöntemleri, üretim esaslı performans ölçüm yöntemleri, kalite esaslı performans ölçüm yöntemleri, pazarlama esaslı performans ölçüm yöntemleri, stratejik yönetim esaslı performans ölçüm yöntemleri ve internet esaslı performans ölçüm yöntemlerine yer verilmektedir (Coşkun, 2007:7-32).

Bu çalışmada, banka performansı finansal bir perspektif ile değerlendirmeye alınacağından literatürde yer alan performans ölçüm yöntemlerinden finansal performans ölçüm yöntemlerine ilişkin literatür bilgisi bu bölümün devamını oluşturmuştur.

2.1.1 Finansal Performans Ölçüm Yöntemleri

Finansal performans ölçümü oran analizi, artık gelir ve ekonomik katma değer yöntemlerine dayalı olarak gerçekleştirilmektedir (Coşkun, 2007:7-14).

2.1.1.1 Oran Analizi

Finansal analizde sıklıkla kullanılan bu yöntemde bilanço ve gelir tablosu kalemlerinin birbirine oranları vasıtasıyla işletmelerin mali yapıları, güncel vaziyetleri, finansal gelişimleri ve önümüzdeki dönemlerdeki durumları hakkında yorum yapmak mümkündür. Bu yorumlamaların anlamlı olabilmesi için (Ekşi ve Akçi, 2010:286):

- Mali tablo verilerinin doğru olması,
- İşletmenin faaliyet gösterdiği sektöre özgü koşullar ve oran ortalamalarının mutlaka analizde göz önünde bulundurulması,
- Yine faaliyet gösterilen ülkedeki ekonomik, siyasi, mali koşulların göz önünde bulundurulması,
- Son olarak analizin gerçekleştirildiği dönem(ler)in koşullarının dikkatle incelenmesi gerekmektedir.

Oran analizinde kullanılan oranlar, likidite, finansal yapı, varlık kullanım, karlılık ve borsa performans oranları olarak kendi içerisinde 5 farklı gruba ayrılır (Çabuk, 2013:64).

Likidite oranları, işletmenin elinde yakın dönemde ödemesi gelecek yükümlülüklerini karşılayacak düzeyde nakdinin/ödeme zamanından önce nakde dönüştürülebilecek varlığının bulunmaması riskini tespit etmeye yönelik oranlardır (Fridson ve Alvarez, 2002:268). Analizde en çok kullanılan likidite oranları dönen varlıkların kısa vadeli yabancı kaynaklara oranını gösteren cari oran; stok harici dönen varlıkların kısa vadeli yabancı kaynaklara oranını gösteren likidite(asit-test) oranı; ve son olarak hazır değerler ve menkul kıymetler toplamının kısa vadeli yabancı kaynaklara oranını gösteren nakit oranıdır (Çabuk, 2013:64).

Finansal yapı (kaldıraç) oranları, firmanın ne düzeyde kaldıraç kullandığını tespit etmeye yönelik oranlardır. Yüksek borç düzeyine sahip firmalar iyi dönemlerde, borç verenlere ödedikleri sabit faiz/anapara ödemesinden geriye kalan tüm getirileri sermayedarlara bırakırlar. Bununla birlikte kötü dönemlerde, borç verenlere sabit

ödemeyi bile gerçekleştiremeyebilirler. Bu yönüyle işletmenin kaldıraç (borç düzeyi) durumu, işletmenin gelecekteki performansı ve gidişatı için önemlidir. Finansal yapı oranları yoluyla işletmenin kaldıraç düzeyi hakkında bilgi sahibi olmak mümkündür. Analizde en çok kullanılan finansal yapı oranları, yabancı kaynakların toplam kaynaklara oranını gösteren yabancı kaynak oranı; faiz ve vergi öncesi kârın (FVÖK'ün) faiz giderlerine oranını gösteren borç ödeme gücü rasyosu; ve son olarak FVÖK ve amortisman giderleri toplamının faiz giderlerine oranını gösteren nakit karşılama oranıdır (Brealey vd., 2011:716-717).

Varlık kullanım oranları, işletmenin başarısı/başarısızlığının arkasındaki sebeplerin daha net bir biçimde görülmesini sağlayan oranlardır. İşletmenin varlıklarını ne düzeyde etkin olarak kullanabildiği sorusu bu oranlar vasıtasıyla tespit edilebilir (Brealey vd., 2011:713). Analizde en çok kullanılan varlık kullanım oranları, net satışların ortalama ticari alacak büyüklüğüne oranını veren alacak devir hızı ve satılan ticari mallar maliyetinin (STMM'nin) ortalama stok büyüklüğüne oranını gösteren stok devir hızı oranlarıdır (Subramanyam ve Wild, 2009:537-540).

Kârlılık oranları, işletmenin kârlılık düzeyini, kârlılığını etkileyebilecek faktörlerle ilişki içinde tespit etmeye yarayan oranlardır. Analizde en çok kullanılan kârlılık oranları, net kârın toplam varlıklara oranını veren aktif kârlılık oranı; net kârın özkaynak büyüklüğüne oranını veren özkaynak kârlılık oranı ve brüt satış kârının toplam satışlara oranını veren brüt satış kârı marjıdır (Clauss, 2010:52-54).

Borsa performans oranları, payları borsada işlem gören işletmelerin, hisse senetlerinin fiyatları ve kârları üzerinden borsa performanslarını tespit etmeye yönelik oranlardır. İşletmelerin paylarının mevcut ve potansiyel yatırımcıları bu oranlar üzerinden yaptıkları analizle pay hakkında alım-satım kararına ulaşabilmektedir. Analizde en çok kullanılan borsa performans oranları, hisse fiyatının hisse başına kâra bölümünden oluşan fiyat-kazanç oranı; işletmenin toplam borsa değerinin özkaynaklara oranını gösteren piyasa değeri/defter değeri oranı ve son olarak dönem net kârının hisse sayısına bölümünden oluşan hisse başına kâr oranıdır (Çabuk, 2013:75).

Oran analizi kapsamında bahsi geçen oranların hesaplanması tek başına anlam ifade etmemektedir. Oran analizini değerli kılan bu oranların belli bir ölçü/standart ile

karşılaştırılmalıdır. Uygulamada kullanılacak ölçü/standartlar aşağıdaki gibi sıralanabilmektedir (Çabuk, 2013:62-63):

- Analistin kişisel tecrübesine dayanan büyüklük ve oranlar,
- Geçmiş dönemlerde hesaplanmış olan oranlar,
- Aynı sektördeki işletmelerin oranları veya başarılı işletmelerin oranları,
- Bütçe verileri üzerinden hesaplanan oranlar,
- Genel standartlar.

Oran analizinin dışında, finansal performans ölçütü olarak Artık Gelir ve artık gelirin bir türü olan Ekonomik Katma Değer (EVA©) kullanılmaktadır.

2.1.1.2 Artık Gelir

Yatırımların geri dönüş oranının (ROI), işletme performansının ölçümünde belli eksikliklere yol açması, artık gelir metodunun kullanımını beraberinde getirmiştir. Artık gelir, bir yatırım merkezinin yatırım yaptığı varlıklar için arzuladığı asgari getirinin üzerinde elde ettiği faaliyet kârıdır. Yatırımların geri dönüş oranının (ROI) aksine artık gelir bir oran değil; belli bir büyüklüktür (Crosson ve Needles, 2011:316).

Artık gelirin hesaplanmasında kullanılan formül aşağıdaki gibidir (Garrison, Noreen ve Brewer, 2012:479):

$$\text{Artık Gelir} = \text{Faaliyet Kârı} - (\text{Ortalama Varlıklar} \times \text{Asgari Yatırım Geri Dönüş Oranı})$$

Varlık geri dönüş oranı, yatırımların geri dönüş oranı gibi oranlar ile yapılan değerlendirmeler, karar vericileri kısa vadede elde edilecek başarılar için uzun vadede daha kârlı olacak projeleri göz ardı etmeye yönlendirmiştir. Artık gelir yöntemi bu durumun önüne geçmekte kullanılmaktadır (Coşkun, 2007:13).

Hesaplanan artık gelirin, farklı artık gelir büyüklükleri ile karşılaştırılması analizi güçlendirmeye yardımcı olacaktır. Bu kapsamda hesaplanan artık gelirin bir önceki dönemdeki artık gelire göre nasıl bir değişim gösterdiği, bütçedeki artık gelirin üstünde mi altında mı şekillendiği, aynı işletmedeki diğer yatırım merkezlerinin artık gelir büyüklüklerine göre nasıl bir performans gösterdiği konuları analizde göz önünde bulundurulmalıdır (Crosson ve Needles, 2011:316).

Artık gelir yaklaşımı, kendi içerisinde eksiklikler de bulundurmaktadır. Dönem kârı güncel parasal tutarlarla ölçülürken; varlık ve amortisman giderleri tarihi maliyet ile ölçülmektedir. Bu durumda enflasyonun yüksek olduğu durumlarda artık gelir oldukça yüksek değerlere ulaşmaktadır. Yine eşit tutarlı amortisman kullanımında ilk yıllar düşük gözükürken artık gelir daha sonraki yıllarda yükselme eğiliminde olmaktadır. Bu durumda karar vericiler amortisman süresinin son yıllarında olan eski duran varlıklarla çalışma isteğinde olmaktadır. Son olarak asgari yatırım geri dönüş oranının belirlenmesi oldukça zorlu bir süreçtir. Bu oranın kaç olacağı, farklı yatırım merkezleri için hangi oranda belirleneceği gibi konular karışıklık yaratmaktadır (Gürsoy, 1999:726-734).

2.1.1.3 Ekonomik Katma Değer (EVA®⁶)

Artık gelir ya da ekonomik kâr kavramlarının finans literatüründe 100 yıla yakın bir geçmişi olmakla birlikte; ekonomik katma değer 1980'lerden sonra tartışılmaya başlanmıştır. Ekonomik Katma Değer (EVA®), Stern Steward & Co. isimli danışmanlık firması tarafından geliştirilen bir ekonomik kâr hesaplama yöntemine dayanmaktadır. Temelde EVA®, bütün sermaye maliyetleri düşüldükten sonra firmanın kazandığı ekonomik kârdır. Daha teknik bir biçimde ifade edilirse EVA®, vergi sonrası net faaliyet kârından (NOPAT)⁷ işletmenin katlandığı sermaye maliyetlerinin çıkarılması ile elde edilen büyüklüktür. Dışarıdan bakıldığında oldukça basit bir hesaplama dayanan ekonomik katma değer (EVA®), doğru bir biçimde hesaplanabilmesi için Stern Steward & Co.'nun önerdiği belli düzeltmeler vardır. Bu düzeltmeler, NOPAT'ın tahakkuk esaslı muhasebe yaklaşımıyla hesaplanması yerine nakit esaslı muhasebe yaklaşımı ile ifade edilmesine ve sermayenin defter değerinin yeniden hesaplanmasına yönelik olarak gerçekleştirilmektedir (Van Horne ve Wachowicz, 2008:394-395).

Ekonomik Katma Değer'in(EVA®) hesaplanması için kullanılan formül aşağıdaki gibidir (Ross vd., 2002:334):

$$EVA = (Varlık Geri Dönüş Oranı - AOSM) \times Özsermaye$$

⁶ EVA yöntemi Stern Steward & Co. Danışmanlık şirketince geliştirilip, kullanım hakları da bu şirkete hukuki koruma altına alınmıştır. Bu sebeple çalışmanın geri kalanında EVA'dan bahsedilirken copyright simgesi kullanılmıştır.

⁷ NOPAT: Analize tabi tutulan işletme eğer tamamıyla sermayeden oluşan bir pasif yapısına sahip olsaydı, söz konusu işletmenin elde edeceği vergi sonrası net kâr büyüklüğüdür.

Ekonomik katma değerin analiz gücü, bir şirketin tüm sermaye maliyetlerini karşılamadan sermayedarlar için bir değer yaratamayacağı kabulünden kaynaklanmaktadır. Muhasebe kârı yalnızca borç maliyetlerini dikkate alıp; özsermaye maliyetlerini dikkate almamaktadır. Ancak EVA©, hem borçlanma hem de öz sermaye maliyetlerini dikkate almaktadır. Bu yönüyle bakıldığında muhasebe kârının olduğu bir şirkette, sermayedarlar gerekli getirinin altında bir getiri sağlıyor olabilir. Bu durumda sermayedar için değer kaybı mevcuttur. Ancak EVA© ile hesaplanan kârda sermayedarlar minimum gerekli getirinin üzerinde getiri sağladığından sermayedar için değer oluşumu mevcuttur (Van Horne ve Wachowicz, 2008:395).

2.2 Banka Performansı

Tez çalışmasının bu bölümünde, performans ve performans ölçümü ile ilgili genel bir çerçeve ile verilen bilgilerin ardından, banka performansı ve performans ölçümüne yönelik literatürde yer alan bilgilere yer verilmiştir. Bu kapsamda, bir ekonominin sağlıklı bir biçimde işleyebilmesi için gerekli fonları ekonomiye kazandırma işlevini üstlenen bankaların performansını etkileyen faktörler ve banka performansının ölçümünde kullanılan yöntemlere yer verilmiştir..

Banka performansını etkileyen faktörler bölümünde, Işık ve Hassan'ın(2003) çalışmasında yer verilen içsel ve dışsal faktörlere değinilmiş ve bu faktörlerin banka performansı üzerindeki etkilerine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Banka performansının ölçümü bölümünde ise banka performansının ölçümünde kullanılan geleneksel ve gelişmiş yöntemler üzerine literatürde bulunan bilgilere yer verilmiştir. Bu bölümde tez çalışmasının araştırma kısmında kullanılacak olan CAMELS yöntemine ilişkin bilgiler de yer almıştır.

2.2.1 Banka Performansını Etkileyen Faktörler

Banka performansını etkileyen faktörlere ilişkin literatürde çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Çalışmalarda söz konusu faktörler, içsel ve dışsal olarak ayırma tabi tutulmakta; sahiplik yapısı, bilanço büyüklükleri, bilanço kalemlerinin dağılımı, yönetim yapısı ve sermaye yeterliliği en çok üzerinde çalışılan içsel değişkenler olarak görülmekte ve regülasyonlar, uluslararasılaşma, pazar yapısı ve makro ekonomik büyüklükler çalışma yapılan dışsal değişkenler olarak öne çıkmaktadır.

Tez çalışmasında yer verilecek olan banka performansı üzerinde etkisi bulunan faktörler aşağıdaki ana başlıklarda özetlenebilir (Işık ve Hassan, 2003:1384):

- Sahiplik Yapısı
- Yönetim Yapısı
- Pazar Yapısı
- Risk Yapısı
- Diğer Özellikler.

2.2.1.1 Sahiplik Yapısı

Bankaların sahiplik yapısı, bankanın yerli ya da yabancı sermayeye sahip olması ve sermayenin kamusal veya özel olmasına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir (Işık ve Hassan, 2003:1392).

Atan ve Çatalbaş(2005), Türk bankaları üzerinde yaptıkları çalışmada özel ve yabancı sermayeli bankaların, kamu bankalarına göre daha etkin bir performans gösterdiklerini tespit etmiştir. Bunun sebebi olarak gelişmekte olan ülkelerde devlet bankalarının etkinliğe yönelik olarak kar maksimizasyonu ya da maliyet minimizasyonu gibi hedeflerden ziyade devletin uyguladığı politikalara uygun ve sosyal faydaya dayanan hedeflere yönelmesini göstermiştir. Yine devlet bankalarının yüksek özsermaye ile birlikte risk bakımından düşük varlıklara yönelik bilanço yapısı, düşük özsermayeyi riskli varlıklar ile birleştiren özel bankaların bilanço yapısı karşısında etkinlikten uzak kalmıştır (Atan ve Çatalbaş, 2005:61).

Önal ve Sevimeser (2006), Türk bankaları üzerinde yaptıkları çalışmada yabancı sermayeli bankaların, kamu ve özel sermayeli bankalara göre daha etkin bir yapıya sahip olduklarını tespit etmiştir. Söz konusu durumun arkasındaki sebebin ise yabancı bankaların sundukları ürün yelpazesi, hizmetlerinin niteliği, teknolojik altyapı, yönetim ve bankacılık tecrübesi açısından uluslararası düzeyde başarıya sahip olmaları ile ülkemizde hizmet veren kamu ve özel sermayeli bankaların önüne geçmeleri olduğunu belirtmiştir (Önal ve Sevimeser, 2006:305).

Son olarak Barros, vd. (2007), Avrupa'da bulunan 1384 banka üzerinde gerçekleştirdikleri analizde gelişmiş ülkelerdeki yerli bankaların, gelişmekte olan ülkelerdeki yabancı sermayeli bankalardan daha kötü performans gösterdiğini ve küçük

ve ada ülkelerine ait olan yabancı sermayeli bankaların diğer bankalara göre daha kötü performans gösterdiğini tespit etmişlerdir. Bu durumu, küçük ülkeler ve ada ülkelerinin rekabet ve deniz aşırı ihracat için gerekli olan etkinlik ve düzenlemelerden uzak olmasına bağlamıştır (Barros, vd., 2007:2201).

Sahiplik yapısı üzerinde yapılan çalışmalarda yer alan genel sonuç, yabancı sermayeye sahip bankaların, yerli ve kamusal sermayeye sahip bankalara göre daha iyi performans gösterdikleri yönündedir. Söz konusu durumun sebebine ilişkin açıklamalar farklı yönde olmakla birlikte ana sebebin kamusal sermayeye sahip bankaların sosyal amaçlar için etkinlikten uzaklaştığı ve yabancı sermayeye sahip bankaların sahip olduğu uluslararası tecrübe ve altyapıdır.

2.2.1.2 Yönetim Yapısı

Bankaların yönetim yapısı, CEO'nun aynı zamanda yönetim kurulunun da başkanı olup olmaması, yönetim kurulunun büyüklüğü ve halka açıklık oranı boyutlarıyla banka performansı üzerinde etkiye sahiptir (Işık ve Hassan, 2003:1398).

Fama ve Jensen (1983), karar verme ve karar kontrolü konusunda iki farklı yapının varlığından bahsetmektedir. İlk yapı az sayıdaki hissedarın varlığı ve küçük bir organizasyonun varlığı altında, karar verme ve karar kontrol yetkilerinin aynı kişide (agent) toplanabileceğini; diğer bir yapı ise çok sayıda hissedarın varlığı durumunda karar verme ve kararın kontrolü yetkilerinin ayrı ayrı kişilerde toplanması gerektiğini belirtmektedir (Fama ve Jensen, 1983:322). Fama ve Jensen'in önerdiği yapılardan hareketle, büyük bir yapıya sahip olan bankalarda karar verme ve karar kontrolü yetkilerinin birbirinden ayrılmasının banka performansı üzerinde pozitif bir etkiye sahip olacağını beklemek mümkündür. Nitekim Işık ve Hassan (2003), yaptıkları çalışmada CEO'nun aynı zamanda yönetim kurulu başkanı da olduğu bankaların performansının, CEO'ların yönetim kurulu başkanı olmadığı bankaların performansından daha düşük olduğunu tespit etmiştir (Işık ve Hassan, 2003:1401).

Aygün vd. (2010), İMKB'de işlem gören Türkiye'de faaliyet gösteren 12 banka üzerinde yaptıkları araştırmada yönetim kurulu büyüklüğünün banka performansı üzerinde negatif bir etkiye sahip olduğunu tespit etmiştir. Bu durumun sebebinin bankaların yönetim kurulunun daha fazla kişiden oluşması durumunda uzlaşmanın

zorlaşması ve alınacak kararların daha uzun bir sürede alınması ile açıklamıştır (Aygün, Taşdemir ve Çavdar, 2010:76).

Çam (2016), hisse sahiplerinin firmada alınacak kararlara etkisinin hisse sayısına göre değiştiğini; hisselerin önemli bölümünün belli bir kişide toplandığı durumlarda halka açıklığın önem kazandığını; halka açıklık oranının değişmesi durumunda alınacak kararların çabukluğunun, firmaya maliyetinin, firma kazançlılığının ve bunların hepsiyle birlikte firma performansının etkileneceğini belirtmektedir (Çam, 2016:519). Nitekim Işık ve Hassan (2003) yaptığı çalışmada halka açık bankaların performansının halka açık olmayan bankaların performansına göre daha iyi olduğunu tespit etmiştir (Işık ve Hassan, 2003:1400).

Yönetim yapısı ile ilgili bu bölümde bahsi geçen çalışmalar, bankanın halka açıklığının ve CEO'nun yönetim kurulu başkanı olmamasının banka performansı üzerinde pozitif; yönetim kurulu büyüklüğünün ise banka performansı üzerinde negatif bir etkisinin olduğu üzerinde durmuştur.

2.2.1.3 Pazar Yapısı

Pazar yapısı, ürün çeşitliliği, büyük tutarlı mevduata bağımlılık, banka büyüklüğü, piyasa gücü ve kredi büyüklüğü gibi faktörlerle banka performansı üzerinde etkiye sahiptir (Işık ve Hassan, 2003:1401-1405).

Ani vd. (2012), Nijerya'da faaliyet gösteren bankalar üzerinde, performans belirleyicileri tespit etme amaçlı bir çalışma yapmıştır. Söz konusu çalışmada, daha yüksek varlık büyüklüğüne sahip bankaların ölçek ekonomilerinden yararlanması sayesinde daha yüksek kâr düzeylerine ulaşacağını belirtmelerine rağmen ampirik bulgular bunun aksine bir sonuç vermiştir. Çalışmalarında bunun sebebini banka büyümesinin sağlıklı bir biçimde gerçekleşmesi durumunda negatif ölçek ekonomilerinin geçerli olması olarak açıklamışlardır (Ani vd., 2012:41-42).

Literatürde yer alan ürün çeşitliliği ve banka performansı arasındaki ilişkiyi test eden çalışmalarda bu iki değişken arasında negatif bir ilişki bulunduğu görülmektedir. Bu durumun arkasındaki sebep ise belli bir ürün bazında uzmanlaşmış bankaların, bir çok ürünü aynı anda sunmak için ekstra kaynaklar kullanmak durumunda kalan ürün çeşitliliği yüksek bankalara göre daha başarılı olmaya yatkın olmalarıdır. Daha az ürünü

sunmak için uzmanlaşan bankalar, ekstra kaynak kullanımına gitmeyeceği için performans olarak daha iyi bir durumda olmaktadırlar (Işık ve Hassan, 2003:1405).

Literatürde, piyasa gücü ile banka performansı arasındaki ilişkiyi açıklayan iki teori mevcuttur. Bu teorilerden ilki olan Yapı-Davranış-Performans (SCP) modeline göre, piyasada artan rekabet etkinliği artırmak yoluyla banka performansına pozitif katkıda bulunacaktır. Bir diğer teori olan Göreceli Piyasa Gücü (RMP) yaklaşımına göre ise yoğunlaşmayan bir piyasada daha yüksek pazar payına sahip bir banka ürünlerini farklılaştırabilir ve daha yüksek fiyat belirleyerek performansını yükseltebilir (Ayadi ve Ellouze, 2013:345-346). Garza-Garcia (2012), Meksika’da faaliyet gösteren bankalar üzerinde gerçekleştirdiği analizinde banka performansı ile piyasa gücü arasındaki ilişkiyi tespit etmeyi amaçlamıştır. Söz konusu çalışmada bankacılık sektöründe artan rekabetin banka verimliliği vasıtasıyla banka performansını artırdığı yönündeki hipotezi reddetmiş ancak daha yüksek bir pazar payının daha başarılı bir performansı beraberinde getirdiği hipotezini kabul etmiştir (Garza-Garcia, 2012:29).

Büyük tutarlı mevduatlara bağımlılık ile ilgili yapılan çalışmalar, bu tür mevduat üzerindeki yoğunlaşmanın banka performansı üzerinde negatif bir etkiye sahip olacağı yönünde birleşmiştir. Bu tür mevduatın tam tersi olan, çekirdek(taban) mevduatın ise banka performansı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu görülmektedir. 1994 krizi sonrası sonrası Türk bankalarının da büyük tutarlı mevduattan ziyade taban mevduata yöneldiği görülmektedir (Işık ve Hassan, 2003: 1406).

Kredi büyüklüğü ile ilgili yapılan çalışmalarda elde edilen sonuçlar, varlık yapısı içerisinde kredilerin payı arttıkça banka performansının bu durumdan negatif bir biçimde etkilendiği yönünde birleşmektedir. Sevim ve Eyüboğlu(2016), Borsa İstanbul’da işlem gören bankalar üzerinde yaptıkları çalışmada kredilerin toplam aktiflerin içerisindeki payı ile banka performansı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir negatif ilişkinin bulunduğunu tespit etmiştir. Söz konusu çalışmada bankaların temel gelir kaynağının krediler olduğunu; bu sebeple iyi yönetilen ve geri dönüşü sağlıklı olan kredilerin banka performansını artıracaklarını ancak tam tersi durumda kredi büyüklüğünün banka performansı üzerinde negatif bir etkisinin olacağını belirtmiştir (Sevim ve Eyüboğlu, 2016:220). Nahang ve Araghi (2013), Citibank üzerinde 2009-2012 yılları arasında yaptıkları çalışmada benzer bir sonuca ulaşmıştır (Nahang ve Araghi, 2013:1498).

Pazar yapısına ilişkin bu bölümde bahsi geçen çalışmalarda elde edilen sonuçlar incelendiğinde, banka büyüklüğünün ölçek ekonomisi⁸ vasıtasıyla performansı artırması beklenirken zaman zaman negatif ölçek ekonomisiyle⁹ banka performansı üzerinde negatif etkisi olabildiği; yüksek pazar payının banka performansı üzerinde olumlu etkisinin bulunduğu; ürün çeşitliliğinden ziyade ürün üzerinde uzmanlaşmanın bankalar için performans belirleyicisi olduğu; kredi büyüklüğünün yapılan pek çok çalışmada banka performansı üzerinde negatif bir etkiye sahip olduğu ve son olarak taban mevduatın banka performansı için önemli bir değişken olduğu görülmüştür.

2.2.1.4 Risk Yapısı

Risk yapısı, sermaye yeterliliği ve takipteki kredilerin toplam kredilere oranı ile banka performansı üzerinde belirleyici olmaktadır (Işık ve Hassan, 2003:1408-1409).

Özkaynaklar / Toplam Aktifler oranı, çalışmalarda sermaye yeterliliğine ilişkin bir veri olarak kullanılır. Bu oranın yüksek olması, beklenmeyen durumlarda banka için bir güvenlik sağlamaktadır. Aynı zamanda bu oranın yüksek olması durumunda banka dış kaynak ihtiyacı ve dış kaynak maliyetlerini azaltacağı için banka performansı bu oranın yüksek olmasından olumlu yönde etkilenmektedir. Taşkın (2011), 1995-2009 yılları arasında faaliyet gösteren ticari bankalar üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada özkaynaklar/toplam aktifler oranının banka performansı üzerinde anlamlı bir etkisinin varlığından söz etmiştir (Taşkın, 2011:294-297). Ameer ve Mhiri (2013), Tunus bankalarının 1998-2011 yılları aralığında performans belirleyicilerini tespit etmeyi amaçladığı çalışmada, özkaynaklar/toplam varlıklar oranı ile banka performansı arasında pozitif ve istatistiki olarak anlamlı bir ilişkinin bulunduğunu tespit etmiştir. Bunun sebebi olarak ise sermaye düzeyi yüksek bankaların düşük iflas riskleri sayesinde krediler için daha fazla tutarda faiz talep edebilmesini ve yine mevduatlar için daha az bir faiz ödeyebilmesini göstermiştir (Ameer ve Mhiri, 2013:149).

Krediler bankaların temel varlık kalemi olarak öne çıkmaktadır. Bu yönüyle kredilerin kalitesi banka performansı üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir. Bankaların

---

⁸ İktisat teorisine göre, firmanın üretim miktarı arttıkça ortalama maliyet aşağı yönlü bir seyir izlemekte ve firmanın karlılığını artırmaktadır. Firmanın finansal performansındaki bu artış ölçek ekonomisi kavramıyla açıklanmaktadır.

⁹ İktisat teorisinde firmanın üretim hacminin artması sonucunda firmanın ortalama maliyetlerinin artması durumu.

yüzleşebileceği en büyük risk, takibe intikal eden krediler dolayısıyla oluşan kayıplardır. Bu riski ölçmek için çalışmalarda kullanılmakta olan oran, takipteki krediler/toplam krediler oranıdır. Bu oranın düşük olması bankanın varlık portföyünün kalitesinin iyi olduğu çıkarımı yapılmasına yardımcı olur ve banka performansı hakkında olumlu bir algı edinilmesini sağlar (Ongore ve Kusa, 2013:240). Nitekim Ongore ve Kusa(2013), Kenya’da faaliyet gösteren bankalar üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada, takipteki krediler/toplam varlıklar oranının banka performansı üzerinde negatif ve istatistiki olarak anlamlı bir etkisinin olduğunu tespit etmiştir (Ongore ve Kusa, 2013:247). Aynı şekilde Frederick (2015), Uganda’daki bankalar üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada, kredi takip riski için ayrılan karşılığın toplam kredilere oranı ile banka performansı arasında negatif ve anlamlı bir ilişkinin varlığını tespit etmiştir (Frederick, 2015:105).

Risk yapısına ilişkin bu bölümde bahsi geçen çalışmalarda elde edilen sonuçlar incelendiğinde, yeterli bir özsermaye varlığına sahip olan bankaların düşük iflas riskleri sayesinde daha iyi performans gösterdikleri ve daha düşük düzeyde takibe intikal eden kredi varlığı bulunan (aktif kalitesi yüksek) bankaların takipteki kredilerin oluşturacağı maliyetlerden kurtulması sayesinde daha iyi performans gösterdiği çıkarımı yapılabilir.

2.2.1.5 Diğer Faktörler

Yukarıda yer verilen bölümlerde sayılan faktörlerin dışında, bankanın yaşı, varlık büyümesi ve banka çalışanlarının eğitim profili de banka performansı üzerinde etkiye sahiptir (Işık ve Hassan, 2003:1411).

Daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip ve profesyonel bir iş gücüne sahip bankaların kaynaklarını daha etkin kullanması, faaliyetlerini daha mantıklı bir biçimde kontrol etmesi ve gözlemlemesi olasıdır (Işık ve Hassan, 2003:1411). Nitekim işgücünün gelişimi, artık organizasyonlar için yalnızca işletme stratejisinin başarıyla gerçekleştirilmesinden ziyade uzun vadede örgütün gelişimi ve sürdürülebilir rekabet avantajının sağlanması için var olması gereken temel bir öge haline gelmiştir. Küresel rekabet ve hızla değişmekte olan çevre, örgütlerde beşeri sermayenin önemini artırmıştır. 21. yüzyılda başarının kaynağının beşeri sermayeye olan yatırım olacağı düşünülmektedir (Torrington vd., 2005:357).

Banka yaşı farklı biçimlerde banka performansı üzerinde etkili olabilir. Yaparak öğrenme hipotezine uygun bir biçimde, daha uzun süredir faaliyet göstermekte olan

bankaların, faaliyetlerini daha iyi bir biçimde yönetebilmesi ve bunun sonucunda daha etkin olması muhtemeldir. Bununla birlikte, performansı daha yüksek olan bankaların rekabet şartlarında hayatta kalmayı başarıp daha uzun süredir faaliyet gösteriyor olması şeklinde ters bir nedenselliğin de var olması mümkündür. Son olarak, yeni bankaların yüksek işe başlangıç maliyetlerine maruz kalması da daha kısa bir süredir faaliyet gösteren bankaların performansı üzerinde menfi bir etkiye sahiptir (Işık ve Hassan, 2003:1411).

Bankalarda yüksek düzeyde varlık büyümesi, performans üzerinde negatif bir etkiye sahiptir. Çünkü bankalar büyüdükçe yöneticiler tüm faaliyet detaylarıyla ilgilenemez duruma gelmektedir. Bunun sonucunda yöneticiler -her ne kadar gönülsüz olsa da- sorumlulukları alt seviyedeki çalışanlara dağıtmaktadırlar. Bu durumda yalnızca en önemli kararlar merkezi bir biçimde alınmakta ve bankalar değişen ortama hızlı bir biçimde yanıt verememektedir. Yine bankalar, kısa vadede talep büyümesinden daha yüksek bir düzeyde varlık büyümesine giderse bu durumda da maliyetler ve dolayısıyla banka performansı bu durumdan negatif bir biçimde etkilenmektedir (Işık ve Hassan, 2003:1412).

2.2.2 Banka Performansının Ölçümü

Banka performansının belirleyicileri üzerine olan bölümün ardından bu bölümde de banka performansının ölçümüne yönelik literatürde yer alan yaklaşımlar ele alınmıştır. Bu kapsamda ilk kısımda banka performansının ölçümünde kullanılan geleneksel yöntemler olan aktif kârlılığı (ROA), özkaynak kârlılığı (ROE) ve net faiz marjı göstergelerinden bahsedilmiştir. İkinci kısımda banka etkinliğinin ölçülmesinde kullanılan saf teknik etkinlik, ölçek etkinliği ve teknik etkinlik kavramlarına yer verilmiştir. Üçüncü kısımda bankaların etkinlik düzeyi ölçümünde, literatürde yer alan çalışmalarda sıklıkla başvurulan bir yöntem olan Veri Zarflama Analizi (DEA) konu edilmiştir. Dördüncü bölümde, bir başka matematiksel performans ölçüm yöntemi olan Gri İlişkisel Analize (GİA) yer verilmiştir. Beşinci bölümde, bu tez çalışmasında da banka performansının ölçümünde kullanılan bir ölçüm yöntemi olan CAMELS'e yer verilmiştir.

2.2.2.1 Banka Performansının Ölçümünde Geleneksel Yöntemler

Net kâr, faiz kârı gibi doğrudan gelir tablosu üzerinden elde edilebilecek büyüklükler, bankanın nasıl performans gösterdiğine dair fikir vermekle birlikte bazı eksiklikleri de bünyesinde barındırmaktadır. Öncelikle bu büyüklükler banka büyüklüğüne göre objektif bir karşılaştırma yapmayı engellemektedir. Çünkü büyük bir banka ile küçük bir banka karşılaştırıldığında, büyük bankanın kâr büyüklükleri küçük bankanın bir kaç katı düzeyde gerçekleşebilmektedir. Aktif kârlılığı (ROA) ve özkaynak kârlılığı (ROE) oranları, kârın banka büyüklüğüne göre düzeltilmesini sağlamak ve bankalar arasında karşılaştırma yapma imkanı sağlamaktadır (Mishkin, 2004:3/Appendix to Chapter 9).

Kârın banka büyüklüğüne göre düzeltilmesini içeren oranlardan ilki olan aktif karlılığının (ROA) formülü aşağıdaki gibidir (Mishkin, 2004:3¹⁰):

$$ROA = \frac{Net\ Kâr}{Varlıklar}$$

ROA oranı, bankanın sahip olduğu varlıkları kâr elde etmek için ne kadar iyi kullandığını göstermektedir (Mishkin, 2004:3¹¹). Bu oran değerlendirilirken birbirinden farklı kaynak yapısına sahip işletmelerin(bankaların) sonuçları arasında farklılık oluşması muhtemeldir. Çünkü daha fazla özkayanağa dayalı bir işletme ile daha yüksek kaldıraç¹² dayalı bir işletmenin net kârı arasında farklılık bulunması beklenebilir. Daha çok kaldıraç dayalı bir işletme, finansman maliyetleri sebebi ile daha düşük bir tutarda net kâr elde edecektir ve sonuçta payın küçük olması sebebiyle ROA oranı yüksek kaldıraçlı işletmelerde düşük değerler alacaktır (Akgüç, 2015:67). Bu sebeple sermaye yeterliliği yüksek bankalar ile düşük bankalar arasında değerlendirme yaparken ROA'nın kullanımı konusunda dikkatli olunmalıdır.

¹⁰ Bahsi geçen eserde ekler kaynağın içeriğinden ayrı numaralandırılmıştır. Belirtilen sayfa numarası EK-9'un 3. sayfasını belirtmektedir.

¹¹ Bahsi geçen eserde ekler kaynağın içeriğinden ayrı numaralandırılmıştır. Belirtilen sayfa numarası EK-9'un 3. sayfasını belirtmektedir.

¹² Kaldıraç finans teorisinde, firmaların borçluluklarının artması sonucunda iyi dönemlerde sermaye sahiplerine daha yüksek getiri sağlamaları; kötü dönemlerde ise daha büyük zarar vermelerini ifade etmektedir. Ancak buradaki kullanımı tamamıyla firmanın borçluluk düzeyini belirtmek amacıyla kullanılmıştır.

ROA her ne kadar bankanın performansı konusunda belli seviyede bir ipucuna sahip olsa da sermayedarların bu oran ile ilgilenmediği görülmektedir. Çünkü sermayedarlar bankanın aktiflerine ne kadar getiri sağladığıyla değil; sermaye yatırımlarına nasıl bir geri dönüş sağladığıyla ilgilenmektedir. Sermayedarların bu ihtiyaçlarına yönelik olarak hesaplanan özkaynak karlılığının (ROE) formülü aşağıdaki gibidir (Mishkin, 2004:3¹³):

$$ROE = \frac{Net\ Kâr}{Özkaynaklar}$$

Özsermayenin amortismanı olarak da adlandırılan ROE, faiz ve vergiler ödendikten sonra sermayedarlara ne oranda bir getiri sağlandığının ölçülmesinde kullanılmaktadır. Söz konusu oran yıllar itibariyle analiz edildiğinde sermaye sahiplerinin kazançlarında meydana gelen değişimler izlenebilmektedir. Çünkü bu oranın yüksek olması işletmenin sermayedarlara kâr payı dağıtabilmesini veya kârın otofinansmanda kullanılabilmesini beraberinde getirmektedir (Özdemir, 1999:39-40).

Bir bankanın birincil aracılık faaliyeti borç vermek ve bu borçtan olan getirileri kazanç getiren varlıkların alımında kullanmaktır. Banka yöneticisi eğer aktif-pasif yönetiminde iyi performans gösterip düşük maliyetle sağladığı fonları yeterli getiri sağlayan varlıklara yatırırsa kâr yüksek olacaktır. Bankanın aktif-pasif yönetim kalitesi, bankanın faiz getirisi ile faiz giderleri arasındaki spreaddan¹⁴ etkilenmektedir. Net faiz marjı rasyosu bu spreadı ölçmektedir. Net faiz marjı aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır (Mishkin, 2004:4¹⁵):

$$Net\ Faiz\ Marjı = \frac{Faiz\ Gelirleri - Faiz\ Giderleri}{Varlıklar}$$

Net faiz marjının daha anlamlı olabilmesi için paydada yer verilen varlıkların ortalama faiz getirili varlıklar olması gerekmektedir. Bu oran bir birim varlık için elde edilen faiz getirisini göstermektedir (Törüner, 2012).

¹³ Bahsi geçen eserde ekler kaynağın içeriğinden ayrı numaralandırılmıştır. Belirtilen sayfa numarası EK-9'un 3. sayfasını belirtmektedir.

¹⁴ Spread: Açıklık, boşluk fark gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Finans literatüründe bir varlığın alış-satış fiyatı arasındaki fark anlamıyla kullanılmaktadır.

¹⁵ Bahsi geçen eserde ekler kaynağın içeriğinden ayrı numaralandırılmıştır. Belirtilen sayfa numarası EK-9'un 4. sayfasını belirtmektedir.

2.2.2.2 Banka Etkinliği

Etkinlik, sahip olunan kaynakların optimal bir biçimde düzenlenerek ve kullanılarak gerekli çıktının en uygun şekilde sağlanmasıdır (Saruhan, 2012:6). Banka etkinliğinde üç ölçüm türünden bahsetmek mümkündür: saf teknik etkinlik, ölçek etkinliği ve teknik etkinlik.

Etkinlik türlerinden ilki olan *saf teknik etkinlik* aynı zamanda yönetsel etkinlik olarak da bilinmektedir. Bir karar alma birimi eğer belirli düzeydeki bir çıktıyı ortaya koymak için gerekenden daha fazla girdi kullanıyorsa bu durumda saf teknik etkinliğin varlığından bahsetmek mümkün olmayacaktır (Aysan ve Ceyhan, 2008:15). Öyleyse bir banka belirli düzeydeki bir çıktıyı elde etmek için gereken düzeydeki girdiye ne denli yakın ise o kadar saf teknik etkinliğe sahip olacaktır.

Ölçek etkinliği, firmanın optimal büyüklüğe ulaşması sayesinde kazanılan potansiyel üretkenlik kazancı olarak tanımlanmaktadır. Ölçek etkinliğine sahip bir firma ölçeğe göre sabit getiri bölgesinde çıktı meydana getirmektedir. Firma ölçeğe göre artan getirinin olduğu bölgede çıktı üretimi yapıyorsa ölçeğini büyütmelidir. Eğer firma ölçeğe göre azalan getirinin olduğu bir üretim düzeyinde ise de ölçeğini küçülterek optimal ölçeğe ulaşmalıdır (Aysan ve Ceyhan, 2008:15). Öyleyse bir bankanın da ölçek etkinliğine sahip olması doğru bir büyüklükte faaliyet göstermesi ile mümkün olacaktır.

Teknik etkinlik ise ölçeğe göre sabit getiri varsayımı altında hem saf teknik etkinliği hem de ölçek etkinliğini bünyesinde bulunduran etkinlik türüdür. Öyle ki teknik etkinlik saf teknik etkinlik ile ölçek etkinliğinin çarpımı ile bulunabilen bir büyüklüktür (Öztorul, 2001:24).

Etkinlik analizine ilişkin açıklamalarda göze çarpan husus, hepsinde çıktı ve girdiden bahsedilmesidir. Ancak bankacılıkta girdi ve çıktıyı belirlemek ve ölçmek oldukça zordur. Öyle ki Parasız (2007) bu konuyu şöyle özetlemektedir:

“ Bankalarda üretim ve prodüktivite doğrudan doğruya tanımlanamaz. Örneğin vadesiz mevduatlar bir girdi mi yoksa bir çıktı olarak mı işlem görecektir. Banka hizmetleri hesap sayısı ve işlemlerle ya da hesap değerleriyle en iyi şekilde ölçülebilir mi? Eğer bir bankanın diğerinden daha prodüktif olduğu personel başına aktiflerle, branş başına personelle ya da şube başına aktiflerle ölçülerek

gösterilebiliyorsa, acaba bir bankanın daha etkin olduğu sonucuna varılabilir mi?”(Parasız, 2007:171)

Parasız'ın belirttiği banka çıktısının ölçülmesi problemine ilişkin literatürde üretim ve aracılık yaklaşımı olmak üzere iki yaklaşım bulunmaktadır.

Üretim yaklaşımı, bankaların çıktısının mevduat, çeşitli ödünç hesapları ve bu hesaplar üzerinde gerçekleştirilen işlem sayıları; girdisinin ise sermaye ve emek olduğu kabulüyle banka etkinliğinin ölçümünün gerçekleştirilmesini savunmaktadır. Ancak bu yaklaşımda, her bir banka hizmetinin mahiyeti ölçüsünde ağırlıklandırılmasındaki güçlük, faiz maliyetlerinin analize dahil edilmemesi ve banka karşılaştırması için yeterli bilginin yokluğu birer sorun olarak ortaya çıkmaktadır (Parasız, 2007:171-172).

Aracılık yaklaşımı, bankaların çıktısının kredi ve yatırımların değeri; girdisinin ise emek ve sermaye gibi işlem maliyetleri ile faiz maliyetleri olduğu kabulüyle banka etkinliğinin ölçülmesini savunur. Veri elde etmenin kolaylığı sebebiyle literatürde yer alan pek çok çalışmada aracılık yaklaşımı, üretim yaklaşımına tercih edilmektedir. Bununla birlikte aracılık yaklaşımı da oldukça karmaşık bir yapıya sahip olan bankacılık sisteminde etkinlik ölçümü ihtiyacını tam olarak karşılayamaz. Bu yaklaşımda, çıktının nasıl ölçüldüğünün çalışmadan çalışmaya farklılık arz etmesi, her bir krediye ilişkin risklerin çıktı hesaplamasında dikkate alınmaması ve vade özelliklerinin dikkate alınmaması birer sorun olarak dikkat çekmektedir (Parasız, 2007:172).

2.2.2.3 Veri Zarflama Analizi (DEA)

Veri Zarflama Analizi (DEA), Charnes vd.(1978) ile birlikte ortaya çıkmıştır. Bu analiz birbirine benzer nitelikte girdiler ile birbirine benzer nitelikte çıktılar meydana getirmeye çalışan karar birimlerinin etkinlik ölçümlemesine yöneliktir (Martic vd. 2009:38).

Farklı ölçeklerle ölçülmüş birden çok girdi ve çıktıya sahip karar birimlerinin birbirine göre performanslarını tespit etmede ortaya çıkan zorlukların bertaraf edilmesinde veri zarflama analizi başarılı olmaktadır. Ancak analize tabi tutulacak birimlerin benzer hedeflerinin olması, aynı piyasa koşullarında olması, verimliliği etkileyen faktörlerin tüm karar birimleri için aynı olması gerekmektedir (Atan ve Çatalbaş, 2005:51).

Bu yöntem sayesinde karar birimleri, etkin hale gelmek için ne düzeyde bir girdi ve çıktı değişimine gitmeleri gerektiği bilgisine sahip olurlar (Atan ve Çatalbaş, 2005:51).

Veri zarflama analizinin dayandığı temel mantığı anlamak için bir girdi ve bir çıktıya dayanan basit bir örnek faydalı olacaktır. Diyelim ki farklı işletmelerdeki personel sayıları ve satış hacimleri aşağıdaki gibi olsun (Cooper vd. 2007:3):

Tablo 2.1 - Veri Zarflama Analizi Örneği

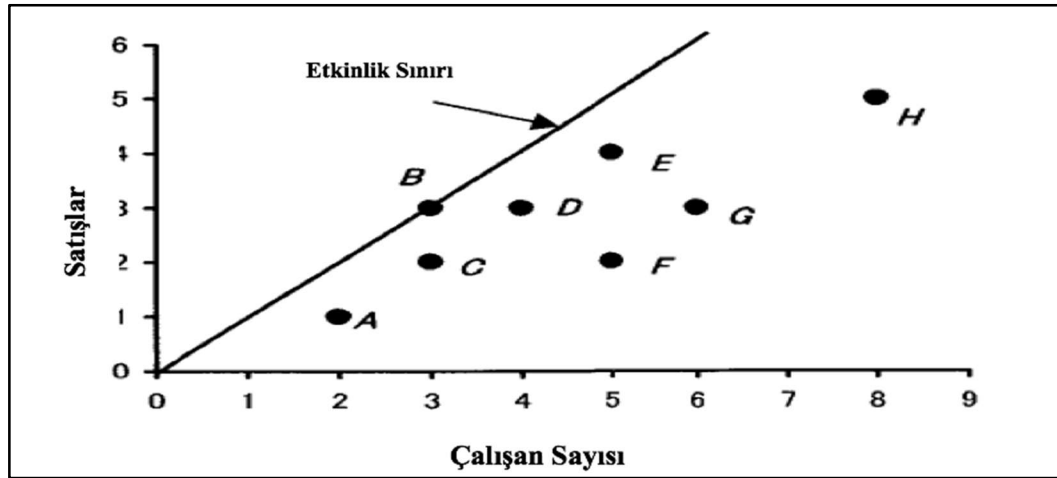
İşletme	A	B	C	D	E	F	G	H
Personel	2	3	3	4	5	5	6	8
Satışlar	1	3	2	3	4	2	3	5
Satışlar/Personel	0.5	1	0.667	0.75	0.8	0.4	0.5	0.625

Her bir işletmeye ait personel sayısı ve satış hacimlerini grafikte yerine koyup; eğimi en yüksek Satışlar/Personel oranı olan ve orjinden başlayan bir doğru çizildiğinde bu doğru etkinlik sınırını gösterecektir. **Şekil 2.1** de yer verildiği üzere, B işletmesi etkinlik sınırı üzerindeyken geriye kalan bütün noktalar etkinlik sınırının altındadır. Yani etkinlik karşılaştırılmasında en iyi etkinlik seviyesine sahip B işletmesi benchmark olarak kullanılırken diğer işletmelerin etkinlik seviyesi, B işletmesinin de üzerinde bulunduğu etkinlik sınırına yakınlıkları ile ölçülmektedir. Her bir işletme etkinlik sınırına ne kadar uzaksa o kadar etkinlikten uzaktır ve etkin hale gelmek için girdi ya da çıktılarında değişikliğe gitmek durumundadır. Örneğin, etkinlik sınırının altında yer alan A işletmesi etkin hale gelebilmek için ya mevcut satış hacminde çalışan sayısını 1'e düşürmeli ya da mevcut çalışan sayısı ile devam edip satışlarını 2'ye çıkarmalıdır. Veri zarflama analizinin adı şekildeki durumdan kaynaklanmaktadır. Çünkü etkinlik doğrusu matematiksel olarak B dışındaki bütün noktaları zarflamaktadır (Cooper vd., 2007:3-5).

Veri zarflama analizi, girdiye ve çıktıya göre iki farklı biçimde kullanılabilir. Girdiye yönelik DEA modelleri, belli bir düzeydeki çıktı için kullanılması gerekli optimal girdi düzeylerinin tespitini sağlarken; çıktıya yönelik DEA modelleri, belli bir girdi bileşimi içinde azami ne düzeyde bir çıktıya ulaşılabileceğinin cevabını verir (Atan ve Çatalbaş, 2005:51).

Şekil 2.1 - Veri Zarflama Grafiği

Kaynak: Cooper vd., 2007:3

Veri zarflama analizinde kullanılan işletme k için temel maksimizasyon modeli aşağıdaki gibidir (Martic vd.,2009:38):

$$\text{Max. } h_k = \frac{\sum_{r=1}^s y_r k u_r}{\sum_{i=1}^m x_{ik} v_i}$$

s.t.

$$\frac{\sum_{r=1}^s y_j u_r}{\sum_{i=1}^m x_j v_i} \leq 1$$

$$j = 1, 2, \dots, j_k, \dots, n$$

$$u_r \geq \varepsilon \quad r = 1, 2, \dots, s$$

$$v_i \geq \varepsilon \quad r = 1, 2, \dots, m$$

v_i : Girdi i için belirlenen ağırlık

n: İşletme sayısı

m: Girdi sayısı

ε : Küçük pozitif bir sayı

u_r : Çıktı r için belirlenen ağırlık

h_k : Karar birimi k'nin göreceli etkinliği

s: Çıktı sayısı

Ancak söz konusu model, lineer ve kesirli objektif fonksiyonu ve kısıtlarla lineer ve dış bükey değildir. Basit bir dönüşüm ile söz konusu model doğrusal programlama ile çözümler hale getirilebilir. Bu durumda model aşağıdaki gibi olacaktır (Martic vd., 2009:38):

$$\text{Max. } h_k = \sum_{r=1}^s y_{rk} u_r$$

s.t.

$$\sum_{i=1}^m x_j v_{ik} = 1$$

$$\sum_{r=1}^s y_{rj} u_r - \sum_{i=1}^m x_j v_{ij} \leq 0 \quad (j: 1, 2, \dots, n)$$

$$u_r \geq \varepsilon \quad r = 1, 2, \dots, s$$

$$v_i \geq \varepsilon \quad r = 1, 2, \dots, m$$

Hesaplanan maksimum h_k 'nin 1'e eşit olması durumunda analize tabi tutulan işletme k etkin bir biçimde faaliyet gösteriyor denebilir. Kısıtlar h_k 'nin 1'in üzerinde değer almasını engellediği için en fazla 1 değerini alabilmektedir. h_k 'nin 1'in altında olması durumunda ise işletme k göreceli olarak etkinlikten uzaktır denebilir (Martic vd., 2009:38).

Banka performansının ölçümüne yönelik çalışmalarda hesaplanan h_k değeri banka performansının göstergesi olarak kullanılmaktadır. Değerin 1'e yakın olması bankanın etkinliğe daha yakın olduğu çıkarımının yapılmasını sağlar.

2.2.2.4 Gri İlişkisel Analiz (GİA)

Banka performansının ölçümüne ilişkin literatürde yer alan çalışmalarda kullanılan bir diğer analiz yöntemi gri ilişkisel analizdir (GİA).

Gri ilişkisel analiz, Deng'in (1982) gri ilişki evreni teorisine dayanmaktadır. Bir bilginin "griliği", söz konusu bilginin eksik ya da tam olarak bilinmediği anlamına gelmektedir. Gri ilişki ise iki sistem ya da iki elementin arasındaki zaman içinde değişmekte olan ilişkinin ölçülmesini içermektedir. Bu noktada gri ilişkisel analiz (GİA), elementlerin kendi gelişim trendlerinin benzer ya da birbiriyle ilgisiz olduğu durumda, iki element arasındaki ilişkinin ölçülmesinde kullanılan bir yöntem olarak öne çıkmaktadır. Eğer elementler birbiriyle tutarlı bir trend içinde geliyorsa, elementler arasında yüksek düzeyde bir ilişkinin varlığından bahsetmek mümkündür (Ho, 2006:338).

GİA'nın performans ölçümlerinde kullanımı ise çeşitli finansal rasyolar vasıtasıyla başarı (performans) düzeyinin GİA katsayıları ile ifade edilmesine

dayanmaktadır . Bir diğerk kullanım alanı ise çok sayıdaki değişkenden önemsiz olanlar dışındakileri gruplara ayırmaktır. Bu sayede birbiriyle ilişkili olan değişkenler kendi aralarında bir grupta toplanmakta ve diğerk değişkenlerden ayrılabilmektedir (Ecer, 2013:175).

2.2.2.5 CAMELS Analizi

Amerika Birleşik Devletleri'nde 1970'lerin başında, bankacılık sektörünü düzenleme görevini yürütmekte olan kuruluşlar, banka denetimlerinin ne sıklıkta ve hangi yoğunlukta yapılacağını belirlemek amacıyla CAMEL derecelendirme sistemini kullanmaya başlamıştır. 1979'da ise bankaların performanslarını ortaya koymak için Finansal Kuruluşlar Tekdüzen Dereceleme Sistemi (UFIRS) uygulamaya geçmiştir. Sonraki dönemde UFIRS sistemi, CAMEL adıyla anılmış ve bankaların mali sıhhatlerini ölçmede CAMEL bileşenlerinin kullanımı yaygınlaşmıştır (Wirnkar ve Tanko, 2008:3).

1996 yılına gelindiğinde UFIRS, CAMEL sistemine bir yeni bileşen daha eklemiştir. Böylece söz konusu derecelendirme sistemi artık CAMELS olarak anılmaya başlamıştır (Kandemir ve Demirel Arıcı, 2013:65).

Türkiye'de de bankacılık sisteminin denetim otoritesi olan BDDK, CAMELS sistemini derecelendirme faaliyetlerinde kullanmaktadır. Bu kapsamda bankaların finansal oranları kullanılarak hesaplanan CAMELS skorları, yılda iki kez Bankacılık Sektörü Performans Analizi Raporu'nda sunulmaktadır. Yine TCMB, CAMELS sistemini oluşturan faktörlerin ağırlıklarına uygun olarak oluşturduğu erken uyarı analizlerini gerçekleştirmektedir (Güney ve Saka Ilgın, 2015:306).

CAMELS sistemi adını, bünyesinde bulunan 6 bileşenin baş harflerinden almıştır. Söz konusu bileşenler aşağıdaki gibidir (Kaya, 2001:2-6):

- C – Sermaye Yeterliliği (Capital Adequacy)
- A – Varlık Kalitesi (Asset Quality)
- M – Yönetim Kalitesi (Management Quality)
- E – Kazanç (Kârlılık) Durumu (Earnings)
- L – Likidite (Liquidity)
- S – Piyasa Riskine Duyarlılık (Sensitivity to Market Risk).

Bankaların performansını yukarıda verilen bileşenler bazında ölçen CAMELS derecelendirme sistemi, her bir bileşen için ayrı skor oluşturulmasına imkan sağladığı gibi aynı zamanda bu bileşenlerin tümünü kapsayan tek bir skorun hesaplanmasına da olanak tanımaktadır.

2.2.2.5.1 CAMELS'in Bileşenleri

CAMELS analizi yukarıda da belirtildiği üzere, 6 bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenler aşağıdaki gibi incelenebilir:

C – Sermaye Yeterliliği (Capital Adequacy)

Sermaye yeterliliği bir bankanın kriz zamanlarında dahi ayakta kalabilmesini sağlayan içsel gücünün bir göstergesidir (Mohiuddin, 2014:152).

Bankacılık sektöründe de sürdürülebilirliğin ve büyümenin sağlanması, sermayenin etkin bir biçimde kullanılmasına bağlıdır. Öyle ki bankalar için sermaye, finans sektöründe faaliyet göstermeyen işletmeler için sermayenin ifade ettiği anlamdan farklıdır. Banka kaynaklarının çoğunluğunu oluşturan mevduatın, mudilerce yeterli bir güvenceye sahip olarak bankacılık sistemine dahil edilmesi bankacılık sisteminde yeterli seviyede sermayenin varlığına bağlıdır. Çünkü mudiler, ihtiyaç duyduklarında, zor zamanlarda dahi mevduatlarını rahatlıkla bankacılık sisteminden çıkarabilmeyi arzu ederler (Kandemir ve Demirel Arıcı, 2013:65).

Bir bankanın sermaye yeterliliği analizi kapsamında, bankanın büyüklüğü de dikkate alındığında sermayenin düzeyi ve kalitesi, ek sermaye ihtiyacı durumunda kaynak olanaklarının vaziyeti, sorunlu varlıklar için ayrılan karşılıkların durumu, bilanço dışı işlemlerin getirdiği riskler ve sermaye piyasası ve diğer piyasalara bankanın ulaşabilme durumu gibi etmenler dikkate alınmaktadır (Sakarya, 2010:14).

A – Varlık Kalitesi (Asset Quality)

Aktif kalitesi, bir bankanın finansal anlamda ne kadar güçlü olduğu ve varlıklarının ne derece riskli olduğunu ortaya koymaktadır. Yine aktif kalitesi bankanın güncel durumu ve gelecekteki finansal durumunun analiz edilmesinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Banka aktifleri büyük oranda verilen kredilere dayandığından, aktif kalitesine ilişkin değerlendirmeler genelde krediler üzerinden olmaktadır (Güney ve Saka Iğın, 2015:307).

Bir bankanın varlık kalitesi analizi kapsamında, kredi kullandırım aşamasının başarısı, sorunlu varlıkların tespiti ve izlenmesi, karşılıkların durumu, kredi ve yatırım portföyü değerlendirmesi, varlık yoğunlaşmasının varlığı ve sorunlu varlıkların likidasyonu gibi faktörler dikkate alınmaktadır (Ege vd., 2015:112).

M – Yönetim Kalitesi (Management Quality)

Yönetim kalitesi, CAMELS analizinde yer alan ve bankanın büyüme ve sürdürülebilirliğini sağlayan önemli bir bileşendir. Yönetimin kalitesi, belirlenmiş kurallara uyum, değişen çevreye cevap verme ve planlama becerisi, liderlik ve bankanın yönetim kapasitesi ile ölçülür (Misra ve Aspal, 2013:42).

Bir bankanın yönetim kalitesi analizi kapsamında, banka kararlarının yönetim kurulunca desteklenme durumu, yönetimin riskleri kontrol etme becerisi, sektördeki gelişmelere ayak uydurma ve öncülük etme durumu, iç kontrol sisteminin durumu, bilgi ve risk sistemlerinin yapısı, belirlenmiş kurallara uygunluk ve bankanın genel başarısı gibi değişkenler dikkate alınmaktadır (Sakarya, 2010:15).

E – Kazanç (Kârlılık) Durumu (Earnings)

Kazanç, bir organizasyonun finansal performansını ölçmek için önemli bir parametredir. Bankalar, temettülerin ödenmesi, gerekli sermaye düzeyinin korunması, kazançlı yatırımların değerlendirilmesi, yeni faaliyetlere iştirak etme ve rekabetin sürdürülmesi gibi faaliyetler için kazançlara ihtiyaç duyar. Kazanç kalitesi/durumu bir bankanın kârlılığı ve üretkenliğini ölçmekte ve gelecekteki kazanç kapasitesinin büyüme ve sürdürülebilirliğini açıklamaktadır (Ahsan, 2016:48).

Kazanç durumu analizi kapsamında, kazançların yıllar itibariyle trendi ve istikrarı, kazanç kaynakları ve kalitesi, kazançların piyasa risklerine karşı duyarlılığı, karşılık sistemi ve yeniden değerlendirmenin durumu gibi faktörler dikkate alınmaktadır (Sakarya, 2010:15).

L- Likidite(Liquidity)

Bir bankanın likiditeyi sağlaması yüksek düzeyde likit ve kolayca transfer edilebilen varlıklarının var olmasına bağlıdır. Likidite varlığın kısa sürede nakde çevrilebilmesini; transfer edilebilme ise varlığın banka tarafından diğer kişilere kabul edilebilir bir biçimde geçirilebilmesini ihtiva eder. Likidite bankanın beklenmedik nakit

taleplerine hızlı bir biçimde cevap vermesini sağlar. Bunun sağlanamaması durumunda ise banka mudilerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için yüksek faizle dışarıdan borçlanmak durumunda kalır. Bu durumda ise bankanın kârlılığı ve dolayısıyla performansı zarar görür (Mohiuddin, 2014:157-158).

Bir bankanın likidite analizi kapsamında, para ve benzeri fon piyasalarına erişim olanağı, kaynakların yoğunlaşma durumu, kısa vadeli fonlara bağımlılık, mevduatların istikrar durumu ve varlıkların satılabilme ve menkulleştirme imkanları dikkate alınmaktadır (Ege vd., 2015:113).

S- Piyasa Riskine Duyarlılık (Sensitivity to Market Risk)

Döviz, menkul, gayrimenkul fiyatları, faiz oranları gibi parametrelerdeki değişimlere karşı bankanın sahip olduğu yönetim becerisi piyasa riskine duyarlılık kapsamında analiz edilmektedir. Bankanın pazarda meydana gelebilecek negatif durumlarda kârlılık, likidite ve sermayesinde meydana gelen değişimler piyasa riskine duyarlılığı oluşturur (Gümüş ve Nalbantoğlu, 2015:85).

Piyasa riskine duyarlılık analizi kapsamında, bankanın ticaret ve döviz işlemlerinden gelen piyasa riski, bankanın faiz riskinin yapısı, yönetimin piyasa riskini kontrol etme yönündeki çabası ve banka kazançlılığı ve sermaye yeterliliğinin piyasadaki değişimlere karşı gösterdiği tepki göz önünde bulundurulmalıdır (Sakarya, 2010:16).

Her bir bileşenin değerlendirilmesinde dikkate alınacak kriterler aşağıdaki tabloda özetlenmiştir:

Tablo 2.2 - CAMELS Bileşenleri Değerlendirme Kriterleri

	<u>KRİTERLER</u>
C - (Capital) Sermaye Yeterliliği	Bankaların mali vaziyetlerinin banka büyüklükleri göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi
	Sermayeye ihtiyaç duyulması halinde kaynak olanakları
	Riskli varlıklar, ayrılan karşılıklar ve yeniden değerlendirme şartları
	Varlık yapısının çeşitli riskleri kapsayacak şekilde ayrıştırılması
	Bilanço dışı risk değerlendirilmesi

	Kazanç durumu
	Büyüme öngörülerini ve planları
	Dağıtılmamış kârlar
	Sermaye piyasaları ve diğer kaynaklara erişim olanakları
A - (Asset) Aktif Kalitesi	Kredilendirme sürecinin etkinliği, koşulları, yönetsel değerlendirme, risk değerlendirmesi ve risk değerlendirmesine uygun teminat
	Sorunlu varlıkların tespiti ve izlenmesi
	Kredi karşılıkları ve yeterli zarar karşılıklarının ayrılması
	Kredi riski düzeyi ve nazım hesaplarda izlenen işlemler için verilen teminatların, türev işlemlerin, kredi limitlerinin incelenerek değerlendirilmesi
	Kredi ve yatırım portfolyosunun değerlendirilmesi
	Varlık yoğunlaşması durumu
	Problemlili varlıkların likidasyonunda gösterilen başarı
	İç denetim ve yönetim bilgi sistemleri
M - (Management) Yönetim Kalitesi	Banka kararlarının banka yönetim kurulunca desteklenme koşulları
	Yönetim kurulunun ve üst yönetimin riskleri kontrol etme kabiliyeti, sektöre uyum ve öncülük etme başarısı
	İç kontrol sistemlerinin yeterliliği ve uygun politikalar oluşturma becerisi
	Yönetim, bilgi ve risk sistemlerinin yapısı, büyüklüğü ve yeterliliği
	Mevzuata uygunluk
	Banka yönetiminin iç kontrolün tespitlerinin dikkate alma durumu ve mevzuata uyma isteği
	Yönetim başarısı
Otorite dağılımı ve yönetim kalitesi	

	Genel performans ve Risk yapısı
E - (Earnings) Kazançlar (Kârlılık)	Kârlılığın trend ve istikrar durumu
	Dağıtılmamış kârların banka bünyesinde yeterli sermaye oluşturma durumu
	Kazanç kaynakları ve kalitesi
	Bütçelendirme ve yönetim bilgi sistemlerinin durumu
	Karşılık ayırma ve yeniden değerlendirme vaziyeti
	Varlık yoğunlaşması
	Kazançların piyasa riskine karşı hassasiyeti
L - (Liquidity) Likidite Durumu	Güncel likidite durumu ve gelecekteki likidite durumunun değerlendirilmesi ve likidite ihtiyacını giderme durumu
	Para ve benzeri kısa vadeli fon piyasalarına erişim olanakları
	Fon kaynaklarında farklılaştırma derecesi
	Kısa vadeli fonlara bağımlılık derecesi
	Mevduatların istikrarı ve değişimi
	Varlıkların menkul kıymetleştirme ve nakde çevrilebilme olanakları
	Likidite stratejileri ve yönetim bilgi sisteminin birlikte değerlendirilmesi
S - (Sensitivity to Market Risk) Piyasa Riskine Duyarlılık	Bankanın özkaynak değeri ve karlılığının piyasada meydana gelen değişimlere tepki düzeyi
	Yönetimin piyasa riskini teşhis etme ve kontrol altına alma becerisi
	Ticari olmayan işlemlerden doğan faiz riski durumu
	Ticaret ve döviz işlemlerinden doğan piyasa riski vaziyeti

Kaynak: Ege vd., 2015:112-113

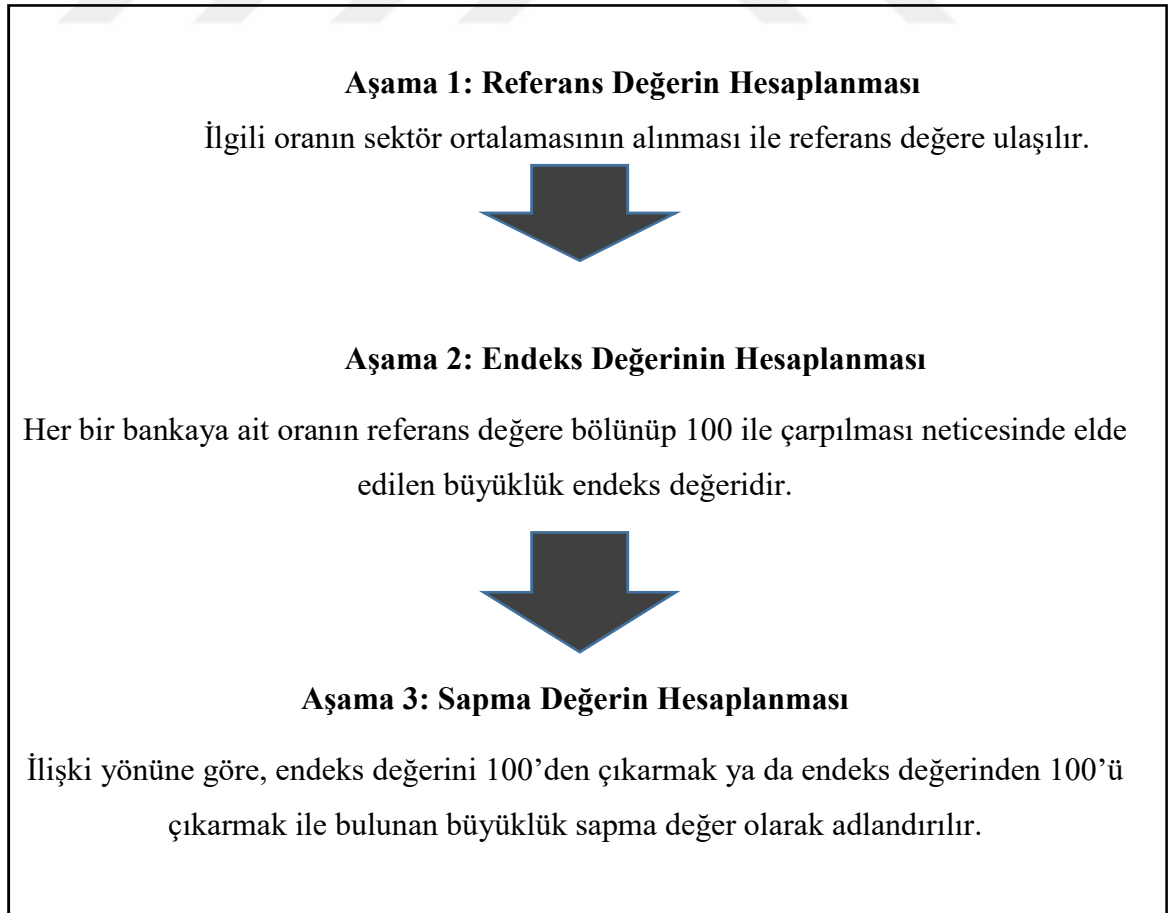
2.2.2.5.2 CAMELS Skorlarının Hesaplanması

CAMELS skorlarının hesaplanması neticesinde her banka için 1'den 5'e kadar bir aralıkta CAMELS notu oluşturulur. Bu notların anlamları aşağıdaki gibidir:

- 1 – Banka tüm yönleriyle sıhhatlidir.
- 2 – Banka genel itibariyle sıhhatlidir.
- 3 – Bankanın belli noktalarda problemlı özellikleri vardır. Banka şoklardan ve değişikliklerden negatif etkilenebilir. Denetçi problemlı noktalara daha fazla ihtimam göstermelidir.
- 4 – Banka genel itibariyle sorunludur. Mali performansı tatmin edici düzeyin altındadır.
- 5 – Banka ciddi risk altındadır. Bankanın batma veya piyasadan çıkma ihtimali yüksektir (Gümüş ve Nalbantoğlu, 2015:85).

Söz konusu notların oluşturulması için ise aşağıda yer verildiği üzere 8 aşamalı bir işlemin gerçekleştirilmesi gerekmektedir:

Şekil 2.2 - CAMELS Notunun Hesaplanması Aşamaları

Aşama 4: Oran Ağırlığı x Sapma Değer Hesaplaması

3. Aşamada hesaplanan sapma değerinin oran ağırlığı ile çarpılması neticesinde elde edilen büyüklükler tüm bankalar için hesaplanır.

Aşama 5: Ağırlıklı Sapma Değerlerinin Toplamının Alınması

Her bir oran için hesaplanan sapma değerleri oran ağırlıkları ile çarpıldıktan sonra elde edilen büyüklükler her bir banka için ayrı ayrı toplanır.

Aşama 6: Ağırlıklı Bileşen Büyüklüklerinin Hesaplanması

5. Aşamada elde edilen büyüklükler ilgili bileşen ağırlığı ile çarpılarak her bir bileşen için ağırlıklı bileşen büyüklükleri hesaplanır.

Aşama 7: Bileşik CAMELS Değerlerinin Hesaplanması

6. Aşamada elde edilen ağırlıklı bileşen büyüklükleri her bir banka için toplanır ve bileşik CAMELS değerleri hesaplanır.

Aşama 8: CAMELS Notunun Tayin Edilmesi

7. Aşamada hesaplanan bileşik CAMELS değerlerine karşılık gelen 1-5 arası CAMELS notu her bir bankaya tayin edilir.

Kaynak: Kandemir ve Demirel Arıcı, 2013:73

CAMELS notunun hesaplanmasının 1. Aşaması olan referans değerinin hesaplanabilmesi için hangi oranların hangi bileşen için kullanılacağı sorusunun

cevaplanması gerekmektedir. Her bir bileşen bazında kullanılan oranlar ve bu oranların ağırlıkları **Tablo 2.3**'te sunulmuştur:

Tablo 2.3 - CAMELS Analizinde Kullanılan Oranlar ve Oran Ağırlıkları

Bileşen	Oran	İlişki Yönü	Oran Ağırlığı	Bileşen Ağırlığı
(C) SERMAYE YETERLİLİĞİ	Özkaynaklar / (Kredi + Piyasa + Operasyonel Riske Esas Tutar)	+	0,5	0,2
	Özkaynaklar / Toplam Aktifler	+	0,3	
	(Özkaynaklar-Duran Aktifler) / Toplam Aktifler	+	0,2	
(A) AKTİF KALİTESİ	Toplam Krediler ve Alacaklar / Toplam Aktifler	+	0,4	0,15
	Takipteki Krediler / Toplam Krediler ve Alacaklar	-	0,3	
	Duran Aktifler / Toplam Aktifler	-	0,3	
(M) YÖNETİM KALİTESİ	Takipteki Krediler / Toplam Krediler ve Alacaklar	-	0,4	0,15
	Toplam Faaliyet Gelirleri / Toplam Aktifler	+	0,3	
	Şube Başına Net Kâr	+	0,3	
(E) KÂRLILIK	Net Dönem Kârı (Zararı) / Toplam Aktifler	+(-)	0,3	0,15
	Net Dönem Kârı (Zararı) / Özkaynaklar	+(-)	0,3	
	Vergi Öncesi Kâr (Zarar) / Toplam Aktifler	+(-)	0,2	
	Net Dönem Kârı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye	+(-)	0,2	
(L) LİKİDİTE	Likit Aktifler / Toplam Aktifler	+	0,35	0,2

	Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler	+	0,35	
	YP Likit Aktifler / YP Pasifler	+	0,3	
(S) PİYASA RİSKİNE DUYARLILIK	YP Aktifler / YP Pasifler	-	0,35	0,15
	Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Toplam Aktifler	-	0,35	
	Bilanço İçi Döviz Pozisyonu / Özkaynaklar	-	0,3	

Kaynak: Kandemir ve Demirel Arıcı, 2013:71-72

Şekil 2.2'de görsel olarak anlatılan CAMELS notu hesaplama prosedürü aşağıdaki gibidir (Öztorul, 2011:40-53):

- İlk aşamada **Tablo 2.3'**de verilen oranlar tüm bankalar için hesaplandıktan sonra bankaların ortalama oranları alınarak referans değerler oluşturulur.
- İkinci aşamada aşağıdaki formül vasıtasıyla her bir bankanın endeks değeri hesaplanır:

$$\text{Bankanın Endeks Değeri} = (\text{Bankanın Oranı} / \text{Referans Oran}) \times 100$$

- Oran ve bileşen arasındaki ilişkinin yönü belirlenir. Örneğin, likit aktifler/toplam aktifler oranının artması likidite bileşeni için olumlu bir gösterge olduğundan bu oran ve bileşen arasındaki ilişkinin yönü pozitif(+)'tir.
- Her bir bankanın performans değeri aşağıdaki formüle göre hesaplanır:

İlişkinin Yönü Negatifse(-):

$$\text{Performans Değeri} = 100 - \text{Endeks Değeri}$$

İlişkinin Yönü Pozitifse(+):

$$\text{Performans Değeri} = \text{Endeks Değeri} - 100$$

- Performans değerleri orana verilen ağırlıklar ile çarpılıp kendi arasında toplanarak her bir bileşen için birer performans puanı oluşturulur.
- Her bir bileşenin performans puanı da bileşen ağırlığı ile çarpılıp toplanarak bileşik CAMELS değeri oluşturulur.

- Son olarak bileşik CAMELS değerlerinin bulunduğu aralıklara göre aşağıdaki puanlar her bir bankaya CAMELS notu olarak tayin edilir:

Tablo 2.4 - Bileşik CAMELS Değerlerine Karşılık Gelen CAMELS Notları

Bileşik CAMELS Değeri	Puan
30 - ∞ +	1
10 - 30	2
(-10) – 10	3
(-30) – (-10)	4
$-\infty$ - (-30)	5

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YABANCI FON KAYNAK YAPISI VE TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNÜN PERFORMANS DEĞERLENDİRMESİ

İlk iki bölümde çalışmanın sırasıyla bağımsız ve bağımlı değişkenlerine ilişkin kavramsal çerçevenin oluşturulmasının ardından üçüncü bölümde, üzerinde araştırmanın gerçekleştirileceği Türk Bankacılık Sektörüne ilişkin genel bir değerlendirmeye yer verilmiştir. Bu değerlendirme iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşama Türk Bankacılık sektörünün yabancı fon kaynak tercihi üzerine ve ikincisi de Türk Bankacılık sektörünü yansıtan 15 bankanın CAMELS derecelendirme sistemi ile performansının değerlendirilmesi üzerine inşa edilmiştir.

Çalışmada banka performansının ölçümünde CAMELS yönteminin tercih edilmesinin sebebi, bu yöntemin diğer yöntemlerin aksine banka performansını çok çeşitli boyutlarda ölçme imkanı sağlamasıdır. Bu sayede her bir bankanın veya banka grubunun kuvvetli ve zayıf olduğu yönleri tespit etmek mümkün olmaktadır. Yine bir başka sebep CAMELS'in banka veya banka gruplarını toplam performans bazında ileri ya da geriye taşıyan sebepleri tespit etmeye imkan tanıyan bir yöntem olmasıdır.

3.1 Türk Bankacılık Sektöründe Yabancı Fon Kaynak Tercihi

Bu bölümde Türk Bankacılık Sektörü, yapılacak analizin türüne göre alt gruplara ayrılıp, 10 senelik bir dönem içerisinde incelenmiştir. Temelde, yabancı fon kaynak tercihlerinin zamana, alt gruplara ve diğer özelliklere bağlı olarak ne yönde değiştiği üzerine çıkarımlarda bulunmak amaçlanmıştır. Bu bağlamda TBB'nin yayınlamış olduğu istatistikler temel veri olarak kullanılmıştır.

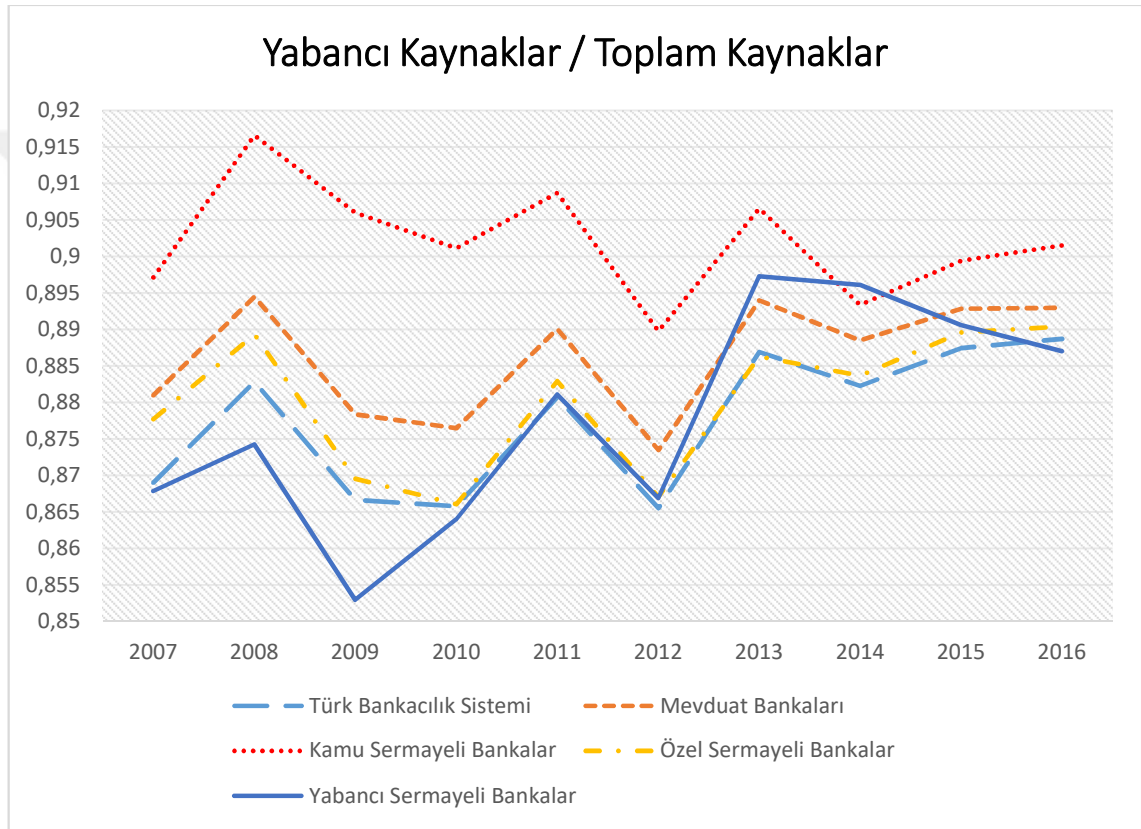
Bankacılık sektöründe yabancı fon kaynak tercihleri, yabancı fon kaynaklarının tüm fon kaynakları içerisindeki yeri, mevduatlar ile ilgili tercihler, mevduat dışı

kaynaklar ile ilgili tercihler ve diğer pasif kalemleri ile ilgili tercihler bazında değerlendirilmeye tabi tutulmuştur.

3.1.1 Türk Bankacılık Sektöründe Yabancı Fon Kaynağı Kullanımı

Bu bölümde yer verilen analizlerin bankalar için ne kadar önemli olduğunun anlaşılabilmesi için öncelikle Türk Bankacılık Sektöründe yabancı fon kaynağı kullanımının ne düzeyde olduğunun tespit edilmesi faydalı olacaktır.

Şekil 3.1 - Türk Bankacılık Sektöründe Yabancı Fon Kaynaklarının Kullanımı

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar>

Şekil 3.1 dikkatle incelendiğinde, Türk Bankacılık Sektöründe yabancı fon kaynaklarının, tüm banka kaynaklarının %86 - %89'unu oluşturduğu görülmektedir. Buradan hareketle tez çalışmasının giriş bölümünde de bahsi geçtiği üzere, bankacılık sistemi bünyesinde meydana gelen pek çok değişikliğin, bankaların temel finansman kaynağı olan yabancı kaynaklara olan ihtiyacı değiştirmedini görmek mümkündür.

Grafik, analize tabi tutulan yıllar bazında incelendiğinde aşağı ya da yukarı yönlü düzenli bir trendin varlığından bahsetmek mümkün değildir. Bununla birlikte 2007-2012

yılları arasında yabancı kaynakların tüm kaynaklar içerisindeki payının alt gruplar bazında birbirinden farklılaştığı görülmektedir. Özel sermayeli bankalar ve mevduat bankalarının yabancı kaynak payının, bankacılık sektörünün yabancı kaynak payı ile birlikte hareket ettiği görülürken; kamu sermayeli bankaların ve yabancı sermayeli bankaların sektörün genelinden ayrıştığı görülmektedir. Kamu sermayeli bankalar sektörden daha yüksek düzeyde yabancı kaynak kullanımına gitmekteyken; yabancı sermayeli bankaların daha yüksek özkaynağa sahip oldukları görülmektedir.

Farklılaşmanın sebebine ilişkin olarak yabancı kaynaklar söz konusu alt gruplar bazında incelendiğinde kamu sermayeli bankaların kaynakları içerisinde mevduatların payının yüksek seyrettiği; bu bankaların kaynaklarının yabancı sermayeli bankalara ve bankacılık sektörüne göre daha yüksek düzeyde mevduata dayandığı görülmektedir. Nitekim farklılaşmanın bulunduğu yıllar bazında kamu sermayeli bankaların kaynaklarının ortalama %75'ini mevduatlar oluştururken; bu oran tüm bankacılık sektörü için %63 ve yabancı sermayeli bankalar için %59 seviyesindedir. Buradan hareketle yabancı sermayeli bankaların yabancı kaynaklarının mevduattan ziyade mevduat dışı kaynak ve diğer pasiflerden oluştuğu görülmektedir. Farklılaşmanın bulunduğu yıllarda özkaynak kalemleri incelendiğinde ise, yabancı sermayeli bankaların ödenmiş sermaye paylarının kamu sermayeli bankalara göre yüksek seyrettiği görülmektedir. Nitekim söz konusu yıllarda yabancı bankaların ödenmiş sermayelerinin toplam kaynaklara oranının ortalama %6,12 olduğu; ancak kamu sermayeli bankalar için söz konusu oranın %2,65'te kaldığı görülmektedir. Kamu sermayeli bankalar ve yabancı sermayeli bankalar arasındaki yabancı kaynaklar/toplam kaynaklar oranı farklılığının büyük oranda ödenmiş sermaye farklarıyla birlikte seyrettiği; dolayısıyla bu farklılaşmanın sebebinin yabancı sermayeli bankaların daha yüksek düzeyde ödenmiş sermaye sahibi olmasından kaynaklanabileceğini söylemek mümkündür. Yine kamu sermayeli bankaların mevduat toplamadaki avantajlarının yabancı fon kaynaklarını daha yüksek düzeyde kullanmalarını beraberinde getirebileceği çıkarımını yapmak anlamlı olacaktır (<https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar>).

2012 yılından sonra ise banka gruplarının yabancı kaynaklar/toplam kaynaklar oranının %88,5-%90 aralığında sıkıştığı ve birbirine yakınsadığı görülmektedir. Farklılıkların azalmasının arkasındaki sebep ise bankaların asgari sermaye yeterliliklerini düzenleyen Basel II'ye 2011 yılında paralel geçişlerin başlaması; 2012 yılında ise resmi

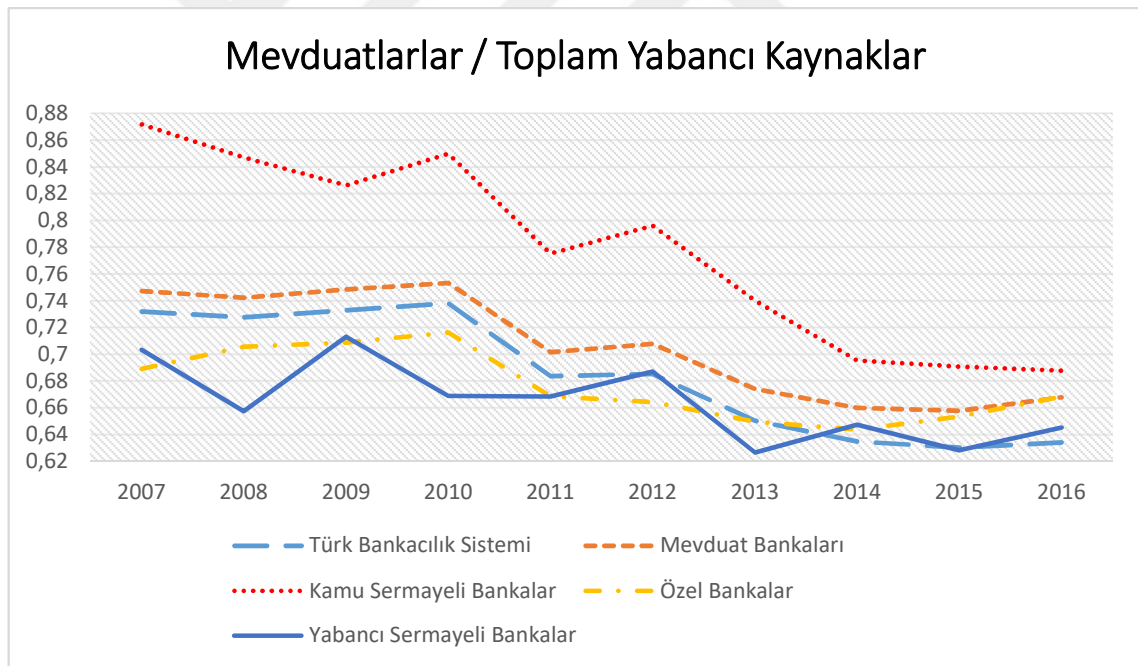
olarak Basel II'ye uygun sermaye düzenlemelerine gidilmesidir. Bu tarihten sonra Basel II'ye göre asgari SYR %8 olarak belirlenmiştir (Başkal, 2012). Söz konusu durum bankaları %12 oranında bir özkaynaklar/toplam kaynaklar oranına yönlendirmiştir.

Yabancı kaynakların toplam kaynaklar içerisindeki oranına ilişkin bahsin ardından temel yabancı kaynak kalemi olan mevduatlara ilişkin son 10 yıllık bilgilere yer vermek bankaların fon kaynak tercihinin anlaşılmasında faydalı olacaktır.

3.1.2 Türk Bankacılık Sektöründe Temel Yabancı Fon Kaynağı Olarak Mevduatlar

Mevduatlar bankacılığın doğası gereği, bankaların temel fon kaynağı olarak öne çıkmaktadır. Türk bankacılık sektöründe de yabancı kaynaklar içerisinde en büyük kalemi mevduatlar oluşturmaktadır. Şekil 3.2 Türk bankacılık sektöründe mevduatların yabancı kaynaklar içerisindeki payını göstermektedir.

Şekil 3.2 - Türk Bankacılık Sektöründe Mevduatın Yabancı Kaynaklar İçerisindeki Yeri

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-rapor-lar>

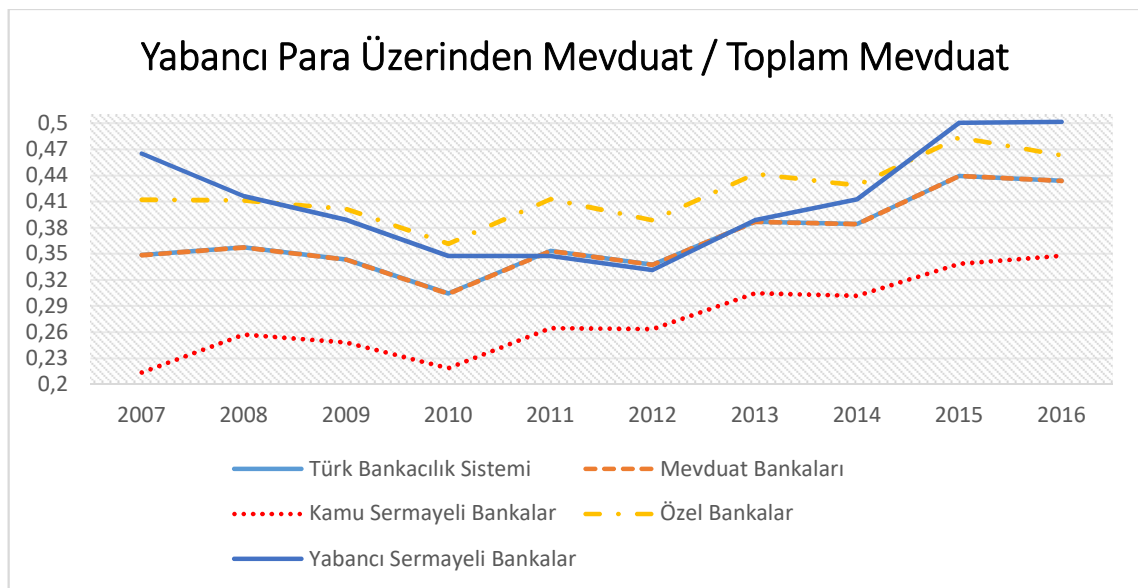
Mevduatlar/yabancı kaynaklar oranı grafiği incelendiğinde, hem sektör bazında hem de sektör bünyesindeki alt gruplar bazında, mevduatın yabancı kaynaklar içerisindeki payının %60 seviyesinin üzerinde seyrettiği görülmektedir. Bu sebeple

analize tabi tutulan yıllar içerisinde, sektörün başlıca yabancı fon kaynağının mevduat olduğu göze çarpmaktadır.

Her ne kadar sektörün temel yabancı fon kaynağı mevduatlar olsa da analize tabi tutulan yıllar bazındaki trend göz önüne alındığında mevduatların yabancı fon kaynakları içerisindeki payının hızla azalmakta olduğu görülmektedir. Söz konusu azalış için kırılma noktasının 2011-2012 yılları olduğu göze çarpmaktadır. Analiz dönemi 2007-2011 ve 2008-2012 yıllarını kapsayan iki periyoda ayrıldığında, ilk dönemde mevduatın yabancı kaynaklar içerisindeki payının ortalama %72 düzeyinde; ikinci dönemde ise ortalama %65 düzeyinde şekillendiği görülmektedir. Söz konusu farkın hangi kalemlere dağıldığına bakıldığında ise ikinci dönemde alınan kredilerin ortalama payının %3 arttığı; yine ihraç edilen menkul kıymetlerin ortalama payının da %4 arttığı kolaylıkla fark edilmektedir. Bu durum dikkate alındığında bankaların fon kaynağı olarak mevduat dışı kaynaklara yöneldiği çıkarımını yapmak yanlış olmayacaktır (<https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar>).

Mevduatın yabancı kaynaklar içerisindeki payının azalışına ilişkin analizin ardından mevduatın türleri bazında sektördeki genel yönelimi incelemek sektörün fon kaynak tercihlerinin anlaşılmasında faydalı olacaktır. **Şekil 3.3** yabancı para üzerinden mevduatların toplam mevduatlara oranını yıllar itibariyle göstermektedir.

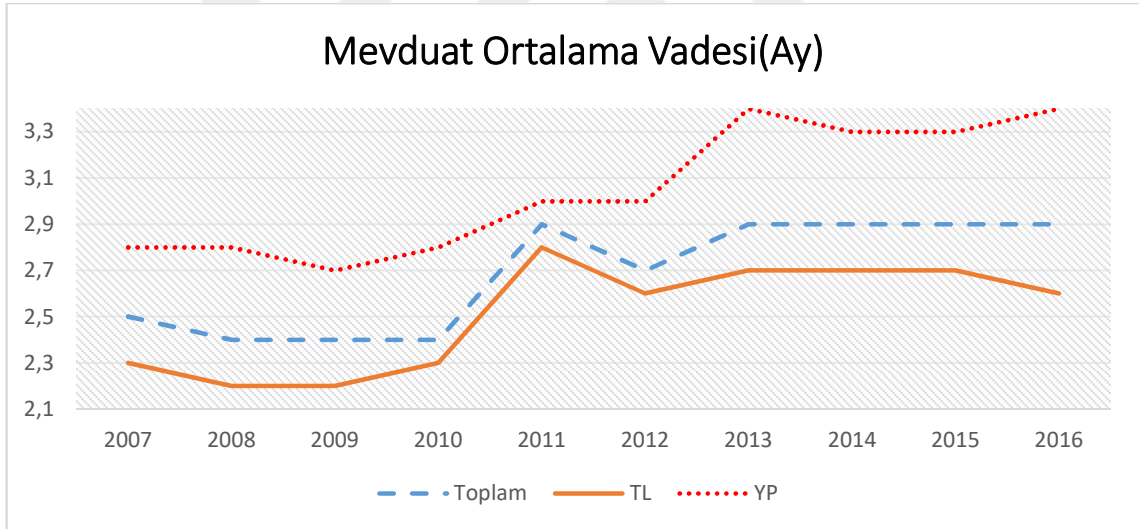
Şekil 3.3 – Türk Bankacılık Sektöründe Yabancı Para Üzerinden Mevduatların Toplam Mevduatlar İçerisindeki Yeri

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar>

Yabancı para mevduatın toplam mevduat içerisindeki payını gösteren grafik incelendiğinde, özellikle özel bankalarda ve yabancı sermayeli bankalarda mevduatın önemli bir kısmının yabancı para üzerinden mevduatlardan oluştuğu; kamu bankalarında ise yabancı para üzerinden mevduatın giderek sektör ortalamasına uygun hale gelmeye başladığı görülmektedir. Bu grafik üzerinden çıkarılacak bir başka sonuç ise hem sektör bazında hem de alt gruplar bazında yabancı para mevduatın toplam mevduat içerisindeki payının hızla artmakta olduğudur. Analize tabi tutulan dönemde kamu sermayeli bankalarda yabancı para üzerinden mevduatın toplam mevduatlara oranı %75; bankacılık sektöründe %25; özel bankalarda %13 ve son olarak yabancı sermayeli bankalarda %6 oranında artmıştır. Globalleşme yöneliminin hakim olduğu dünyada, Türkiye'nin giderek daha fazla düzeyde dış dünyaya entegre olması mevduatın yerel para biriminden farklı para birimleri bazında artmasını beraberinde getirmektedir¹⁶ (<https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar>).

Şekil 3.4 - Türk Bankacılık Sektöründe Ortalama Mevduat Vadesi

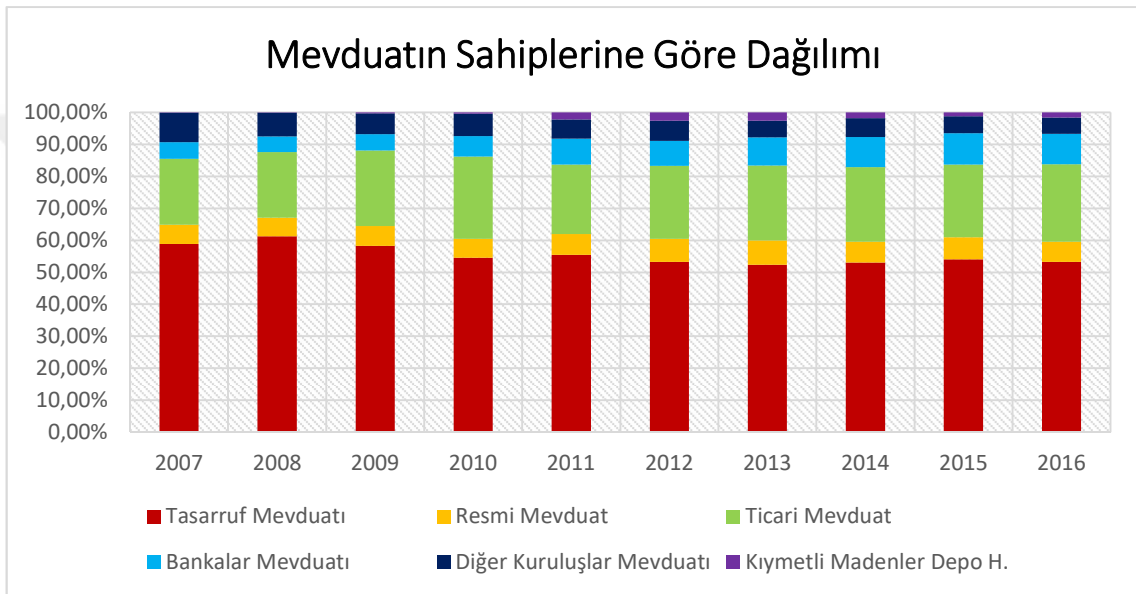
Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, (2007-2016)

Şekil 3.4 Türk bankacılık sektöründe yıllar itibariyle ortalama vadenin gelişimini göstermektedir. Ortalama vade özellikle TL mevduatta oldukça kısa kalmakta ve 3 ayın

¹⁶ Mevduat bankaları, mevduat kabul eden bankaların tümünden oluştuğundan dolayı mevduatın dağılımına ilişkin oranları içeren grafiklerde mevduat bankaları ile bankacılık sektörü verileri aynıdır.

bile üzerine çıkamamaktadır. Ortalama vadede çok yavaş seyreden yukarı yönlü bir trendin varlığından bahsetmek mümkün olsa da mevcut durumda mevduatların uzun vadeli bir finansman kaynağı olması güç gözükmemektedir. Grafikte gerek TL (Türk Lirası) gerekse YP (Yabancı Para) mevduatın ortalama vadesinde 2011 yılında meydana gelen çabuk yükselişin arkasındaki sebep, söz konusu dönemde TCMB'nin mevduatlara ilişkin zorunlu karşılık oranlarını vadelere göre farklılaştırmış olmasıdır (Türkiye Bankalar Birliği, 2011:I-22).

Şekil 3.5 - Türk Bankacılık Sektöründe Mevduatın Sahiplerine Göre Dağılımı

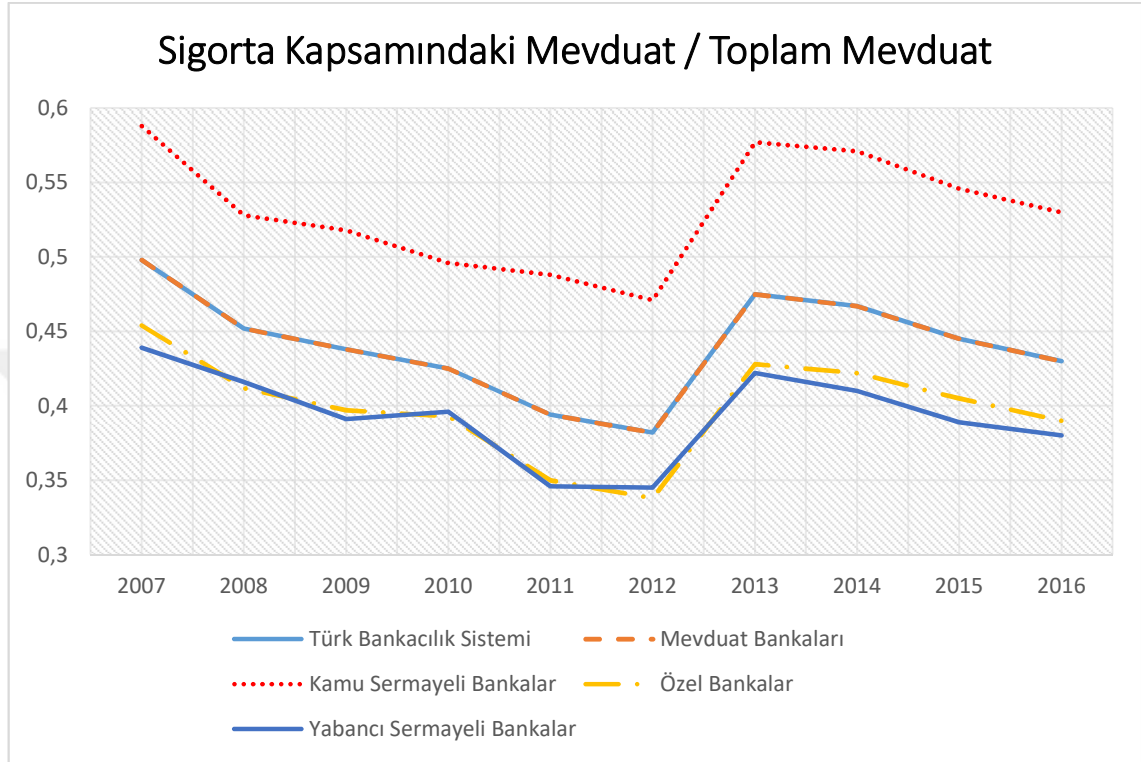

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, (2007-2016)

Şekil 3.5 Türk bankacılık sektöründe mevduatın hangi kesimlerden toplandığını yıllar itibariyle göstermektedir. Sektörün ana mevduat kaynağı tasarruf mevduatı sahipleridir. Öyle ki analize tabi dönem içerisinde mevduatın %55 - %60'ı tasarruf mevduatlarından oluşmaktadır. İkinci önemli mevduat kaynağı ise ticari işletmelerdir. 2007-2016 arası dönemde mevduatların %20 - %25'ini ticari mevduat oluşturmuştur. Analiz edilen dönem içerisinde tasarruf mevduatının tüm mevduatlar içerisindeki payı ılımlı bir biçimde düşüş gösterirken; bankaların birbirleri nezdinde buldukları mevduatlar olan bankalar mevduatının payının büyüdüğü görülmektedir. Bankacılık sektöründe bankalar arası etkileşiminin hızla artması neticesinde bankaların birbirleri nezdinde buldukları hesapların tutarlarının büyümesi oldukça doğal bir durumdur.

Resmi mevduatın payının ise analize tabi dönemlerde oldukça istikrarlı bir biçimde %6 - %7 bandında hareket ettiği görülmektedir.

Şekil 3.6 - Türk Bankacılık Sektöründe Tasarruf Mevduatı Sigortasına Tabi Mevduatın Toplam Mevduat İçerisindeki Payı

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar>

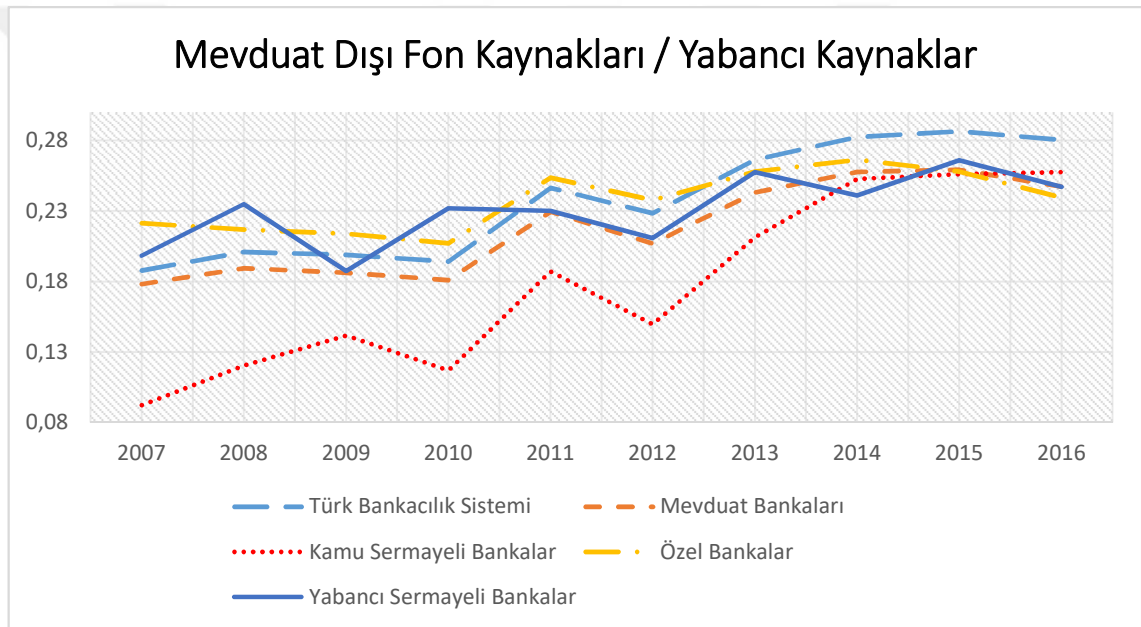
Şekil 3.6 belli bir tutarın altında kaldığı için tasarruf mevduatı sigortasına tabi olan mevduatın toplam mevduat içerisindeki payını yıllar itibariyle göstermektedir. Söz konusu grafik incelendiğinde bankaların düşük tutarlı mevduatlara yönelme trendinin bulunduğunu söylemek güçtür. Çünkü 2012-2013 yılları arasındaki sıçramanın dışında herhangi bir yükseliş yoktur ve söz konusu yükselişin sebebi de tasarruf mevduatı sigorta limitinin söz konusu yılda 50.000 TL'den 100.000 TL'ye çıkarılmasıdır. Bu grafik vasıtasıyla yapılacak bir değerlendirme sonucunda bankaların mevduat için mudi yoğunlaşmasının azaltılmasına yönelik başarılı bir çabalarının bulunmadığını söylemek mümkündür. Banka grupları bazında bir değerlendirme yapılırsa, düşük tutarlı mevduatların toplam mevduatlar içerisindeki payının en yüksek olduğu banka grubu kamu sermayeli bankalardır. Özel sermayeli bankalar ve yabancı sermayeli bankaların ise birbirine çok benzer bir oranda düşük tutarlı mevduata yöneldikleri görülmektedir.

3.1.3 Türk Bankacılık Sektöründe Mevduat Dışı Yabancı Fon Kaynaklarının Kullanımı

Mevduatlara ilişkin başlıkta, bankalar için başlıca yabancı fon kaynağının mevduatlar olduğu; ancak son dönemde bankacılık sektöründe mevduatın yabancı fon kaynakları içindeki payının azalma trendinde olduğu ve mevduat dışı yabancı fon kaynaklarına yönelimin bulunduğu çıkarımı yapılmıştır. Bu başlık altında mevduat dışı yabancı fon kaynaklarına ilişkin bankacılık sektöründeki genel yönelim analiz edilmiştir.

Şekil 3.7 - Türk Bankacılık Sektöründe Mevduat Dışı Fon Kaynaklarının Toplam Yabancı Kaynaklar İçindeki Yeri¹⁷

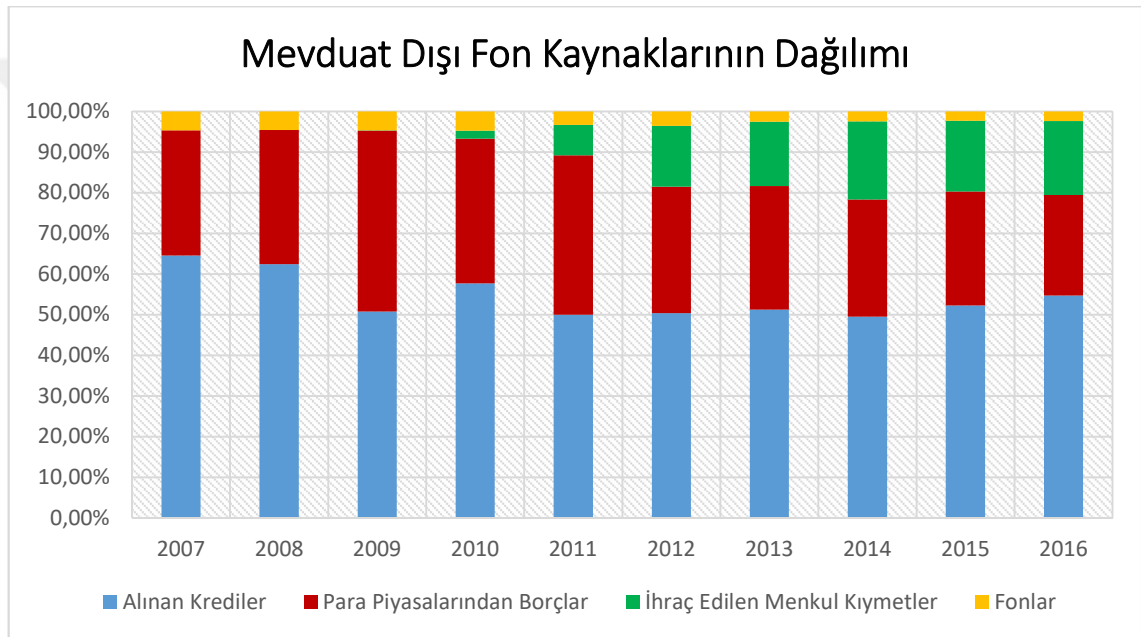
Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar>

Şekil 3.7 bankacılık sektöründe yıllar itibariyle mevduat dışı fon kaynakları kullanımını bilgisini vermektedir. Grafik dikkatle incelendiğinde mevduat kullanımı grafiğindeki durumun tam tersi bir sonucun bulunduğu görülmektedir. Bankacılık sektörü analize tabi 10 yıl içerisinde yabancı kaynakları içerisinde mevduatın payını azaltırken mevduat dışı fon kaynaklarına yönelmektedir. Bu yönelimin kamu bankaları özelinde daha da net bir görüntüye sahip olduğu söylenebilir. Çünkü bankacılık sektörünün mevduat dışı fon kaynakları / toplam kaynaklar oranının analize tabi dönem içerisinde

¹⁷ Bankacılık sektörü oranının tüm grupların üstünde yer almasının sebebi diğer bütün gruplar mevduat bankalarından oluşurken bankacılık sektörü verisinin mevduat toplamayan bankaları da içermesidir.

gösterdiği değişim +%10 iken; aynı oranın kamu bankaları için gösterdiği değişim ise +%15'tir. Daha sonraki analizlerde de anlatılacağı üzere söz konusu değişimin arkasındaki sebep bankaların aldıkları krediler ve ihraç ettikleri menkul kıymetlerdir. Göze çarpan bir başka husus ise diğer bütün grafiklerde olduğu gibi bankacılık sektöründeki alt grupların birbirine benzeşme trendidir. Bu grafikte de 2007 yılında özel bankalar ve kamu bankaları arasındaki %14'e varan oran farkı analizin son yılı olan 2016'da %2'ye inmektedir ve tüm banka grupları %23 - %25 bandı etrafında toplanmaktadır.

Şekil 3.8 - Türk Bankacılık Sektöründe Mevduat Dışı Fon Kaynaklarının Dağılımı

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar>

Şekil 3.8 Türk bankacılık sektöründe yıllar itibariyle mevduat dışı fon kaynaklarının kendi içerisinde dağılımını göstermektedir. Söz konusu şekil incelendiğinde analiz döneminin başlangıcında alınan kredilerin başlıca mevduat dışı fon kaynağı olduğu; para piyasalarından alınan borçların da ikincil kaynak olduğu görülmektedir. Ancak özellikle 2010 yılından sonra alınan kredilerin ve para piyasalarından borçların payının azaldığı ve bankaların kendi ihraç ettikleri enstrümanlarla kaynak sağladıkları göze çarpmaktadır. Bu dönemde bankaların toplam yabancı kaynakları içerisinde %0' düzeyindeki menkul kıymet ihracı payının kısa sürede %5'lere tırmandığı görülmektedir. Bankalar 2009 yılı sonrasında tahvil ve bono ihraçları ile önemli miktarda fonu bu kaynaktan sağlamıştır. İlk dönemler tamamı Türk Lirası

üzerinden gerçekleşen ihraçların son yıllarda %75 oranında yabancı para fon kaynağı ihtiyacına hizmet etmeye başladığı görülmektedir. Bir başka fon kaynağı olan alınan kredilerde ise yabancı para üzerinden alınan kredilerde meydana gelen değişim oldukça dikkat çekicidir. Öyle ki 2007-2016 yılları arasında Türk Lirası üzerinden alınan kredilerde %9,04 düzeyinde bir azalış mevcutken; aynı yıllar arasında yabancı para üzerinden alınan krediler %617 oranında artmıştır. Bu yönüyle bakıldığında sektörün yabancı para üzerinden olan fon ihtiyacı için alınan kredilerin önemli bir yere sahip olduğu anlaşılmaktadır (<https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar>).

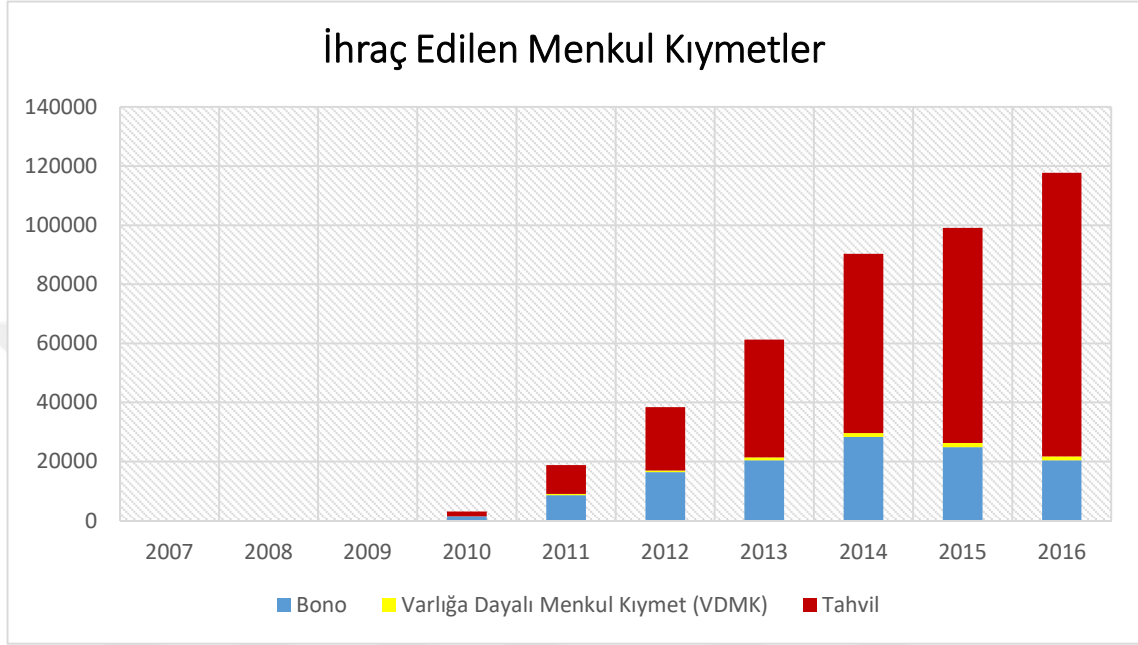
Şekil 3.9 Türk bankacılık sektöründe ihraç edilen menkul kıymetlerin büyümesi ve kendi içerisindeki dağılımı bilgisini yıllar itibariyle sunmaktadır. Şekil incelendiğinde ihraç edilen menkul kıymetlerin düzenli bir biçimde büyüdüğü ve önemli bir kaynak haline geldiği göze çarpmaktadır. **Şekil 3.4**'de sunulan mevduat vadesi grafiği ile birlikte bir değerlendirme yapıldığında, ihraç edilen menkul kıymetlerin kendi içerisindeki dağılımı anlam kazanmaktadır. Çünkü bankaların mevduat vadesi ortalaması en fazla 3 aya çıkabilmekteyken tahvillerin vadesi en az 1 yıl olmaktadır. Bu bağlamda ihraç edilen menkul kıymetler içerisinde tahvilin sağladığı vade avantajı ile en büyük paya sahip olması son derece doğaldır. Bankalar uzun vadeli fon ihtiyacını kendi çıkardıkları menkul kıymetler ile karşılama yoluna gitmektedirler. Yine şekil üzerinden yapılabilecek bir başka yorum 2012 yılından itibaren bankaların çok kısıtlı da olsa varlığa dayalı menkul kıymet ihraçları yapmaya başladıklarıdır. Bankalar bu sayede ellerindeki alacakları daha hızlı bir biçimde likit hale getirme avantajına kavuşmaktadır.

Şekil 3.10 alınan kredilerin hangi oranda yabancı para üzerinden alındığını yıllar itibariyle göstermektedir. Şekil incelendiğinde bankaların aldıkları kredilerin büyük oranda yabancı para üzerinden olduğu görülmektedir. Özellikle 2012 yılı sonrası hem bankacılık sektörünün bütün olarak hem de bankacılık sektörü bünyesinde bulunan alt gruptaki bankaların tümünün %90'ın üzerinde yabancı para üzerinden kredi kullanımı yaptığı görülmektedir. Analiz yıllarının başında yabancı sermayeli bankalar ile kamu sermayeli bankalar arasındaki oran farkı %30'lardayken 2016 yılına gelindiğinde birbirine oldukça benzer oranlarda birleştikleri şekil üzerinde görülebilecek bir başka husustur. Söz konusu tabloda çıkarılabilecek en kapsamlı sonuç ise bankaların yabancı

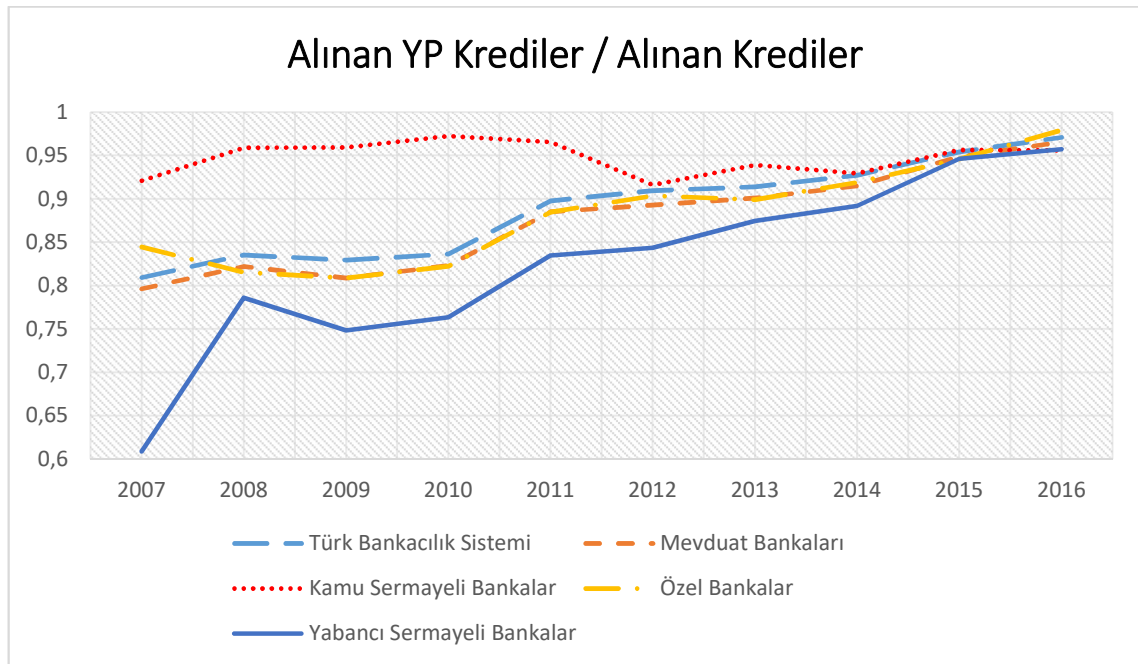
fon kaynaklarını ve özellikle alınan kredileri büyük oranda yabancı para üzerinden olan fon ihtiyaçlarını karşılamak üzere kullandıklarıdır.

Şekil 3.9 - Türk Bankacılık Sektöründe İhraç Edilen Menkul Kıymetlerin Gelişimi ve Kendi İçinde Dağılımı

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar>

Şekil 3.10 – Türk Bankacılık Sektöründe Alınan Kredilerin İçinde YP Kredilerinin Oranı

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar>

3.1.4 Türk Bankacılık Sektöründe Yabancı Fon Kaynağı Olarak Diğer Pasifler

Her ne kadar bankalar için temel yabancı fon kaynağı mevduatlar olsa da mevduat dışı fon kaynakları da bankaların fon ihtiyaçlarının karşılanmasında oldukça önemli bir yere sahiptir. İlk üç analiz neticesinde bu iki kaynağın Türk bankacılık sektöründe kullanımına ilişkin verilen bilginin ardından, bu başlık altında bankaların yabancı fon kaynakları içerisinde küçük bir bölümü oluşturan diğer pasiflere ilişkin tercihlere yer verilmiştir. Bu sayede bankaların yabancı fon kaynağı tercihleri hakkında daha kapsamlı bir analiz elde edilmiştir.

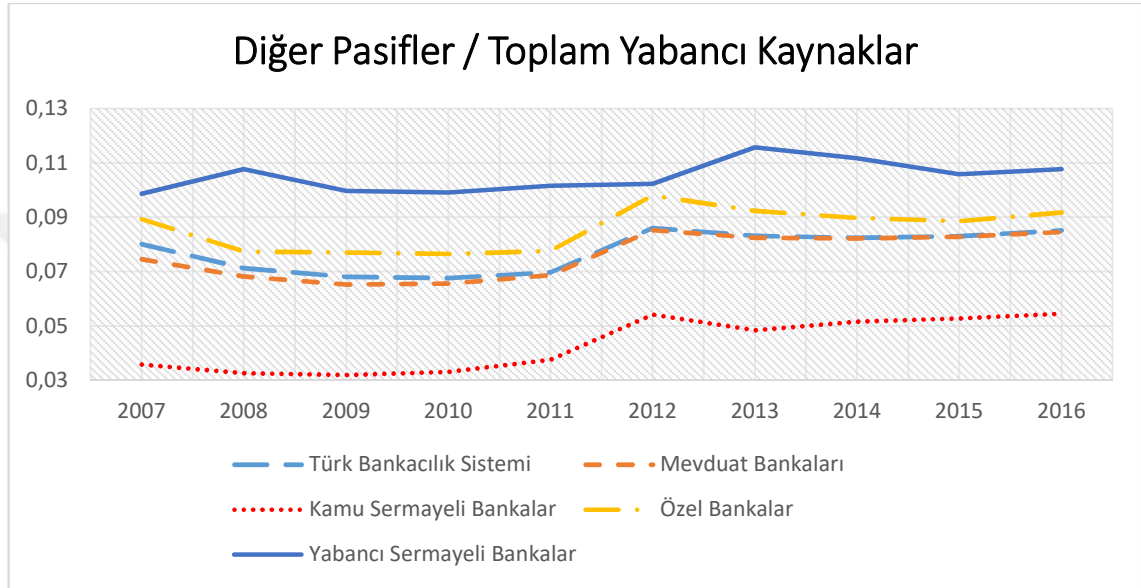
Şekil 3.11 Türk bankacılık sektöründe mevduat ve mevduat dışı kaynaklar altında raporlanamayan kalemlerden olan diğer pasiflerin yabancı kaynaklar içerisindeki oranını yıllar itibariyle göstermektedir. Grafik incelendiğinde bankacılık sektörü ve bankacılık sektörü bünyesindeki tüm alt gruplarda diğer pasiflerin toplam yabancı kaynaklar içerisindeki payının %10 ve altında olduğu görülmektedir. Bu yönüyle diğer pasiflerin bankalar için mevduat ve mevduat dışı kaynaklardan sonra gelen üçüncül ve yedek bir kaynak olduğu düşünülebilir. Alt gruplar bazında değerlendirme yapıldığında yabancı sermayeli bankalar diğer pasiflere %10'a varan oranlarda başvururken; kamu bankalarında %4 - %5 oranında bir diğer pasif kalemleri kullanımı göze çarpmaktadır.

2011-2012 yılları arasında tüm gruplarda görülen sıçramanın sebebi ise söz konusu yılda yabancı fon kaynaklarının Basel II gereklilikleri sebebiyle bilançoda yerini özkaynaklara bırakmış olmasıdır. Yabancı fon kaynakları azalırken; diğer pasifler değişmemiş ve 2011-2012 yılları arasında diğer pasiflerin oranı paydanın küçülmesinden dolayı yükselmiştir. Son olarak diğer bir çok oranda gözlemlenen tüm alt grupların birbirine benzeşme yöneliminin bu oran özelinde bulunduğunu söylemek güçtür. Çünkü analiz dönemi boyunca banka alt grupları kendi karakteristiklerine uygun bir diğer pasifler / toplam yabancı kaynaklar kompozisyonu kullanmıştır.

Şekil 3.12 bilançoda diğer pasifler altında sunulan kalemlerin paylarını yıllar itibariyle göstermektedir. Şekil incelendiğinde en büyük kalemi birbirinden ayrı özellikleri bulunsa da ayrı ayrı sunulmasına gerek görülmeyen kalemlerin toplamından oluşan muhtelif borçlar ve diğer yabancı kaynaklar gibi kalemler oluşturmaktadır. Yıllar itibariyle pay değişikliği gösteren kalemler incelendiğinde, özkaynak ile yabancı kaynak arasında özelliklere sahip sermaye benzeri kredilerin payının yıllar itibariyle ılımlı bir

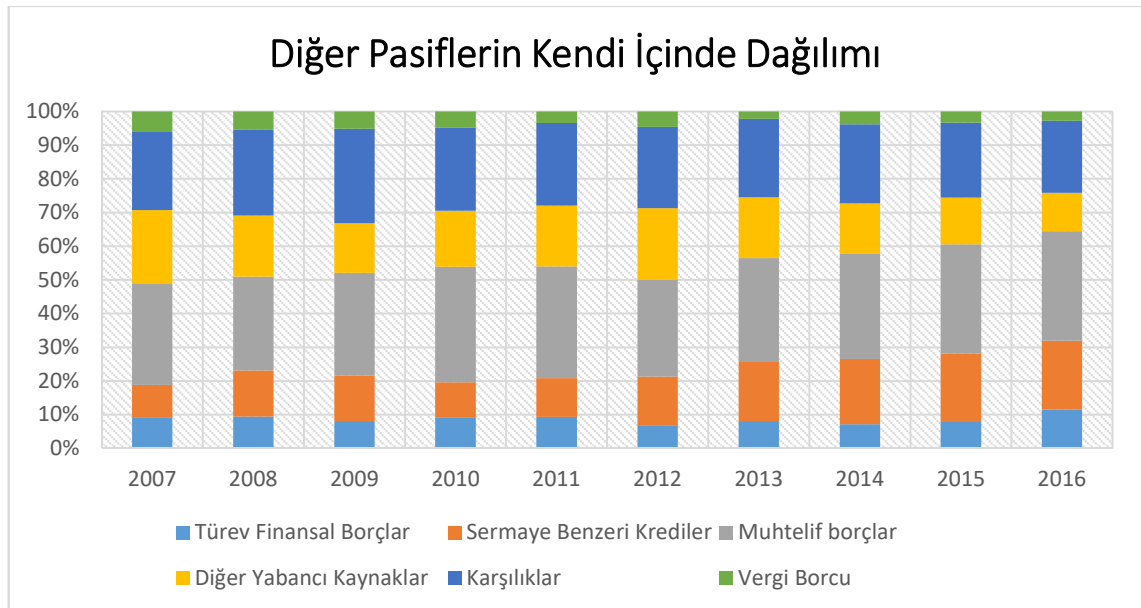
yükseliş gösterdiği görülmektedir. Yine karşılıkların payının özellikle 2009 yılı sonrası düzenli ama ılımlı bir biçimde düşüş gösterdiği görülmektedir. Diğer pasiflere ilişkin **Şekil 3.11** ve **Şekil 3.12** birlikte değerlendirildiğinde bu kalemlerde yıllar itibariyle kayda değer bir değişim ve yönelimin bulunmadığını söylemek mümkündür.

Şekil 3.11 - Türk Bankacılık Sektöründe Diğer Pasiflerin Toplam Yabancı Kaynaklar İçerisindeki Yeri

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar>

Şekil 3.12 - Türk Bankacılık Sektöründe Diğer Pasif Kalemlerinin Dağılımı

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar>

Türk bankacılık sektöründe yabancı fon kaynaklarına ilişkin tercihlerin ayrı ayrı incelenmesinin ardından genel bulguların sıralanması bu bölümde şimdiye kadarki analizler neticesinde elde edilen bilgi düzeyinin toplu bir biçimde gösterilmesi adına olumlu olacaktır.

3.1.5 Türk Bankacılık Sektöründe Yabancı Fon Kaynak Tercihine İlişkin Genel Bulgular

Bu bölümde şimdiye kadar sunulan dört başlık altında Türk bankacılık sektörüne ilişkin elde edilen bulgular aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Bankaların fon kaynak tercihlerinin giderek birbirine benzeştiği tüm oran analizlerinden çıkarılan genel sonuçtur.
- Bankaların fon kaynaklarının büyük kısmını yabancı fon kaynakları oluşturmaktadır ve Basel düzenlemeleri neticesinde yabancı fon kaynaklarının payında meydana gelen azalış bu durumu değiştirmemiştir.
- Mevduatlar mevcut durumda bankaların birincil yabancı fon kaynağı olmakla birlikte; bankaların çeşitli sebeplerle mevduat dışı kaynaklara yöneldiği özellikle ihraç ettikleri menkul kıymetler ve aldıkları kredilerle fon sağladıkları görülmektedir.
- Türkiye'nin giderek Dünya ekonomisine daha fazla entegre olması neticesinde yabancı para mevduatların toplam mevduat içerisindeki payı artmaktadır.
- Mevduatların ortalama vadesi oldukça kısadır.
- Mevduatlar büyük oranda tasarruf mevduatından oluşsa da, tasarruf mevduatının toplam mevduatlar içerisindeki payı azalmaktadır. Ticari mevduatlar ve bankalar arası işlemlerin sayısında meydana gelen artışla paralel bir biçimde bankalar mevduatının payının ise arttığı görülmektedir.
- Mevduatın belli mudilerde yoğunlaşmasının önlenmesine yönelik göze çarpan bir çabanın bulunmadığı görülmektedir.
- Mevduat dışı fon kaynaklarının yabancı fon kaynakları içerisindeki payının giderek büyüdüğü ve mevduat dışı fon kaynaklarının özellikle son yıllarda yabancı para üzerinden fon sağlamada kullanıldığı göze çarpmaktadır.

- Mevduat dışı fon kaynakları içerisinde ihraç edilen menkul kıymetler ve alınan kredilerin öne çıktığı; ihraç edilen menkul kıymetlerde ise uzun vadeli borçlanma enstrümanların kullanıldığı görülmektedir.
- Diğer pasiflerin yedek bir fonlama aracı olduğu ve mevduat ve mevduat dışı kaynaklar kadar önemli bir büyüklüğe sahip olmadığı görülmüştür. Ayrıca diğer pasifler altında sermaye benzeri krediler ile sağlanan finansmanın payının yavaş bir biçimde büyüdüğü görülmektedir.

3.2 Türk Bankacılık Sektörünün CAMELS Yöntemiyle Performans Değerlendirmesi

Türk bankacılık sektörünün yabancı fon kaynaklarına ilişkin genel yöneliminin belirlenmesinin ardından, bu başlık altında 15 Türk mevduat bankasının bilanço ve gelir tablosu büyüklükleri üzerinden CAMELS yöntemiyle hesaplanan performans puanları sunulmuştur.

Bu analizin kapsamı Türkiye’de faaliyette bulunan mevduat bankaları ile sınırlı olmakla birlikte; mevduat bankalarının Türk bankacılık sektöründe önemli bir yere sahip olmasından dolayı **Şekil 3.13**’de de sunulduğu üzere Türk bankacılık sektöründe ciddi bir büyüklük analiz edilmektedir.

Türk bankacılık sektörünü yansıması adına analize dahil edilen bankalar aktif, kredi, çalışan sayısı vb. büyüklükler bazında en büyük rakamlara sahip bankalar arasından seçilmiştir. Bu bölümde analize tabi tutulacak bankalar aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.1 - CAMELS Analizine Tabi Tutulan Bankalar

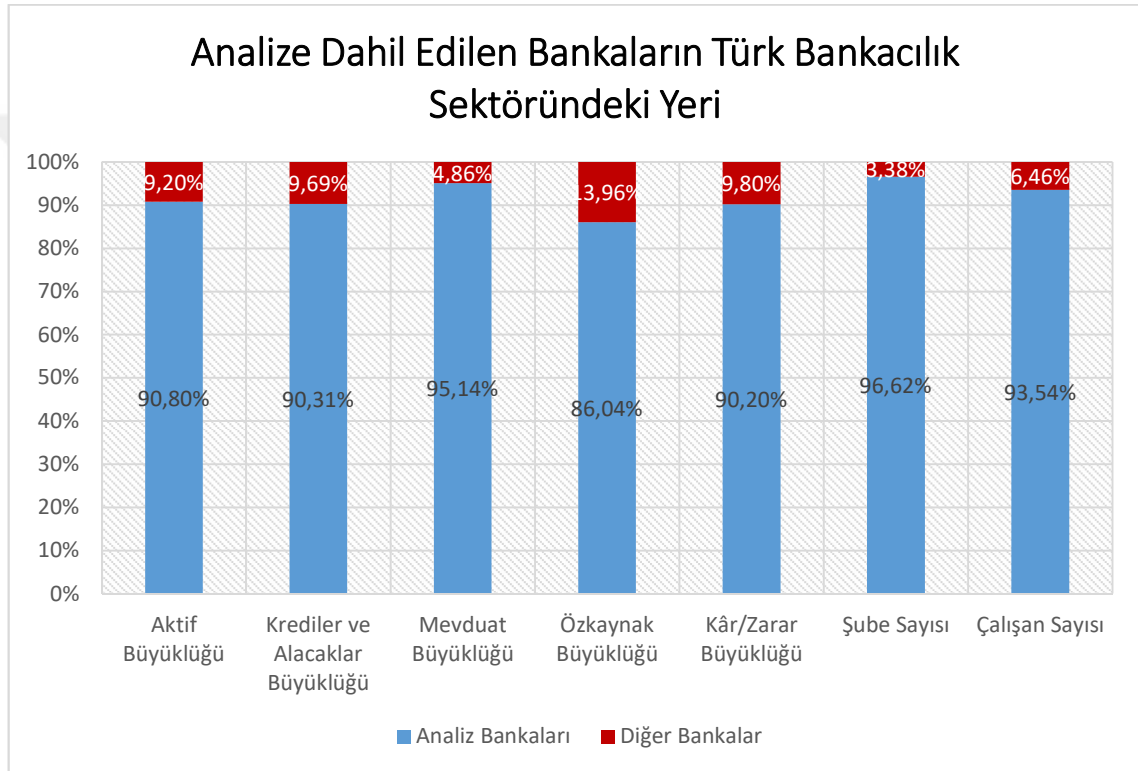
Kamu Sermayeli Bankalar	Özel Sermayeli Bankalar	Yabancı Sermayeli Bankalar
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	Türkiye İş Bankası A.Ş.	Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	Akbank T.A.Ş.	Denizbank A.Ş.
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	ING Bank A.Ş.
	Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	HSBC Bank A.Ş.
	Şekerbank T.A.Ş.	Finans Bank A.Ş.
	Fibabanka A.Ş.	Alternatif Bank A.Ş.

Analize tabi tutulan bankaların belli konularda Türk bankacılık sektörü içerisindeki payı **Şekil 3.13**’de gösterilmiştir. Şekil üzerinde de görüldüğü üzere analize

tabi tutulan bankalar Türk Bankacılık sektörünün pek çok konuda %90 - %95'ini oluşturmaktadır.

Bu bölümde yapılan analizlerde **Şekil 2.2**'deki aşamalar izlenmiş ve **Tablo 2.3**'teki oranlar ve ağırlıklar kullanılmıştır. Bu bölümde yer alan başlıklarda çalışmada elde edilen sonuçlar sunulmuştur. Hesaplama her bir banka için kullanılan oranlar ve büyüklükler ise eklerde verilmiştir.

Şekil 3.13 - Analize Tabi Tutulan Bankaların Türk Bankacılık Sektöründeki Payları

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar>

3.2.1 Sermaye Yeterliliği

Sermaye yeterliliği performansı **Tablo 2.3**'e uygun bir biçimde SYR, Özkaynaklar/Toplam Varlıklar ve (Özkaynaklar - Duran Aktifler)/Toplam Varlıklar oranları kullanılarak hesaplanmış ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Hesaplama kullanılan oranlar EK-3'te sunulmuştur.

Tablo 3.2 incelendiğinde analiz edilen dönem içerisinde sermaye yeterliliği anlamında ortalamada en başarılı bankanın Finansbank olduğu görülmektedir. İlk beş

bankaya bakıldığında söz konusu beş bankanın üçünün yabancı sermayeli bankalardan (Finansbank A.Ş., Türkiye Garanti Bankası A.Ş., ve HSBC Bank A.Ş.) oluştuğu görülmektedir. Kamusal sermayeli bankaların ise T.C. Ziraat Bankası dışında en kötü performanslara sahip bankalar içerisinde yer aldığı; bu yönüyle bakıldığında banka grupları bazında sermaye yeterliliği anlamında en başarılı grubun yabancı sermayeli bankalar olduğu ve kamusal sermayeli bankaların bu performans ölçütünde geride kaldığı görülmektedir. Burada elde edilen sonuç (Şekil 3.1’de de görülebileceği üzere) kamusal sermayeli bankaların Basel II’ye geçiş öncesi yüksek oranda yabancı kaynağa yönelip özsermaye büyüklüklerini diğer banka gruplarının altında tutmaları gerçeğiyle örtüşmektedir.

Tablo 3.2 - Sermaye Yeterliliği Performans Skorları

Sermaye Yeterliliği (C) - Endeks Değerleri											
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	
Finans Bank A.Ş.	-4.01	-4.20	-0.99	4.28	6.38	9.38	11.34	12.07	9.81	11.97	
Akbank T.A.Ş.	9.66	9.91	6.57	5.80	6.11	8.39	8.34	9.95	8.27	8.68	
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	13.91	13.36	5.96	6.75	4.56	5.00	7.10	5.87	5.78	6.45	
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	4.30	1.98	-1.24	0.02	0.74	5.61	11.57	13.83	9.90	13.82	
HSBC Bank A.Ş.	0.42	8.68	9.14	5.35	4.34	1.65	2.53	-1.29	3.26	-3.22	
ING Bank A.Ş.	8.28	3.50	15.37	7.88	11.46	0.74	-1.36	-0.73	-0.62	1.47	
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	-2.35	-4.48	-0.35	-4.20	-5.91	-1.05	0.09	1.78	5.19	7.06	
Türkiye İş Bankası A.Ş.	3.49	4.51	4.36	4.59	2.08	-0.34	5.14	8.49	4.67	6.03	
Denizbank A.Ş.	5.47	6.24	6.02	1.99	4.83	2.67	-7.90	-9.51	-8.78	-8.98	
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	-2.35	-5.13	-4.17	-2.44	-4.57	-7.33	-4.37	-5.76	-4.31	-5.51	
Şekerbank T.A.Ş.	-14.14	-7.06	-10.58	-8.86	-4.43	-1.18	1.20	-2.73	0.13	-8.14	
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	-7.52	-5.50	-5.95	-6.10	-6.53	-5.99	-4.37	-6.83	-5.83	-3.57	
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	-7.83	-8.45	-7.46	-5.04	-4.95	-7.56	-3.78	-8.05	-7.05	-5.03	
Fibabanka A.Ş.	-5.69	-14.47	-6.09	-7.46	-13.61	-15.61	-19.81	-13.98	-13.30	-12.53	
Alternatifbank A.Ş.	-1.64	1.12	-10.59	-2.56	-0.50	5.61	-5.73	-3.12	-7.10	-8.50	
BANKALAR	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1	Ortalama	
Finans Bank A.Ş.	11.04	20.39	21.22	22.90	20.38	17.23	18.07	20.19	20.94	12.02	
Akbank T.A.Ş.	8.41	11.46	9.42	11.45	16.07	16.98	14.34	14.43	14.14	10.44	
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	5.66	5.17	7.09	7.75	11.63	10.03	12.70	8.57	10.61	8.10	
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	7.91	-8.56	-3.56	-1.22	2.33	3.35	3.54	1.39	-3.33	3.28	
HSBC Bank A.Ş.	-2.30	-0.30	-1.19	0.48	2.07	9.71	5.96	4.50	8.33	3.06	
ING Bank A.Ş.	-1.40	-2.54	0.07	-1.11	-3.95	-2.96	3.72	6.42	4.97	2.59	
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	6.87	14.95	14.45	7.18	4.38	4.57	-8.54	-3.20	-0.71	1.88	
Türkiye İş Bankası A.Ş.	1.97	1.89	-0.76	-2.56	-0.31	-1.43	-7.09	-7.39	-10.65	0.88	
Denizbank A.Ş.	-12.07	12.32	-8.64	-7.19	-9.11	-7.69	-0.40	6.52	4.66	-2.85	
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	2.31	2.00	2.22	-0.59	-8.59	-5.52	-0.44	-3.35	-2.52	-3.18	
Şekerbank T.A.Ş.	-8.17	-0.92	-3.77	-3.24	-2.28	-6.54	-3.37	-10.96	-13.02	-5.69	
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	-6.17	-4.28	-4.81	-3.66	-2.77	-4.93	-7.80	-8.22	-8.12	-5.73	
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.15	-5.26	-3.87	-4.69	-1.28	-2.49	-9.26	-10.52	-11.51	-6.00	
Fibabanka A.Ş.	-6.09	-8.90	-6.92	-9.51	-9.23	-10.03	-3.12	-0.05	1.05	-9.23	
Alternatifbank A.Ş.	-8.11	-12.79	-20.93	-15.98	-19.35	-20.28	-18.30	-18.33	-14.84	-9.58	

3.2.2 Aktif Kalitesi

Bankaların aktif kalitesi performansı ölçülürken **Tablo 2.3**'e uygun bir biçimde takipteki krediler / toplam krediler, duran aktifler/toplam varlıklar ve toplam krediler ve alacaklar/toplam aktifler oranları kullanılmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur. Hesaplama kullanılan her bir bankaya ait oranlar ise EK-4'te sunulmuştur.

Tablo 3.3 incelendiğinde, analiz edilen dönemde ortalamada en başarılı bankanın Fibabanka olduğu görülmektedir. En başarılı beş bankanın 3'ü özel sermayeli bankalar (Fibabanka A.Ş., Akbank T.A.Ş. ve Türk Ekonomi Bankası A.Ş.) iken; 1'i yabancı sermayeli (ING Bank A.Ş.) ve bir diğeri de kamu sermayeli bankadır (T.C. Ziraat Bankası A.Ş.). Bununla birlikte en kötü performans gösteren 5 bankaya bakıldığında en başarısız 5 bankanın 3'ünün de yine özel bankalar (Türkiye İş Bankası A.Ş., Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. ve Şekerbank A.Ş.) olduğu diğer ikisinin de yabancı sermayeli bankalar (Finansbank A.Ş. ve Denizbank A.Ş.) olduğu görülmektedir. Bu yönüyle bakıldığında doğrudan başarısıyla öne çıkan bir banka grubunun varlığından söz etmek zor olsa da özel sermayeli bankaların bir kısmının oldukça başarılı bir varlık yapısına sahip olduğu ve bu varlık yapısı sayesinde aktif kalitesi performans sıralamasında üstlerde yer aldığı görülmektedir. Yine kamu sermayeli bankaların aktif kalitesi anlamında kötü performans gösteren bankalar içerisinde yer almadığı; bu yönüyle kamu bankalarının aktifler anlamında ortalama düzeyde veya üzerinde bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 3.3 - Aktif Kalitesi Performans Skorları

Varlık Kalitesi (A) - Endeks Değerleri										
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2
Fibabanka A.Ş.	34.11	35.38	31.66	31.61	22.71	23.94	17.50	41.81	45.95	47.02
Akbank T.A.Ş.	27.86	27.15	27.68	24.79	24.09	25.59	27.66	27.95	27.94	28.26
ING Bank A.Ş.	23.45	24.26	29.20	27.41	26.20	28.21	28.73	25.85	28.55	29.71
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	28.22	30.20	31.80	30.86	27.15	28.11	26.04	21.45	21.99	17.68
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	17.09	16.00	16.33	13.92	11.30	9.21	4.85	4.39	0.17	-1.43
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	-1.13	-0.52	1.98	-0.47	7.42	11.27	10.83	7.19	7.22	6.64
Alternatifbank A.Ş.	3.95	-3.57	-7.61	2.40	12.45	9.68	-4.30	-1.10	-1.86	-1.98
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	11.33	9.09	8.97	4.76	1.54	-1.32	0.41	-3.24	-5.07	3.67
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	5.80	2.04	3.69	1.84	0.96	7.03	3.82	0.97	-0.84	-3.76
HSBC Bank A.Ş.	-11.59	0.60	-1.81	4.22	9.21	-11.68	-10.75	-10.61	-18.73	-10.76
Türkiye İş Bankası A.Ş.	-14.78	-17.53	-17.46	-15.16	-11.76	-7.57	-10.81	-16.25	-15.20	-16.48
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	-16.40	-15.24	-13.13	-15.05	-16.36	-16.92	-9.72	-5.36	-5.67	-9.56
Finans Bank A.Ş.	-19.26	-20.31	-21.25	-23.23	-24.97	-23.70	-25.06	-25.95	-29.91	-33.00
Denizbank A.Ş.	-44.39	-43.06	-42.26	-45.64	-49.23	-39.03	-14.61	-14.41	-18.62	-20.84
Şekerbank T.A.Ş.	-44.25	-44.50	-47.80	-42.26	-40.70	-42.82	-44.60	-52.69	-35.91	-35.18
BANKALAR	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1	Ortalama
Fibabanka A.Ş.	49.67	48.51	47.51	50.61	52.35	54.21	54.44	55.99	58.27	42.28
Akbank T.A.Ş.	28.10	29.70	31.64	32.74	32.15	31.54	27.95	25.54	20.51	27.83
ING Bank A.Ş.	29.12	27.45	26.23	25.81	26.47	25.23	29.39	30.37	25.44	27.22
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	19.56	17.23	17.11	18.74	18.45	16.51	12.34	12.16	9.07	21.30
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	-3.02	-16.61	-12.23	-10.41	8.32	4.82	7.34	-18.08	-20.79	9.86
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	7.12	5.24	6.04	7.53	5.78	4.31	8.13	7.81	7.54	5.79
Alternatifbank A.Ş.	3.50	-1.63	-15.06	-15.18	6.82	6.42	14.36	-18.32	-0.85	4.49
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	3.27	-0.57	0.12	-1.97	-1.11	-4.28	-2.62	-5.43	-3.33	0.75
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	-2.27	-6.62	-8.15	-7.59	-7.55	-6.10	-3.07	-3.90	-2.16	-1.36
HSBC Bank A.Ş.	-14.89	-15.15	-10.59	-9.63	-2.58	-0.20	-1.74	-3.41	0.60	-6.29
Türkiye İş Bankası A.Ş.	-13.17	-18.19	-24.44	-22.63	-30.55	-27.48	-32.76	-31.69	-35.43	-19.96
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	-12.99	-18.02	-25.42	-38.19	-37.60	-36.08	-35.17	-36.53	-20.32	-20.20
Finans Bank A.Ş.	-43.46	-30.61	-27.43	-26.64	-29.42	-31.39	-21.48	-26.04	-23.21	-26.65
Denizbank A.Ş.	-18.90	-20.39	-22.20	-21.28	-14.91	-19.08	-23.87	-18.39	-16.64	-26.72
Şekerbank T.A.Ş.	-31.64	-33.57	-37.71	-33.10	-26.60	-18.44	-33.25	-42.88	-40.27	-38.32

3.2.3 Yönetim Kalitesi

Bankaların yönetim kalitesi performansı **Tablo 2.3**'e uygun bir biçimde takipteki krediler/toplam krediler, toplam faaliyet gelirleri/toplam aktifler, şube başına kâr/zarar

oran ve büyüklükleri ile hesaplanmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur. Bankaların ilgili yıllardaki oranları ise EK-5’te sunulmuştur.

Yönetim kalitesi skorları incelendiğinde en başarılı bankanın Akbank T.A.Ş. olduğu görülmektedir. İlk 5 bankanın 2’sinin özel bankalar (Akbank T.A.Ş. ve Türkiye İş Bankası A.Ş.), 2’sinin kamu bankaları (T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Türkiye Halk Bankası A.Ş.) ve 1’inin de yabancı sermayeli banka (Türkiye Garanti Bankası A.Ş.) olduğu görülmektedir. En kötü performans gösteren 5 bankanın ise 4’ünün yabancı sermayeli bankalar (Denizbank A.Ş., Alternatif Bank A.Ş., Finans Bank A.Ş. ve HSBC Bank A.Ş.), 1’inin ise özel sermayeli banka (Şekerbank A.Ş.) olduğu görülmektedir. Bu yönüyle değerlendirildiğinde aktiflerin başarılı bir biçimde yönetimi anlamında yabancı sermayeli bankaların diğer banka gruplarının arkasında kaldığı görülmektedir. Yine 3 kamu sermayeli bankanın 2’sinin (T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Türkiye Halk Bankası A.Ş.) en başarılı 5 banka içerisine girmiş olması kamu bankalarının özel sermayeli bankalarla birlikte yönetim kalitesi alanında başarılı olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.4 - Yönetim Kalitesi Performans Skorları

Yönetim Kalitesi (M) - Endeks Değerleri										
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2
Akbank T.A.Ş.	43,3314	51,3963	61,2389	52,8524	54,7545	32,0437	41,6281	47,1339	36,4386	54,9018
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	48,8820	53,8400	54,5582	48,1388	44,2189	52,1305	40,2605	32,1297	47,7858	41,3323
Türkiye İş Bankası A.Ş.	20,1651	27,8014	33,2153	33,0542	11,7478	33,5617	39,6151	28,6640	36,5763	34,0783
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	36,0230	37,0469	52,1522	53,4739	50,8467	38,5423	32,0044	24,1266	24,3812	29,7069
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	1,7300	14,8152	22,4563	17,8694	12,2451	23,7725	13,3039	-1,2766	10,5900	26,7892
Fibabanka A.Ş.	10,7154	1,9515	12,3013	4,7368	37,5871	1,7240	1,9627	0,5338	4,4671	1,5391
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	1,7469	0,3049	13,2622	10,7108	4,0941	-10,3005	1,7026	2,4616	-1,5128	-1,0035
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	1,4053	14,7221	23,8971	28,4310	12,1852	8,1344	23,1016	-1,5499	14,2427	-0,7000
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	12,8317	-1,5087	4,0989	10,3672	8,6392	-4,8702	-1,5508	17,6294	-14,4146	-10,2690
ING Bank A.Ş.	0,2975	-1,1758	-1,4979	-0,5118	-2,8918	-2,6102	-1,3888	-1,9274	-4,0211	-1,1471
Denizbank A.Ş.	-11,5875	-1,7459	-1,5284	-0,9253	-11,2720	-0,0445	-1,5836	-2,8221	-18,9677	-28,0802
Alternatif Bank A.Ş.	-1,9816	-2,1038	-11,9306	-6,1631	-1,3837	2,3838	-6,4188	-1,1613	-1,9879	-10,8732
Finans Bank A.Ş.	-2,2799	-1,5343	-0,8634	-5,9928	-0,4680	-0,3647	-0,0285	-1,8673	-1,7643	-2,8909
Şekerbank T.A.Ş.	-0,7333	-2,9826	-5,0825	-2,7065	-4,3625	-0,4862	-0,7033	-1,9381	-4,6892	-0,8465
HSBC Bank A.Ş.	-10,5460	-4,8270	-7,2734	-7,3352	-9,7522	-7,6167	-7,9054	-6,1461	-6,1001	-7,8313
BANKALAR	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1	Ortalama
Akbank T.A.Ş.	43,0123	41,5330	37,5626	59,4177	43,2364	60,8942	43,4813	19,5486	19,0075	44,1796
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	47,2763	24,5388	35,5473	43,4117	42,2306	27,7492	38,7753	35,1101	41,3665	41,8043
Türkiye İş Bankası A.Ş.	42,0871	27,3688	24,9216	30,9077	30,8179	32,3079	18,9120	38,8769	15,1397	29,4642
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	28,4786	27,0176	24,1156	11,5362	9,7940	-0,7633	1,4940	19,1744	14,2960	26,2867
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	22,8536	51,8561	34,9706	27,3451	21,9417	29,4394	25,2269	34,6958	14,1716	21,4208
Fibabanka A.Ş.	20,8065	18,3580	1,8042	4,6140	9,7699	10,6527	3,8706	28,2453	19,0223	13,0349
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	1,7271	1,4947	10,4009	0,8407	-1,0686	1,4277	4,4136	-1,6810	1,2373	5,7406
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0,5480	-0,6673	-1,2583	1,5452	0,0815	-1,9169	-1,5244	-4,7789	-14,4363	5,6559
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	-1,6697	0,3665	-18,8594	-11,2980	0,6795	-2,5551	-11,3059	-18,4439	-0,1583	-2,4890
ING Bank A.Ş.	-10,5230	-10,1252	-10,7183	-11,1075	-1,5898	-10,0402	-0,3543	-19,4999	-1,3052	-7,3078
Denizbank A.Ş.	-1,5295	-28,4472	-0,2825	-12,1606	-1,4463	-10,6222	-6,7759	-1,3347	29,8421	-17,3323
Alternatif Bank A.Ş.	-2,5947	1,2706	-2,5799	-12,9226	-1,0735	-0,2782	-10,6404	-1,8285	-2,0632	-24,9660
Finans Bank A.Ş.	-5,0685	-5,3766	-4,8480	-0,8809	-2,4639	-4,4411	-0,9705	-0,7338	-4,0095	-35,2551
Şekerbank T.A.Ş.	-4,1965	-11,0046	-2,4532	-0,0364	-2,4700	-1,6264	-0,4740	-5,4372	-4,0569	-36,2251
HSBC Bank A.Ş.	-6,2076	-7,1832	-5,3232	-3,4122	-4,4395	-4,2279	-4,1281	-4,9130	-0,0536	-64,0117

3.2.4 Kârlılık

Bankaların kârlılığı, **Tablo 2.3**'teki gösterime uygun bir biçimde net dönem kârı/toplam aktifler, net dönem kârı/özkaynaklar, vergi öncesi kâr/toplam aktifler, net dönem kârı/toplam aktifler oranları kullanılarak hesaplanmış ve sonuçlar **Tablo 3.5**'de sunulmuştur. Hesaplama kullanılan oranlar ise EK-6'da verilmiştir.

Bankaların kârlılık performansı rakamları incelendiğinde ortalamada en başarılı performans Türkiye Halk Bankası A.Ş.'ye aittir. En başarılı 5 bankanın ise 2'si kamu sermayeli bankalar (T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Türkiye Halk Bankası A.Ş.), 2'si özel sermayeli bankalar (Akbank T.A.Ş. ve Türkiye İş Bankası A.Ş.) ve 1'i de yabancı sermayeli bankalardan (Türkiye Garanti Bankası A.Ş.) oluşmaktadır. En kötü performansa sahip 5 bankanın 4'ünün yabancı sermayeli bankalardan (Finans Bank A.Ş., Denizbank A.Ş., Alternatif Bank A.Ş. ve HSBC Bank A.Ş.) olduğu görülmektedir. Türkiye Vakıflar Bankası'nın da altıncı sırada bulunduğu göz önüne alındığında kârlılık anlamında kamu sermayeli bankalar öne çıkmaktadır. Yabancı sermayeli bankaların ise Türkiye Garanti Bankası A.Ş. dışında kârlılık performansında geride kaldığını söylemek mümkündür.

Tablo 3.5 – Kârlılık Performans Skorları

Kârlılık (E) - Endeks Değerleri										
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	48.7470	74.1951	100.5032	113.0731	92.4689	92.5646	91.6371	29.0567	74.8841	98.8250
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	73.8290	60.7734	129.3871	148.5952	144.4125	90.5793	64.9827	67.9796	69.8673	94.1493
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	66.8427	65.0134	68.2545	65.9969	60.9859	74.9068	36.8512	21.2523	33.6133	38.8137
Akbank T.A.Ş.	50.8320	54.7467	79.1511	80.9990	76.8890	22.4638	34.9181	46.2049	19.8581	58.8637
Türkiye İş Bankası A.Ş.	24.1103	30.7789	45.3302	44.5922	-15.8873	33.0167	40.9364	12.0227	29.8325	25.8567
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	60.4039	-1.8399	26.9953	76.9944	59.9615	-4.1788	11.1255	57.5855	-15.8205	-6.8862
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	19.1796	5.7568	28.9931	29.1712	-15.7899	-28.4580	-0.2816	-7.4722	-24.6149	-12.3206
Denizbank A.Ş.	13.0295	29.4987	31.6785	-25.1777	82.9815	13.9979	18.0033	-6.9340	3.6018	-27.7484
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	20.8421	14.4029	50.8055	38.8685	23.9703	-2.5276	38.2644	-41.4286	9.0843	-22.9625
Finans Bank A.Ş.	1.8191	12.7467	-27.1999	-78.4497	2.5355	-6.5241	22.8025	12.8329	-2.8799	-7.1454
Fibabanka A.Ş.	-21.8281	-46.9183	-24.3454	-42.1451	76.9162	-35.1216	-14.9279	-32.2892	-18.4514	-35.6263
Şekerbank T.A.Ş.	-53.1983	-87.2648	-80.3429	-49.5280	-88.3923	-50.2729	-53.8100	64.4498	-58.2791	-5.7696
Alternatif Bank A.Ş.	-40.8239	-127.5819	219.9696	-127.723	-291.933	10.8569	-68.4206	15.5548	28.6163	2.1079
ING Bank A.Ş.	-0.4840	-21.1555	-27.5525	-42.6170	-98.4827	-88.7003	-82.2486	-7.2811	-61.6753	-5.11672
HSBC Bank A.Ş.	-257.6008	-63.0522	-179.5883	235.2007	-370.9758	-127.027	-187.0323	-109.0343	-85.4366	-168.5904
BANKALAR	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1	Ortalama
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	88.8869	174.0130	131.1931	109.6127	83.9968	113.9535	108.4671	133.9120	59.8310	95.6906
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	96.8182	75.8258	92.8118	59.8620	43.1368	35.8059	30.9927	24.2957	15.8823	74.6625
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	50.8691	-0.6247	34.8110	37.0134	35.3262	13.9201	28.5568	19.8803	25.1298	40.8322
Akbank T.A.Ş.	36.8593	27.6693	25.9752	48.1454	22.9262	65.1428	39.9833	-4.5557	-14.0187	40.5239
Türkiye İş Bankası A.Ş.	47.9393	14.8771	23.1130	21.9272	23.9399	31.6135	12.9598	46.8760	-2.5385	25.7788
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	12.1029	28.8419	-13.3402	-7.0708	12.9909	7.9110	-10.0228	-19.7737	3.8840	14.6014
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.4131	-0.7305	237.8149	15.1690	-13.9098	-7.7152	16.7991	-26.7413	-5.8557	10.9783
Denizbank A.Ş.	35.8608	-78.8061	-70.8881	-9.9215	32.9557	39.9057	-78.9297	-6.2474	152.1761	5.1967
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	-4.1888	-30.6954	-32.6208	-19.9246	-20.8518	-40.9974	-25.9464	-26.8818	-40.8444	-5.9122
Finans Bank A.Ş.	-33.1795	-47.6314	-28.6443	-10.9315	-2.5295	-8.4411	6.8810	15.2099	-17.0805	-11.1262
Fibabanka A.Ş.	1.9834	-6.7606	-58.8584	-56.2590	-57.507	-38.7267	10.9993	-14.5592	-49.0668	-24.2265
Şekerbank T.A.Ş.	-70.7502	42.8820	-64.1407	-18.8885	-16.2500	-6.5600	6.8831	-4.4957	-12.8900	-33.1413
Alternatif Bank A.Ş.	-70.9564	5.8100	-108.1146	-28.2462	-31.4168	-70.1175	-48.9519	-31.9775	-32.6831	-51.2726
ING Bank A.Ş.	-69.6176	-61.2186	-80.0727	-59.8443	-50.3151	-80.4661	-35.9909	-18.2259	-35.2466	-54.3454
HSBC Bank A.Ş.	-113.0405	-147.8515	-88.0123	-88.4063	-62.7488	-54.1285	-5.14942	-78.9267	-47.1389	-128.2401

3.2.5 Likidite

Bankaların likidite performansı, **Tablo 2.3**'te likiditeye ilişkin verilen oranlara uygun olarak, likit aktifler/toplam aktifler, likit aktifler/kısa vadeli yükümlülükler ve YP likit aktifler/YP pasifler oranları kullanarak belirlenmiş ve aşağıda sunulmuştur. Hesaplama kullanılan her bir bankaya ait oranlar ise EK-7'de gösterilmiştir.

Tablo 3.6 incelendiğinde, likidite performansı bakımından ortalamada en iyi bankanın T.C. Ziraat Bankası olduğu görülmektedir. En iyi performans gösteren 5 bankanın 2'sinin kamu bankaları (T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Türkiye Halk Bankası A.Ş.), 2'sinin yabancı sermayeli bankalar (Türkiye Garanti Bankası A.Ş ve HSBC Bank A.Ş.) ve 1'inin özel sermayeli bankalardan (Akbank T.A.Ş) oluştuğu görülmektedir. En kötü performans gösteren 5 bankanın dördünün ise özel sermayeli bankalar (Yapı ve Kredi Bankası A.Ş., Şekerbank A.Ş., Türk Ekonomi Bankası A.Ş. ve Fibabanka A.Ş.) olduğunu söylemek mümkündür. Türkiye Vakıflar Bankası'nın da sıralamaya 6. sıradan dahil olduğu göz önüne alındığında likidite performansı bakımından da kamu bankalarının diğer bankaları geride bıraktığı ve özel sermayeli bankaların diğer banka gruplarının gerisinde kaldığı yorumunu yapmak yanlış olmayacaktır.

Tablo 3.6 - Likidite Performans Skorları

Likidite (L) - Endeks Değerleri										
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	16.4772	22.5840	24.0402	25.2653	22.6181	29.7880	32.8133	34.0884	30.6853	38.7861
Akbank T.A.Ş.	28.3913	31.5259	30.5931	32.2199	29.5055	28.5728	32.0961	22.9098	17.3447	18.8313
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	4.3188	3.5026	16.8820	12.1800	12.4420	14.4287	8.1648	24.7704	22.0821	21.4633
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	11.5363	9.1486	17.2067	17.3315	21.8407	16.4735	18.9414	21.8174	16.9111	18.1385
HSBC Bank A.Ş.	10.2954	12.7982	17.6075	3.3727	2.4949	3.6246	0.9207	7.6902	12.5857	8.6203
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	-0.2136	10.7033	18.7204	7.9400	10.0376	6.1940	7.7857	7.5991	5.3740	6.2702
Finans Bank A.Ş.	6.9957	9.7152	4.8565	4.7184	10.3629	3.6192	15.5502	3.2158	2.1521	2.1884
Türkiye İş Bankası A.Ş.	3.9032	-0.7781	2.1484	-1.9706	-5.2298	-5.7726	-6.6647	-8.4421	10.8403	-2.8622
Denizbank A.Ş.	6.6791	7.9773	3.6709	9.9652	0.9182	8.7159	10.5393	9.9838	7.2459	6.3245
Alternatif Bank A.Ş.	-6.2900	-6.3324	17.4231	21.9469	25.6725	13.6987	13.6776	28.9378	6.1578	5.5860
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	11.9863	12.0281	9.1348	-6.6814	-0.2555	-7.8148	-0.6911	-3.9466	-7.2792	-6.9666
Şekerbank T.A.Ş.	29.6492	23.9571	17.1937	12.7013	19.2373	14.8087	12.8107	12.0662	11.1193	12.1493
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	14.2525	16.1761	20.1645	21.1528	22.8344	24.4411	19.7148	21.0237	23.9672	23.3862
ING Bank A.Ş.	23.4556	19.6233	23.1867	15.0191	12.2543	22.5152	33.0897	27.8256	29.8172	34.5008
Fibabanka A.Ş.	24.9436	29.0599	18.5622	26.7755	19.7463	22.3656	23.8332	29.8329	37.5155	33.6945
BANKALAR	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1	Ortalama
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	41.6542	40.9334	39.3559	36.5226	35.5629	37.1603	102.7970	112.3930	112.9508	52.4461
Akbank T.A.Ş.	20.1543	13.3843	13.8236	14.2020	14.6468	20.1804	18.2498	12.1037	17.0650	22.3053
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	25.6403	23.6826	14.6577	19.9566	20.3595	23.1462	22.6322	26.3114	18.9144	15.0232
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	7.1458	12.3599	17.4592	6.3162	11.1575	10.8212	11.5974	10.9952	14.0083	14.8003
HSBC Bank A.Ş.	11.5815	22.0064	21.3892	15.2705	6.8479	-2.4606	-7.0454	1.7431	-3.3684	8.6442
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	9.8567	5.6365	3.5582	1.1151	0.3488	0.7111	-0.1681	4.3622	2.5335	5.7034
Finans Bank A.Ş.	2.7096	4.9825	3.2640	-5.5037	-8.3512	-8.3390	20.5336	22.4900	19.8724	-1.9625
Türkiye İş Bankası A.Ş.	-6.7499	-8.9873	10.2675	-7.2118	0.0375	2.3385	9.3782	8.6619	12.0863	-2.5961
Denizbank A.Ş.	-0.8685	-8.9892	13.9262	14.2366	14.9559	12.0446	19.1862	19.3811	13.4661	-3.0360
Alternatif Bank A.Ş.	7.1535	10.8952	-1.0215	0.7612	1.4337	0.7652	9.9830	5.5159	12.5825	-5.2280
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	17.5449	-6.0536	-5.0479	-1.2494	-1.2941	-1.0084	0.1105	-0.5575	-7.3971	-5.6225
Şekerbank T.A.Ş.	17.7399	17.5388	13.6932	11.8835	11.7091	-9.0768	-6.9959	-3.9900	0.6752	-13.5602
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	27.3277	25.4477	23.1854	20.9323	21.0915	24.5648	21.6176	27.2470	27.3682	-22.4156
ING Bank A.Ş.	29.7435	33.4581	33.3598	34.9336	31.8116	38.7140	39.9173	45.2895	36.6546	-29.7458
Fibabanka A.Ş.	35.9214	33.4059	26.4782	28.1932	41.1811	48.9147	59.2842	63.1313	67.5241	-34.7560

3.2.6 Piyasa Riskine Duyarlılık

CAMELS'in son bileşeni olan piyasa riskine duyarlılığa ilişkin hesaplama **Tablo 2.3**'te sunulan oranlara uygun olarak, YP aktifler/YP pasifler, özel karşılıklar sonrası net faiz gelirleri/toplam aktifler ve bilanço içi net döviz pozisyonu/özkaynaklar oranları vasıtasıyla gerçekleştirilmiş ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur. Bu hesaplamada kullanılan oranlar ise EK-8'de gösterilmiştir.

Tablo 3.7 incelendiğinde piyasa riskine duyarlılık anlamında en başarılı bankanın Fibabanka olduğu görülmektedir. En başarılı 5 bankanın 3'ünün kamusal sermayeli bankalar (Türkiye Vakıflar Bankası A.Ş., Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş. Türkiye Halk Bankası A.Ş.); 1'inin özel sermayeli bankalar (Fibabanka A.Ş.) ve 1'inin yabancı sermayeli bankalardan (Türkiye Garanti Bankası A.Ş.) olduğu görülmektedir. En başarısız 5 bankanın 4'ü yabancı sermayeli bankalar (Denizbank A.Ş., Finans Bank A.Ş., ING Bank A.Ş. ve HSBC Bank A.Ş.); 1'i de özel sermayeli bankalardan (Türk Ekonomi Bankası A.Ş.) oluşmaktadır. Bu sonuçlar üzerinden bir değerlendirme yapıldığında kamusal sermayeli bankaların piyasa riskine duyarlılık konusunda diğer rakiplerine göre oldukça bağımsız olduğu tespitini yapmak mümkündür. Piyasa risklerine karşı en savunmasız banka grubunun ise yabancı sermayeli bankalar olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Tablo 3.7 - Piyasa Riskine Duyarlılık Skorları

Pazar Riskine Duyarlılık (S) - Endeks Değerleri										
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2
Fibabanka A.Ş.	90.8829	96.9318	98.7603	28.2932	5.0903	38.5363	9.5216	31.5840	40.7820	90.4136
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	99.7197	01.2428	44.5722	33.2219	32.6887	31.8225	29.6725	20.9420	30.2163	27.9943
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	72.0051	92.7303	44.9042	41.9457	40.3361	41.6425	42.5715	37.6198	41.9487	40.1285
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	70.5618	41.1608	38.2280	30.5762	27.4581	24.4371	29.9657	34.8704	28.2530	48.7985
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	15.7662	-4.5838	18.2439	21.7679	33.3147	3.5675	27.6548	15.3832	24.8332	29.2118
Türkiye İş Bankası A.Ş.	4.5668	-1.3242	7.7634	2.0550	1.0598	7.6636	3.4413	15.1359	19.9053	21.4337
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	-10.6919	9.3262	6.8176	8.7088	1.8656	-0.6720	3.7373	17.9752	4.1686	9.5541
Akbank T.A.Ş.	17.0701	29.2110	29.1495	10.3512	13.6899	12.5747	11.0506	1.9814	9.0263	4.8758
Şekerbank T.A.Ş.	-5.9710	9.4272	-9.3829	-3.4669	-1.4955	6.1238	7.7347	-10.7722	-0.0114	7.4861
Alternatif Bank A.Ş.	57.5097	-0.6419	0.0215	6.4120	-6.3672	3.6482	3.3251	14.0697	17.8708	14.1747
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	-3.5144	-7.5415	-9.3364	-6.6704	-10.0712	-5.9952	-0.0535	3.6638	-6.8853	-4.6343
Denizbank A.Ş.	-8.1054	-7.5586	-50.9895	-2.1572	-2.6677	-9.0715	-7.8393	-7.1479	-9.6981	-6.8329
Finans Bank A.Ş.	-17.4183	-4.1312	-4.6511	-4.5047	-1.8223	-7.2744	-9.2888	-10.5658	-5.8873	-3.7305
ING Bank A.Ş.	-8.8230	-0.2903	-6.3031	-7.1963	-0.2911	-5.6389	-1.4182	-2.1436	-1.1476	-7.9421
HSBC Bank A.Ş.	-5.5754	-5.1044	-18.2454	-9.3363	-8.2118	-8.8202	-9.6061	-0.2684	-3.3745	-2.5820
BANKALAR	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1	Ortalama
Fibabanka A.Ş.	67.3221	110.5645	168.4307	218.8105	171.3095	113.2923	86.0039	127.8945	143.2674	85.1943
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	35.4131	40.3102	32.6938	31.6124	36.0487	32.8482	36.7890	39.5256	43.3605	38.9839
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	40.2550	31.6584	30.4805	21.9579	30.6661	28.9260	19.5088	23.1570	23.8919	37.1755
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	18.3381	10.7921	13.4231	27.4643	22.0186	28.4230	31.7547	9.8150	12.2208	27.3827
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	31.6303	37.0038	49.1800	38.0308	43.9770	30.6009	21.5016	20.2495	31.3663	25.1947
Türkiye İş Bankası A.Ş.	4.5905	18.8897	32.3745	28.1244	24.2897	34.0889	45.1432	19.5582	21.5395	14.7456
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	5.2867	-8.7665	2.5013	15.1734	16.8882	12.3346	1.9531	3.6106	1.1609	3.4113
Akbank T.A.Ş.	2.4218	-2.4851	-9.0237	4.1819	-2.2448	4.7897	-10.1905	-8.0451	-2.5323	-1.9857
Şekerbank T.A.Ş.	9.2439	5.8950	18.3754	27.3409	3.4138	4.0739	18.5999	7.4074	6.9834	-8.9228
Alternatif Bank A.Ş.	16.6965	-10.1392	17.0890	35.7260	-2.2350	9.8854	5.6549	14.8153	-10.4564	-11.3337
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	-2.6951	-2.2429	7.4024	9.8479	3.0167	17.9434	-6.3547	-10.7993	-10.3997	-21.8201
Denizbank A.Ş.	-10.1434	-6.6934	3.4401	13.6413	4.1888	13.9459	4.1454	4.3078	5.1979	-41.3196
Finans Bank A.Ş.	-7.9665	-2.0458	6.2190	5.7876	3.3978	7.5000	-7.1189	7.5347	36.7903	-42.4018
ING Bank A.Ş.	-7.5899	-6.0056	13.4740	44.1140	2.8417	7.8234	-3.9667	-3.0163	11.6280	-42.4555
HSBC Bank A.Ş.	-2.2298	-3.2210	-11.9650	-12.5787	-14.5688	-13.7001	-13.5231	-1.1088	-6.0559	-61.8489

3.2.7 Genel Performans Düzeyi Değerlendirmesi

CAMELS bileşenlerinin her birine ait performans değerlendirmesinin tamamlanmasının ardından, her bir bileşene ait skorun **Tablo 2.3**'te yer alan ağırlıklarla çarpılması sonucu elde edilen genel CAMELS performans skorları elde edilmiş ve aşağıda sunulmuştur:

Tablo 3.8 - Genel CAMELS Skorları

CAMELS - Endeks Değerleri										
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	34.0128856	29.849831	40.9311017	43.7478059	41.7057806	34.090691	30.5396018	29.6998509	28.5862735	34.9040735
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	20.1146848	20.4902269	20.9561976	26.1582932	21.2385473	22.6661926	17.7918954	12.3500894	19.4723682	30.3066333
Akbank T.A.Ş.	28.3548889	32.6625034	38.6140439	32.8929463	32.5070372	21.2930919	25.289209	25.0617975	19.1124399	27.4622376
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	24.6589309	20.0634594	26.0902003	25.0414595	27.0356373	25.5764285	22.548741	16.9316884	20.7916041	22.3178645
Fibabanka A.Ş.	4.95509069	-1.3031947	3.82709224	-3.4714318	22.0246206	-3.6839198	-5.9244336	-2.5144002	1.34926567	1.17206094
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	25.2046389	8.46564252	14.0198793	19.8110762	16.3546141	3.89711247	7.2619369	14.4794263	-0.0902186	0.99582315
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.74601191	6.65997721	10.7252557	10.2036519	-2.8566429	8.7783436	11.3611213	5.9456932	9.43400253	10.3668643
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	-3.7917507	-3.2745783	3.33042604	2.85521459	-7.1405898	-10.87452	-0.8045422	0.70800135	-4.8619708	-2.2808806
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	-4.1089167	-0.9949793	8.17813728	7.4739153	1.00315126	-6.686194	3.7858245	-10.084227	-2.8907727	-10.311181
Denizbank A.Ş.	-8.2283379	-1.6362068	-5.7213339	-16.14308	-0.5437933	-9.0518235	-5.116665	-19.5246	-15.575463	-24.585799
Finans Bank A.Ş.	-29.833696	-12.481896	-19.022238	-28.275695	-12.64165	-10.884049	0.7321177	-6.094253	-8.4882842	-10.933908
Alternatif Bank A.Ş.	0.23788263	-36.276065	-68.542523	-31.318529	-14.007824	4.94746537	-10.3548	-3.3540536	6.9399222	-2.8209753
ING Bank A.Ş.	-11.56821	-9.128115	-6.2340256	-9.3614376	-23.078735	-22.786961	-21.978452	-19.75807	-20.27281	-16.843963
Şekerbank T.A.Ş.	-44.181263	-40.538976	-36.740989	-28.967552	-34.11464	-24.001838	-24.027995	-6.8512918	-23.032287	-14.155018
HSBC Bank A.Ş.	-36.721441	-12.111932	-30.365324	-50.552986	-67.416375	-31.477021	41.45277	-36.888758	-30.527269	-45.538832
BANKALAR	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1	Ortalama
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	34.2924405	28.4072616	34.6691968	28.9394123	30.8117408	30.3903601	30.0324531	34.8617875	33.0616074	33.3439661
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	23.8057253	39.5943673	25.9497628	27.6584087	22.5010493	28.7887972	27.3917062	29.5647562	12.4417193	23.6443222
Akbank T.A.Ş.	22.1978054	14.9168435	14.5719966	19.3018862	19.0530069	30.3490523	21.7011175	7.48134382	6.6859165	23.1319505
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	25.0519534	13.4442058	23.761521	21.7108849	23.653398	15.658922	19.4033309	16.3709225	20.7316533	21.6232553
Fibabanka A.Ş.	12.5395145	17.1392364	17.3431898	24.3751724	15.9655401	10.0264439	15.8702295	16.9996196	17.5737258	8.6450222
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	7.93712655	9.43494712	-1.2114877	0.03756978	6.04868782	4.46059639	-0.0264233	-1.3203313	4.86738665	7.40156632
Türkiye İş Bankası A.Ş.	11.2308858	5.02300308	6.19012188	6.79471903	7.2196461	10.76131	6.96071339	10.3968247	0.09532469	7.15983177
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	-4.4049195	-3.3239777	49.4741856	1.03439918	-5.038252	-3.7919804	-3.5946221	-13.585848	-5.2363407	-0.7583747
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	-5.1205066	-6.4788333	-7.9685569	-5.4217784	-7.4867103	-13.180092	-11.143434	-12.03389	-15.834618	-5.2359779
Denizbank A.Ş.	-11.44096	-3.887748	-32.406635	-19.136689	-9.9857654	-6.3940481	-3.1275705	-15.54152	14.7664034	-13.204552
Finans Bank A.Ş.	-18.891637	-18.109672	-17.430152	-15.65532	-17.266743	-21.026819	-11.244735	-15.29293	-17.331149	-15.30304
Alternatif Bank A.Ş.	-13.145504	-1.0822282	-31.769598	-12.361506	-16.939938	-25.332234	-9.2087037	-3.320168	-15.33691	-15.423487
ING Bank A.Ş.	-19.605072	-20.685115	-23.932735	-19.856618	-19.633054	-23.82536	-13.287757	-8.425477	-12.78046	-16.965009
Şekerbank T.A.Ş.	-26.083123	-4.0048301	-22.381893	-11.761162	-12.683684	-7.4011697	-9.7987137	-16.519571	-18.039449	-21.341593
HSBC Bank A.Ş.	-38.398929	-41.383461	-34.744916	-45.485179	-86.33529	-29.788074	-31.830515	-29.541604	-25.504069	-36.717881

Tablo 3.8'te elde edilen büyüklükler **Tablo 2.4**'deki aralıklara göre notlandırma sistemi dikkate alınarak değerlendirildiğinde, elde edilen CAMELS notları **Tablo 3.9**'da sunulmuştur.

Bankaların tüm CAMELS bileşenlerindeki performansının ağırlıklı ortalaması ve bankanın genel performans düzeyinin göstergesi olan **Tablo 3.8** ve **Tablo 3.9**'daki sonuçlar dikkate alındığında T.C. Ziraat Bankası'nın tüm CAMELS bileşenlerinin ağırlıklı ortalaması bazında en başarılı banka olduğu görülmektedir. CAMELS skorları bazında ortalama en başarılı 5 bankanın 2'sinin kamusal sermayeli bankalar (T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve Türkiye Halk Bankası A.Ş.), 2'sinin özel sermayeli bankalar (Akbank T.A.Ş. ve Fibabanka A.Ş.) ve 1'inin de yabancı sermayeli bankalardan (Türkiye Garanti Bankası A.Ş.) oluştuğu; CAMELS notları bazında da aynı sonuca ulaşıldığı

gözlenmektedir. CAMELS skorları bazında ortalamada en başarısız 5 bankanın 4'ünün yabancı sermayeli bankalardan (ING Bank A.Ş., Alternatif Bank A.Ş., Finans Bank A.Ş. ve HSBC Bank A.Ş.); 1'inin de özel bankalardan (Şekerbank A.Ş.) oluştuğu; CAMELS notları ile yapılan değerlendirmede de aynı sonuca ulaşıldığı tespit edilmiştir. Genel bir değerlendirme yapıldığında en başarılı banka grubunun kamu bankaları olduğu; yabancı sermayeli bankaların ise en başarısız bankalar olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kamu bankalarının sıralamalarda en üstte yer almasının arkasındaki sebep, bu bankaların kârlılık, likidite ve piyasa riskine duyarlılık bileşenlerinde sahip oldukları olumlu yapı iken; yabancı sermayeli bankaları sıralamada aşağı çeken yönetim kalitesi, kârlılık ve piyasa riskine duyarlılık bileşenleridir.

Bankaların performans sıralamaları dikkatli bir biçimde incelendiğinde (her ne kadar analiz hiç bir aşamada oransal olmayan büyüklükleri dikkate almamış olsa da) yüksek aktif büyüklüğüne sahip bankaların sıralamada yukarılarda yer aldığı ancak; küçük bankaların Fibabanka A.Ş. dışında üst sıraların oldukça gerisinde kaldığı görülmektedir.

Tablo 3.9 - Nihai CAMELS Notları

CAMELS Notları										
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	1	2	1	1	1	1	1	2	2	1
Akbank T.A.Ş.	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Fibabanka A.Ş.	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3
Türkiye İş Bankası A.Ş.	3	3	2	2	3	3	2	3	3	2
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	2	3	2	2	2	3	3	2	3	3
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	3	3	3	3	3	4	3	3	3	3
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	3	3	3	3	3	3	3	4	3	4
Denizbank A.Ş.	3	3	3	4	3	3	3	4	4	4
ING Bank A.Ş.	4	3	3	3	4	4	4	4	4	4
Alternatif Bank A.Ş.	3	5	5	5	4	3	4	3	3	3
Finans Bank A.Ş.	4	4	4	4	4	4	3	3	3	4
Şekerbank T.A.Ş.	5	5	5	4	5	4	4	3	4	4
HSBC Bank A.Ş.	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5
BANKALAR	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1	Ortalama
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1.3
Akbank T.A.Ş.	2	2	2	2	2	1	2	3	3	1.6
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	2	1	2	2	2	2	2	2	2	1.9
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2.0
Fibabanka A.Ş.	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2.9
Türkiye İş Bankası A.Ş.	2	3	3	3	3	2	3	2	3	2.6
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2.5
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	3	3	1	3	3	3	3	4	3	3.1
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	3	3	3	3	3	4	4	4	4	3.2
Denizbank A.Ş.	4	5	5	4	3	3	5	4	2	3.4
ING Bank A.Ş.	4	4	4	4	4	4	4	3	4	3.7
Alternatif Bank A.Ş.	4	3	5	4	4	4	3	3	4	3.8
Finans Bank A.Ş.	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3.7
Şekerbank T.A.Ş.	4	3	4	4	4	3	3	4	4	4.3
HSBC Bank A.Ş.	5	5	5	5	5	4	5	4	4	4.9

Bankalar özelinde bir değerlendirme yapmak gerekirse genel performans sonuçları incelendiğinde T.C. Ziraat Bankası A.Ş., Türkiye Halk Bankası A.Ş., Akbank

T.A.Ş. ve Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'nin performans puanlarının diğer 11 bankanın performans puanlarının oldukça üzerinde şekillendiği görülmektedir. Öyle ki bu bankaların performans puanlarının kendilerine en yakın banka olan Fibabanka A.Ş.'nin yaklaşık 3-4 katı etrafında şekillendiği; dolayısıyla bu bankaların Türk bankacılık sektöründe performans anlamında diğer bankalara göstere olabilecek düzeyde yüksek başarı düzeyine sahip olduğu çıkarımını yapmak mümkündür. Performans sıralamasında en altta yer alan HSBC Bank A.Ş. ve Şekerbank A.Ş.'nin ise sahip oldukları performans skorları ile sektörün oldukça gerisinde kaldığı çıkarımını yapmak mümkündür. HSBC Bank A.Ş.'nin piyasa riskine duyarlılık, kârlılık ve yönetim kalitesi gibi bileşenlerde gösterdiği negatif performans; Şekerbank A.Ş.'nin ise yönetim kalitesi ve aktif kalitesi bileşenlerinde sahip olduğu olumsuz görünüm performans sıralamasında bu bankaları aşağılara çekmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNDE MEVDUAT BANKALARI ÜZERİNDE BİR ARAŞTIRMA

4.1 Araştırma

Fon fazlası olan kesimin fonlarını, fon eksikliği olan kesimlere aktarma görevini yerine getiren bankalar, bir ekonominin büyümesi ve kalkınmasında oldukça etkili bir konumda bulunmaktadır. Bu yönüyle bankaların işlerini ne düzeyde yerine getirdiği ve bankaların hangi durumlarda olumlu performans gösterdiği finans literatüründe uzun zamandan bu yana üzerinde çalışılan bir konu olagelmıştır. Finans alanında yapılan pek çok çalışmada banka performansının belirleyicileri tespit edilmeye çalışılmakta ve söz konusu çalışmalarda banka performansını belirleyen etmenler içsel ve dışsal faktörler olarak ikiye ayrılmaktadır. Dışsal faktörlere ilişkin çalışmalar makroekonomik, siyasal ve sosyal etmenler etrafında şekillenirken; içsel faktörlere yönelik çalışmalarda banka yönetimi, risk yapısı, bilanço yapısı, gelir-gider yapısı gibi etmenlere yer verilmektedir. Bununla birlikte bilanço yapısının banka performansına etkilerini tespit etmeye yönelik çalışmalar, detaydan uzak ve genel çalışmalardan oluşmaktadır. Banka performansı bölümünde de yer verildiği üzere bu çalışmalarda bilançoda yer alan ana hesap kalemlerinin performansa olan etkileri incelenmektedir. Bu tez çalışmasında ise bankaların yabancı kaynakları içerisinde sunulan kalemlerin dağılımı, büyüklüğü ve gelişiminin banka performansına olan etkileri araştırılarak bilanço yapısının performansa etkisini tespit etmeye yönelik çalışmalardaki genel bakış açısının yerine daha özel ve detaycı bir yaklaşıma yer verilmiştir. Öyle ki, bu çalışma ile birlikte yalnızca bankaların bilançosunda yer alan yabancı kaynaklara yönelik farklılıkların performans üzerindeki etkileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bilançonun yabancı kaynak kısmı ile sınırlı bir

çalışmanın tercih edilmesinin sebebi ise bankaların kaynaklarının büyük kısmını yabancı kaynakların oluşturması, bankacılığın ilk halinden bu yana bankaların yabancı kaynağa dayalı kuruluşlar olması ve günümüzde kaynak çeşitliliğinin hızlı artışı ile birlikte bankaların yüksek çeşitlilik altında kaynak tercihinin gitme gereklilikleridir. Bu çalışma ile birlikte yüksek kaynak çeşitliliği altında bankaların gerçekleştirdiği kaynak tercihlerinin banka performansı üzerine etkisi ortaya konulmaya çalışılmıştır.

4.1.1 Araştırmanın Kapsamı ve Amacı

Araştırmanın teorik arka planında banka performansının ölçülmesine yönelik olarak geliştirilen ve banka performansının belirlenmesindeki bütüncül bakış açısı sayesinde pek çok kuruluş tarafından kullanılmakta olan CAMELS (Sermaye Yeterliliği, Aktif Kalitesi, Yönetim Kalitesi, Kârlılık, Likidite, Piyasa Riskine Duyarlılık) ve banka bilançosunun pasifinde yer alan mevduat, mevduat dışı kaynak ve diğer pasifler ile ilgili finansal oranlar bulunmaktadır.

Çalışma kapsamında Türkiye’de yer alan mevduat bankalarının yabancı kaynak tercihlerinin banka performansı üzerindeki etkileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda Türk mevduat bankalarının kaynak tercihlerinin, performans üzerindeki etkisine yönelik ampirik bir çalışmaya yer verilmiştir. Çalışma ile birlikte;

- Optimal banka fon kaynak tercihinin yönelik araştırmalar için bir ön çalışma oluşturulması,
- Bilançoda yer alan diğer ana kalemlerin alt kırılımlarına ilişkin tercihlerin banka performansı üzerindeki etkilerine yönelik detaylı çalışmalar için bir örnek çalışmanın oluşturulması beklenmektedir.

4.1.2 Araştırmanın Kısıtları

Araştırmanın sonuçları ve bulgularına yönelik olarak yapılacak analiz ve yorumlarda araştırmanın sahip olduğu kısıtlar göz önüne alınmalı ve ihtiyatlı davranılmalıdır. Bu araştırmanın sahip olduğu kısıtlar aşağıdaki gibidir:

- Banka performansı üzerindeki diğer belirleyicilerin etkilerinden ziyade yalnızca yabancı kaynağa yönelik tercihlerin etkilerine yer verilmiştir.
- Yalnızca Türkiye’de faaliyet gösteren mevduat bankaları üzerinden bir analiz gerçekleştirilmiş ve sonuçlar bu bankalara yönelik olarak yorumlanmıştır.

- Araştırmada sadece panel regresyon çalışmasına yer verilmiş olup; banka yöneticileri ile yapılacak mülakat veya odak grup çalışmalarına başvurulmamıştır.
- Banka performansının ölçümünde kullanılan CAMELS'te yer verilen bileşenlerin dışında kalan, bankanın performansının göstergesi olabilecek diğer özellikler performans hesaplamasında dikkate alınmamıştır.
- Araştırma tüm mevduat bankalarını içeren evren yerine aktif, kredi, mevduat, özkaynak gibi büyüklükler bazında sektörün önemli kısmını oluşturan 10 bankalık bir örneklem üzerinden gerçekleştirilmiştir.
- Analiz edilen dönemde herhangi bir kriz ya da bankacılık sektörünü topluca etkileyebilecek bir olayın yokluğundan dolayı kırılma ya da kopmaların bulunmadığı ve bankaların fon kaynak tercihleri ile performansı arasındaki ilişkilerin tüm dönemlerde birbirine benzer olduğu varsayılmıştır.
- Bankaların fon kaynaklarına ulaşmada benzer imkanlara sahip olduğu varsayılmıştır.
- Türk bankacılık sektöründe 5 yıllık bir süreç çeyrekler itibariyle incelenmiştir. Bu sebeple elde edilen sonuçlar söz konusu 5 yıllık süreçteki ilişkileri açıklamaktadır.

4.1.3 Evren ve Örneklem Seçimi

Araştırmanın evreni Türkiye'de faaliyetini yürütmekte olan 43 adet mevduat bankasıdır. Söz konusu mevduat bankalarına ilişkin bilgi TBB'nin websitesi üzerinden yayınlamış olduğu istatistikler vasıtasıyla elde edilmiştir. TBB 3'er aylık aralıklarla aktif büyüklüklerine göre banka sıralamalarını oluşturmakta ve yayınlamaktadır (<https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>).

Araştırmanın evrende bulunan 43 bankayı içermesi durumunda tüm bankalar için tüm dönemlerde yeterli gözlemin bulunamaması, bazı gözlemlerin birbirleriyle uyumsuz olması, daha büyük bir veri üzerinden çalışmanın getirdiği zaman ve emek maliyeti gibi sonuçların ortaya çıkma ihtimali nedeniyle örneklem, (2016-Aralık itibariyle) Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren en büyük aktif büyüklüğüne sahip 10 mevduat bankası ile sınırlanmıştır. Aktif büyüklüğüne göre bir seçim gerçekleştirilmek istenmesinin sebebi ise az sayıdaki birim üzerinden genele ilişkin bir çıkarım yapma amacıdır. Üçüncü bölümde yer verilen ve performans hesaplaması yapılan 15 bankadan 10'u üzerinden analizin gerçekleştirilmesinin sebebi ise nispi olarak küçük olan

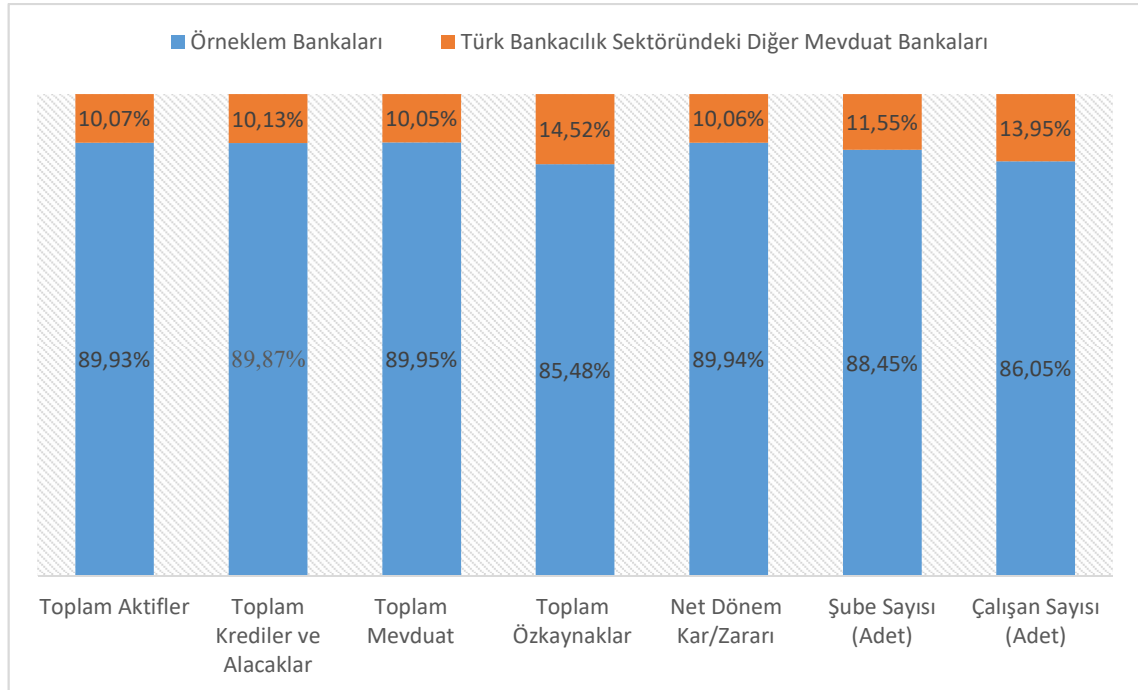
bankaların eğilimlerinin, sektörü yansıtan ve nispi olarak büyük olan bankaların eğilimlerinden arındırılması ve bu sayede sektöre yönelik bir genelleme oluşturulması ihtiyacıdır.

Çalışmada verileri kullanılacak ve sahip oldukları hacim ile Türk mevduat bankalarını yansıttıkları varsayılan bankalar aşağıdaki tabloda sunulmuştur:

Tablo 4.1 - Örneklem Dahil Edilen Bankalar

Kamu Sermayeli Bankalar	Özel Sermayeli Bankalar	Yabancı Sermayeli Bankalar
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	Türkiye İş Bankası A.Ş.	Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	Akbank T.A.Ş.	Denizbank A.Ş.
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	Finans Bank A.Ş.
	Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	

Şekil 4.1- Örneklem Bankalarının Türk Mevduat Bankaları İçerisindeki Yeri

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>

Örnekleme dahil edilen bankaların, Türk mevduat bankalarını temsil etmesi için hacimlerinin büyük olmasına dikkat edilmiştir. **Şekil 4.1** örneklem bankalarının Türk mevduat bankaları içerisindeki yerini farklı boyutlar bazında göstermektedir (2016 Aralık itibarıyla).

Şekil 4.1 incelendiğinde örnekleme dahil edilen bankaların pek çok büyüklük bazında Türkiye’de faaliyet gösteren mevduat bankalarının %85-%89’unu oluşturduğu görülmektedir.

10 bankadan oluşan örneklem bankalarının 2012(1. Çeyrek) -2016(3. Çeyrek) arası verileri üzerinden yapılan analizle Türk mevduat bankalarının yabancı fon kaynakları tercihlerinin banka performansı üzerine etkileri genellenmeye çalışılmıştır.

4.1.4 Araştırmanın Modeli, Değişkenler, Veri Seti ve Hipotezler

Araştırma modeli, tek yönlü birim sabit etki modeli biçimindedir. Bu yönde bir model tercihinin yapılmasının sebebi model tespitine yönelik analizler kısmında açıklanmıştır.

Analizde kullanılan sabit etkiler modelinde analize tabi tutulan her bir birimin kendine özgü özelliklerinden dolayı, ilişkiyi açıklayan denklemdeki sabit teriminin her bir birim için farklı olduğu varsayımı yapılmaktadır (Wooldridge, 2002:247-257).

Daha sonraki bölümlerde kullanılması istatistiki olarak da uygun görülen sabit etkiler modelinin içerdiği farklı sabit katsayılar varsayımı öngörülse olarak da anlamlı görünmektedir. Öyle ki farklı bankaların sahip olduğu yaş, sermaye, çalışan profili, yönetici başarısı gibi uzun vadede değişebilecek ve kısa vadede sabit kalan özelliklerinin performans üzerindeki etkisi belli bankaları daha iyi bir performans düzeyinde tutarken; belli bankaları daha düşük bir performans düzeyinde tutabilmektedir.

Araştırmada kullanılan model aşağıdaki gibidir:

$$\text{CAMELS}_{it} = \alpha_i + \beta_1 \text{MEV}_{it} + \beta_2 \text{UZUNMEV}_{it} + \beta_3 \text{VSIZ}_{it} + \beta_4 \text{TAS}_{it} + \beta_5 \text{RES}_{it} + \beta_6 \text{KUC}_{it} + \beta_7 \text{YPMEV}_{it} + \beta_8 \text{MDISI}_{it} + \beta_9 \text{IHR}_{it} + \beta_{10} \text{UZUNKRED}_{it} + \beta_{11} \text{YPKRED}_{it} + \beta_{12} \text{TAHV}_{it} + \beta_{13} \text{REPO}_{it} + \beta_{14} \text{DIGER}_{it} + e_{it}$$

$$i = 1,2,3,\dots,10$$

$$t = 1,2,3,\dots,19$$

Modelde yer verilen i 'ler analize tabi tutulan 10 bankaya tayin edilen 1'den 10'a kadar sayıları göstermekteken; t 'ler 2012'nin 1. çeyreği ile 2016'nın 3. çeyreği arasındaki 19 döneme tayin edilen 1'den 19'a kadar olan sayıları ifade etmektedir. α sabit terim iken; β bağımsız değişkenlerin katsayılarıdır. e ise dönemler ve birimler itibariyle hata terimini göstermektedir.

Modelde yer alan değişkenler ise aşağıdaki gibidir:

- $CAMELS_{it}$: Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan ve **Tablo 3.8**'de sunulan genel CAMELS skorlarını içermektedir. Bu değişken modelin bağımlı değişkeni ve analizde kullanılan bankaların performans göstergesidir. Bu performans ölçütü bankanın sermaye yeterliliği, aktif kalitesi, yönetim kalitesi, kârlılık, likidite, piyasa riskine duyarlılık gibi farklı boyutlardaki başarısını tek bir endeks ile sunmaktadır.
- MEV_{it} : Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan *Mevduatlar / Toplam Yabancı Kaynaklar* oranıdır. Bu oran vasıtasıyla bankanın yabancı kaynaklarının ne düzeyde mevduatlardan oluştuğu ve mevduata ne düzeyde bağımlı olduğunun tespiti yapılacaktır. Bu değişkenin analizde kullanılmasının sebebi bankaların ana yabancı kaynak kaleminin mevduatlar olmasıdır.
- $UZUNMEV_{it}$: Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan *3 Ay ve Üzeri Vadeli Mevduatlar / Toplam Mevduatlar* oranıdır. **Şekil 3.4**'te gösterildiği üzere Türk mevduat bankalarında ortalama vade 3 ay düzeyinde iken ortalamanın üzerindeki vadelerin uzun vadeli mevduat olduğu kabulüyle, bankaların ne düzeyde uzun vadeli mevduat sağlayabildiğinin analizini yapmaya yönelik bir değişkendir.
- $VSIZ_{it}$: Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan *Vadesiz Mevduatlar / Toplam Mevduatlar* oranıdır. Bu değişken ile bankaların mevduatlarının ne kadarının vadesiz mevduatlardan oluştuğunun tespiti sağlanacaktır. Vadesiz mevduatların bankalara olan vade dezavantajı ile maliyet avantajının hangisinin baskın olduğunu belirlemeye yönelik olarak bu değişken analize dahil edilmiştir.
- TAS_{it} : Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan *Tasarruf Mevduatları / Toplam Mevduatlar* oranıdır. Bankaların mevduatlarının ne kadarlık bir kısmının tasarruf mevduatı sahiplerinden toplandığının tespitine

yönelik bir değişkendir. Bu değişkenin analize dahil edilmesinin sebebi bankaların ana mevduat kaynağının tasarruf mevduatı sahipleri olmasıdır.

- RES_{it} : Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan *Resmi Mevduatlar / Toplam Mevduatlar* oranıdır. Bankaların mevduatlarının ne kadarlık bir kısmının resmi kurumlardan toplandığının tespitine yönelik bir değişkendir. Bu değişkenin analize dahil edilmesinin sebebi bazı bankaların resmi mevduat kabulüne haiz olmasının söz konusu bankalara herhangi bir avantaj getirip getirmediğinin tespit edilmesi gerekliliğidir.
- KUC_{it} : Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan *Sigortaya Tabi (TMSF) Mevduatlar / Toplam Mevduatlar* oranıdır. Bu oran vasıtasıyla belli bir tutarın altında olmasından dolayı tasarruf mevduatı sigortası kapsamına alınmış mevduatların toplam mevduatlar içerisindeki payı baz alınarak, bankanın ne düzeyde mevduatını tabana yaydığının tespiti yapılacaktır. Bu değişkenin analize dahil edilmesinin sebebi 1. Bölümde tasarruf mevduatı başlığı altında bahsi geçen bankaların taban mevduata yönelme eğilimleridir.
- $YPMEV_{it}$: Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan *Yabancı Para Üzerinden Mevduatlar / Toplam Mevduatlar* oranıdır. Bu oran vasıtasıyla bankanın ne düzeyde yabancı para üzerinden mevduat toplayabildiğinin analizi gerçekleştirilecektir. Bu değişkenin analize dahil edilmesinin sebebi fon kaynağının para biriminin performansına etkisinin tespit edilmesi gerekliliğidir.
- $MDISI_{it}$: Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan *Mevduat Dışı Kaynaklar / Toplam Yabancı Kaynaklar* oranıdır. Bankaların yabancı kaynak ihtiyaçlarının ne kadarlık kısmını mevduat dışı kaynaklardan sağladığının tespitine yönelik bir değişkendir. Bu değişkenin analize dahil edilmesinin sebebi 3. Bölümde bankaların fon kaynak tercihlerine ilişkin başlık altında tespiti yapılan mevduat dışı fon kaynaklarına yönelme eğilimidir.
- IHR_{it} : Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan *İhraç Edilen Menkul Kıymetler / Mevduat Dışı Kaynaklar* oranıdır. Bu oran ile bankaların mevduat dışı fon kaynaklarının ne düzeyde ihraç edilen menkul kıymetlere dayandığının tespiti sağlanacaktır. Bu değişkenin analize dahil edilmesinin sebebi **Şekil 3.8**'de de görüleceği üzere bankaların mevduat dışı fon

kaynaklarında giderek daha fazla oranda ihraç edilen menkul kıymetlere başvurmasıdır.

- $UZUNKRED_{it}$: Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan *Orta ve Uzun Vadeli Alınan Krediler / Toplam Alınan Krediler* oranıdır. Alınan kredilerin ne düzeyde uzun vadeli kredilerden oluştuğunun tespitinde kullanılacaktır.
- $YPKRED_{it}$: Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan *Yabancı Para Üzerinden Alınan Krediler / Toplam Alınan Krediler* oranıdır. Bu oran ile alınan kredilerin ne düzeyde yabancı para ihtiyacına yönelik alındığının tespiti sağlanacaktır. YP kredilerin toplam krediler içerisindeki payının analize dahil edilmesinin sebebi **Şekil 3.10**'da da görülebileceği üzere Türk mevduat bankalarının alınan krediler daha çok yabancı para üzerinden fon ihtiyaçları için kullanılmalarıdır.
- $TAHV_{it}$: Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan *İhraç Edilen Tahviller / İhraç Edilen Menkul Kıymetler* oranıdır. Bu oran vasıtasıyla bankaların ihraç ettikleri menkul kıymetlerin ne düzeyde tahvil ağırlıklı olduğunun tespiti sağlanacaktır. Tahvilin ihraç edilen menkul kıymetler içerisindeki payının kullanılmasının sebebi **Şekil 3.9**'da da görüldüğü üzere Türk mevduat bankalarının menkul kıymet ihracının büyük bir kısmının tahvilden oluşmasıdır.
- $REPO_{it}$: Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan *Repolar / Mevduat Dışı Fon Kaynakları* oranıdır. Bu oran vasıtasıyla bankaların mevduat dışı fon kaynakları ihtiyaçlarında ne düzeyde repoya yöneldiklerinin analizi gerçekleştirilecektir. Reponun tercih edilmesinin sebebi Türk mevduat bankalarının para piyasalarından sağlanan fonlarının hemen hemen tamamını repo üzerinden sağlıyor oluşudur. Bu değişken ile bankaların çok kısa vadeli fonlara başvurma eğiliminin tespit edilmesi amaçlanmaktadır.
- $DIGER_{it}$: Bankaların analize tabi tutulan dönemleri için hesaplanan *Diğer Pasifler / Toplam Yabancı Kaynaklar* oranıdır. Bu oran vasıtasıyla bankaların yabancı fon kaynağı ihtiyaçlarının karşılanmasında ne düzeyde mevduat ve mevduat dışı kaynaklardan farklı bir kaynağa başvurduğunun tespiti sağlanacaktır.

Araştırmanın veri seti Türkiye Bankalar Birliği'nin websitesinde yer alan istatistikler bölümünde bulunan, bankalara ilişkin bilanço ve gelir-gider bilgileri üzerinden elde edilen 10 bankanın 2012 (1. Çeyrek) – 2016 (3. Çeyrek) arası çeşitli oranlarıdır. 10 farklı birimin 19 dönemini içeren bir veri olması dolayısıyla veri setinin türü paneldir. Herhangi bir birim için eksik bir veri bulunmaması dolayısıyla dengeli (herhangi bir dönemde herhangi bir birime ait verinin eksik olmadığı panel veri türü) bir panel veri seti mevcuttur. Yine dönem sayısının birim sayısından daha büyük olması dolayısıyla veri seti uzun panele örnektir. Son olarak veri setinde dönemler itibariyle aynı bankalar bulunduğundan dolayı panel veri seti sabit (fixed) panel biçimindedir. Veri seti EK-9'da sunulmuştur.

Araştırmanın modeli, değişkenleri ve kullanılan veri setinin açıklanmasının ardından araştırmanın sınavacağı hipotezler aşağıdaki gibidir:

H₁ : Türk mevduat bankalarının sahip olduğu yabancı kaynak yapısının dağılımı performans üzerinde etkilidir.

H₂ : Türk mevduat bankalarının mevduatlarının vade yapısı performans üzerinde etkilidir.

H₃ : Türk mevduat bankalarının mevduatlarının sahipler bazında dağılımı performans üzerinde etkilidir.

H₄ : Türk mevduat bankalarının mevduatlarının tutar bazında belli mudilerde yoğunlaşmamış olması performans üzerinde etkilidir.

H₅ : Türk mevduat bankalarının mevduatlarının para türü performans üzerinde etkilidir.

H₆ : Türk mevduat bankalarının mevduat dışı fon kaynaklarının ne düzeyde ihraç edilen menkul kıymetlere dayandığı performans üzerinde etkilidir.

H₇ : Türk mevduat bankalarının aldıkları kredilerin vade yapısı performans üzerinde etkilidir.

H₈ : Türk mevduat bankalarının aldıkları kredilerin para türü performans üzerinde etkilidir.

H₉ : Türk mevduat bankalarının menkul kıymet ihraçlarının ne düzeyde tahvil ihracına dayandığı performans üzerinde etkilidir.

H_{10} : Türk mevduat bankalarının mevduat dışı fon kaynaklarının ne düzeyde para piyasalarından sağlanan fonlara dayandığı performans üzerinde etkilidir.

4.1.5 Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada kullanılan veri setinin panel biçiminde olması ve araştırmanın konusunun ilişki tespiti üzerine olması dolayısıyla kullanılacak yöntem panel regresyon olarak tercih edilmiştir. Bu başlık altında araştırmada kullanılacak olan panel regresyon analizine ilişkin gerekli teorik bilgilere yer verilmiştir.

4.1.5.1 Panel Veri Analizi

Ekonometrik analizlerde kullanılan veriler üçe ayrılmaktadır. Bu veri türlerinden ilki olan zaman serileri aynı verinin belli bir birim için, belli aralıklarla toplanması ile elde edilmektedir. Örneğin, Amerika'nın gayrisafı yurtiçi hasılasının 1980-2008 yılları arasındaki değerlerinden oluşan veri zaman serisi biçimindedir. İkinci veri türü olan yatay kesit veri ise belirli bir zamanda farklı birimler için toplanmış verilerin bir araya getirilmesi ile meydana gelmektedir. Örneğin, yalnızca Ağustos 2009 dönemine ait farklı kişilerin ırk, eğitim, medeni durum, cinsiyet gibi nüfus özelliklerini içeren veri yatay kesit veri biçimindedir. Son veri türü olan panel veri ise farklı birimlere ait farklı verilerin farklı dönemler itibariyle bir arada sunulduğu veri türüdür. Örneğin, iki farklı pirinç firmasının 1990-1997 tarihleri arasındaki üretim, tarım alanı, işçi sayısı, gübre miktarı bilgilerini bir arada gösteren veri bir panel veridir (Hill vd., 2011: 7-9).

Panel türündeki verilerin artması neticesinde bir çok akademisyen, uygulamacı ve öğrenci de panel verinin analizine yönelmiştir. Çünkü panel veri daha çok değişkenlik içermekte ve yatay kesit ya da zaman serisi verisinin tek başına açıklayamadığı meseleleri çözmeye yardımcı olmaktadır (Kennedy, 2008: 282).

Panel verinin kullanılmasının getirdiği avantajlar aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Zaman serilerinde yalnızca birim özellikleri, yatay kesit veride ise yalnızca birimler arası farklılıklar ifade edilebilirken; panel veride her ikisi de ifade edilebilmektedir. Bu durum gözlenemeyen heterojenliğin modele dahil edilebilmesini sağlamaktadır.

- Dışlanmış (modele dahil edilmemiş) değişkenler dolayısıyla ortaya çıkabilecek tahmin sapmaları panel veri modellerinde kullanılan yöntemlerle bertaraf edilebilmektedir.
- Özellikle zaman serilerinde görülen çoklu doğrusal bağlantı problemi panel veri analizi vasıtasıyla önlenebilmektedir.
- İçerdiği bilgilerin zenginliği sayesinde panel veri analizi ile daha kapsamlı modeller kurulabilmektedir (Tatoğlu, 2016: 9-13).

Panel veriler aynı zamanda hem birimleri hem de farklı zaman dilimlerini içerdiğinden panel veri modellerinde birimlerin, zamanın veya her ikisinin de etkileri görülebilmektedir. Bu etkiler ise sabit etkiler, tesadüfi etkiler gibi modellerle açıklanabilmektedir (Park, 2011:1).

4.1.5.2 Panel Veri Modelleri

Bir önceki başlıkta panel verinin getirdiği avantajlar bölümünde gözlenemeyen heterojenliğin modele dahil edildiği hususundan kısaca bahsedilmiştir. Gözlenemeyen heterojenlik terimi, modele dahil edilmeyen bir değişken sebebiyle, modelin bağımlı değişkeninde meydana gelen değişkenliğin, mevcut değişkenler vasıtasıyla açıklanamamasını ihtiva eder (Bogard, 2013). Gözlenemeyen heterojenliğin varlığı durumunda, klasik regresyon modelinin kullanılması ile birimlerin bağımlı değişken üzerinde gözlenemeyen bir etkisi ortaya çıkmaktadır. Söz konusu etkinin modele farklı biçimlerde dahil edilmesi ile sabit etkiler ve tesadüfi etkiler modelleri ortaya çıkmaktadır (Tatoğlu, 2016:79).

4.1.5.2.1 Klasik Model

Gözlenemeyen heterojenliğin bulunmaması durumunda kullanılan ve en temel model olan klasik model, hem sabit hem de eğim katsayılarının birimlere ve zamana göre değişmediği modeldir. Bu yönüyle klasik modelin matematiksel ifadesi aşağıdaki gibidir (Tatoğlu, 2016:40):

$$Y_{it} = \beta_0 + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + \dots + \beta_K X_{Kit} + u_{it}$$

Klasik modelin tahmincisi ise havuzlanmış en küçük kareler (HEKK) yöntemidir. Çünkü birim ya da zaman etkilerin bulunmadığı modellerde HEKK tutarlı ve doğru tahminler yapabilmektedir (Park,2011:7).

HEKK'in 6 temel varsayımı mevcuttur (Greene, 2008:11-19):

- *Doğrusallık* varsayımı, bağımlı değişkeni açıklayan modelin, bunu bağımsız değişkenlerin doğrusal bir fonksiyonu olarak ifade etmesi gerekliliğini belirtir.
- *Dışsallık* hataların beklenen değerinin 0 olması ve herhangi bir bağımsız değişken ile doğrusal ilişkisinin bulunmaması gerektiğini ifade eder.
- *Homokedastisite* hataların varyanslarının aynı olmasını ifade eder.
- *Otokorelasyonsuzluk* hataların birbiri ile doğrusal ilişkisinin bulunmamasını ifade eder.
- Bağımsız değişken gözlemlerinin *stokastik olmaması* fakat tekrarlanan örneklerde sabit olması gerekmektedir.
- *Çoklu doğrusal bağlantısızlık* bağımsız değişkenler arasında doğrusal ilişkinin bulunmamasını ifade eder.

Bahsi geçen varsayımların sağlanması durumunda HEKK'in kullanımı doğru sonuçların alınmasını sağlamaktadır.

4.1.5.2.2 Sabit Etkiler Modeli

Klasik modelde sabit katsayısı modele dahil edilen tüm birimler için aynıdır. Yani birimler homojendir. Bununla birlikte sabit etkiler modelinde birimlere özel bazı özelliklerin modelin sabitini tüm birimler için farklı hale getirdiği görülür. Yani sabit etkiler modelinde birimlerin farklılaşan özellikleri, birimler için ayrı ayrı sabit katsayılar oluşturmak suretiyle modele dahil edilir (Asteriou ve Hall, 2007:344-347).

Sabit etkiler modelinin matematiksel gösterimi ise aşağıdaki gibidir (Tatoğlu, 2016:38):

$$Y_{it} = \beta_0 + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + \dots + \beta_K X_{Kit} + u_{it}$$

Sabit etkilerin tahmincisi grup içi tahminci (GİT) olarak bilinmektedir. Bu yöntemde her birimin dönemselsel gözlemleri birim ortalamalardan çıkarılarak dönüştürülmüş bir gözlem elde edilmekte ve bu değişkenler üzerinden HEKK uygulanmaktadır (Tatoğlu, 85-86).

Sabit etkiler modelinin varsayımları aşağıdaki gibidir (Wooldridge, 2002: 266-269):

- Bağımsız değişkenler ve sabitte gösterilen birim etkiler, hatalar ile korelasyonlu olmamalıdır.
- Bağımsız değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantı problemi olmamalıdır.
- Hata varyansları aynı olmalıdır (homoskedasite).
- Hatalar birbirleri ile korelasyonlu olmamalıdır (otokorelasyonsuzluk).

Bahsi geçen varsayımların bulunması durumunda sabit etkiler tahmincisi olan GİT tutarlı ve yansız sonuçlar verebilecektir.

4.1.5.2.3 Tesadüfi Etkiler Modeli

Sabit etkiler modelinde birimlerin farklılıklarının sabit katsayılarla ifade edildiği görülürken; tesadüfi etkiler modelinde söz konusu farklılıklar hata teriminde ifade edilir. Bu durumda hata terimi iki bileşenden oluşmaktadır. Bu bileşenler artık hatalar ve birimlerin özelliklerini gösteren birim hatalarıdır (Baltagi, 2008:17-21).

Tesadüfi etkiler modelinin matematiksel gösterimi aşağıdaki gibidir (Tatoğlu, 2016:103):

$$Y_{it} = \beta_0 + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + \dots + \beta_K X_{Kit} + v_{it}$$

$v_{it} = u_{it} + \mu_i$ ve u_{it} : Artık Hata μ_i : Birim Hata

Tesadüfi etkiler modelinin tahmincisi genelleştirilmiş en küçük kareler (GEKK) tahmincisidir (Asteriou ve Hall, 2007: 347-348).

Tesadüfi etkiler modelinin varsayımları aşağıdaki gibidir (Woolridge, 2002: 257-262):

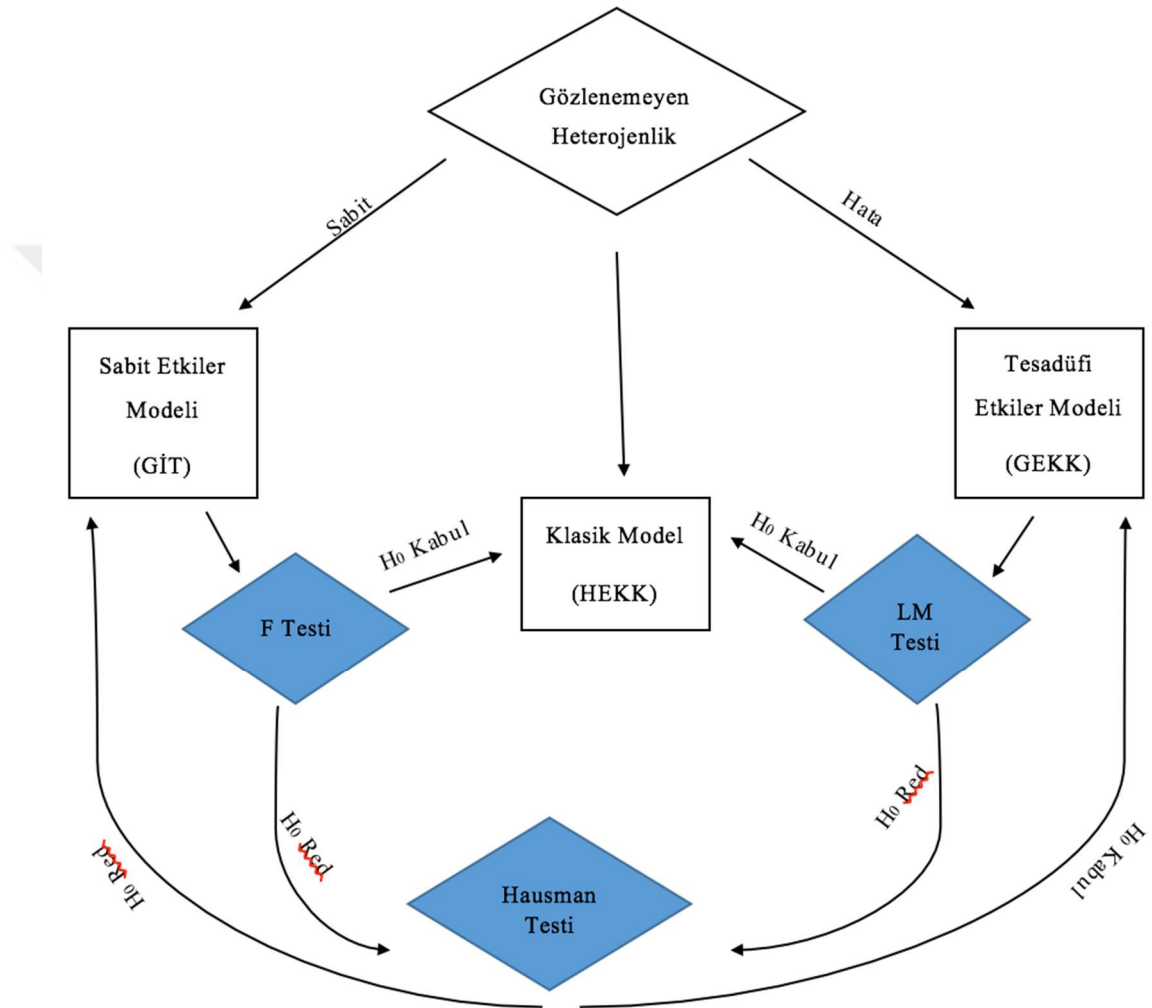
- Hata terimi bağımsız değişken ve birim hata ile korelasyonsuz olmalıdır.
- Birim hata bağımsız değişkenler ile korelasyonsuz olmalıdır.
- Bağımsız değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantı bulunmamalıdır.
- Hata varyansları aynı olmalıdır.
- Koşulsuz hata varyansı zamana göre sabit olmalı ve otokorelasyonsuz olmalıdır.

Sayılan varsayımların sağlanması durumunda GEKK tahmincisi tesadüfi etkiler modelinde tutarlı ve yansız sonuçlar sunmaktadır.

4.1.5.3 Panel Veri Modellerinin Seçimine Yönelik Tercihler

Bu bölümde bahsi geçen üç modelden hangisinin kullanılacağı seçilen veriler ve tercih edilen modele bağlıdır. Bu çerçevede model seçimine ilişkin olarak Park'ın (2011) oluşturduğu şekil oldukça kullanışlıdır:

Şekil 4.2 - Panel Veri Modelleme Süreci

Kaynak: Park, 2011:16

Şekil 4.2'yi açıklamak gerekirse, birim gözlenemeyen etkinin sabit terim vasıtasıyla gösterilebildiği kanısına varılmışsa sabit etkiler modeli; hata teriminde gösterilebildiği kanısına varılmışsa tesadüfi etkiler modeli kullanılmaktadır. Daha sonra F-Testi ve LM (Langrange Çarpanı) Testi vasıtasıyla birim ve zamanın etkileri sınanır. Bu testlerin içerdiği H_0 hipotezlerinin her ikisinin de reddedilememesi durumunda klasik model ve havuzlanmış en küçük kareler tahmincisinin kullanımı uygundur. Eğer ki LM

testinde H_0 hipotezi reddedilip, F-Testinde H_0 hipotezi reddedilemiyorsa tesadüfi etkiler modeli; eğer LM testinde H_0 hipotezi reddedilemeyip, F-Testinde H_0 hipotezi reddediliyorsa sabit etkiler modeli kullanılması gereken model olacaktır. Ancak F-Testi ve LM testinin her ikisinin H_0 hipotezleri de reddedilirse bu durumda Hausman testine başvurulması gerekmektedir. Hausman testinin H_0 hipotezi reddedilirse sabit etkiler modeli; H_0 hipotezi reddedilemezse de tesadüfi etkiler modeli uygun model olacaktır (Park, 2011:15-17).

Park'ın (2011) çalışmasında bahsi geçen F-Testi, analize tabi tutulan verinin birimler bazında farklılık gösterip göstermediğini test etmektedir. Bu noktada kısıtlı ve kısıtsız olmak üzere iki model kullanılmaktadır:

Kısıtsız Model:

$$Y_i = X_i\beta_i + u_i$$

Ve kısıtlı model:

$$Y = X\beta + u$$

şeklinde gösterilmektedir.

Kullanılan hipotez ise $H_0 : \beta_i = \beta$ şeklindedir. H_0 hipotezinin reddedilemediği durumda verinin havuzlanabilir olduğu; dolayısıyla klasik modelin ve HEKK'in kullanılabilmesi kabul edilmektedir. H_0 'ın reddedilmesi durumunda ise sabit etkiler modelinin klasik modelden daha uygun olduğu sonucuna varılmaktadır (Tatoğlu,2016:168).

Tesadüfi etkiler modelinin klasik modele karşı test edilmesinde kullanılan LM testi ise tesadüfi birim etkilerin varyansının 0'a eşit olduğu ($H_0 : \sigma^2_{\mu} = 0$) hipotezini sınamaktadır. H_0 'ın reddedilmesi durumunda klasik model uygun olmamakta; tam tersi durumda ise klasik model kullanılabilir. LM testi modelde otokorelasyonun varlığı durumunda güvenilir olmamaktadır. Bu durumda genişletilmiş LM testi kullanılmaktadır (Tatoğlu, 2016:178).

Her iki modelin de (sabit etkiler ve tesadüfi etkiler) klasik modelden daha uygun olduğu sonucunun elde edilmesi durumunda Hausman testine başvurulmaktadır. Söz konusu testte sınanan hipotez bağımsız değişkenler ile birim etki arasında korelasyonun olmadığı yönündeki hipotezdir. Bu hipotezin geçerli olduğu durumda hem sabit etkiler

hem de tesadüfi etkiler modeli tutarlı olmaktadır ve iki modelin kullanacağı tahminciler arasındaki fark çok küçük olmaktadır. Bu durumda tesadüfi etkiler tahmincisi daha etkin olmakta ve kullanılmaktadır. Bu sebeple bu hipotezin reddi durumunda sabit etkiler modeli; reddedilememesi durumunda da tesadüfi etkiler modeli kullanılmaktadır (Tatoğlu, 2016:185).

4.1.5.4 Panel Veri Modellerinde Temel Varsayımların Sınanması

Panel veri modellerinin başlıkları altında her bir modelin tahmincisinin tutarlı ve yansız sonuçlar vermesi için gerekli varsayımlardan bahsedilmiştir. Söz konusu varsayımlar her bir model için sınanmalı ve eğer varsayımlar sağlanamazsa bir sonraki başlıkta bahsedilecek olan dirençli tahmincilere yönelinmelidir.

Panel veri modellerinde hataların eşit varyanslı olduğu (Homoskedastik), otokorelasyonsuz olduğu ve birimler arası korelasyonsuz olduğu varsayımları yapılmaktadır (Tatoğlu, 2016:209).

4.1.5.4.1 Klasik Model İçin Varsayım Testleri

Klasik modelde homoskedastisite varsayımı için kullanılan test Breusch-Pagan / Cook Weiesberg testidir. Bu testte kullanılan alternatif hipotez i 'nci hata teriminin varyansının bağımsız değişkenlerden herhangi biri ile doğrusal ya da doğrusal olmayan bir ilişkisinin bulunduğu yönündedir. H_0 hipotezi ise bunun tam tersini söylemektedir. H_0 hipotezinin reddilmesi durumunda heterokedastisitenin varlığına hükmedilir. H_0 'ın reddedilememesi durumunda ise homoskedastisite mevcuttur (Coenders ve Saez, 2000:81).

Klasik modelde otokorelasyonun sınanması için kullanılan test Durbin Watson testidir. Söz konusu test

$$e_t = \rho e_{t-1} + v_t$$

şeklindeki bir modelde $H_0 : \rho=0$ hipotezini sınamaktadır. Testin sonucu Durbin-Watson'un tablosundaki değerlerle karşılaştırılıp üst ve alt sınır değerleri arasındaki değerlerin elde edilmesi durumunda otokorelasyon yoktur denebilir (Hill vd., 2011:355).

Klasik modelde birimler arası korelasyonsuzluğun hesaplanması için kullanılan test Breusch-Pagan Lagrange Çarpanı testidir. Söz konusu test, kesit verilerin kalıntılarının korelasyon matrisinin birim matris olduğu hipotezini test etmektedir. H_0

hipotezinin reddedilmesi durumunda birimler arası korelasyon bulunduğuna hükmedilir (Tatoğlu, 2016:227-228).

4.1.5.4.2 Sabit Etkiler Modeli İçin Varsayım Testleri

Sabit etkiler modelinde homoskedastisite varsayımının testi Değiştirilmiş Wald testidir. Kullanılan hipotez farklı birimler için hata terimlerinin varyanslarının tek bir varyans büyüklüğüne eşit olduğudur ($H_0 : \sigma^2_i = \sigma^2$). Söz konusu hipotezin reddedilmesi heterokedastisitenin varlığıyla yorumlanırken; reddedilememesi durumunda ise homoskedastisiteye hükmedilir (Tatoğlu, 2016:220-222).

Sabit etkiler modelinde otokorelasyonun bulunmadığı varsayımı için kullanılan test Baltagi-Wu'nun Yerel En İyi Değişmez testidir. Söz konusu testin , test istatistiği 2'den küçükse otokorelasyonun varlığına hükmedilir (Tatoğlu, 2016:223-226).

Sabit etkiler modelinde birimler arası korelasyonsuzluk için kullanılan testler içerisinde en çok kullanılan test Pesaran'ın testi olsa da zaman sayısının birim sayısından yüksek olduğu durumlarda Friedman, Frees gibi testler kullanılmaktadır (Tatoğlu, 2016:229-232)

4.1.5.4.3 Tesadüfi Etkiler Modeli İçin Varsayım Testleri

Tesadüfi etkiler modelinde homoskedastisite varsayımının testi Levene, Brown ve Forsythe testidir. Söz konusu test normal dağılımın bulunmadığı durumlarda da kullanılabilir bir heterokedasite sınamasıdır. Levene'nin testinde grup ortalamasından sapmalar dikkate alınırken Levene, Brown ve Forsythe testi grup medyanından sapmaları dikkate almaktadır. Yapılan çalışmalarda alınan sonuçlar, bu testin varyans farklılıklarını tespit etmede en iyi sonuçları verdiği işaret etmektedir (SAS Institute Inc., 1997:356).

Tesadüfi etkiler modelinde otokorelasyonsuzluk testi sabit etkiler modeli için varsayım testleri bölümünde bahsi geçen Baltagi-Wu'nun Yerel En İyi Değişmez testidir. Yine bu model için birimler arası korelasyonsuzluk testi Breusch-Pagan Langrange Çarpanı testidir (Tatoğlu, 2016:237).

4.1.5.5 Panel Veri Analizinde Dirençli Tahminciler Yöntemleri

Panel veri analizinde kullanılan modellerin tahmincilerinin kullanımı daha önce de zikredildiği üzere homoskedasite, otokorelasyonsuzluk ve birimler arası korelasyonsuzluk koşullarının mevcut olduğu durumlarda tutarlı ve yansız olmaktadır.

Söz konusu koşulların yerine getirilememesi durumunda ise dirençli tahminciler yoluyla doğru sonuçların alınması sağlanmaktadır (Belke, 2014:148).

Panel veri modellerinin gerektirdiği koşulların sağlanamaması durumunda panel tahmincileri büyük oranda doğru tahminler sağlasa da elde edilen standart hatalar doğru olmamaktadır. Bu sorunun üstesinden gelmek için dirençli varyans-kovaryans matrisi kullanılmaktadır (Cameroon ve Triverdi, 2010:239).

Dirençli tahminciler çok sayıda olmakla birlikte aşağıdaki tablo koşulların gerçekleşme ve model uygunluğu durumuna göre kullanılacak tahmincileri özetlemektedir:

Tablo 4.2 - Dirençli Tahminciler Tercih Tablosu

Koşullar	Dirençli Tahminci	Kullanılacak Modeller
Heteroskedasite	Huber, Eicker ve White	Klasik, Sabit Etkiler ve Tesadüfi Etkiler Modelleri
Heteroskedasite ve Otokorelasyon	Arellano, Froot ve Rogers	Klasik, Sabit Etkiler ve Tesadüfi Etkiler Modelleri
Heteroskedasite ve Otokorelasyon	Newey-West	Klasik Model
Heteroskedasite, Otokorelasyon ve Birimler Arası Korelasyon	Parks-Kmenta Ve Becks-Katz	Klasik model
Heteroskedasite, Otokorelasyon ve Birimler Arası Korelasyon	Driscoll-Kraay	Klasik ve Sabit Etkiler Modeli

Kaynak: Tatoğlu, 2016:287-297

4.1.6 Stata Analizi Bulguları

Araştırmanın yöntemi başlığı altında teorik bir çerçeve ile anlatılan panel regresyon, araştırmanın amacına uygun bir biçimde Stata 14.1 istatistik programı vasıtasıyla uygulanmış ve sonuçlar bu başlık altında sunulmuştur. Bu başlık altında kullanılan veri setine ilişkin betimleyici istatistikler, model tespitine yönelik analizler,

varsayımların test edilmesine yönelik analizler ve uygun dirençli tahminci ile ulaşılan sonuçlar ve söz konusu sonuçlara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

4.1.6.1 Betimleyici İstatistikler

Kullanılan panel veri setine ilişkin betimleyici istatistikler aşağıda sunulmuştur:

Tablo 4.3 - Araştırmada Kullanılan Değişkenlere İlişkin Betimleyici İstatistikler

Değişkenler	Gözlem Sayısı	Ortalama	Standart Sapma	Maksimum Değer	Minimum Değer
CAMELS	190	8.180295	17.77985	49.47419	-32.88775
MEV	190	0.6904328	0.0513357	0.8682849	0.5264636
UZUNMEV	190	0.132254	0.042545	0.2474767	0.0151929
VSIZ	190	0.1782765	0.0303808	0.2415222	0.0917503
TAS	190	0.3539932	0.0605908	0.52649929	0.2410574
RES	190	0.045484	0.0533247	0.181307	0.002637
KUC	190	0.235803	0.0642602	0.4205432	0.1243465
YPMEV	190	0.3349158	0.0808065	0.5273821	0.188163
MDISI	190	0.2337028	0.0467336	0.3357185	0.0985587
IHR	190	0.1778967	0.0939377	0.4887344	0.007274
UZUNKRED	190	0.4981666	0.2257807	0.9756961	0.0461138
YPKRED	190	0.9276525	0.0677627	0.9950713	0.6362922
TAHV	190	0.534104	0.2937339	1	0
REPO	190	0.3116089	0.1611558	0.778134	0.0054826
DIGER	190	0.0938073	0.0420921	0.2101539	0.0321025

Tablo 4.3 incelendiğinde, araştırmanın bağımlı değişkeni olan CAMELS performans puanının ortalamasının, CAMELS'in 5'li skalasında 3 seviyesine karşılık geldiği; dolayısıyla üzerinde çalışılan bankaların başarılı ve başarısız bankaların bir araya gelmesiyle oluştuğu ve ortalamanın, ortalama banka performansı düzeyinde şekillendiği

görülmektedir. Maksimum ve minimum değerler ise CAMELS'in 5'li skalasında 5 ve 1'e denk gelmektedir.

UZUNKRED, TAHV ve REPO değişkenlerinin standart sapmaları dışında tüm yüzde ile ifade edilen değişkenlerin sapmalarının %0 - %10 aralığında şekillendiği görülmektedir. Dolayısıyla bankaların söz konusu değişkenler konusunda büyük farklılaşmalarının bulunmadığı ya da dönemler itibariyle söz konusu oranların büyük değişimler geçirmediği sonucu elde edilmektedir. UZUNKRED, TAHV ve REPO değişkenlerinin ise standart sapmalarındaki yüksek değerlerin sebebi üçüncü bölümde bahsedildiği üzere bankaların belirgin bir biçimde mevduat dışı kaynaklara yönelme eğilimleridir.

Tüm değişkenler bazında 190 adet gözlem bulunmaktadır. Bu durum analizlerde kullanılan panel veri setinin dengeli panele örnek olduğunu göstermektedir.

Değişkenler bazında elde edilen ortalamalar, bölüm 3'te bankacılık sektörüne ilişkin verilen ortalamalara büyük oranda yakın seyretmektedir. Bu yönüyle değerlendirildiğinde seçilen örneklemin Türk bankacılık sektörünü ve özellikle Türk mevduat bankalarını yansıtmada konusunda belli bir düzeyde başarıya sahip olduğu çıkarımını yapmak mümkündür.

Son olarak TAHV, MEV, YPMEV gibi bir kaç değişken dışında maksimum ve minimum değerler arasında yüksek farkların bulunmaması, bankaların benzer fon kaynak tercihlerine sahip olduğu ya da dönemler itibariyle oranlarda büyük farklılıkların bulunmadığı çıkarımlarının yapılmasını mümkün kılmaktadır.

4.1.6.2 Doğru Tahmincinin Tespit Edilmesine Yönelik Analiz Sonuçları

Veri setinde yer alan değişkenlere ilişkin betimleyici istatistiklerin sunulmasının ardından, model tahminini gerçekleştirmek için doğru modelin seçilmesi ve varsayımların sınanarak doğru tahmincede karar kılınması gerekmektedir.

4.1.6.2.1 Model Tespitine Yönelik Analizler

Panel veri modelinin seçimine yönelik tercihler başlığında da belirtildiği üzere doğru modelin tespit edilmesi için F-Testi ve LM testinin uygulanması gerekmektedir.

Klasik modelin birim sabit etkiler modeline karşı sınanması için yapılan F-Testinde, tüm birim etkilerin sifıra eşit olduğu ($H_0: \mu_i = 0$) yönündeki hipotez test

edilmiştir. Elde edilen F-Testi istatistiği 9.61'dir ve ilgili istatistik F dağılım tablosu ile (F(9,166) serbestlik derecesi ile) karşılaştırıldığında tüm birim etkilerin sifıra eşit olduğu hipotezi $\alpha=0.05$ 'de reddedilmektedir (Prob>F = 0.0000). Bu durumda birim sabit etkilerin bulunduğu ve klasik modelin uygulanamayacağı sonucuna varılmaktadır (EK-10).

Klasik modelin zaman etkilerine karşı sınanması için gerçekleştirilen F-Testinde, tüm zaman etkilerinin sifıra eşit olduğu ($H_0: \mu_t=0$) yönündeki hipotez test edilmiştir. Elde edilen F-Testi istatistiği 1.09'dur ve ilgili istatistik F dağılım tablosu ile (F(18,157) serbestlik derecesi ile) karşılaştırıldığında tüm zaman etkilerinin sifıra eşit olduğu hipotezi $\alpha=0.05$ 'de reddedilememektedir (Prob>F = 0.3632). Bu durumda zaman sabit etkilerin bulunmadığı sonucuna varılmaktadır (EK-10).

Panel veri modellerinin seçimine yönelik tercihler başlığı altında da belirtildiği üzere klasik LM testi otokorelasyonun varlığında güvenilir olmamakta ve daha güvenilir bir test olan genişletilmiş LM testi kullanılmaktadır. Araştırmanın modelinde tesadüfi birim ve zaman etkilerin varlığını sınamak için genişletilmiş LM testi tercih edilmiştir. Genişletilmiş LM testi sonucunda çift yönlü (birim ve zaman) tesadüfi etkiler için elde edilen genişletilmiş LM değeri 0.40 olmakta; söz konusu değer chi-square tablosu ile karşılaştırıldığında birim etki varyansının sifıra eşit olduğu yönündeki hipotez $\alpha=0.05$ 'de reddedilememektedir (Prob >chi2 = 0.5250). Yine tek yönlü birim tesadüfi etki için elde edilen genişletilmiş LM değeri 0.64 olmakta; söz konusu değer chi-square tablosu ile karşılaştırıldığında birim etki varyansının sifıra eşit olduğu yönündeki hipotez $\alpha=0.05$ 'de reddedilememektedir (Prob >chi2 = 0.2625). Bu sonuçlar ışığında klasik modelin uygun olduğu; tesadüfi etkiler modelinin uygulanması için gerekli istatistiki altyapının oluşmadığı görülmektedir (EK-11).

Şekil 4.2'de sunulan panel veri modelleme sürecinde de yer verildiği üzere, yapılan F testinde birim etkilerin bulunmadığı yönündeki hipotezin reddedildiği; ancak LM testindeki birim etki varyansının sifıra eşit olduğu yönündeki hipotezin reddedilemediği bir durumda Hausman testine gerek kalmaksızın sabit etkiler modelinin kullanımı için gerekli istatistiki altyapı oluşmaktadır. Bu nedenle araştırmada kullanılacak olan model, tek yönlü birim sabit etkiler modeli olacaktır.

4.1.6.2.2 Varsayımların Test Edilmesine Yönelik Analizler

Sabit etkiler modelinin uygulanacağını tespit edilmesinin ardından, sabit etkiler tahmincisi olan GİT'in kullanılabilmesi için gerekli varsayımların sağlanmış olması gerekmektedir. Söz konusu varsayımların sağlanamaması durumunda ise dirençli tahmincilere yönelinecektir.

Sabit etkiler modelinde homoskedasite varsayımının test edilmesi için Değiştirilmiş Wald Testi uygulanmıştır. Yapılan testte chi-square değeri 230.67 olmakta, söz konusu değer chi-square tablosu ile karşılaştırıldığında birimlere göre varyansın değişmediği ve sabit bir varyansa eşit olduğu hipotezi ($H_0 : \sigma^2_i = \sigma^2$) reddedilmektedir (Prob >chi2 =0.00). Bu durumda modelde homoskedasite varsayımı sağlanamamaktadır. Model heteroskedastiktir ve sabit etkiler tahmincisi olan GİT'in kullanımı uygun değildir (EK-12).

Araştırma modelinde otokorelasyonsuzluk varsayımının test edilmesi için Baltagi-Wu Yerel En İyi Değişmez testi uygulanmıştır. Yapılan testte Modified Bhargava et al. Durbin-Watson istatistiği 1.5827902; Baltagi-Wu Lbi istatistiği 1.7759235 değerini vermiştir. Söz konusu sonuçların her ikisinin de 2'nin altında olmasından dolayı ile hata terimleri arasında korelasyonun bulunmadığı yönündeki hipotez reddedilmektedir. Bu durumda modelde otokorelasyonsuzluk varsayımı sağlanamamaktadır. Model otokorelasyon içermektedir ve sabit etkiler tahmincisi olan GİT'in kullanımı uygun değildir (EK-13).

Son olarak modelde birimler arası korelasyonsuzluk (yatay kesit bağımsızlığı) varsayımının test edilmesi için Friedman testi uygulanmıştır. Söz konusu testin tercih edilmesinin sebebi analizde zaman sayısının birim sayısından yüksek olması sebebiyle Pesaran testinin uygulanamayacak oluşudur. Yapılan testte Friedman yatay kesit bağımlılığı istatistiği 17.798 olarak gerçekleşmiş ve birimler arası korelasyonun bulunmadığı yönündeki H_0 hipotezi $\alpha=0.05$ 'de reddedilmiştir (Prob. = 0.0376). Söz konusu sonuçlar ışığında modelde birimler arası korelasyonsuzluk (yatay kesit bağımsızlığı) varsayımının sağlanamadığı görülmektedir (EK-14).

4.1.6.3 Driscoll – Kraay Tahmincisi Kullanılarak Elde Edilen Regresyon Analizi Sonuçları ve Bulgular

Model tespiti ve varsayım testlerinin gerçekleştirilmesinin ardından, araştırmanın modelinin, heteroskedastik, otokorelasyonlu ve yatay kesit bağımlılığı bulunan birim sabit etkiler modeli olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda **Tablo 4.2**'de sunulan tahminciler arasından modele uygun olan tahmincinin Driscoll – Kraay tahmincisi olduğu görülmektedir. Söz konusu tahminci ile yapılan analizde elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir (EK-15):

Tablo 4.4 - Panel Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişkenler	Bağımlı Değişken	R ²	β	Anlamlılık Düzeyi
Mevduatlar/ Toplam Yabancı Kaynaklar (MEV)	CAMELS Performans Puanı (CAMELS)	0.1554	51.58385	0.065*
3 Ay ve Üzeri Vadeli Mevduatlar / Toplam Mevduatlar (UZUNMEV)			-27.3164	0.084*
Vadesiz Mevduatlar / Toplam Mevduatlar (VSIZ)			-76.636	AD
Tasarruf Mevduatı / Toplam Mevduatlar (TAS)			-45.7117	0.039**
Resmi Mevduatlar / Toplam Mevduatlar (RES)			142.4383	0.092*
Sigortaya Tabi Mevduat / Toplam Mevduatlar (KUC)			71.93926	0.011**
YP Mevduatlar / Toplam Mevduatlar (YPMEV)			-10.0299	AD
Mevduat Dışı Kaynaklar / Toplam Yabancı Kaynaklar (MDISI)			46.31679	AD
İhraç Edilen Menkul Kıymetler / Mevduat Dışı Kaynaklar (IHR)			-12.4797	AD

Uzun Vadeli Alınan Krediler / Alınan Krediler (UZUNKRED)			14.12773	0.001***
YP Alınan Krediler / Alınan Krediler			19.44063	AD
İhraç Edilen Tahviller / İhraç Edilen Menkul Kıymetler			-2.58283	AD
Repo / Mevduat Dışı Kaynaklar			-3.62204	AD
Diğer Pasifler / Toplam Yabancı Kaynaklar			111.036	0.086*
AD: Anlamlı Değil *: p<0.1 **: p<0.05 ***: p<0.01 Prob. > F = 0.0000				

Tablo 4.4 incelendiğinde, regresyon analizinde elde edilen R² katsayısına göre, bankaların performansındaki değişimin %15,54'ünü mevduatlar/toplam yabancı kaynaklar, 3 ay ve üzeri mevduatlar/toplam mevduatlar, tasarruf mevduatı/toplam mevduatlar, resmi mevduatlar/toplam yabancı kaynaklar, sigortaya tabi mevduatlar/toplam mevduatlar, uzun vadeli alınan krediler/alınan krediler ve diğer pasifler/toplam yabancı kaynaklar değişkenleri açıklamaktadır. Hesaplanan F değeri en az bir değişkenin istatistiki olarak banka performansını açıklamada etkili olduğunu göstermektedir (p<0.00001).

Analiz sonucunda, mevduatlar/toplam yabancı kaynaklar, 3 ay ve üzeri mevduatlar/toplam yabancı kaynaklar, tasarruf mevduatı/toplam mevduatlar, resmi mevduatlar/toplam mevduatlar, sigortaya tabi mevduatlar/toplam mevduatlar, uzun vadeli alınan krediler/alınan krediler ve diğer pasifler/toplam yabancı kaynaklar değişkenlerinin bağımlı değişken olan CAMELS performans puanı üzerinde istatistiki olarak anlamlı bir etkisinin olduğu görülmektedir.

β değerleri incelendiğinde mevduatlar/toplam yabancı kaynaklar, resmi mevduatlar/toplam mevduatlar, sigortaya tabi mevduatlar / toplam mevduatlar, uzun vadeli alınan krediler/alınan krediler ve diğer pasifler/toplam yabancı kaynaklar değişkenlerinde meydana gelen artışın CAMELS performans puanı üzerinde olumlu bir etkisi; 3 ay ve üzeri vadeli mevduatlar/toplam mevduatlar ve tasarruf mevduatı/toplam

mevduatlar değişkenlerinde meydana gelen artışın ise CAMELS performans puanı üzerinde olumsuz bir etkisinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu etkilerin büyüklüğü karşılaştırıldığında, resmi mevduatlar/toplam mevduatların en yüksek düzeydeki etkiye sahip olduğu görülmektedir. Öyle ki resmi mevduatlar/toplam mevduatlar oranında meydana gelen %1'lik bir artış CAMELS performans puanını 1,42 puan artırmaktadır. Yine tasarruf mevduatı/toplam mevduatlar değişkeninin CAMELS performans puanı üzerinde en yüksek olumsuz etkiye sahip olduğu görülmektedir. Bu oranda meydana gelecek %1'lik bir artış CAMELS performans puanını 0,45 puan düşürmektedir.

Analiz neticesinde elde edilen sonuçlara göre, araştırmannın hipotezlerinin kabul edilme veya reddedilme durumları ise aşığıdaki gibi olmuştur:

- “*H₁ : Türk mevduat bankalarının sahip olduğu yabancı kaynak yapısının dağılımı performans üzerinde etkilidir*” hipotezi kabul edilmektedir. Çünkü yabancı kaynakların kendi içerisindeki dağılımını tespit etmeye yönelik olarak oluşturulan mevduatlar/toplam yabancı kaynaklar, mevduat dışı yabancı kaynaklar/toplam yabancı kaynaklar ve diğer pasifler/toplam yabancı kaynaklar değişkenlerinin ikisinin araştırmannın banka performans ölçütü olan CAMELS performans puanı üzerinde istatistiki olarak anlamlı bir etkisi mevcuttur.
- “*H₂ : Türk mevduat bankalarının mevduatlarının vade yapısı performans üzerinde etkilidir*” hipotezi kabul edilmektedir. Çünkü mevduat vadesinin yapısını tespit etmeye yönelik olarak oluşturulan 3 ay ve üzeri vadeli mevduatlar/toplam mevduatlar ve vadesiz mevduatlar/toplam mevduatlar oranlarından ilkinin performans değişkeni üzerinde istatistiki olarak anlamlı bir etkisinin bulunduğu görülmüştür.
- “*H₃ : Türk mevduat bankalarının mevduatlarının sahipler bazında dağılımı performans üzerinde etkilidir*” hipotezi kabul edilmektedir. Çünkü mevduatın sahipler bazında dağılımını tespit etmeye yönelik oluşturulan tasarruf mevduatı/toplam mevduatlar ve resmi mevduatlar/toplam mevduatlar değişkenlerinin her ikisinin de CAMELS performans puanı üzerinde istatistiki olarak anlamlı bir etkisi mevcuttur.
- “*H₄ : Türk mevduat bankalarının mevduatlarının tutar bazında belli mudilerde yoğunlaşmamış olması performans üzerinde etkilidir*” hipotezi kabul

edilmektedir. Çünkü mevduatın tutar bazında mudilerde yoğunlaşma düzeyini tespit etmek amacıyla modele dahil edilen sigortaya tabi mevduatlar / toplam mevduatlar değişkeninin CAMELS performans puanı üzerinde istatistiki olarak anlamlı bir etkisi vardır.

- “ H_5 : *Türk mevduat bankalarının mevduatlarının para türü performans üzerinde etkilidir*” hipotezi reddedilmektedir. Çünkü mevduatın para türünü tespit etmek amacıyla modelde kullanılan YP mevduatlar/toplam mevduatlar değişkeninin CAMELS performans puanı üzerinde istatistiki olarak anlamlı bir etkisi yoktur.
- “ H_6 : *Türk mevduat bankalarının mevduat dışı fon kaynaklarının ne düzeyde ihraç edilen menkul kıymetlere dayandığı performans üzerinde etkilidir*” hipotezi reddedilmektedir. Çünkü mevduat dışı fon kaynakları içerisinde ihraç edilen menkul kıymetlerin yerini gösteren ihraç edilen menkul kıymetler/mevduat dışı yabancı kaynaklar değişkeninin CAMELS performans puanı üzerinde istatistiki olarak anlamlı bir etkisi yoktur.
- “ H_7 : *Türk mevduat bankalarının aldıkları kredilerin vade yapısı performans üzerinde etkilidir*” hipotezi kabul edilmektedir. Çünkü alınan kredilerin vade yapısını tespit etmek amacıyla modele dahil edilen uzun vadeli alınan krediler/alınan krediler değişkeninin CAMELS performans puanı üzerinde istatistiki olarak anlamlı bir etkisi mevcuttur.
- “ H_8 : *Türk mevduat bankalarının aldıkları kredilerin para türü performans üzerinde etkilidir*” hipotezi reddedilmektedir. Çünkü alınan kredilerin para türünü tespit etmek amacıyla modele dahil edilen YP alınan krediler/alınan krediler değişkeninin CAMELS performans puanı üzerinde istatistiki olarak anlamlı bir etkisi yoktur.
- “ H_9 : *Türk mevduat bankalarının menkul kıymet ihraçlarının ne düzeyde tahvil ihracına dayandığı performans üzerinde etkilidir*” hipotezi reddedilmektedir. Çünkü tahvillerin ihraç edilen menkul kıymetler içerisindeki yerini gösteren ihraç edilen tahviller/ihraç edilen menkul kıymetler değişkeninin CAMELS performans puanı üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.
- “ H_{10} : *Türk mevduat bankalarının mevduat dışı fon kaynaklarının ne düzeyde para piyasalarından sağlanan fonlara dayandığı performans üzerinde etkilidir*” hipotezi reddedilmektedir. Çünkü para piyasalarından sağlanan fonların mevduat

dışı kaynaklar içerisindeki yerini tespit etmek amacıyla modele dahil edilen repo/mevduat dışı yabancı kaynaklar değişkeninin CAMELS performans puanı üzerinde anlamlı bir etkisi yoktur.

Hipotezlerin tümüne ilişkin test sonuçları ise özet olarak aşağıda sunulmuştur:

Tablo 4.5 - Hipotez Test Sonuçları

H₁	Türk mevduat bankalarının sahip olduğu yabancı kaynak yapısının dağılımı performans üzerinde etkilidir	Kabul
H₂	Türk mevduat bankalarının mevduatlarının vade yapısı performans üzerinde etkilidir	Kabul
H₃	Türk mevduat bankalarının mevduatlarının sahipler bazında dağılımı performans üzerinde etkilidir	Kabul
H₄	Türk mevduat bankalarının mevduatlarının tutar bazında belli mudilerde yoğunlaşmamış olması performans üzerinde etkilidir	Kabul
H₅	Türk mevduat bankalarının mevduatlarının para türü performans üzerinde etkilidir	Red
H₆	Türk mevduat bankalarının mevduat dışı fon kaynaklarının ne düzeyde ihraç edilen menkul kıymetlere dayandığı performans üzerinde etkilidir	Red
H₇	Türk mevduat bankalarının aldıkları kredilerin vade yapısı performans üzerinde etkilidir	Kabul
H₈	Türk mevduat bankalarının aldıkları kredilerin para türü performans üzerinde etkilidir	Red
H₉	Türk mevduat bankalarının menkul kıymet ihraçlarının ne düzeyde tahvil ihracına dayandığı performans üzerinde etkilidir	Red
H₁₀	Türk mevduat bankalarının mevduat dışı fon kaynaklarının ne düzeyde para piyasalarından sağlanan fonlara dayandığı performans üzerinde etkilidir	Red

Tez çalışmasındaki bulgular, literatürde yer alan çalışmaların sonuçları ile karşılaştırıldığında, literatürde yer alan banka performansı belirleyicileri çalışmalarının bilanço yapısı analizlerinin, tez çalışmasındaki kadar ayrıntılı olmadığı ve aktif-pasif kalemlere genel bir perspektifle yaklaştığı görülmektedir. Bu sebeple literatürdeki

çalışma sonuçları ile bir karşılaştırma yapılmak istendiğinde yalnızca mevduatın kullanımının performansa etkisi anlamında bir karşılaştırma yapabilmek mümkün olacaktır.

Mevduat büyüklüğünün (mevduatın aktifleri içerisindeki payının) performansa olan etkisini inceleyen Davydenko (2010), mevduatların varlıklar içerisindeki payı arttıkça bankaların bu durumdan olumsuz etkilendiğini bulgulamıştır. Söz konusu durumu az sayıdaki bankanın mevduatı kendisi için düşük karşılıkla toplamasına ve diğer bankaların mevduattan ucuz bir kaynak olarak yararlanamamasına bağlamıştır (Davydenko, 2010). Davydenko'nun bulgusu tez çalışmasının bulguları ile çelişmektedir. Çünkü tez çalışmasında kullanılan bankalar rekabet halinde ve büyük bankalardır. Herhangi birisinin mevduatları daha maliyetsiz toplayıp diğerlerinin piyasa gücünü azaltabilmesi mümkün değildir. Jawaid, Anwar, Zaman ve Gafoor (2011), Pakistan bankaları üzerinde gerçekleştirdikleri analizde, tez çalışmasının sonuçları ile paralel bir biçimde, mevduatın aktifler içerisindeki payı arttıkça performansın söz konusu durumdan etkilendiğini bulgulamıştır ve söz konusu durumu mevduat, özkaynak, varlıklar gibi kalemlerde yüksek değerlere sahip bankaların daha güvenli olmaları ve söz konusu güvenin de kârlılık ve başarıya yansması ile açıkladıkları görülmektedir (Jawaid, Anwar, Zaman ve Gafoor, 2011). Nahang ve Araghi (2013), Citibank üzerinde gerçekleştirdikleri analizde mevduatın kısa vadeli olmasının banka performansı üzerinde negatif; uzun vadeli olmasının ise banka performansı üzerinde pozitif bir etkisinin olduğunu tespit etmişlerdir. Bu bulgu uzun vadeli mevduatın performans üzerindeki negatif etkisini bulgulayan tez çalışması ile farklı yöndedir (Nahang ve Araghi, 2013). Acaravcı ve Çalım (2013), kamu sermayeli bankaların mevduat kaynağını kullanmasının performans üzerinde anlamlı ve pozitif; özel ve yabancı sermayeli bankaların ise mevduat kullanımının performans üzerinde anlamlı ve negatif bir etkisinin olduğunu bulgulamıştır (Acaravcı ve Çalım, 2013). Tez çalışması bankaların genel yönelimini belirlemeyi amaçladığı için bankalar arasında bu yönde bir ayrıma gitmemiştir. Bu durumda tez bulguları ile çalışma bulguları arasında bir karşılaştırma yapma imkanı oluşmamıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada kullanılan modele ilişkin istatistiki bulguların ve araştırmanın hipotezlerine ilişkin ulaşılan yargıların sunulmasının ardından, bu bölümde istatistiki sonuçlar ışığında sonuçların yorumu ve söz konusu yorumların neticesi olarak tez çalışmasının getirdiği öneriler konu edilmiştir.

5.1 Araştırmanın Sonuçları

Araştırmada üzerine bilgi edinilmesi amaçlanan temel konu, bankaların yabancı (öz kaynak dışı) kaynaklarına ilişkin tercihlerinin banka performansı üzerinde bir etkisinin olup olmadığıdır. Bu konuya ilişkin gerçekleştirilen başlıca analiz, bankaların yabancı fon kaynaklarının 3'e ayrılması¹⁸ ve söz konusu 3 grup bazındaki tercihlerin banka performansı üzerinde etkisinin tespit edilmesine yönelik olmuştur. Araştırma modelinde bu üç grubun yabancı kaynaklar içerisindeki payları birer değişken olarak kullanılmıştır. Bu değişkenlerin banka performansı üzerindeki etkisi analiz edildiğinde ulaşılan ilk sonuç ise mevduatların yabancı kaynaklar içerisindeki payının artması durumunda banka performansının bu durumdan pozitif olarak etkileneceğidir. Söz konusu durumun nedenlerine yönelik bir değerlendirme yapıldığında, mevduatların bankaların doğrudan fon sahibinden topladığı bir kaynak olması dolayısıyla aracılık giderlerine katlanılmasını gerektirmediği; bu yönüyle maliyet açısından bankalara avantaj sağlayabileceği çıkarımı yapılmıştır. Vadelere ilişkin yapılan bir analiz neticesinde, mevduatların vadesinin bankalar için gelir getirici varlıkların vadelerine göre oldukça kısa kaldığı (**Şekil 3.4**), dolayısıyla mevduatların banka performansı üzerindeki etkisinin uzun vade ile açıklanamayacağı görülmüştür.

¹⁸ TBB'nin websitesinde bankalara ilişkin sunulan toplu mali tablolardaki gruplamaya istinaden temel 3 grup benimsenmiştir. Söz konusu gruplar, mevduat, mevduat dışı kaynaklar ve diğer pasifler şeklindedir..

Mevduatların vade yapıları banka performansı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olma şartlarına sahip olmasa da; mevduatlar bankacılığın ilk dönemlerinden bu yana bankalar için temel fonlama kaynağı durumundadır ve mevduatların toplam yabancı kaynaklar içerisindeki yüksek payı bankaların bu kaynağa bağımlı olduğunu göstermektedir. Bu yönüyle değerlendirildiğinde en temel ve en doğrudan kaynak olan mevduatlar konusunda bankalar arasındaki rekabette öne çıkan ve müşteri kitlesinde oluşturduğu güven sayesinde daha çok mevduat toplayabilen bankaların başarılı olabileceği çıkarımında bulunulmuştur.

Yabancı kaynakların kendi içerisindeki dağılımının banka performansına etkisine ilişkin analizde, diğer pasiflerin yabancı kaynaklar içerisindeki payının yüksek olmasının banka performansını pozitif olarak etkilediği elde edilen bir başka bulgudur. Bilindiği üzere diğer pasifler, ayrı olarak raporlanmasına ihtiyaç duyulmayan muhtelif kalemlerden oluşmaktadır. Elde edilen bulgunun sebebinin ise kaynakların çeşitlenmesi sayesinde her bir kaynağın sahip olduğu farklı avantaj ve dezavantajların, banka ihtiyaçlarına cevap verebilmesi ve sonuçta banka performansının bu durumdan pozitif olarak etkilenmesi ile açıklanması muhtemeldir.

Mevduatların vadesine ilişkin yapılan analizde, ortalama vadenin üzerindeki vadeye sahip mevduatların toplam mevduat içerisindeki payı arttıkça bu durumun banka performansına negatif yönde yansıdığı tespit edilmiştir. Söz konusu durumun sebebinin ise uzun vadeli finansman konusunda alınan kredilerin sahip olduğu avantajlar olması muhtemeldir. Ülkemizdeki genel birikim eksikliği göz önüne alındığında uzun vadeli mevduatın toplanması zor ve maliyet açısından külfetli olabilmektedir. Bununla birlikte özellikle yabancı para üzerinde fon ihtiyacı konusunda alınan kredilerin sağladığı vade avantajı göze çarpmaktadır. Bu durumda uzun vadeli finansman ihtiyaçlarında kredilerin kullanımı daha mantıklı bir seçenek olarak ortaya çıkmaktadır. Nitekim Uzun vadeli kredilerin toplam krediler içerisindeki payının da, yapılan analiz neticesinde banka performansı üzerinde pozitif etkisinin bulunduğu görülmüştür. Yine EK-9'da sunulan orta ve uzun vadeli alınan krediler/toplam alınan krediler tablosu göstermektedir ki, bir çok bankada alınan kredilerin %70'e yakını orta ve uzun vadeli kredilerden oluşmaktadır ve alınan krediler uzun vadeli finansman ihtiyacında öne çıkmaktadır.

Mevduatın sahipler bazında dağılımının banka performansı üzerindeki etkisini tespit etmeye yönelik olarak tasarruf mevduatı ve resmi mevduatın toplam mevduatlar içerisindeki payları üzerinde gerçekleştirilen analizde tasarruf mevduatı/toplam mevduatlar oranı arttıkça banka performansının bu durumdan negatif etkilendiği; resmi mevduat/toplam mevduat oranı arttıkça ise banka performansının bu durumdan olumlu etkilendiği tespit edilmiştir. **Şekil 3.5**'te de görülebileceği üzere, sahiplerine göre mevduatın dağılımında tasarruf mevduatları en yüksek payı almaktadır. Bununla birlikte mevduatların tek bir mudi türünde toplanmasının bankalar için bir risk oluşturabileceği muhtemeldir. Çünkü aynı türdeki mudiler benzer durumlardan etkilenip benzer kararlar verme potansiyeline sahiptir. Bu durumda aynı mudi türünde meydana gelen bir yoğunlaşmanın bankaya mevduat girişlerini veya bankadan mevduat çıkışlarını büyük bloklar halinde etkilemesi ve dolayısıyla bankaların fon kaynaklarında istikrarsız bir yapının oluşmasına sebebiyet vermesi olasıdır. Tasarruf mevduatlarının da mevduatlar içerisindeki payının yüksek olmasının banka performansına negatif etkisi bu perspektifle açıklanabilir. Öyle ki ana mudi kaynağı olan tasarruf mevduatı sahiplerinin benzer kararlar alması bankaların mevduat kaynaklarını doğrudan etkileyebilmektedir. Ancak mudilerin çeşitlendirilmesi durumunda benzer bir durumla karşılaşılması muhtemeldir.

Resmi mevduatlar, ilgili bölümde bahsi geçtiği üzere yalnızca kamu bankalarının kabul edebileceği mevduatlardır¹⁹. Söz konusu durum mevduata ilişkin rekabet konusunda kamu bankalarını bir adım öne çekmektedir. Nitekim gerçekleştirilen analizde elde edilen bulgular da bu durumu destekler niteliktedir: resmi mevduatın toplam mevduatlar içerisindeki payının yüksek olması banka performansını pozitif olarak etkilemektedir. Söz konusu durumun, resmi mevduat kabulü hakkına sahip bankaların mevduat rekabetinde sahip olduğu avantaj ile açıklanması muhtemeldir.

Son olarak, mevduatların tutar bazında belli mudilerde yoğunlaşmasının (yani taban mevduat eksikliğinin) banka performansı üzerindeki etkisi analiz edildiğinde, banka performansı için, düşük tutarlı çok sayıda mevduatın, yüksek tutarlı az sayıdaki mevduattan daha olumlu bir durum olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu durumun ise,

¹⁹ Bir kısım düzenlemeler ile özel ve yabancı sermayeli bankalar da ödemeler, devlet iç borçlanma senedi alımı gibi işlemlerde mevduat kabulü yapabilmektedir. Ancak kaynakların değerlendirilmesi amacıyla kamu kurumlarının kullandığı bankalar kamusal sermayeli bankalar olmak durumundadır.

küçük tutarlı mevduata sahip mudilerin faizdeki küçük oynamalar karşısında ana bankasını değiştirmiyor olması ile açıklanması muhtemeldir. Bu yönüyle tasarruf mevduatını tabana yayan bankaların mevduatlarının kolayca banka dışına çıkmasını engelleyebileceği düşünülebilir. Bu durumda söz konusu bankalar mevduatlarını (yani kaynaklarını) daha istikrarlı hale getirmektedirler. Sonuç olarak bu durum banka performansına olumlu olarak yansımaktadır.

5.2 Öneriler

Bir önceki başlıkta sunulan sonuçların ışığında, bu başlık altında Türk bankacılık sektörü ve bankacılık düzenleme otoritelerine ve benzer konulardaki akademik çalışmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

Türk bankacılık sektöründe mevduatlar kısa vadeli bir kaynak olarak öne çıkmaktadır. Bununla birlikte mevduatlar bankacılığın doğası gereği bankalar için ana fon kaynağı konumundadır ve bankalar bu kaynağa bağımlı durumdadır. Bu bağlamda kısa vadeli ama vazgeçilmez bir kaynak olan mevduatların banka bünyesinde kullanımını kolaylaştırmak adına Türk bankacılık sektöründeki mevduatların vadesinin uzatılması yönünde politikaların yaygınlaştırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Çünkü bankaların ancak bu durumda uzun vadeli fonlama ihtiyacı için krediler yerine mevduatlara yönelebilecekleri ve uzun vadeli mevduat maliyetlerinin aşağılara çekilebileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda çeyiz ve konut hesabı gibi birikimli ve uzun vadeli mevduat türlerinin yaygınlaştırılması yönündeki politikaların oluşturulmasının önemli olduğu sonucuna varılmaktadır.

Diğer pasiflerin yabancı kaynaklar içerisindeki payının artmasının banka performansına olumlu etkisinden sonuç başlığında bahsedilmiştir. Bu bağlamda bankalar için fon kaynaklarının çeşitlendirilmesinin ve mevcut piyasaların derinleştirilmesinin banka performansı için olumlu katkısının olacağı düşünülmektedir.

Uzun vadeli kredilerin mevduata olan vade üstünlüğü sebebiyle banka performansı üzerindeki olumlu etkisinden sonuçlar bölümünde bahsedilmiştir. Yine **Şekil 3.10**'da görülebileceği üzere bankaların kredi kullanımları yabancı para üzerinden ve genellikle sendikasyon kredileri ile olmaktadır. Bu bağlamda Türk bankacılık sektöründe uzun vadeli kredilerin sağlanması adına bankacılık sistemimizdeki bankaların uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları bünyesindeki notlarının iyileştirilmesi

yönünde politikaların geliştirilmesinin ve bankalarımızın borç veren kuruluşların ihtiyaçları doğrultusunda şeffaflıklarının artırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Mevduat sahiplerinin dağılımında en yüksek paya sahip tasarruf mevduatı sahipleri benzer ortak tepkiler verebilmekte ve söz konusu durum bankalar için büyük bloklar halinde fon giriş-çıkışı oluşturabilmektedir. Bu bağlamda düşünüldüğünde bankaların söz konusu bloklar halinde giriş çıkışları bertaraf etmek ve fon kaynaklarına istikrar kazandırmak adına mevduat sahipleri bazında çeşitlendirmeye gitmesinin banka performansı için olumlu yönde atılmış adım olacağı düşünülmektedir.

Resmi mevduat kabul etme hakkının kamu sermayeli bankalara performans anlamında pozitif katkısının bulunduğu sonuç bölümünde dile getirilmiştir. Bu nedenle bankalar arasındaki rekabetin artırılması ve sonuçta artan rekabet sayesinde tüm bankacılık sektörünün kazançlı çıkması adına resmi mevduat kabulü için şartların esnetilmesinin ve özel ve yabancı sermayeli bankaların da resmi mevduat kabulü yapabilmesinin sağlanmasının faydalı bir adım olacağı düşünülmektedir.

Blok mevduatlar yerine yüksek tutarda olmayan çok sayıda mevduatın banka performansına olumlu katkısı sonuç bölümünde konu edilmiştir. Türk bankacılık sektöründe taban mevduat denen küçük tutarlı mevduatların bankacılık bünyesine dahil edilmesi için kamunun bilinçlendirilmesi, yastık altı birikimlerin finansal sisteme dahil edilmesi ve finansal okuryazarlığın artırılması yönünde geliştirilecek politikaların faydalı olacağına inanılmaktadır.

Çalışmada banka fon kaynak tercihinin banka performansına etkisi irdelenmiş ve sonuçlar okuyucuyla paylaşılmıştır. Banka performansına yönelik olarak yapılacak ileriki çalışmalarda optimal fon kaynak tercihinin nasıl sağlanacağı, diğer bilanço büyüklüklerinin banka performansına etkisi konulu çalışmaların faydalı olacağına inanılmaktadır.

KAYNAKÇA

Kitap Kaynakları

- Akgüç, Ö. ,(2015),*Finansal Yönetim*, Avcıol Basım Yayın, İstanbul.
- Asteriou, D., Hall S.G.,(2007), *Applied Econometrics:A Modern Approach Using Eviews and Microfit Revised Edition*, Pall Grave MacMillan, New York.
- Baltagi, B.H.,(2008), *Econometric Analysis of Panel Data*, John Wiley & Sons, West Sussex.
- Battal, A.,(2004), *Bankalar Kanunu Şerhi, Sorularla Banka Hukuku*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Brealey, R.A., Myers, S.C., Allen, F.,(2011), *Principles of Corporate Finance*, McGraw Hill, New York.
- Cameroon, A.C., Triverdi, P.K., (2010), *Microeconometrics Using Stata Revised Edition*, Stata Press. Texas.
- Cascio, W.F.,(1992), *Managing Human Resources Productivity, Quality of Work Life, Profits*, McGraw Hill, New York.
- Ceylan, A., Korkmaz, T.,(2014), *Finansal Teknikler*, Ekin Kitabevi, Bursa.
- Clauss, F.J., (2010), *Corporate Financial Analysis with Microsoft Excel*, McGrawHill, New York.
- Cooper, W.W.,Seiford, L.M.,Tone, K.,(2007), *Data Envelopment Analysis-A Comprehensive Text with Models, Applications, References and DEA-Solver Software(2nd Edt.)*, Springer, New York.
- Coşkun, A., (2007), *Stratejik Performans Yönetimi ve Performans Karnesi*, Literatür Yayınları, İstanbul.
- Crosson, S.V., Needles,B.E., (2011), *Managerial Accounting*, South Western Cengage Learning, Mason.
- Çabuk,A.,(2013), “*Finansal Tablolar Analizi*”, Önce, S.(ed.), Finansal Analiz Teknikleri (46-79), Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Çivi, H.,(1985), *Türkiye’de Bankacılık; Teori, Uygulama ve Sonuçları*, Fon Matbaası, Ankara.
- Doğru, H.,(2007), *Menkul Kıymetleştirme ve Mortgage*, Doğru Yayınevi, İstanbul.
- Drucker, P.F.,(1954), *The Practice of Management*, Harper & Row Publishers, New York.
- Ekşi, İ.H.,Akçi,Y.,(2010), *KPSS A Grubu-Müfettişlik-Uzmanlık-Bankacılık-İ.İ.B. Fakültesi ve Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerine Yönelik İşletme*, Orion Kitabevi, Ankara.

- Eriş, H. ,(2013),”*Bankacılıkta Finansal Aracılık Hizmetleri: Mevduat ve Krediler*”,Coşkun,M.(ed.), Bankacılık Hizmet ve Ürünleri (2-37), Anadolu Üniversitesi Web Ofset, Eskişehir.
- Euromoney,(1982),*International Syndicated Loans*.
- Fridson, M., Alvarez, F.,(2002), *Financial Statement Analysis: A Practitioner's Guide*, Wiley & Sons Inc., New York.
- Garrison,R.H., Noreen,E.W.,Brewer,P.C.,(2012), *Managerial Accounting*, McGraw Hill Irwin, New York.
- Greene, W.H.,(2008),*Econometric Analysis (6th Edt.)*, Prentice Hall, New Jersey.
- Gültekin, S.,Savcı,M.,(2013), *Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi*, Murathan Yayınevi, Trabzon.
- Günel, M.,(2012),*Para Banka ve Finansal Sistem*, Berikan Yayınevi, Ankara.
- Güney, A.,(2009), *Banka Muhasebesi*, Beta Yayınevi, İstanbul.
- Güney, S.,(2014), *İnsan Kaynakları Yönetimi*, Nobel Yayınları, Ankara.
- Gürsoy, C.T.,(1999),*Yönetim ve Maliyet Muhasebesi*, Beta Yayınevi, İstanbul.
- Harari, Y.N., (2016), *Hayvanlardan Tanrılara: Sapiens.(E.Genç, Çev.)*, Kolektif Kitap, İstanbul.
- Hill, R.C.,Griffiths, W.E.,Lim,G.C., (2011), *Principles of Econometrics (4th Edt.)*, Wiley & Sons, Phoenix.
- Hurn, S.,(1990), *Syndicated Loans: A Handbook for Banker and Borrower*, Woodhead-Faulkner, Cambridge.
- İstanbul Ticaret Odası, (2005), *Bir Finansman Yönetimi Olarak Menkul Kıymetleştirme:İpoteğe Dayalı Menkul Kıymetleştirme ve Türkiye Uygulaması*, İTO Yayınları, İstanbul.
- Karapınar,A.,(2013), “*Bankacılık Faaliyetleri*”, Karapınar, A. (ed.), Bankaların Yönetimi ve Denetimi (34-65), Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Kaya, F., (2012), *Bankacılık-Giriş ve İlkeleri*, Beta Yayınları, İstanbul.
- Kennedy, P.,(2008), *A Guide to Econometrics(6th Edt.)*, Blackwell Publishing, Malden.
- Mishkin, F.S.,(2004), *The Economics of Money, Banking and Financial Markets(7th Edt.)*, Addison Wesley-Pearson, Boston.
- Okakın, N.,Şakar,M.,(2013), *İnsan Kaynakları Yöneticisinin El Kitabı*, Beta Yayınevi, İstanbul.
- Öcal, N.,(1997), *Türkiye’de Menkul Kıymetleştirme Uygulaması, Etkileri, Sorunları ve Çözüm Önerileri (SPK Yayınları No:106)*, SPK Yayınları, Ankara.
- Öçal, T., Çolak, Ö.F.,(1999),*Finansal Sistem ve Bankalar*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Özdemir, M.,(1997), *Finansal Yönetim*, Türkmen Kitabevi, İstanbul.
- Öztürk, N.,(2014), *Para Banka Kredi*, Ekin Kitabevi. Bursa.

- Parasız, İ.,(2000)., *Modern Bankacılık Teori ve Uygulama*, Ezgi Kitabevi, Bursa.
- Pugh, D.,(1991), *Organizational Behavior*,Prentice Hall International, London.
- Ross, S.A., Westerfield, R.W. Jaffe, J., (2002), *Corporate Finance(6th Edition)*, McGraw Hill New York.
- Ross, S.A., Westerfield,R.W.,Jordan, B.D.,(2002), *Fundamentals of Corporate Finance (6th Edition)*, McGraw Hill, New York.
- Saruhan,Ş.C.,(2012), “İşletme Yönetimi”, Baraz,B.,Şakar,N.A.(ed.),Yönetim ve Yönetici (2-35), Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- SAS Institute Inc.,(1997), *SAS/STAT Software: Change and Enhancements through Release 6.12*, SAS Institute, Cary, NC.
- Sungur, T.,(1988), *Bankacılar İçin Banka Tekniği*, Banka Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Bankacılar Serisi, Ankara.
- Subramanyam, K.R.,Wild, J.J., (2009), *Financial Statement Analysis*, McGraw Hill, New York.
- Şendoğdu, A.A., (2005), *Banka Muhasebesi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Takan, M., (2002), *Bankacılık, Teori Uygulama ve Yönetim*, Nobel Yayınları, Ankara.
- Tantan, S., (1996), *Menkul Kıymetleştirme: ABD Uygulamaları ve Bankacılık Sektörüne Etkileri*, Sermaye Piyasası Kurulu Yayınları, Ankara.
- Taylor, W.F.(1913), *The Principles of Scientific Management*, Harper & Brothers Publishers, New York.
- Torrington, D., Hall, L., Taylor, S., (2005), *Human Resource Management(6th Edt.)*, Pearson Education Limited, Essex.
- Tunay, B.,(2005), *Finansal Sistem Yapısı, İşleyişi, Yönetim ve Ekonomisi*, Birsen Yayınları, İstanbul.
- Türkiye Bankalar Birliği, (2007), *Bankalarımız 2007*, Türkiye Bankalar Birliği, İstanbul.
- Türkiye Bankalar Birliği, (2008), *Bankalarımız 2008*, Türkiye Bankalar Birliği, İstanbul.
- Türkiye Bankalar Birliği, (2009), *Bankalarımız 2009*, Türkiye Bankalar Birliği, İstanbul.
- Türkiye Bankalar Birliği, (2010), *Bankalarımız 2010*, Türkiye Bankalar Birliği, İstanbul.
- Türkiye Bankalar Birliği, (2011), *Bankalarımız 2011*, Türkiye Bankalar Birliği, İstanbul.
- Türkiye Bankalar Birliği, (2012), *Bankalarımız 2012*, Türkiye Bankalar Birliği, İstanbul.
- Türkiye Bankalar Birliği, (2013), *Bankalarımız 2013*, Türkiye Bankalar Birliği, İstanbul.
- Türkiye Bankalar Birliği, (2014), *Bankalarımız 2014*, Türkiye Bankalar Birliği, İstanbul.
- Türkiye Bankalar Birliği, (2015), *Bankalarımız 2015*, Türkiye Bankalar Birliği, İstanbul.
- Türkiye Bankalar Birliği, (2016), *Bankalarımız 2016*, Türkiye Bankalar Birliği, İstanbul.
- Türkiye Bankalar Birliği, (2017), *Bankalarımız 2017*, Türkiye Bankalar Birliği, İstanbul.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası,(2012), *TCMB Bülten*, Korza Yayıncılık, Ankara.

- Uyargil, C.,(2000), *İnsan Kaynakları Yönetimi*, İstanbul Üniversitesi İşletme İktisadi Enstitüsü Araştırma ve Yardım Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Van Horne J.C.,Wachowicz,J.M., (2009), *Fundamentals of Financial Management(13th ed)*, Prentice Hall, Essex.
- Vurucu, M., Arı, M. U., (2014), *A'dan Z'ye Bankacılık, Yasal Mevzuat-Ürün ve Hizmetler-Uygulamalar*, Seçkin Kitabevi, Ankara.
- Woolridge, J., (2002), *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data*, MIT Press, London.
- Yalvaç,F., (2008), *Bankacılık Terimleri Sözlüğü*, Odtü Yayıncılık, Ankara.
- Yazıcı, M., (2015), *Bankacılığa Giriş*, Beta Yayınları, İstanbul.
- Tatoğlu, F., (2016), *Panel Veri Ekonometrisi*, Beta Yayınları, İstanbul.
- Yıldırım, M., (2008), *Banka Muhasebesi*, Türkiye Bankalar Birliği Yayını, İstanbul.

Kanun ve Düzenleme Kaynakları

- T.C. Resmi Gazete, 02.10.2010 Tarih ve 27717 Sayılı, “3875 Sayılı BDDK Kararı”.
- T.C. Resmi Gazete, 19.10.2015 Tarih ve 25971 Sayılı, “5411 Sayılı Bankacılık Kanunu”.
- T.C. Resmi Gazete, 05.09.2013 Tarih ve 28756 Sayılı, “Bankaların Özkaynaklarına İlişkin Yönetmelik”.
- T.C. Resmi Gazete, 21.01.2009 Tarih ve 27117 Sayılı, “Borçlanma Araçlarının Kurul Kaydına Alınması ve Satışına İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğ”.
- T.C. Resmi Gazete, 16.12.2015 Tarih ve 29564 Sayılı, “Çeyiz Hesabı ve Devlet Katkısına Dair Yönetmelik”.
- T.C. Resmi Gazete, 07.05.2012 tarih ve 28285 Sayılı, “Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği”.
- T.C. Resmi Gazete, 08.12.2016 Tarih ve 29912 Sayılı, “Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği”.
- T.C. Resmi Gazete, 26.02.2016 Tarih ve 29636 Sayılı, “Konut Hesabı ve Devlet Katkısına Dair Yönetmelik”.
- T.C. Resmi Gazete, 03.02.2007 Tarih ve 26423 Sayılı, “Mevduat ve Katılım Fonlarının Vadeleri ve Türleri Hakkında Tebliğ”.
- T.C. Resmi Gazete, 01.11.2006 Tarih ve 26333 Sayılı, “Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”.
- T.C. Resmi Gazete, 01.01.2013 Tarih ve 28515 Sayılı, “Mevduat ve Kredi Faiz Oranları ve Katılma Hesapları Kâr ve Zarara Katılma Oranları ile Özel Cari Hesaplar Dahil Bu İşlemlerden Sağlanacak Menfaatler Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar”.

- T.C. Resmi Gazete, 09.12.2006 Tarih ve 26371 Sayılı, “Mevduat ve Kredi Faiz Oranları ile Kredi İşlemlerinde Faiz Dışında Sağlanacak Diğer Menfaatler Hakkında Tebliğ”.
- T.C. Resmi Gazete, 15.12.2013 Tarih ve 28560 Sayılı, “Sigortaya Tabi Mevduat ve Katılım Fonları ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca Tahsil Olunacak Primlere Dair Yönetmelik”.
- T.C. Resmi Gazete, 14.01.1970 Tarih ve 13409 Sayılı, “Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanunu”.
- Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. Aracı Banka Kredileri Müdürlüğü, (1997), “Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. Sevk Öncesi İhracat Kredileri Uygulama Esasları”, Ankara.

Makale Kaynakları

- Acaravcı, S.K., Çalım, A.E. ,(2013), “Turkish Banking Sector’s Profitability Factors”, *International Journal of Economics and Financial Issues*, C.3,S.1, (27-41).
- Adıyaman, A.T., (2006), “Dış Borçlarımız ve Ekonomik Etkileri”, *Sayıştay Dergisi*, S.62, (21-22).
- Ahsan, M.K., (2016), “Measuring Financial Performance Based on CAMEL: A Study on Selected Islamic Banks in Bangladesh”, *Asian Business Review*, C.6, S.1, (47-55).
- Ameur, I.G.B.,Mhiri, S.M., (2013), “Explanatory Factors of Bank Performance: Evidence From Tunisia”, *International Journal of Economics, Finance and Management*, C.2, S.1, (143-152).
- Ani, W.U., Ugwunta, D.O., Ezeudu, I.J.,Ugwuanyi,G.O., (2012), “An Empirical Assesment of the Determinants of Bank Profitability in Nigeria: Bank Characteristics Panel Evidence”, *Journal of Accounting and Taxation*, C.3,S.4, (38-43).
- Atan, M., Çatalbaş, G.K., (2005), “Bankacılıkta Etkinlik ve Sermaye Yapısının Bankaların Etkinliğine Etkisi”, *İktisat, İşletme ve Finans Dergisi*, C.20, S.237, (49-62).
- Ayadi, I.,Ellouze,A., (2013), “Market Structure and Performance of Tunisian Banks”, *International Journal of Economics and Finance Issues*, C.2, S.3, (345-354).
- Aygün, M, Taş,A.,Çavdar,E.,(2010), “Banka Performansı Üzerinde Yönetim Kurulu Büyüklüğünün Etkisi”, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi* C.3, S.24, (67-78).
- Barros, C.P., Ferreira, C., Williams, J., (2007), “Analyzing the Determinants of Performance of Best and Worst European Banks: A Mixed Logit Approach”, *Journal of Banking and Finance*, S.31, (2189-2203).

- Coenders, G., Saez, M.,(2000), “Collinearity, Heteroscedasticity and Outlier Diagnostics in Regression. Do They Always Offer What They Claim?”, *New Approaches in Applied Statistics*, S.16, (79-94).
- Çam, A.V., (2016), “Halka Açıklık Oranının Firmaların Karlılığına Etkisi: Tekstil Sektöründe Bir Araştırma”, *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, ICAFR 16 Özel Sayısı, (519-531).
- Davydenko, A., (2010), “Determinants of Bank Profitability in Ukraine”, *Undergraduate Economic Review*, C.7, S.1, (1-30).
- Ecer, F.,(2013), “Türkiye’deki Özel Bankaların Finansal Performanslarının Karşılaştırılması: 2008-2011 Dönemi”, *AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,C.13, S.2, (171-189).
- Ege, İ.,Topaloğlu,E.E.,Karakozak,Ö.,(2015), “Camels Performans Değerleme Modeli: Türkiye’deki Mevduat Bankaları Üzerine Ampirik Bir Uygulama”, *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*,C.8,S.4, (109-126).
- Erdönmez, P.A.,(2006), “Aktif Menkul Kıymetleştirmesi”, *Bankacılar Dergisi*,S.57,(75-84).
- Fama, E.F., Jensen, M.C.,(1983), “Seperation of Ownership and Control”, *Journal of Law & Economics*, S.26, (301-325).
- Frederick, N.K.,(2015), “Factors Affecting Performance of Commercial Banks in Uganda-A Case for Domestic Commercial Banks”, *International Review of Business Research Papers*, C.11,S.1, (95-113).
- Garza-Garcia, J.G.,(2012), “Does Market Power Influence Bank Profits in Mexico? A Study on Market Power and Efficiency”, *Applied Financial Economics*, C.1,S.22, (21-32).
- Gümüş, F.B.,Nalbantoğlu,Ö.,(2015), “Türk Bankacılık Sektörünün Camels Analizi Yöntemiyle 2002-2013 Yılları Arasında Performans Analizi”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, S.2, (83-106).
- Güney, S., Saka Ilgın,K.,(2015), “Finansal Krizlerin Bankaların Performanslarına Etkisi:Türk Mevduat Bankalarında Camels Modelinin İncelenmesi Ve Örnek Bir Uygulama”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.3,S.17, (303-331).
- Hess, A.C.,(1995), “Portfolio Theory, Transaction Costs, and the Demand for Time Deposits”, *Journal of Money, Credit and Banking*, C.27, S.4, (1015-1032).
- Ho, C.T.,(2006), “Measuring Bank Operations Performance: An Approach Based on Grey Relation Analysis”, *Journal of Operational Research Society*, S.57, (337-349).
- Işık, İ., Hassan, M.K.,(2003), “Efficiency, Ownership and Market Structure, Corporate Control and Governance in the Turkish Banking Industry”, *Journal of Business Finance & Accounting*, C.30, S.9, (1363-1421).
- Jawaid, S., Anwar, J.,Zaman,K. Ghafoor, A. ,(2011), “Determinants of Bank Profitability in Pakistan: Internal Factors”, *Journal of Yaşar University*, C.23, S.6, (3794-3804).

- Kandemir, T., Demirel Arı,N.,(2013), “Mevduat Bankalarında Camels Performans Değerleme Modeli Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma (2001-2010)” *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.18,S.1, (61-87).
- Kavcıoğlu, Ş.,(2013), “Yurt Dışı Kaynaklı Krediler ve Türkiye Ekonomisi Üzerine Etkileri”, *Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi*, C.21, S.1, (139-166).
- Martic, M.M.,Novakovic,M.S.,Baggia,A., (2009), “Data Envelopment Analysis-Basic Models and Their Utilization”, *Organizacija*, C.42, S.2, (37-43).
- Misra, S.K.,Aspal,P.K., (2013), “A Camel Model Analysis of State Bank Group”, *WorldJournal of Social Sciences*,C.3, S.4, (36-55).
- Mohiuddin, G., (2014), “Use of CAMEL Model: A Study on Financial Performance of Selected Commercial Banks in Bangladesh”, *Universal Journal of Accounting and Finance*, C.2,S.5, (151-160).
- Mutlu, Ö., Ordu, M., Polat, O., (2016), “Düşük Riskli Yatırımcılar İçin Bireysel Emeklilik Sistemi ile Banka Vadeli Mevduat Sisteminin Karşılaştırılması”, *Alphanumerical Journal*, C.4, S.2, (95-114).
- Nahang, F.,Araghi, M.K., (2013), “Internal Factors Affecting the Profitability of City Banks”, *International Research Journal of Applied and Basic Sciences*, C.5, S.12, (1491-1500).
- Oksay, S., (2003), “Türk Bankacılık Sisteminin Gelişiminin Dünya Bankacılık Sistemindeki Gelişmeler Işığında Değerlendirilmesi ve Günümüzde Yaşanan Yapısal Sorunların Tespiti:1908-1980 Dönemi”, *Banka,Mali ve Ekonomik Yorumlar Dergisi*, C.40, S.1, (47-74).
- Ongore,V.O.,Kusa,G.B., (2013), “Determinants of Financial Performance of Commercial Banks in Kenya”, *International Journal of Economics and Financial Issues*, C.3, S.1, (237-252).
- Önal, Y.B., Sevimeser,N.C., (2006), “Yabancı Banka Girişlerinin Türk Bankacılık Sistemine Etkileri: Yerli ve Yabancı Bankaların Etkinlik Analizi”, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.2, S.15, (295-312).
- Sakarya, Ş.,(2010), “Camels Derecelendirme Sistemine Göre İMKB’deki Yerli ve Yabancı Sermayeli Bankaların Karşılaştırmalı Analizi”, *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, Prof. Dr. Alaaddin Yavaşca Özel Sayısı, (7-21).
- Sakarya, Ş.,Sezgin,H., (2015), “Sendikasyon Kredisi Kullanımının Bankaların Hisse Senedi Getirilerine Etkisi: Olay Çalışması Yöntemiyle BİST’de Bir Uygulama”, *Bankacılar Dergisi*, S.92, (5-24).
- Sevim, U., Eyüboğlu,K., (2016), “Ticari Banka Performansının İçsel Belirleyicileri: Borsa İstanbul Örneği”, *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, C.17, S.2, (211-223).
- Taşkın, F.D., (2011), “Türkiye’de Ticari Bankaların Performansını Etkileyen Faktörler”, *Ege Akademik Bakış Dergisi*, C.11, S.2, (289-298).
- Zaim, S., (2002), “Hedeflerle Yönetim, Balanced Scorecard ve Stratejik Kalite Yönetimi”, *Akademik Araştırmalar Dergisi*, C.3, S.12, (189-201).

İnternet Kaynakları

- Aysan, A. F., & Ceyhan, P. S., (2008), Structural Change and the Efficiency of Banking In Turkey: Does Ownership Matter?, RePEc: <http://ideas.repec.org/p/pramprapa/17849.html>, (09.06.2017).
- Başkal, C., (2012), Analiz: Basel II Standartları Nedir?, <http://www.bloomberght.com/haberler/haber/1171339-analiz-basel-ii-standartlari-nedir>, (27.06.2017).
- Bogard, M.,(2013), “Unobserved Heterogeneity and Endogeneity”, <http://econometricsense.blogspot.com.tr/2013/06/unobserved-heterogeneity-and-endogeneity.html>, (07.07.2017).
- Borsa İstanbul, Borçlanma Araçları Piyasası, <http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/piyasalar/borclanma-araclari-piyasasi>, (01.03.2017).
- Borsa İstanbul, Menkul Kıymet Tercihli Repo Pazarı, <http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/piyasalar/borclanma-araclari-piyasasi/menkul-kıymet-tercihli-repo-pazari>, (12.03.2017).
- Borsa İstanbul, Pay Senedi Repo Pazarı, <http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/piyasalar/borclanma-araclari-piyasasi/pay-senedi-repo-pazari>, (21.03.2017).
- Borsa İstanbul, Pazarlıklı Repo İşlemleri Pazarı, <http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/piyasalar/borclanma-araclari-piyasasi/pazarlikli-repo-islemleripazari>, (22.03.2017).
- Ceyhun, E.,(2013), Bankalar 50 Bin Liranın Altındaki Mevduatı Kapma Yarışında, <http://www.dunya.com/finans/haberler/bankalar-50-bin-liranin-altindaki-mevduati-kapma-yarisinda-haberi-209854>, (06.03.2017).
- MEGEP, (2011), Muhasebe ve Finansman Mevduat İşlemleri, http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Mevduat%20İşlemleri.pdf, (17.03.2017).
- QNB Finansbank, Ticari Bankacılık Yatırım Ürünleri, <http://www.qnbfinansbank.com/bankacilik/ticari-bankacilik/yatirim/vadeli-tl-mevduat-hesabi.aspx>, (10.03.2017).
- Takasbank, Takasbank Para Piyasası, <https://www.takasbank.com.tr/tr/sayfalar/parapiyasasi.aspx>, (22.03.2017).
- www.tbb.org.tr
- TDK, Güncel Türkçe Sözlük, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5909d849075885.75270655, (01.03.2017).

- Törüner, Y.,(2012), Bankaların Sıhhati, <http://www.milliyet.com.tr/yazarlar/yaman-toruner/bankalarin-sihhati-1604871/>, (08.06.2017).
- Türkiye Bankalar Birliği, (2011), Türkiye’de Bankacılık Sistemi Üç Aylık Dönemler İtibariyle Banka ve Grup Bilgileri, [https://www.tbb.org.tr/Dosyalar/istatistiki_raporlar/3_Aylik_Banka_Bilgileri_\(Son_Donem_Karsilastirmali\)_/1055/Ekler/Turkiye_Bankacilik_SistemiEylul_2011.pdf](https://www.tbb.org.tr/Dosyalar/istatistiki_raporlar/3_Aylik_Banka_Bilgileri_(Son_Donem_Karsilastirmali)_/1055/Ekler/Turkiye_Bankacilik_SistemiEylul_2011.pdf), (25.03.2017).
- Türkiye Bankalar Birliği, (2016), Türkiye’de Bankacılık Sistemi Üç Aylık Dönemler İtibariyle Banka ve Grup Bilgileri, https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/istatistikiraporlar/ekler/805/Turkiye_Bankacilik_Sistemi-Eylul_2016.pdf, (25.03.2017).
- Wirnkar, A.D.,Tanko,M., (2008), CAMEL(S) and Bank Performance Evaluation: TheWay Forward, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1150968, (11.06.2017).

Tez, Rapor ve İnceleme Kaynakları

- Belke, M., (2014), *Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Finansal Bütünleşme-Ekonomik Büyüme İlişkisinin Panel Veri Analizi*, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Antalya.
- Kaya, Y.T.,(2001), *Türk Bankacılık Sektöründe CAMELS Analizi*, BDDK Mali Sektör Politikaları Dairesi Çalışma Raporu, Sayı:2001/6, Ankara.
- Öztorul, G.,(2011), *Performance Evaluation of Banks and Banking Groups: Turkey Case*, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Park, H.M.,(2011), *Practical Guidelines to Panel Data Modeling: A Step By Step Analysis Using Stata*, Uluslararası Japonya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Enstitüsü Çalışma Kağıdı.
- Yanpar, A., (2007), *Yapılandırılmış Finansal Araçların Sermaye Piyasası Mevzuatı ve İlgili Diğer Mevzuat Çerçevesinde Değerlendirilmesi*, Sermaye Piyasası Kurulu Aracılık Faaliyetleri Dairesi, Ankara.
- Yetiz, A., (2009), *Ofis Mobilyaları ve Ofis Mobilyalarının Tasarımını Etkileyen Ergonomi Faktörünün İncelenmesi Adana’da Bir Banka Örneği*, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana.

EKLER

EK-1-BANKA BİLANÇOSU PASİFİ

A.S. KONSOLİDE BİLANÇOSU						
PASİF KALEMLER	Dipnot	BİN YENİ TÜRK LİRASI				
		CARİ DÖNEM (.....)			ÖNCEKİ DÖNEM (.....)	
		TP	YP	Toplam	TP	YP
I. MEVDUAT	(1)					
1.1 Bankanın Dahil Olduğu Risk Grubunun Mevduatı						
1.2 Diğer						
II. ALIM SATIM AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR	(2)					
III. ALINAN KREDİLER	(3)					
IV. PARA PİYASALARINA BORÇLAR						
4.1 Bankalararası Para Piyasalarına Borçlar						
4.2 İMKB Takasbank Piyasasına Borçlar						
4.3 Repo İşlemlerinden Sağlanan Fonlar						
V. İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER (Net)						
5.1 Bonolar						
5.2 Varlığa Dayalı Menkul Kıymetler						
5.3 Tahviller						
VI. FONLAR						
6.1 Müstakriz Fonları						
6.2 Diğer						
VII. MUHTELİF BORÇLAR						
VIII. DİĞER YABANCI KAYNAKLAR	(4)					
IX. FAKTÖRİNG BORÇLARI						
X. KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR	(5)					
10.1 Finansal Kiralama Borçları						
10.2 Faaliyet Kiralaması Borçları						
10.3 Diğer						
10.4 Ertelenmiş Finansal Kiralama Giderleri (-)						
XI. RİSKTEN KORUNMA AMAÇLI TÜREV FİNANSAL BORÇLAR	(6)					
11.1 Gerçeğe Uygun Değer Riskinden Korunma Amaçlılar						
11.2 Nakit Akış Riskinden Korunma Amaçlılar						
11.3 Yurtdışındaki Net Yatırım Riskinden Korunma Amaçlılar						
XII. KARŞILIKLAR	(7)					
12.1 Genel Karşılıklar						
12.2 Yeniden Yapılanma Karşılığı						
12.3 Çalışan Hakları Karşılığı						
12.4 Sigorta Teknik Karşılıkları (Net)						
12.5 Diğer Karşılıklar						
XIII. VERGİ BORCU	(8)					
13.1 Cari Vergi Borcu						
13.2 Ertelenmiş Vergi Borcu						
XIV. SATIŞ AMAÇLI ELDE TUTULAN VE DURDURULAN FAALİYETLERE İLİŞKİN DURAN VARLIK BORÇLARI (Net)	(9)					
14.1 Satış Amaçlı						
14.2 Durdurulan Faaliyetlere İlişkin						
XV. SERMAYE BENZERİ KREDİLER	(10)					
XVI. ÖZKAYNAKLAR	(11)					
16.1 Ödenmiş Sermaye						
16.2 Sermaye Yedekleri						
16.2.1 Hisse Senedi İhraç Primleri						
16.2.2 Hisse Senedi İptal Karları						
16.2.3 Menkul Değerler Değerleme Farkları						
16.2.4 Maddi Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları						
16.2.5 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Yeniden Değerleme Farkları						
16.2.6 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Yeniden Değerleme Farkları						
16.2.7 İştrakler, Bağlı Ort. ve Birlikte Kontrol Edilen Ort. (İş Ort.) Bedelsiz Hisse Senetleri						
16.2.8 Riskten Korunma Fonları (Etkin kısım)						
16.2.9 Satış Amaçlı Elde Tutulan ve Durdurulan Faaliyetlere İlişkin Duran Varlıkların Birikmiş Değerleme Farkları						
16.2.10 Diğer Sermaye Yedekleri						
16.3 Kar Yedekleri						
16.3.1 Yasal Yedekler						
16.3.2 Statü Yedekleri						
16.3.3 Olağanüstü Yedekler						
16.3.4 Diğer Kar Yedekleri						
16.4 Kar veya Zarar						
16.4.1 Geçmiş Yıllar Kar/ Zararı						
16.4.2 Dönem Net Kar/ Zararı						
16.5 Azınlık Payları	(12)					
PASIF TOPLAMI						

Kaynak: Yıldırım, 2008:430

EK-2- KAMU HAZNEDARLIĞI GENEL TEBLİĞİ RESMİ MEVDUAT AZAMI FAİZ ORANLARI

Vade	Faiz ve Beklenen/Tahmini Getiri Oranı Tavanı
Gecelik	1 Aylık AOMF'nin % 60'ı
7 Güne Kadar	1 Aylık AOMF'nin % 65'i
8 Gün-29 Gün	1 Aylık AOMF'nin % 70'i
30 Gün-59 Gün	3 Aylık AOMF'nin % 70'i
60 Gün-89 Gün	3 Aylık AOMF'nin % 75'i
90 Gün-134 Gün	6 Aylık AOMF'nin % 85'i
135 Gün-179 Gün	6 Aylık AOMF'nin % 90'ı
180 Gün-269 Gün	1 Yıllık AOMF'nin % 95'i
270 Gün ve Üzeri	1 Yıllık AOMF

1 Aylık AOMF

TCMB Tarafından En Son Açıklanan Bankalarca Türk Lirası Üzerinden Açılan 1 Aya Kadar Vadeli Mevduatlara Uygulanan Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranı

3 Aylık AOMF

TCMB Tarafından En Son Açıklanan Bankalarca Türk Lirası Üzerinden Açılan 3 Aya Kadar Vadeli Mevduatlara Uygulanan Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranı

6 Aylık AOMF

TCMB Tarafından En Son Açıklanan Bankalarca Türk Lirası Üzerinden Açılan 6 Aya Kadar Vadeli Mevduatlara Uygulanan Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranı

1 Yıllık AOMF

TCMB Tarafından En Son Açıklanan Bankalarca Türk Lirası Üzerinden Açılan 1 Yıla Kadar Vadeli Mevduatlara Uygulanan Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranı

Kaynak: Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği, 2016:EK-1

EK-3- SERMAYE YETERLİLİĞİ SKORLARININ HESAPLANMASINDA KULLANILAN ORANLAR

BANKALAR	Özsermaye/(Kredi+Pazar+Operasyonel Risk)																		
	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	0.1524	0.1457	0.1418	0.1510	0.1432	0.1603	0.1682	0.1820	0.1758	0.1870	0.1732	0.1320	0.1474	0.1596	0.1800	0.1900	0.1800	0.1736	0.1669
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.1580	0.1603	0.1546	0.1560	0.1422	0.1445	0.1490	0.1600	0.1528	0.1583	0.1480	0.1440	0.1445	0.1479	0.1620	0.1630	0.1424	0.1421	0.1386
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.1639	0.1627	0.1514	0.1500	0.1383	0.1428	0.1446	0.1520	0.1497	0.1533	0.1475	0.1440	0.1543	0.1623	0.1810	0.1820	0.1779	0.1658	0.1692
Akbank T.A.Ş.	0.1503	0.1488	0.1475	0.1460	0.1372	0.1453	0.1431	0.1520	0.1471	0.1501	0.1490	0.1500	0.1511	0.1615	0.1780	0.1860	0.1708	0.1608	0.1654
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.1499	0.1457	0.1449	0.1380	0.1285	0.1403	0.1425	0.1500	0.1495	0.1540	0.1589	0.1600	0.1643	0.1578	0.1600	0.1630	0.1317	0.1452	0.1475
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.1352	0.1352	0.1372	0.1380	0.1299	0.1351	0.1327	0.1360	0.1356	0.1439	0.1387	0.1390	0.1402	0.1472	0.1590	0.1620	0.1462	0.1470	0.1449
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.1442	0.1442	0.1408	0.1450	0.1372	0.1371	0.1418	0.1400	0.1387	0.1430	0.1399	0.1370	0.1430	0.1451	0.1590	0.1610	0.1366	0.1341	0.1335
Finans Bank A.Ş.	0.1446	0.1449	0.1465	0.1540	0.1497	0.1580	0.1602	0.1700	0.1630	0.1679	0.1625	0.1700	0.1765	0.1857	0.1870	0.1880	0.1723	0.1667	0.1715
Denizbank A.Ş.	0.1823	0.1807	0.1680	0.1610	0.1563	0.1570	0.1353	0.1410	0.1431	0.1400	0.1341	0.1280	0.1349	0.1398	0.1410	0.1460	0.1524	0.1557	0.1575
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.1452	0.1400	0.1353	0.1390	0.1277	0.1302	0.1339	0.1400	0.1394	0.1396	0.1466	0.1420	0.1466	0.1478	0.1440	0.1520	0.1563	0.1421	0.1423
ING Bank A.Ş.	0.1756	0.1702	0.1689	0.1580	0.1544	0.1451	0.1341	0.1440	0.1410	0.1451	0.1331	0.1260	0.1328	0.1359	0.1420	0.1430	0.1469	0.1450	0.1508
HSBC Bank A.Ş.	0.1723	0.1823	0.1629	0.1570	0.1390	0.1448	0.1467	0.1510	0.1568	0.1488	0.1465	0.1490	0.1497	0.1582	0.1610	0.1710	0.1596	0.1540	0.1548
Şekerbank T.A.Ş.	0.1292	0.1385	0.1299	0.1370	0.1319	0.1431	0.1445	0.1460	0.1439	0.1306	0.1253	0.1350	0.1339	0.1350	0.1440	0.1450	0.1512	0.1350	0.1329
Alternatif Bank A.Ş.	0.1866	0.1894	0.1377	0.1550	0.1462	0.1665	0.1429	0.1510	0.1490	0.1493	0.1441	0.1470	0.1261	0.1342	0.1380	0.1430	0.1396	0.1322	0.1325
Fibabanka A.Ş.	0.1448	0.1320	0.1374	0.1360	0.1204	0.1241	0.1230	0.1320	0.1295	0.1343	0.1394	0.1330	0.1383	0.1283	0.1470	0.1430	0.1369	0.1400	0.1432
Ortalama(Referans Değer)	0.1556	0.1547	0.1470	0.1481	0.1388	0.1449	0.1428	0.1498	0.1477	0.1497	0.1458	0.1424	0.1456	0.1498	0.1589	0.1625	0.1534	0.1493	0.1501

Özkaynaklar/Toplam Varlıklar																		
2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
0.1130	0.1120	0.1095	0.1042	0.0978	0.1051	0.1100	0.1153	0.1082	0.1126	0.1051	0.0885	0.0929	0.0978	0.1059	0.1054	0.1022	0.0962	0.0914
0.1196	0.1199	0.1210	0.1162	0.1054	0.1075	0.1127	0.1233	0.1149	0.1180	0.1094	0.1120	0.1133	0.1163	0.1297	0.1295	0.1254	0.1193	0.1171
0.1278	0.1264	0.1197	0.1218	0.1084	0.1147	0.1150	0.1188	0.1168	0.1193	0.1161	0.1147	0.1164	0.1214	0.1325	0.1330	0.1302	0.1236	0.1259
0.1167	0.1173	0.1141	0.1137	0.1065	0.1152	0.1139	0.1222	0.1183	0.1209	0.1151	0.1161	0.1167	0.1230	0.1389	0.1406	0.1340	0.1351	0.1322
0.1082	0.1058	0.1063	0.1048	0.0946	0.1057	0.0988	0.1056	0.1091	0.1136	0.1117	0.1163	0.1206	0.1280	0.1360	0.1380	0.1219	0.1200	0.1160
0.1011	0.1047	0.1044	0.1035	0.0959	0.1025	0.1057	0.1064	0.1045	0.1062	0.0998	0.1011	0.1024	0.1087	0.1165	0.1138	0.1087	0.1021	0.1045
0.0950	0.0931	0.0915	0.0917	0.0841	0.0863	0.0886	0.0934	0.0929	0.0974	0.1120	0.0931	0.0962	0.1012	0.1140	0.1139	0.1125	0.1056	0.1042
0.1032	0.1019	0.1049	0.1053	0.0988	0.1087	0.1083	0.1140	0.1112	0.1161	0.1120	0.1159	0.1190	0.1266	0.1365	0.1346	0.1329	0.1343	0.1327
0.1124	0.1132	0.1009	0.0982	0.0906	0.0934	0.0788	0.0818	0.0776	0.0847	0.0795	0.0827	0.0884	0.0983	0.1097	0.1138	0.1160	0.1217	0.1162
0.0989	0.0963	0.0964	0.0967	0.0896	0.0911	0.0921	0.0937	0.0941	0.0941	0.0975	0.0990	0.1008	0.1030	0.1050	0.1104	0.1097	0.1112	0.1142
0.0998	0.0934	0.0958	0.0910	0.0859	0.0804	0.0874	0.0912	0.0915	0.0939	0.0977	0.1016	0.1085	0.1149	0.1173	0.1223	0.1209	0.1233	0.1120
0.0845	0.0931	0.0860	0.0841	0.0841	0.0881	0.0882	0.0885	0.0905	0.0872	0.0852	0.0832	0.0863	0.0921	0.1073	0.1206	0.1157	0.1107	0.1189
0.1070	0.1121	0.1111	0.1035	0.1020	0.1103	0.1116	0.1129	0.1095	0.1084	0.1065	0.1097	0.1096	0.1242	0.1331	0.1257	0.1184	0.1089	0.1060
0.0779	0.0806	0.0758	0.0758	0.0722	0.0798	0.0821	0.0899	0.0799	0.0799	0.0785	0.0573	0.0615	0.0715	0.0729	0.0714	0.0693	0.0707	0.0782
0.0944	0.0857	0.0882	0.0927	0.0803	0.0822	0.0674	0.0729	0.0730	0.0744	0.0772	0.0746	0.0785	0.0950	0.0861	0.0982	0.1189	0.1178	0.1172
0.1040	0.1037	0.1017	0.1002	0.0931	0.0981	0.0974	0.1020	0.0995	0.1018	0.1002	0.0977	0.1007	0.1081	0.1161	0.1181	0.1158	0.1134	0.1124

(Özkaynaklar-Duran Aktifler)/Toplam Varlıklar																		
2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
0.0880	0.0870	0.0898	0.0893	0.0828	0.0897	0.0925	0.1002	0.0920	0.0951	0.0851	0.0897	0.0934	0.0970	0.1013	0.1001	0.0984	0.0931	0.0870
0.0706	0.0697	0.0793	0.0857	0.0792	0.0837	0.0897	0.0984	0.0948	0.0963	0.0921	0.0847	0.0817	0.0835	0.0839	0.0857	0.0749	0.0703	0.0622
0.0944	0.0936	0.0944	0.0983	0.0928	0.1021	0.1035	0.1056	0.1030	0.1051	0.1015	0.0970	0.1001	0.1050	0.1129	0.1118	0.1123	0.1064	0.1077
0.1073	0.1078	0.1122	0.1125	0.1051	0.1136	0.1139	0.1216	0.1182	0.1199	0.1140	0.1158	0.1172	0.1236	0.1336	0.1327	0.1282	0.1299	0.1238
0.0707	0.0689	0.0937	0.0893	0.0812	0.0899	0.0971	0.1080	0.1124	0.1158	0.0945	0.1155	0.1137	0.1003	0.1044	0.1069	0.0906	0.0859	0.1001
0.0769	0.0793	0.0818	0.0817	0.0741	0.0793	0.0817	0.0861	0.0869	0.0892	0.0817	0.0795	0.0851	0.0900	0.0945	0.0901	0.0877	0.0812	0.0820
0.0714	0.0697	0.0870	0.0928	0.0869	0.0925	0.0948	0.0928	0.0932	0.0968	0.0930	0.0903	0.0945	0.0993	0.1062	0.1052	0.0913	0.0870	0.0845
0.0765	0.0753	0.0899	0.1039	0.0968	0.1068	0.1077	0.1139	0.1093	0.1135	0.1087	0.1257	0.1296	0.1362	0.1452	0.1391	0.1470	0.1508	0.1481
0.0560	0.0585	0.0943	0.0912	0.0907	0.0984	0.1006	0.1012	0.1005	0.1011	0.0905	0.0868	0.0963	0.0996	0.1005	0.1021	0.1064	0.1160	0.1104
0.0870	0.0842	0.1054	0.1084	0.0964	0.0983	0.1002	0.1043	0.1043	0.1054	0.1139	0.1089	0.1125	0.1135	0.1049	0.1086	0.1080	0.1027	0.1022
0.0893	0.0831	0.1463	0.1365	0.1322	0.1287	0.1217	0.1274	0.1246	0.1326	0.1183	0.1102	0.1141	0.1143	0.1164	0.1214	0.1312	0.1319	0.1295
0.0801	0.0883	0.1399	0.1360	0.1275	0.1205	0.1180	0.1164	0.1187	0.1120	0.1096	0.1092	0.1117	0.1168	0.1309	0.1462	0.1282	0.1236	0.1305
0.0522	0.0610	0.0615	0.0695	0.0713	0.0777	0.0798	0.0801	0.0953	0.0853	0.0847	0.0900	0.0905	0.0910	0.0995	0.0934	0.0891	0.0786	0.0752
0.0617	0.0642	0.0996	0.1122	0.1106	0.1172	0.0932	0.1047	0.0952	0.0947	0.0947	0.0901	0.0898	0.1024	0.1016	0.0971	0.0975	0.0978	0.1050
0.0795	0.0699	0.1044	0.0945	0.0804	0.0810	0.0804	0.1073	0.1081	0.1082	0.1147	0.1076	0.1143	0.1125	0.1231	0.1162	0.1147	0.1145	0.1151
0.0774	0.0774	0.0986	0.1001	0.0939	0.0986	0.0983	0.1045	0.1038	0.1047	0.0998	0.1001	0.1030	0.1057	0.1106	0.1104	0.1070	0.1046	0.1042

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> (Banka Bilgileri-Seçilmiş Tablolar, Konsolide Olmayan)

EK-4- AKTİF KALİTESİ SKORLARININ HESAPLANMASINDA KULLANILAN ORANLAR

BANKALAR	Takipteki Krediler/Toplam Krediler																			
	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1	
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	0.0184	0.0171	0.0171	0.0168	0.0165	0.0174	0.0179	0.0191	0.0199	0.0202	0.0208	0.0218	0.0234	0.0248	0.0279	0.0288	0.0266	0.0146	0.0134	
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.0261	0.0245	0.0223	0.0203	0.0173	0.0162	0.0154	0.0155	0.0160	0.0163	0.0179	0.0165	0.0179	0.0199	0.0189	0.0215	0.0198	0.0217		
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.0310	0.0288	0.0273	0.0277	0.0235	0.0246	0.0235	0.0246	0.0229	0.0222	0.0221	0.0214	0.0200	0.0198	0.0236	0.0230	0.0203	0.0184	0.0192	
Akbank T.A.Ş.	0.0250	0.0236	0.0224	0.0238	0.0219	0.0206	0.0185	0.0185	0.0188	0.0169	0.0162	0.0152	0.0134	0.0124	0.0143	0.0127	0.0166	0.0167	0.0175	
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.0498	0.0454	0.0438	0.0412	0.0381	0.0378	0.0372	0.0355	0.0350	0.0366	0.0370	0.0370	0.0390	0.0362	0.0352	0.0333	0.0373	0.0336	0.0325	
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.0320	0.0312	0.0312	0.0314	0.0306	0.0321	0.0346	0.0364	0.0382	0.0270	0.0273	0.0265	0.0266	0.0280	0.0291	0.0297	0.0297	0.0286	0.0291	
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.0419	0.0419	0.0408	0.0392	0.0379	0.0363	0.0369	0.0379	0.0401	0.0411	0.0409	0.0407	0.0409	0.0417	0.0433	0.0399	0.0387	0.0362	0.0362	
Finans Bank A.Ş.	0.0688	0.0649	0.0701	0.0664	0.0620	0.0602	0.0575	0.0544	0.0578	0.0570	0.0690	0.0694	0.0649	0.0633	0.0723	0.0690	0.0656	0.0640	0.0640	
Denizbank A.Ş.	0.0537	0.0503	0.0537	0.0522	0.0482	0.0456	0.0425	0.0392	0.0425	0.0407	0.0379	0.0357	0.0393	0.0413	0.0420	0.0416	0.0433	0.0339	0.0338	
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.0302	0.0251	0.0258	0.0232	0.0243	0.0221	0.0210	0.0247	0.0226	0.0255	0.0238	0.0228	0.0218	0.0204	0.0227	0.0217	0.0256	0.0231	0.0285	
ING Bank A.Ş.	0.0416	0.0367	0.0331	0.0300	0.0299	0.0284	0.0272	0.0273	0.0246	0.0222	0.0236	0.0233	0.0238	0.0242	0.0235	0.0241	0.0212	0.0190	0.0224	
HSBC Bank A.Ş.	0.0842	0.0685	0.0741	0.0608	0.0519	0.0702	0.0658	0.0642	0.0741	0.0620	0.0665	0.0632	0.0576	0.0553	0.0521	0.0485	0.0517	0.0473	0.0462	
Şekerbank T.A.Ş.	0.0642	0.0638	0.0745	0.0603	0.0555	0.0551	0.0492	0.0573	0.0599	0.0575	0.0552	0.0513	0.0540	0.0499	0.0483	0.0382	0.0548	0.0618	0.0618	
Alternatif Bank A.Ş.	0.0538	0.0598	0.0649	0.0509	0.0398	0.0402	0.0522	0.0496	0.0475	0.0444	0.0372	0.0360	0.0371	0.0380	0.0478	0.0449	0.0357	0.0294	0.0507	
Fibabanka A.Ş.	0.0209	0.0176	0.0200	0.0171	0.0189	0.0167	0.0203	0.0208	0.0183	0.0142	0.0122	0.0116	0.0102	0.0104	0.0108	0.0093	0.0086	0.0083	0.0075	
Ortalama(Referans Değer)	0.0428	0.0400	0.0414	0.0374	0.0344	0.0349	0.0346	0.0350	0.0359	0.0336	0.0338	0.0328	0.0327	0.0322	0.0342	0.0322	0.0331	0.0303	0.0323	

2016:Q3	Duran Aktifler/Toplam Aktifler																			
	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1		
0.0250	0.0250	0.0257	0.0262	0.0264	0.0274	0.0280	0.0270	0.0278	0.0290	0.0295	0.0125	0.0128	0.0131	0.0127	0.0129	0.0125	0.0122	0.0120		
0.0490	0.0502	0.0533	0.0513	0.0477	0.0458	0.0457	0.0499	0.0461	0.0479	0.0442	0.0468	0.0478	0.0495	0.0567	0.0553	0.0542	0.0538	0.0562		
0.0334	0.0328	0.0318	0.0318	0.0248	0.0222	0.0214	0.0228	0.0230	0.0240	0.0239	0.0243	0.0228	0.0233	0.0235	0.0245	0.0228	0.0231	0.0237		
0.0094	0.0095	0.0105	0.0108	0.0110	0.0113	0.0097	0.0105	0.0103	0.0107	0.0111	0.0104	0.0088	0.0089	0.0094	0.0096	0.0097	0.0106	0.0136		
0.0375	0.0369	0.0376	0.0378	0.0360	0.0386	0.0299	0.0283	0.0277	0.0297	0.0258	0.0329	0.0343	0.0479	0.0520	0.0518	0.0462	0.0481	0.0400		
0.0242	0.0254	0.0262	0.0271	0.0274	0.0293	0.0243	0.0252	0.0242	0.0247	0.0238	0.0253	0.0239	0.0262	0.0273	0.0282	0.0265	0.0268	0.0275		
0.0237	0.0234	0.0238	0.0242	0.0222	0.0195	0.0199	0.0211	0.0208	0.0217	0.0204	0.0217	0.0215	0.0219	0.0241	0.0242	0.0224	0.0220	0.0227		
0.0268	0.0266	0.0275	0.0266	0.0248	0.0274	0.0277	0.0316	0.0312	0.0334	0.0331	0.0204	0.0203	0.0220	0.0234	0.0237	0.0200	0.0206	0.0210		
0.0564	0.0547	0.0541	0.0537	0.0558	0.0493	0.0288	0.0305	0.0298	0.0349	0.0343	0.0358	0.0333	0.0327	0.0307	0.0327	0.0349	0.0353	0.0348		
0.0119	0.0121	0.0122	0.0131	0.0134	0.0143	0.0152	0.0166	0.0168	0.0179	0.0187	0.0196	0.0186	0.0190	0.0194	0.0211	0.0208	0.0221	0.0221		
0.0104	0.0103	0.0104	0.0100	0.0087	0.0099	0.0113	0.0121	0.0112	0.0123	0.0120	0.0125	0.0126	0.0134	0.0143	0.0156	0.0148	0.0151	0.0162		
0.0044	0.0049	0.0049	0.0051	0.0051	0.0078	0.0079	0.0080	0.0078	0.0077	0.0077	0.0076	0.0073	0.0080	0.0095	0.0108	0.0095	0.0095	0.0104		
0.0548	0.0511	0.0493	0.0489	0.0464	0.0495	0.0511	0.0521	0.0359	0.0367	0.0366	0.0383	0.0365	0.0381	0.0385	0.0373	0.0338	0.0318	0.0322		
0.0162	0.0164	0.0175	0.0171	0.0144	0.0158	0.0165	0.0185	0.0174	0.0184	0.0191	0.0190	0.0078	0.0083	0.0100	0.0103	0.0100	0.0106	0.0143		
0.0149	0.0158	0.0168	0.0184	0.0221	0.0230	0.0236	0.0053	0.0056	0.0061	0.0066	0.0069	0.0067	0.0058	0.0064	0.0072	0.0090	0.0083	0.0072		
0.0265	0.0263	0.0268	0.0268	0.0257	0.0261	0.0241	0.0240	0.0224	0.0237	0.0231	0.0223	0.0210	0.0225	0.0239	0.0243	0.0231	0.0233	0.0236		

2016:Q3	Toplam Krediler ve Alacaklar/Toplam Aktifler																			
	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1		
0.6367	0.6261	0.6230	0.6169	0.6065	0.5958	0.5837	0.5732	0.5576	0.5454	0.5358	0.5351	0.5158	0.5022	0.4603	0.4386	0.4420	0.4521	0.4508		
0.6474	0.6369	0.6385	0.6453	0.6463	0.6527	0.6538	0.6556	0.6555	0.6344	0.6372	0.6427	0.6481	0.6483	0.6129	0.6107	0.5906	0.5931	0.5722		
0.6384	0.6436	0.6204	0.6257	0.6121	0.6342	0.6272	0.6124	0.6085	0.6046	0.6008	0.6027	0.5950	0.6016	0.5774	0.5732	0.5756	0.5738	0.5608		
0.6003	0.5981	0.5918	0.6037	0.5973	0.6069	0.5931	0.6132	0.6128	0.6048	0.5875	0.6024	0.5892	0.5880	0.5857	0.5624	0.5684	0.5711	0.5372		
0.6811	0.6850	0.6766	0.6751	0.6444	0.6680	0.6582	0.6732	0.6675	0.6676	0.5302	0.6451	0.6341	0.6373	0.6184	0.6201	0.6146	0.6173	0.6425		
0.6843	0.6933	0.6795	0.6751	0.6666	0.6689	0.6720	0.6548	0.6416	0.6412	0.6110	0.6063	0.6236	0.6339	0.6195	0.6085	0.6175	0.5989	0.6107		
0.6982	0.6728	0.6618	0.6766	0.6622	0.6798	0.6703	0.6610	0.6630	0.6626	0.6438	0.6403	0.6471	0.6566	0.6531	0.6515	0.6555	0.6432	0.6369		
0.6532	0.6490	0.6686	0.6675	0.6320	0.6614	0.6501	0.6681	0.6585	0.6576	0.6470	0.6472	0.6636	0.6757	0.6955	0.6698	0.7016	0.7011	0.6774		
0.6165	0.6198	0.6185	0.6097	0.6272	0.6167	0.6296	0.6203	0.6035	0.6511	0.6235	0.6502	0.6678	0.6616	0.6497	0.6378	0.6477	0.6500	0.6157		
0.7128	0.7171	0.7329	0.7395	0.7298	0.7272	0.7141	0.7206	0.7101	0.7064	0.7165	0.7140	0.7028	0.7000	0.6856	0.6819	0.6798	0.6973	0.6873		
0.7390	0.7280	0.7443	0.7149	0.7042	0.7359	0.7660	0.7378	0.7211	0.7402	0.7268	0.7331	0.7415	0.7502	0.7221	0.7502	0.7634	0.7774	0.7393		
0.5395	0.6286	0.6193	0.6475	0.6710	0.6284	0.5955	0.5717	0.5517	0.5638	0.5415	0.5271	0.5265	0.5271	0.5618	0.6096	0.5987	0.5709	0.5791		
0.7118	0.6970	0.6885	0.6850	0.6942	0.6939	0.6910	0.6907	0.6921	0.6994	0.7132	0.7211	0.7093	0.7161	0.7084	0.6870	0.6434	0.6274	0.5993		
0.6658	0.6692	0.6474	0.7106	0.7304	0.7081	0.6870	0.7395	0.6732	0.6711	0.6577	0.5921	0.6487	0.6769	0.6634	0.6527	0.6340	0.6579	0.7006		
0.7597	0.7795	0.7461	0.7698	0.7465	0.7487	0.7359	0.7697	0.7968	0.7772	0.7819	0.7773	0.7478	0.7800	0.8000	0.8259	0.8606	0.8782	0.8580		
0.6657	0.6696	0.6638	0.6709	0.6647	0.6684	0.6618	0.6641	0.6542	0.6552	0.6370	0.6424	0.6441	0.6504	0.6409	0.6387	0.6395	0.6406	0.6312		

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> (Banka Bilgileri-Seçilmiş Tablolar, Konsolide Olmayan)

EK-5- YÖNETİM KALİTESİ SKORLARININ HESAPLANMASINDA KULLANILAN ORANLAR VE BÜYÜKLÜKLER

BANKALAR	Taktikteki Krediler/Toplam Krediler ve Alacaklar																			
	2016-Q3	2016-Q2	2016-Q1	2015-Q4	2015-Q3	2015-Q2	2015-Q1	2014-Q4	2014-Q3	2014-Q2	2014-Q1	2013-Q4	2013-Q3	2013-Q2	2013-Q1	2012-Q4	2012-Q3	2012-Q2	2012-Q1	
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	0.0184	0.0171	0.0171	0.0168	0.0165	0.0174	0.0179	0.0191	0.0199	0.0202	0.0208	0.0218	0.0234	0.0248	0.0279	0.0288	0.0266	0.0146	0.0134	
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.0261	0.0245	0.0223	0.0203	0.0173	0.0162	0.0154	0.0155	0.0160	0.0163	0.0179	0.0165	0.0179	0.0179	0.0199	0.0189	0.0215	0.0198	0.0217	
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.0310	0.0288	0.0273	0.0277	0.0235	0.0246	0.0235	0.0246	0.0229	0.0222	0.0221	0.0214	0.0200	0.0198	0.0236	0.0230	0.0203	0.0184	0.0192	
Albank T.A.Ş.	0.0250	0.0236	0.0224	0.0238	0.0219	0.0206	0.0185	0.0185	0.0188	0.0169	0.0162	0.0152	0.0134	0.0124	0.0143	0.0127	0.0166	0.0167	0.0175	
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.0498	0.0454	0.0438	0.0412	0.0381	0.0378	0.0372	0.0355	0.0350	0.0366	0.0370	0.0370	0.0390	0.0362	0.0352	0.0333	0.0373	0.0336	0.0325	
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.0320	0.0312	0.0312	0.0314	0.0306	0.0321	0.0346	0.0364	0.0382	0.0270	0.0273	0.0265	0.0266	0.0280	0.0291	0.0297	0.0297	0.0286	0.0291	
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.0419	0.0419	0.0408	0.0392	0.0379	0.0363	0.0369	0.0379	0.0401	0.0411	0.0409	0.0407	0.0409	0.0417	0.0433	0.0399	0.0387	0.0362	0.0362	
Finans Bank A.Ş.	0.0688	0.0649	0.0701	0.0664	0.0620	0.0602	0.0575	0.0544	0.0578	0.0570	0.0690	0.0694	0.0649	0.0633	0.0723	0.0690	0.0656	0.0640	0.0640	
Derizbank A.Ş.	0.0537	0.0503	0.0537	0.0522	0.0482	0.0456	0.0425	0.0392	0.0425	0.0407	0.0379	0.0357	0.0393	0.0413	0.0420	0.0416	0.0433	0.0339	0.0338	
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.0302	0.0251	0.0258	0.0232	0.0243	0.0221	0.0210	0.0247	0.0226	0.0255	0.0238	0.0228	0.0218	0.0204	0.0227	0.0217	0.0256	0.0231	0.0285	
ING Bank A.Ş.	0.0416	0.0367	0.0331	0.0300	0.0299	0.0284	0.0272	0.0273	0.0246	0.0222	0.0236	0.0233	0.0238	0.0242	0.0235	0.0241	0.0190	0.0224	0.0224	
HSBC Bank A.Ş.	0.0842	0.0685	0.0741	0.0608	0.0519	0.0702	0.0658	0.0642	0.0741	0.0620	0.0665	0.0632	0.0576	0.0553	0.0521	0.0485	0.0517	0.0473	0.0462	
Şekerbank T.A.Ş.	0.0642	0.0638	0.0745	0.0603	0.0555	0.0551	0.0492	0.0573	0.0599	0.0575	0.0552	0.0513	0.0540	0.0499	0.0483	0.0382	0.0548	0.0618	0.0617	
Alternatif Bank A.Ş.	0.0538	0.0598	0.0649	0.0509	0.0398	0.0402	0.0522	0.0496	0.0475	0.0444	0.0372	0.0360	0.0371	0.0380	0.0478	0.0449	0.0357	0.0294	0.0507	
Fibabanka A.Ş.	0.0209	0.0176	0.0200	0.0171	0.0189	0.0167	0.0203	0.0208	0.0183	0.0142	0.0122	0.0116	0.0102	0.0104	0.0108	0.0093	0.0086	0.0083	0.0075	
Ortalama(Referans Değer)	0.0428	0.0400	0.0414	0.0374	0.0344	0.0349	0.0346	0.0350	0.0359	0.0336	0.0338	0.0328	0.0327	0.0322	0.0342	0.0322	0.0331	0.0303	0.0323	

BANKALAR	Toplam Faaliyet Gelirleri/Toplam Aktifler																			
	2016-Q3	2016-Q2	2016-Q1	2015-Q4	2015-Q3	2015-Q2	2015-Q1	2014-Q4	2014-Q3	2014-Q2	2014-Q1	2013-Q4	2013-Q3	2013-Q2	2013-Q1	2012-Q4	2012-Q3	2012-Q2	2012-Q1	
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	0.0132	0.0139	0.0124	0.0123	0.0103	0.0118	0.0112	0.0116	0.0112	0.0119	0.0112	0.0120	0.0126	0.0141	0.0140	0.0138	0.0127	0.0137	0.0117	
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.0122	0.0135	0.0117	0.0121	0.0093	0.0117	0.0123	0.0117	0.0123	0.0126	0.0134	0.0106	0.0113	0.0149	0.0158	0.0163	0.0131	0.0160	0.0131	
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.0138	0.0148	0.0128	0.0129	0.0100	0.0133	0.0130	0.0127	0.0131	0.0125	0.0125	0.0117	0.0113	0.0146	0.0165	0.0152	0.0140	0.0133	0.0135	
Albank T.A.Ş.	0.0113	0.0132	0.0119	0.0112	0.0106	0.0116	0.0121	0.0125	0.0124	0.0132	0.0115	0.0112	0.0112	0.0154	0.0162	0.0159	0.0135	0.0118	0.0121	
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.0121	0.0124	0.0120	0.0123	0.0092	0.0105	0.0115	0.0126	0.0119	0.0126	0.0100	0.0127	0.0121	0.0148	0.0140	0.0166	0.0142	0.0126	0.0148	
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.0115	0.0114	0.0106	0.0095	0.0083	0.0141	0.0112	0.0118	0.0119	0.0120	0.0105	0.0126	0.0126	0.0150	0.0147	0.0177	0.0145	0.0160	0.0138	
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.0129	0.0114	0.0110	0.0114	0.0090	0.0112	0.0111	0.0133	0.0111	0.0122	0.0113	0.0111	0.0110	0.0143	0.0176	0.0171	0.0134	0.0119	0.0137	
Finans Bank A.Ş.	0.0148	0.0162	0.0134	0.0140	0.0127	0.0147	0.0155	0.0161	0.0156	0.0162	0.0151	0.0151	0.0161	0.0206	0.0201	0.0222	0.0195	0.0199	0.0180	
Derizbank A.Ş.	0.0153	0.0145	0.0142	0.0117	0.0126	0.0095	0.0157	0.0139	0.0138	0.0125	0.0155	0.0123	0.0141	0.0171	0.0224	0.0207	0.0141	0.0168	0.0242	
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.0143	0.0152	0.0141	0.0138	0.0123	0.0136	0.0149	0.0141	0.0143	0.0137	0.0135	0.0125	0.0125	0.0152	0.0156	0.0156	0.0140	0.0148	0.0139	
ING Bank A.Ş.	0.0142	0.0138	0.0133	0.0139	0.0098	0.0115	0.0136	0.0133	0.0122	0.0151	0.0126	0.0125	0.0124	0.0147	0.0162	0.0160	0.0154	0.0250	0.0163	
HSBC Bank A.Ş.	0.0127	0.0172	0.0153	0.0128	0.0144	0.0146	0.0143	0.0140	0.0149	0.0115	0.0141	0.0121	0.0123	0.0146	0.0173	0.0178	0.0160	0.0158	0.0166	
Şekerbank T.A.Ş.	0.0170	0.0155	0.0165	0.0155	0.0138	0.0158	0.0144	0.0192	0.0155	0.0181	0.0153	0.0180	0.0161	0.0185	0.0211	0.0264	0.0207	0.0187	0.0200	
Alternatif Bank A.Ş.	0.0173	0.0082	0.0073	0.0084	0.0124	0.0222	0.0123	0.0130	0.0140	0.0124	0.0121	0.0121	0.0104	0.0169	0.0182	0.0148	0.0181	0.0151	0.0208	
Fibabanka A.Ş.	0.0123	0.0116	0.0118	0.0111	0.0134	0.0109	0.0116	0.0118	0.0119	0.0120	0.0122	0.0113	0.0104	0.0119	0.0122	0.0138	0.0147	0.0136	0.0133	
Ortalama(Referans Değer)	0.0137	0.0135	0.0126	0.0122	0.0112	0.0131	0.0130	0.0134	0.0131	0.0132	0.0127	0.0125	0.0124	0.0155	0.0169	0.0173	0.0152	0.0157	0.0157	

BANKALAR	Şube Başına Kâr/Zarar																			
	2016-Q3	2016-Q2	2016-Q1	2015-Q4	2015-Q3	2015-Q2	2015-Q1	2014-Q4	2014-Q3	2014-Q2	2014-Q1	2013-Q4	2013-Q3	2013-Q2	2013-Q1	2012-Q4	2012-Q3	2012-Q2	2012-Q1	
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	894.04	982.88	887.48	871.96	639.84	753.98	638.47	600.47	602.61	645.16	557.89	453.94	484.81	571.43	590.31	504.62	406.62	407.70	450.07	
Türkiye İş Bankası A.Ş.	763.64	957.15	703.19	641.98	276.04	664.23	609.60	603.09	681.01	618.94	617.89	481.28	487.65	683.55	809.49	772.00	554.29	785.01	585.61	
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	1,363.73	1,576.84	1,061.16	940.82	664.35	1,024.85	782.65	775.45	856.28	817.54	766.13	485.97	646.82	925.89	1,064.69	811.36	789.87	778.74	936.96	
Albank T.A.Ş.	1,251.42	1,484.95	1,120.13	1,007.76	736.04	717.89	750.77	903.13	721.72	898.39	659.57	605.48	577.44	946.17	898.55	1,122.66	808.93	562.57	594.02	
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	840.41	863.54	706.12	635.00	313.30	381.05	518.37	523.43	414.11	442.15	514.26	436.25	1,732.69	666.31	582.35	551.72	587.85	383.44	558.37	
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	654.53	921.96	711.30	682.82	467.95	707.24	646.73	491.11	674.52	713.64	603.64	844.93	667.43	825.64	842.79	903.78	743.49	895.20	693.88	
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	882.29	636.66	561.96	714.13	497.25	427.46	483.33	764.84	394.77	401.15	433.37	494.76	303.32	507.30	702.96	606.18	411.61	411.59	608.70	
Finans Bank A.Ş.	473.02	620.63	252.34	51.40	261.21	337.92	430.09	439.21	386.37	319.47	191.39	158.75	182.35	367.58	462.84	415.81	435.85	427.20	394.64	
Derizbank A.Ş.	504.35	667.63	428.78	215.32	307.69	285.91	261.54	87.99	275.67	165.02	271.43	50.80	48.53	218.89	385.23	373.77	51.67	219.80	718.17	
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	530.61	591.42	527.99	558.27	282.10	328.49	450.09	212.34	392.73	255.94	274.22	193.01	175.05	300.75	332.70	225.93	250.98	250.98	226.38	
ING Bank A.Ş.	564.10	538.46	357.89	248.32	-3.22	69.62	62.70	113.92	152.91	183.49	91.46	118.18	42.30	161.59	211.66	68.97	209.38	269.59	241.38	
HSBC Bank A.Ş.	-701.57	193.72	-228.87	-369.72	-584.19	-82.47	-109.97	-30.20	35.37	-151.13	-34.81	-130.16	29.85	44.78	136.90	147.93	138.97	76.69	182.37	
Şekerbank T.A.Ş.	120.88	36.63	36.54	109.63	23.26	108.97	92.95	384.62	96.15	189.10	48.08	253.21	59.86	187.94	219.42	227.94	209.56	220.59	224.26	
Alternatif Bank A.Ş.	471.70	-259.26	-701.75	-118.64	283.33	625.00	156.25	589.04	643.84	465.75	82.19	410.96	-27.40	333.33	378.79	174.60	238.10	333.33	333.33	
Fibabanka A.Ş.	471.43	357.14	352.94	223.88	447.76	235.29	308.82	268.66	318.18	238.10	317.46	290.32	125.00	225.00	294.12	392.86	555.56	480.00	363.64	
Ortalama(Referans Değer)	605.6377	678.0246	451.8128	427.5291	307.5136	439.0292	409.4937	448.4729	441.7487	413.5142	359.6123	343.1792	369.0466	464.4097	527.5198	486.6757	426.1817	433.4960	474.1712	

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> (Banka Bilgileri-Seçilmiş Tablolar, Konsolide Olmayan)

EK-6- KÂRLILIK SKORLARININ HESAPLANMASINDA KULLANILAN ORANLAR

BANKALAR	Net Dönem Kâr/Toplam Aktifler																		
	2016-Q3	2016-Q2	2016-Q1	2015-Q4	2015-Q3	2015-Q2	2015-Q1	2014-Q4	2014-Q3	2014-Q2	2014-Q1	2013-Q4	2013-Q3	2013-Q2	2013-Q1	2012-Q4	2012-Q3	2012-Q2	2012-Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	0.0049	0.0055	0.0052	0.0052	0.0039	0.0047	0.0041	0.0041	0.0043	0.0047	0.0042	0.0036	0.0040	0.0049	0.0053	0.0047	0.0040	0.0040	0.0043
Türkiye İlg Bankası A.Ş.	0.0036	0.0046	0.0035	0.0032	0.0014	0.0034	0.0036	0.0034	0.0040	0.0038	0.0038	0.0030	0.0031	0.0045	0.0057	0.0055	0.0041	0.0058	0.0044
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.0049	0.0059	0.0039	0.0036	0.0026	0.0044	0.0034	0.0035	0.0040	0.0040	0.0038	0.0025	0.0033	0.0050	0.0060	0.0047	0.0047	0.0047	0.0058
Albank T.A.Ş.	0.0043	0.0054	0.0042	0.0039	0.0028	0.0031	0.0033	0.0044	0.0036	0.0046	0.0035	0.0032	0.0031	0.0054	0.0056	0.0069	0.0052	0.0038	0.0040
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.0035	0.0037	0.0032	0.0029	0.0014	0.0018	0.0026	0.0029	0.0024	0.0027	0.0026	0.0028	0.0114	0.0047	0.0043	0.0042	0.0046	0.0030	0.0048
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.0030	0.0044	0.0035	0.0035	0.0023	0.0037	0.0036	0.0028	0.0040	0.0044	0.0036	0.0053	0.0045	0.0061	0.0064	0.0069	0.0059	0.0070	0.0058
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.0041	0.0030	0.0027	0.0036	0.0024	0.0022	0.0026	0.0043	0.0024	0.0025	0.0027	0.0031	0.0020	0.0032	0.0049	0.0043	0.0031	0.0029	0.0044
Finans Bank A.Ş.	0.0032	0.0042	0.0019	0.0004	0.0019	0.0027	0.0035	0.0038	0.0033	0.0031	0.0018	0.0016	0.0020	0.0039	0.0050	0.0044	0.0046	0.0048	0.0045
Derizbank A.Ş.	0.0038	0.0051	0.0034	0.0018	0.0027	0.0026	0.0025	0.0009	0.0028	0.0019	0.0030	0.0006	0.0006	0.0029	0.0052	0.0052	0.0008	0.0035	0.0111
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.0037	0.0041	0.0038	0.0041	0.0021	0.0026	0.0037	0.0019	0.0035	0.0024	0.0027	0.0020	0.0018	0.0033	0.0037	0.0026	0.0030	0.0031	0.0030
ING Bank A.Ş.	0.0033	0.0030	0.0022	0.0015	0.0000	0.0005	0.0005	0.0009	0.0013	0.0017	0.0008	0.0012	0.0005	0.0019	0.0026	0.0009	0.0029	0.0038	0.0036
HSBC Bank A.Ş.	-0.0045	0.0013	-0.0021	-0.0033	-0.0052	-0.0007	-0.0010	-0.0003	0.0003	-0.0014	-0.0003	-0.0011	0.0003	0.0005	0.0016	0.0020	0.0018	0.0009	0.0025
Sekerbank T.A.Ş.	0.0014	0.0004	0.0005	0.0014	0.0003	0.0015	0.0013	0.0057	0.0013	0.0030	0.0008	0.0042	0.0010	0.0034	0.0043	0.0043	0.0039	0.0040	0.0042
Altınbank A.Ş.	0.0018	-0.0010	-0.0031	-0.0005	0.0012	0.0032	0.0008	0.0040	0.0042	0.0032	0.0006	0.0029	-0.0002	0.0028	0.0031	0.0014	0.0019	0.0028	0.0032
Fibabanka A.Ş.	0.0025	0.0020	0.0020	0.0013	0.0032	0.0018	0.0023	0.0022	0.0027	0.0020	0.0029	0.0027	0.0011	0.0018	0.0022	0.0028	0.0048	0.0040	0.0027
Ortalama/Referans Değer	0.0029	0.0034	0.0023	0.0022	0.0015	0.0025	0.0025	0.0030	0.0029	0.0028	0.0024	0.0025	0.0026	0.0036	0.0044	0.0041	0.0037	0.0039	0.0046

BANKALAR	Net Dönem Kâr/Özkaynaklar																		
	2016-Q3	2016-Q2	2016-Q1	2015-Q4	2015-Q3	2015-Q2	2015-Q1	2014-Q4	2014-Q3	2014-Q2	2014-Q1	2013-Q4	2013-Q3	2013-Q2	2013-Q1	2012-Q4	2012-Q3	2012-Q2	2012-Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	0.0435	0.0494	0.0449	0.0451	0.0353	0.0401	0.0337	0.0326	0.0356	0.0382	0.0367	0.0356	0.0376	0.0449	0.0469	0.0415	0.0358	0.0380	0.0430
Türkiye İlg Bankası A.Ş.	0.0300	0.0381	0.0265	0.0234	0.0107	0.0261	0.0266	0.0232	0.0282	0.0262	0.0281	0.0228	0.0239	0.0340	0.0402	0.0390	0.0318	0.0464	0.0368
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.0386	0.0466	0.0312	0.0279	0.0218	0.0353	0.0272	0.0276	0.0315	0.0308	0.0301	0.0203	0.0270	0.0390	0.0440	0.0347	0.0351	0.0364	0.0441
Albank T.A.Ş.	0.0369	0.0459	0.0341	0.0314	0.0245	0.0247	0.0270	0.0330	0.0278	0.0350	0.0276	0.0258	0.0248	0.0411	0.0388	0.0487	0.0376	0.0273	0.0294
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.0324	0.0349	0.0240	0.0227	0.0117	0.0144	0.0204	0.0213	0.0171	0.0186	0.0215	0.0187	0.0770	0.0314	0.0274	0.0264	0.0335	0.0226	0.0341
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.0294	0.0422	0.0322	0.0317	0.0228	0.0338	0.0342	0.0255	0.0361	0.0386	0.0345	0.0505	0.0416	0.0529	0.0526	0.0579	0.0515	0.0650	0.0526
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.0435	0.0326	0.0246	0.0307	0.0219	0.0198	0.0225	0.0379	0.0207	0.0213	0.0237	0.0280	0.0174	0.0267	0.0376	0.0333	0.0273	0.0270	0.0414
Finans Bank A.Ş.	0.0307	0.0414	0.0158	0.0029	0.0154	0.0200	0.0260	0.0264	0.0233	0.0211	0.0130	0.0111	0.0131	0.0246	0.0299	0.0273	0.0277	0.0278	0.0269
Derizbank A.Ş.	0.0335	0.0455	0.0231	0.0122	0.0183	0.0176	0.0197	0.0069	0.0214	0.0137	0.0237	0.0048	0.0046	0.0221	0.0393	0.0383	0.0054	0.0231	0.0767
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.0372	0.0426	0.0321	0.0340	0.0193	0.0228	0.0321	0.0154	0.0290	0.0194	0.0203	0.0153	0.0140	0.0246	0.0301	0.0204	0.0234	0.0252	0.0241
ING Bank A.Ş.	0.0332	0.0326	0.0139	0.0103	-0.0001	0.0035	0.0037	0.0068	0.0096	0.0116	0.0065	0.0095	0.0036	0.0147	0.0195	0.0064	0.0198	0.0261	0.0245
HSBC Bank A.Ş.	-0.0538	0.0141	-0.0147	-0.0235	-0.0390	-0.0057	-0.0076	-0.0021	0.0026	-0.0114	-0.0026	-0.0097	0.0024	0.0036	0.0114	0.0126	0.0129	0.0071	0.0176
Sekerbank T.A.Ş.	0.0135	0.0039	0.0043	0.0114	0.0025	0.0120	0.0103	0.0428	0.0111	0.0246	0.0064	0.0329	0.0075	0.0263	0.0311	0.0327	0.0316	0.0066	0.0392
Altınbank A.Ş.	0.0228	-0.0124	-0.0267	-0.0041	0.0099	0.0241	0.0077	0.0327	0.0376	0.0284	0.0051	0.0265	-0.0022	0.0251	0.0281	0.0129	0.0176	0.0257	0.0271
Fibabanka A.Ş.	0.0259	0.0228	0.0164	0.0119	0.0309	0.0169	0.0226	0.0199	0.0239	0.0179	0.0242	0.0236	0.0094	0.0151	0.0171	0.0229	0.0389	0.0323	0.0223
Ortalama/Referans Değer	0.0265	0.0320	0.0188	0.0179	0.0137	0.0204	0.0204	0.0233	0.0237	0.0223	0.0199	0.0210	0.0201	0.0284	0.0329	0.0303	0.0287	0.0311	0.0360

BANKALAR	Vergi Öncesi Kâr/Toplam Aktifler																		
	2016-Q3	2016-Q2	2016-Q1	2015-Q4	2015-Q3	2015-Q2	2015-Q1	2014-Q4	2014-Q3	2014-Q2	2014-Q1	2013-Q4	2013-Q3	2013-Q2	2013-Q1	2012-Q4	2012-Q3	2012-Q2	2012-Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	0.0065	0.0066	0.0067	0.0066	0.0049	0.0059	0.0054	0.0054	0.0055	0.0060	0.0054	0.0049	0.0054	0.0063	0.0069	0.0061	0.0052	0.0054	0.0056
Türkiye İlg Bankası A.Ş.	0.0046	0.0054	0.0040	0.0039	0.0019	0.0040	0.0044	0.0043	0.0051	0.0045	0.0049	0.0036	0.0039	0.0057	0.0067	0.0070	0.0052	0.0069	0.0055
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.0062	0.0071	0.0048	0.0044	0.0032	0.0056	0.0045	0.0047	0.0051	0.0051	0.0050	0.0033	0.0043	0.0065	0.0079	0.0061	0.0062	0.0060	0.0073
Albank T.A.Ş.	0.0055	0.0067	0.0052	0.0050	0.0036	0.0039	0.0043	0.0056	0.0047	0.0058	0.0044	0.0041	0.0041	0.0073	0.0073	0.0088	0.0067	0.0051	0.0052
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.0043	0.0045	0.0040	0.0036	0.0018	0.0024	0.0033	0.0037	0.0032	0.0037	0.0030	0.0036	0.0040	0.0060	0.0052	0.0055	0.0058	0.0041	0.0058
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.0042	0.0054	0.0043	0.0043	0.0029	0.0043	0.0047	0.0037	0.0048	0.0055	0.0044	0.0063	0.0056	0.0073	0.0082	0.0090	0.0075	0.0088	0.0074
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.0052	0.0039	0.0034	0.0045	0.0031	0.0029	0.0034	0.0053	0.0031	0.0033	0.0033	0.0035	0.0028	0.0042	0.0061	0.0056	0.0041	0.0038	0.0055
Finans Bank A.Ş.	0.0041	0.0051	0.0023	0.0011	0.0023	0.0032	0.0042	0.0049	0.0043	0.0038	0.0027	0.0016	0.0029	0.0047	0.0068	0.0053	0.0063	0.0064	0.0058
Derizbank A.Ş.	0.0043	0.0060	0.0040	0.0022	0.0031	0.0025	0.0032	0.0013	0.0024	0.0021	0.0037	0.0006	0.0011	0.0040	0.0068	0.0067	0.0010	0.0046	0.0125
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.0046	0.0052	0.0047	0.0005	0.0028	0.0033	0.0047	0.0024	0.0044	0.0030	0.0034	0.0024	0.0025	0.0042	0.0049	0.0036	0.0043	0.0041	0.0039
ING Bank A.Ş.	0.0041	0.0037	0.0026	0.0020	0.0001	0.0007	0.0008	0.0013	0.0018	0.0022	0.0014	0.0013	0.0009	0.0025	0.0033	0.0015	0.0038	0.0055	0.0047
HSBC Bank A.Ş.	-0.0045	0.0014	-0.0021	-0.0032	-0.0034	-0.0008	-0.0011	-0.0003	0.0009	-0.0016	-0.0004	-0.0015	0.0004	0.0012	0.0023	0.0025	0.0022	0.0016	0.0031
Sekerbank T.A.Ş.	0.0013	0.0010	0.0007	0.0010	-0.0001	0.0015	0.0014	0.0070	0.0017	0.0039	0.0011	0.0049	0.0015	0.0044	0.0055	0.0058	0.0048	0.0052	0.0055
Altınbank A.Ş.	0.0021	-0.0011	-0.0041	-0.0008	0.0021	0.0042	0.0012	0.0044	0.0052	0.0041	0.0009	0.0033	-0.0002	0.0036	0.0043	0.0010	0.0029	0.0038	0.0043
Fibabanka A.Ş.	0.0036	0.0025	0.0029	0.0021	0.0041	0.0024	0.0029	0.0029	0.0035	0.0027	0.0037	0.0033	0.0016	0.0026	0.0031	0.0038	0.0061	0.0050	0.0037
Ortalama/Referans Değer	0.0037	0.0042	0.0029	0.0025	0.0022	0.0031	0.0031	0.0038	0.0037	0.0036	0.0031	0.0030	0.0027	0.0047	0.0057	0.0052	0.0048	0.0051	0.0057

BANKALAR	Net Dönem Kâr/Ödenmiş Şeyma																	
	2016-Q3	2016-Q2	2016-Q1	2015-Q4	2015-Q3	2015-Q2	2015-Q1	2014-Q4	2014-Q3	2014-Q2	2014-Q1	2013-Q4	2013-Q3	2013-Q2	2013-Q1	2012-Q4	2012-Q3	2012-Q2
Türkiye																		

EK-7- LİKİDİTE SKORLARININ HESAPLANMASINDA KULLANILAN ORANLAR

BANKALAR	Likit Aktifler/Toplam Aktifler																			
	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1	
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	0.3296	0.3398	0.3455	0.3495	0.3556	0.3686	0.3799	0.3914	0.4026	0.4173	0.4248	0.4427	0.4636	0.4764	0.5195	0.5410	0.5387	0.5292	0.5302	
Türkiye İly Bankası A.Ş.	0.2868	0.2928	0.2901	0.2873	0.2911	0.2897	0.2906	0.2853	0.2861	0.3057	0.3050	0.2980	0.2892	0.2902	0.3194	0.3196	0.3422	0.3415	0.3598	
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.3102	0.3043	0.3245	0.3219	0.3448	0.3271	0.3335	0.3504	0.3532	0.3555	0.3607	0.3555	0.3658	0.3612	0.3889	0.3888	0.3914	0.3936	0.4065	
Akbank T.A.Ş.	0.3797	0.3821	0.3894	0.3784	0.3822	0.3750	0.3910	0.3722	0.3709	0.3774	0.3940	0.3819	0.3938	0.3959	0.3987	0.4201	0.4157	0.4116	0.4417	
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.2634	0.2606	0.2718	0.2744	0.3041	0.2787	0.2991	0.2869	0.2922	0.2879	0.2612	0.3115	0.3032	0.3037	0.3133	0.3111	0.3237	0.3213	0.3027	
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.2794	0.2686	0.2834	0.2876	0.2969	0.2922	0.2954	0.3114	0.3233	0.3227	0.3552	0.3600	0.3403	0.3298	0.3422	0.3516	0.3461	0.3650	0.3517	
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.2649	0.2901	0.3024	0.2845	0.3021	0.2876	0.2956	0.3035	0.3039	0.3051	0.3254	0.3228	0.3180	0.3075	0.3109	0.3132	0.3111	0.3253	0.3306	
Finans Bank A.Ş.	0.3018	0.3066	0.2895	0.2920	0.3273	0.2966	0.3090	0.2874	0.2950	0.2919	0.3031	0.3127	0.2953	0.2896	0.2669	0.2871	0.2643	0.2659	0.2874	
Derizbank A.Ş.	0.3061	0.3043	0.3085	0.3213	0.2948	0.3145	0.3229	0.3295	0.3422	0.2886	0.3222	0.2968	0.2741	0.2859	0.2984	0.3102	0.2932	0.2945	0.3307	
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.2526	0.2480	0.2360	0.2288	0.2370	0.2371	0.2529	0.2411	0.2487	0.2512	0.2424	0.2463	0.2528	0.2640	0.2787	0.2698	0.2802	0.2638	0.2694	
ING Bank A.Ş.	0.2363	0.2472	0.2329	0.2638	0.2738	0.2415	0.2111	0.2402	0.2558	0.2354	0.2502	0.2466	0.2329	0.2297	0.2572	0.2212	0.2148	0.2013	0.2335	
HSBC Bank A.Ş.	0.4276	0.3384	0.3488	0.3188	0.3041	0.3489	0.3806	0.4058	0.4263	0.4169	0.4282	0.4507	0.4564	0.4565	0.4203	0.3708	0.3722	0.3977	0.3853	
Şekerbank T.A.Ş.	0.2090	0.2231	0.2400	0.2466	0.2360	0.2372	0.2395	0.2407	0.2534	0.2432	0.2300	0.2304	0.2397	0.2378	0.2449	0.2643	0.3151	0.3330	0.3580	
Alternatif Bank A.Ş.	0.2917	0.2929	0.3111	0.2548	0.2389	0.2562	0.2805	0.2244	0.2875	0.2881	0.2991	0.3425	0.3183	0.2996	0.3161	0.3174	0.3464	0.3217	0.2721	
Fibabanka A.Ş.	0.2122	0.1923	0.2271	0.2030	0.2287	0.2248	0.2326	0.2143	0.1940	0.2124	0.2071	0.2111	0.2403	0.2201	0.1903	0.1636	0.1247	0.1062	0.1257	
Ortalama(Referans Değer)	0.2901	0.2861	0.2934	0.2875	0.2945	0.2917	0.3009	0.2990	0.3090	0.3066	0.3139	0.3206	0.3189	0.3159	0.3244	0.3233	0.3253	0.3248	0.3324	

BANKALAR	Likit Aktifler/Kısa Vadeli Yükümlülükler																			
	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1	
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	0.4994	0.5146	0.5087	0.5082	0.5178	0.5294	0.5401	0.5749	0.5837	0.6020	0.5977	0.6245	0.6585	0.6794	0.7409	0.7826	0.7679	0.7467	0.7226	
Türkiye İly Bankası A.Ş.	0.4704	0.4813	0.4680	0.4560	0.4571	0.4468	0.4526	0.4517	0.4400	0.4750	0.4597	0.4499	0.4336	0.4315	0.4810	0.4846	0.4989	0.4885	0.5107	
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.4953	0.5025	0.5262	0.5237	0.5561	0.5311	0.5398	0.5652	0.5674	0.5712	0.5632	0.5556	0.5699	0.5648	0.6123	0.6239	0.6298	0.6030	0.6202	
Akbank T.A.Ş.	0.5435	0.5419	0.5988	0.5691	0.5739	0.5602	0.5859	0.5479	0.5492	0.5665	0.5786	0.5626	0.5868	0.5756	0.5983	0.6185	0.5920	0.5829	0.6114	
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.4001	0.3947	0.4090	0.4091	0.4562	0.4243	0.4426	0.4307	0.4539	0.4546	0.4677	0.4637	0.4587	0.4547	0.4844	0.4859	0.4732	0.4708	0.4450	
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.3909	0.3831	0.3914	0.4097	0.4278	0.4269	0.4300	0.4506	0.4770	0.4842	0.5019	0.5105	0.4957	0.4826	0.4962	0.5062	0.4868	0.5116	0.4883	
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.3956	0.4345	0.4893	0.4253	0.4596	0.4163	0.4249	0.4326	0.4379	0.4496	0.4586	0.4557	0.4507	0.4355	0.4422	0.4441	0.4303	0.4392	0.4349	
Finans Bank A.Ş.	0.4348	0.4474	0.4204	0.4252	0.4770	0.4292	0.4505	0.4190	0.4314	0.4378	0.4309	0.4549	0.4025	0.3939	0.3802	0.3915	0.3570	0.3711	0.3976	
Derizbank A.Ş.	0.4552	0.4552	0.4424	0.4665	0.4604	0.4877	0.4785	0.4877	0.5223	0.4529	0.4921	0.4496	0.4191	0.4144	0.4269	0.4607	0.4219	0.4293	0.4707	
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.3366	0.3408	0.3161	0.3094	0.3189	0.3150	0.3390	0.3212	0.3462	0.3404	0.3306	0.3378	0.3590	0.3560	0.3821	0.3870	0.3915	0.3606	0.3738	
ING Bank A.Ş.	0.3230	0.3415	0.3298	0.3639	0.3829	0.3270	0.2804	0.3098	0.3258	0.2827	0.3253	0.3220	0.3101	0.2981	0.3292	0.2959	0.2860	0.2660	0.3097	
HSBC Bank A.Ş.	0.5620	0.4647	0.4774	0.4281	0.4144	0.4711	0.5094	0.5354	0.5646	0.5503	0.5640	0.6689	0.6321	0.6077	0.5935	0.5460	0.5198	0.5586	0.5621	
Şekerbank T.A.Ş.	0.2712	0.2965	0.3154	0.3243	0.3046	0.3091	0.3114	0.3165	0.3264	0.3125	0.2927	0.3096	0.3170	0.3258	0.3390	0.3660	0.4178	0.4362	0.4660	
Alternatif Bank A.Ş.	0.3955	0.3947	0.3907	0.3181	0.3556	0.3878	0.3747	0.3084	0.3954	0.3770	0.3854	0.4310	0.4065	0.3785	0.4005	0.3985	0.4280	0.4017	0.3274	
Fibabanka A.Ş.	0.2692	0.2444	0.2819	0.2443	0.2758	0.2669	0.2750	0.2549	0.2340	0.2533	0.2501	0.2569	0.2935	0.2515	0.2299	0.2033	0.1617	0.1358	0.1547	
Ortalama(Referans Değer)	0.4162	0.4159	0.4244	0.4121	0.4292	0.4219	0.4290	0.4271	0.4437	0.4407	0.4466	0.4569	0.4529	0.4433	0.4624	0.4663	0.4575	0.4535	0.4597	

BANKALAR	YP Likit Aktifler/YP Pasifler																			
	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1	
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	0.5389	0.5614	0.5594	0.5596	0.5550	0.5787	0.5956	0.5981	0.6166	0.7025	0.7650	0.7632	0.9778	0.9821	1.2657	1.3590	1.4480	1.5361	1.5843	
Türkiye İly Bankası A.Ş.	0.3404	0.3409	0.3373	0.3442	0.3332	0.3111	0.3024	0.3073	0.3482	0.3973	0.3742	0.4094	0.4158	0.4341	0.5028	0.5339	0.5786	0.5369	0.5480	
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.5038	0.4412	0.4804	0.4764	0.5170	0.4608	0.4829	0.5010	0.5076	0.5220	0.5286	0.5283	0.5649	0.3547	0.3939	0.3728	0.3583	0.3464	0.3721	
Akbank T.A.Ş.	0.5723	0.5833	0.5851	0.5351	0.5426	0.5155	0.5189	0.5005	0.5056	0.4988	0.4979	0.4876	0.4289	0.4067	0.4540	0.4813	0.4750	0.3578	0.3725	
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.3507	0.3404	0.3382	0.3560	0.3843	0.3271	0.3798	0.3947	0.3762	0.3902	0.2689	0.4163	0.4454	0.4772	0.4867	0.4909	0.4892	0.4476	0.4165	
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.5857	0.5718	0.2331	0.5995	0.6152	0.6106	0.2994	0.7466	0.7554	0.7485	0.7529	0.7719	0.6623	0.7406	0.7907	0.8014	0.8100	0.7463	0.6938	
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.5363	0.5753	0.5787	0.5261	0.5335	0.5161	0.5179	0.5321	0.5751	0.5792	0.6067	0.6051	0.5744	0.5337	0.5745	0.5697	0.5625	0.5564	0.5370	
Finans Bank A.Ş.	0.5280	0.5144	0.4879	0.4677	0.4739	0.4504	0.5729	0.5120	0.5481	0.5527	0.5665	0.6137	0.5641	0.5118	0.4150	0.3607	0.3989	0.3178	0.3040	
Derizbank A.Ş.	0.4885	0.4830	0.4159	0.4419	0.4124	0.4240	0.4538	0.4569	0.4309	0.4015	0.3972	0.4120	0.4007	0.3491	0.3540	0.3370	0.2860	0.2475	0.2462	
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.4186	0.3692	0.3505	0.3497	0.3346	0.2915	0.3103	0.3549	0.3245	0.3390	0.3181	0.3715	0.3621	0.3547	0.3433	0.2925	0.3075	0.2592	0.2451	
ING Bank A.Ş.	0.3239	0.3186	0.2988	0.3107	0.3491	0.2970	0.2605	0.2713	0.2449	0.2623	0.2719	0.2550	0.2907	0.2628	0.2675	0.2575	0.2540	0.1963	0.2354	
HSBC Bank A.Ş.	0.6432	0.4807	0.5013	0.3036	0.4013	0.3151	0.2018	0.2370	0.3121	0.2808	0.3166	0.3677	0.3812	0.2731	0.2858	0.2793	0.2210	0.2479	0.2058	
Şekerbank T.A.Ş.	0.3466	0.3542	0.3856	0.4208	0.4058	0.4319	0.4536	0.4914	0.5438	0.5718	0.5429	0.5728	0.6028	0.5890	0.6241	0.5930	0.4565	0.4160	0.4267	
Alternatif Bank A.Ş.	0.3920	0.3666	0.1813	0.2832	0.2466	0.3249	0.3092	0.2835	0.6696	0.6932	0.7029	0.6903	0.5541	0.6158	0.6379	0.6211	0.6723	0.6262	0.5251	
Fibabanka A.Ş.	0.4163	0.3996	0.4256	0.3928	0.4452	0.3962	0.3566	0.3515	0.3483	0.3557	0.3449	0.4069	0.4154	0.4686	0.3600	0.3083	0.2512	0.2348	0.2710	
Ortalama(Referans Değer)	0.4657	0.4467	0.4106	0.4245	0.4366	0.4167	0.4010	0.4359	0.4738	0.4864	0.4837	0.5114	0.5094	0.4903	0.5171	0.5106	0.5046	0.4715	0.4656	

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> (Banka Bilgileri-Seçilmiş Tablolar, Konsolide Olmayan)

EK-8- PİYASA RİSKİNE DUYARLILIK SKORLARININ HESAPLANMASINDA KULLANILAN ORANLAR

BANKALAR	YP Aktifler/YP Pasifler																		
	2016-Q3	2016-Q2	2016-Q1	2015-Q4	2015-Q3	2015-Q2	2015-Q1	2014-Q4	2014-Q3	2014-Q2	2014-Q1	2013-Q4	2013-Q3	2013-Q2	2013-Q1	2012-Q4	2012-Q3	2012-Q2	2012-Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	1.0310	1.0060	0.9670	0.9759	0.9700	0.9530	0.9630	0.9524	0.9670	0.9610	0.9650	0.9541	0.9570	0.9410	0.9550	0.9464	0.8980	0.9020	0.9150
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.8740	0.8390	0.8340	0.8309	0.8200	0.8120	0.8280	0.8587	0.8640	0.8780	0.8110	0.9010	0.9390	0.9360	0.9280	0.9494	0.9860	0.8880	0.9170
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.5240	0.8380	0.8850	0.8916	0.9270	0.8410	0.8870	0.8633	0.8800	0.8930	0.9130	0.9446	0.9810	0.9490	0.9680	0.9440	0.9220	0.9020	0.9410
Albank T.A.Ş.	0.9620	0.9560	0.9600	0.9045	0.9000	0.8610	0.8540	0.8451	0.8410	0.8300	0.8160	0.7882	0.8020	0.7960	0.8370	0.8720	0.8020	0.7740	0.7880
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.8870	0.8770	0.8390	0.8504	0.8360	0.7770	0.8300	0.8743	0.8070	0.8250	0.7750	0.7863	0.8600	0.8840	0.8800	0.8650	0.8600	0.8130	0.8230
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	1.0250	0.9830	0.9780	0.9584	0.9510	0.9020	0.9260	0.9729	0.9240	0.9100	0.8870	0.9124	0.8670	0.9640	0.9500	0.9723	0.9760	0.8900	0.8520
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	1.0320	1.0210	0.9970	0.9470	0.9520	0.9320	0.9270	0.9120	0.9470	0.9320	0.9560	0.9680	0.9450	0.9650	0.9370	0.9350	0.9470	0.9750	0.9970
Finans Bank A.Ş.	0.6820	0.6430	0.5990	0.5706	0.5460	0.5280	0.6330	0.5959	0.6240	0.6120	0.5970	0.6475	0.6250	0.5940	0.6000	0.5669	0.6170	0.5250	0.5210
Derizbank A.Ş.	0.8110	0.7640	0.6680	0.6948	0.6750	0.6740	0.6800	0.6674	0.6040	0.5900	0.5830	0.6258	0.6610	0.6930	0.6900	0.7258	0.6370	0.5710	0.5710
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.7790	0.6970	0.6740	0.6834	0.6550	0.5610	0.5830	0.6904	0.6120	0.6320	0.6240	0.7426	0.7280	0.7370	0.7460	0.7053	0.6870	0.6510	0.6380
ING Bank A.Ş.	0.7370	0.6950	0.6420	0.6203	0.6330	0.5960	0.5890	0.5876	0.5270	0.5640	0.5620	0.6069	0.6220	0.6370	0.6270	0.6496	0.6670	0.5250	0.5620
HSBC Bank A.Ş.	0.9540	0.8430	0.8720	0.6900	0.8150	0.6870	0.5290	0.5453	0.5920	0.5730	0.6020	0.6511	0.6340	0.5220	0.5100	0.5033	0.4680	0.4950	0.4520
Şekerbank T.A.Ş.	0.6330	0.5750	0.5740	0.6010	0.5880	0.5770	0.5860	0.5881	0.6550	0.7070	0.6880	0.7183	0.7660	0.7670	0.7230	0.7461	0.7770	0.7030	0.6780
Alternatif Bank A.Ş.	0.9230	0.8300	0.6910	0.8130	0.7280	0.7110	0.7300	0.7110	0.7020	0.6380	0.6860	0.6540	0.6170	0.6410	0.5840	0.5920	0.6500	0.6540	0.5680
Fibabanka A.Ş.	0.9320	0.9550	0.9330	0.9064	0.9700	0.8830	0.8130	0.8807	0.8770	0.8710	0.8890	0.9897	1.0310	1.1180	1.0100	0.9265	0.8330	1.0090	1.1230
Ortalama(Referans Değer)	0.8791	0.8348	0.8075	0.7959	0.7977	0.7530	0.7572	0.7697	0.7615	0.7611	0.7569	0.7927	0.8023	0.8083	0.7963	0.7933	0.7771	0.7518	0.7564

BANKALAR	Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri/Toplam Aktifler																		
	2016-Q3	2016-Q2	2016-Q1	2015-Q4	2015-Q3	2015-Q2	2015-Q1	2014-Q4	2014-Q3	2014-Q2	2014-Q1	2013-Q4	2013-Q3	2013-Q2	2013-Q1	2012-Q4	2012-Q3	2012-Q2	2012-Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	0.025	0.016	0.009	0.032	0.023	0.016	0.008	0.032	0.024	0.016	0.008	0.034	0.026	0.019	0.010	0.037	0.028	0.019	0.009
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.021	0.014	0.007	0.027	0.020	0.013	0.006	0.028	0.021	0.014	0.007	0.028	0.022	0.015	0.008	0.030	0.023	0.014	0.007
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.023	0.010	0.007	0.030	0.022	0.008	0.007	0.029	0.021	0.015	0.007	0.028	0.023	0.017	0.010	0.031	0.022	0.016	0.008
Albank T.A.Ş.	0.018	0.013	0.006	0.024	0.017	0.012	0.006	0.026	0.019	0.013	0.007	0.028	0.021	0.015	0.008	0.029	0.022	0.015	0.007
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.018	0.012	0.006	0.024	0.016	0.012	0.005	0.024	0.018	0.013	0.006	0.024	0.019	0.015	0.008	0.030	0.023	0.015	0.008
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.021	0.014	0.007	0.026	0.018	0.013	0.007	0.027	0.021	0.014	0.007	0.031	0.026	0.019	0.010	0.038	0.028	0.020	0.010
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.019	0.012	0.006	0.024	0.017	0.012	0.006	0.022	0.016	0.011	0.006	0.026	0.021	0.016	0.010	0.032	0.024	0.015	0.007
Finans Bank A.Ş.	0.026	0.017	0.008	0.036	0.024	0.017	0.009	0.030	0.021	0.013	0.008	0.035	0.029	0.021	0.013	0.040	0.034	0.024	0.012
Derizbank A.Ş.	0.023	0.015	0.008	0.026	0.019	0.012	0.006	0.031	0.023	0.016	0.008	0.032	0.025	0.019	0.010	0.039	0.031	0.024	0.011
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.027	0.018	0.009	0.032	0.025	0.017	0.009	0.033	0.025	0.016	0.008	0.032	0.025	0.019	0.010	0.039	0.029	0.021	0.010
ING Bank A.Ş.	0.027	0.017	0.009	0.032	0.022	0.016	0.009	0.037	0.027	0.018	0.009	0.035	0.030	0.022	0.012	0.049	0.040	0.027	0.014
HSBC Bank A.Ş.	0.011	0.007	0.003	0.017	0.013	0.010	0.006	0.021	0.015	0.010	0.004	0.025	0.021	0.016	0.010	0.046	0.034	0.023	0.012
Şekerbank T.A.Ş.	0.020	0.013	0.007	0.029	0.021	0.016	0.008	0.034	0.023	0.015	0.008	0.033	0.027	0.023	0.012	0.040	0.029	0.021	0.009
Alternatif Bank A.Ş.	0.009	0.005	0.003	0.026	0.020	0.015	0.006	0.033	0.023	0.016	0.007	0.026	0.023	0.017	0.011	0.029	0.029	0.020	0.012
Fibabanka A.Ş.	0.022	0.014	0.008	0.029	0.025	0.017	0.008	0.032	0.024	0.016	0.009	0.025	0.021	0.017	0.009	0.031	0.026	0.017	0.008
Ortalama(Referans Değer)	0.0207	0.0131	0.0069	0.0276	0.0201	0.0137	0.0071	0.0293	0.0214	0.0144	0.0073	0.0295	0.0239	0.0180	0.0101	0.0360	0.0281	0.0194	0.0096

BANKALAR	Bilanço İç Net Döviz Pozisyonu/Özkaynaklar																		
	2016-Q3	2016-Q2	2016-Q1	2015-Q4	2015-Q3	2015-Q2	2015-Q1	2014-Q4	2014-Q3	2014-Q2	2014-Q1	2013-Q4	2013-Q3	2013-Q2	2013-Q1	2012-Q4	2012-Q3	2012-Q2	2012-Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.	0.149	0.099	-0.054	-0.024	-0.050	-0.094	-0.040	-0.060	-0.040	-0.059	-0.064	-0.126	-0.110	-0.150	-0.062	-0.072	-0.177	-0.178	-0.151
Türkiye İş Bankası A.Ş.	-0.286	-0.423	-0.451	-0.436	-0.673	-0.636	-0.500	-0.262	-0.324	-0.259	-0.588	-0.164	-0.009	-0.015	-0.044	0.025	0.136	-0.177	-0.086
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	-0.104	-0.455	-0.296	-0.235	-0.127	-0.436	-0.205	-0.280	-0.228	-0.166	-0.095	0.024	0.151	0.037	0.068	-0.010	-0.083	-0.144	-0.018
Albank T.A.Ş.	-0.061	-0.069	-0.057	-0.302	-0.348	-0.494	-0.464	-0.415	-0.474	-0.497	-0.641	-0.701	-0.648	-0.624	-0.376	-0.258	-0.378	-0.667	-0.597
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	-0.190	-0.243	-0.396	-0.290	-0.513	-0.750	-0.496	-0.158	-0.512	-0.399	-0.663	-0.486	-0.270	-0.117	-0.098	-0.123	-0.285	-0.455	-0.381
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.178	0.033	0.003	-0.069	-0.126	-0.291	-0.192	-0.025	-0.196	0.258	-0.362	-0.282	-0.465	-0.107	-0.148	-0.086	-0.079	-0.376	-0.511
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.346	0.331	0.202	0.017	0.031	-0.057	-0.074	-0.103	0.012	-0.032	0.051	0.077	0.009	-0.004	0.001	0.004	0.048	0.096	0.157
Finans Bank A.Ş.	-0.982	-1.206	-1.338	-1.143	-1.757	-1.511	-1.103	-0.807	-0.891	-0.868	-0.974	-0.605	-0.804	-0.785	-0.765	-0.668	-0.642	-0.886	-0.867
Derizbank A.Ş.	-0.309	-0.495	-1.138	-0.694	-1.254	-1.123	-1.253	-0.823	-2.177	-1.854	-2.112	-1.069	-1.052	-0.673	-0.707	-0.443	-0.771	-1.007	-1.096
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	-0.522	-0.935	-1.020	-0.718	-1.185	-1.792	-1.575	-0.596	-1.280	-1.050	-1.106	-0.331	-0.423	-0.369	-0.363	-0.386	-0.599	-0.665	-0.622
ING Bank A.Ş.	-0.593	-0.935	-1.312	-0.988	-1.730	-2.031	-1.617	-0.952	-1.821	-1.550	-1.478	-0.861	-0.882	-0.710	-0.838	-0.527	-0.792	-0.966	-0.921
HSBC Bank A.Ş.	0.307	-0.239	0.003	-0.626	-0.230	-0.993	-1.887	-1.209	-1.491	-1.662	-1.752	-0.946	-1.425	-1.776	-1.662	-1.155	-1.570	-1.434	-1.619
Şekerbank T.A.Ş.	-0.599	-0.853	-0.936	-0.861	-0.993	-0.924	-0.881	-0.727	-0.635	-0.429	-0.466	-0.290	-0.172	-0.101	-0.307	-0.228	-0.140	-0.315	-0.418
Alternatif Bank A.Ş.	0.237	-0.485	-1.598	-0.339	-1.430	-0.957	-0.515	-0.267	-0.275	-0.647	-0.193	-0.346	-0.801	-0.539	-0.675	-0.445	-0.348	-0.159	-0.543
Fibabanka A.Ş.	0.086	0.245	-0.046	-0.127	0.183	-0.242	-0.708	-0.102	0.028	0.229	0.505	0.894	1.572	1.643	1.384	0.676	0.630	1.225	1.638
Ortalama(Referans Değer)	-0.1562	-0.3753	-0.5623	-0.4556	-0.6801	-0.8221	-0.7673	-0.4524	-0.6869	-0.5990	-0.6625	-0.3475	-0.3553	-0.2860	-0.3061	-0.2464	-0.3367	-0.4072	-0.4023

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> (Banka Bilgileri-Seçilmiş Tablolar, Konsolide Olmayan)

EK-9-ARAŞTIRMADA KULLANILAN VERİ SETİ

MEVDUAT/YABANCI KAYNAKLAR																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası	0.69924	0.68464	0.69964	0.69616	0.70559	0.68647	0.68109	0.70913	0.71898	0.72658	0.71378	0.76066	0.75314	0.78467	0.80486	0.82343	0.78551	0.77488	0.77476
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.64421	0.64484	0.65911	0.64636	0.63822	0.65036	0.66019	0.65946	0.65748	0.66643	0.68639	0.66175	0.6728	0.67752	0.68051	0.69927	0.69936	0.68545	0.65785
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.64182	0.67719	0.6452	0.63679	0.6493	0.64148	0.63608	0.63054	0.60637	0.6234	0.6224	0.61541	0.65207	0.65606	0.65989	0.63229	0.67178	0.65901	0.645
Akbank T.A.Ş.	0.66778	0.64494	0.66425	0.67495	0.67529	0.65001	0.62107	0.63579	0.64242	0.63597	0.62379	0.65566	0.65688	0.62872	0.65176	0.64418	0.66138	0.68854	0.67338
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.65795	0.65436	0.68961	0.65971	0.64676	0.6752	0.67045	0.67171	0.68937	0.69276	0.52646	0.68068	0.66332	0.66102	0.66767	0.66202	0.65268	0.6597	0.67424
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.72438	0.72727	0.72239	0.7301	0.72109	0.73455	0.74139	0.75085	0.76186	0.73708	0.76949	0.80425	0.79042	0.79915	0.82234	0.83766	0.84544	0.86828	0.83839
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.67095	0.64992	0.6843	0.68044	0.66924	0.64722	0.66862	0.65445	0.68356	0.68956	0.67372	0.67782	0.68763	0.69339	0.70473	0.7385	0.73541	0.73817	0.77641
Finans Bank A.Ş.	0.61069	0.63741	0.6559	0.6516	0.61413	0.61905	0.62609	0.65477	0.65895	0.65518	0.69187	0.67987	0.70783	0.72871	0.73952	0.72283	0.73896	0.7549	0.77022
Denizbank A.Ş.	0.65442	0.64044	0.68231	0.64691	0.70071	0.70174	0.69495	0.71453	0.67356	0.68709	0.66987	0.68334	0.68733	0.66484	0.70894	0.69814	0.71224	0.70515	0.71117
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.68293	0.67467	0.70365	0.70226	0.68332	0.69409	0.6857	0.71219	0.71791	0.73614	0.70724	0.73662	0.73787	0.74249	0.74708	0.75829	0.75507	0.70648	0.70634

3 AY VE ÜZERİ VADELİ MEVDUATLAR/TOPLAM MEVDUATLAR																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası	0.18704	0.18284	0.18954	0.19053	0.19252	0.17478	0.1684	0.1692	0.1782	0.17442	0.15554	0.15348	0.15885	0.16837	0.15397	0.14895	0.15474	0.1446	0.14843
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.13968	0.16434	0.15341	0.14552	0.13159	0.1333	0.11546	0.09642	0.10883	0.10477	0.09869	0.10767	0.14186	0.1364	0.10624	0.0848	0.1033	0.13336	0.1141
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.15771	0.17899	0.15204	0.16695	0.16797	0.17062	0.17347	0.186	0.19426	0.18187	0.1876	0.17636	0.17656	0.10469	0.07126	0.07748	0.09501	0.09534	0.10201
Akbank T.A.Ş.	0.14498	0.16754	0.13401	0.12504	0.14041	0.16586	0.1473	0.16124	0.14852	0.14794	0.14998	0.15681	0.1465	0.20873	0.14897	0.09752	0.10395	0.1363	0.16061
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.11787	0.21631	0.20587	0.109	0.12698	0.13698	0.1117	0.1085	0.11726	0.13589	0.10318	0.12824	0.12307	0.1625	0.15092	0.13322	0.11355	0.09299	0.10855
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.10992	0.12759	0.09655	0.10789	0.14114	0.15055	0.14907	0.14337	0.1505	0.1611	0.16834	0.16176	0.18383	0.19586	0.17966	0.1659	0.15741	0.15707	0.17183
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.11549	0.12484	0.10913	0.10192	0.1055	0.12428	0.12684	0.12622	0.14785	0.1486	0.12753	0.15205	0.17235	0.18657	0.1685	0.1679	0.16753	0.17812	0.16119
Finans Bank A.Ş.	0.10008	0.10133	0.09254	0.087	0.08765	0.09612	0.08692	0.09806	0.123	0.18341	0.14239	0.13337	0.18257	0.24748	0.23784	0.07566	0.127	0.11857	0.1899
Denizbank A.Ş.	0.10137	0.10064	0.0761	0.08966	0.07301	0.07014	0.06491	0.08933	0.10638	0.10678	0.08735	0.09657	0.1145	0.19666	0.17202	0.0869	0.08337	0.07386	0.06523
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.03359	0.05075	0.09328	0.1144	0.07095	0.10467	0.01519	0.0372	0.06966	0.06004	0.04573	0.10006	0.04398	0.17793	0.22758	0.16639	0.03659	0.04886	0.04865

VADESİZ MEVDUATLAR/TOPLAM MEVDUATLAR																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası	0.2362	0.23999	0.22108	0.21789	0.22274	0.20445	0.19209	0.20752	0.1997	0.19674	0.1927	0.20345	0.2004	0.19117	0.17654	0.18304	0.18679	0.18703	0.16806
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.22631	0.2324	0.22564	0.2255	0.22841	0.21469	0.2062	0.22037	0.21856	0.20895	0.19472	0.2118	0.20211	0.20505	0.19846	0.19877	0.18949	0.18636	0.18207
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.2202	0.2227	0.22227	0.22342	0.22099	0.22429	0.20926	0.2193	0.22755	0.22324	0.20679	0.2073	0.19518	0.19743	0.1942	0.20593	0.19396	0.19324	0.18588
Akbank T.A.Ş.	0.18042	0.1751	0.17838	0.15418	0.16314	0.1605	0.16399	0.16494	0.17181	0.17375	0.16001	0.16205	0.18325	0.16521	0.17259	0.15194	0.14342	0.13493	0.12099
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.16038	0.16325	0.16351	0.15434	0.17734	0.17134	0.15628	0.15193	0.16163	0.17041	0.16283	0.15877	0.17109	0.15825	0.16246	0.16254	0.15821	0.15142	0.16167
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.17147	0.17359	0.17746	0.16811	0.17522	0.1761	0.2001	0.20782	0.20039	0.24152	0.19169	0.18555	0.20961	0.21113	0.18911	0.2	0.19396	0.20869	0.20305
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.18779	0.19842	0.18492	0.18447	0.18588	0.19097	0.18074	0.18323	0.18568	0.19919	0.18132	0.16775	0.17218	0.17039	0.16511	0.16225	0.16038	0.14787	0.13628
Finans Bank A.Ş.	0.15578	0.16337	0.15495	0.15548	0.15703	0.15315	0.13574	0.13942	0.13726	0.15029	0.12589	0.14924	0.13027	0.12542	0.11451	0.1037	0.10333	0.10167	0.09175
Denizbank A.Ş.	0.16137	0.17261	0.16212	0.18153	0.22274	0.21813	0.18681	0.17324	0.2119	0.2252	0.23515	0.21492	0.20479	0.16605	0.15912	0.1946	0.16386	0.16529	0.14006
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.13456	0.15186	0.14328	0.15724	0.15553	0.14316	0.13711	0.13938	0.14348	0.14481	0.15021	0.15819	0.14843	0.14286	0.13891	0.15104	0.14364	0.14732	0.14958

TASARRUF MEVDUATI/TOPLAM MEVDUATLAR																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası	0.4263	0.42879	0.41616	0.41943	0.41758	0.42917	0.43997	0.44452	0.44709	0.4524	0.46006	0.43876	0.45994	0.47774	0.48595	0.48195	0.51135	0.51308	0.50356
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.36144	0.35049	0.33882	0.3418	0.33726	0.33907	0.35781	0.3747	0.37035	0.37972	0.34767	0.37507	0.38184	0.38835	0.39138	0.39336	0.40968	0.39359	0.40684
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.34107	0.321	0.3096	0.32906	0.30626	0.33078	0.34735	0.3574	0.35842	0.35598	0.35236	0.36166	0.35441	0.36435	0.37259	0.38123	0.38043	0.38262	0.37559
Akbank T.A.Ş.	0.31733	0.32553	0.30985	0.31391	0.30588	0.32805	0.34507	0.3529	0.35033	0.34223	0.33548	0.3237	0.32535	0.35595	0.36061	0.34481	0.34958	0.3474	0.35393
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.28979	0.28086	0.26069	0.26428	0.24537	0.25473	0.25754	0.2814	0.27281	0.28279	0.27291	0.2752	0.29355	0.31403	0.3365	0.35334	0.37197	0.36251	0.36609
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.28938	0.2924	0.29133	0.28829	0.28101	0.28242	0.29551	0.29278	0.29461	0.31697	0.29874	0.29577	0.31307	0.32759	0.3293	0.34117	0.34951	0.33569	0.35139
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.29477	0.29167	0.26238	0.25786	0.24532	0.2601	0.25075	0.26232	0.25883	0.26814	0.25429	0.25628	0.26122	0.36294	0.26982	0.25417	0.26352	0.25534	0.24106
Finans Bank A.Ş.	0.42894	0.3866	0.39605	0.40539	0.38396	0.40952	0.4143	0.42859	0.40098	0.42915	0.41859	0.42146	0.4226	0.43603	0.40922	0.4062	0.44415	0.48365	0.52649
Denizbank A.Ş.	0.37824	0.35182	0.3231	0.3508	0.33323	0.3346	0.34582	0.34962	0.35374	0.38914	0.35406	0.38193	0.40256	0.4117	0.38841	0.37459	0.40346	0.42441	0.39805
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.38557	0.36212	0.35922	0.35001	0.32435	0.30181	0.33705	0.38084	0.3343	0.3614	0.35006	0.35826	0.39835	0.39488	0.37847	0.37846	0.36054	0.35707	0.34762

RESMİ MEVDUAT/TOPLAM MEVDUATLAR																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası	0.09566	0.09837	0.09802	0.09492	0.09767	0.09629	0.09691	0.10995	0.10355	0.10806	0.10541	0.11557	0.1235	0.12179	0.12367	0.12138	0.11044	0.1184	0.11314
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.0047	0.00439	0.00441	0.00371	0.00465	0.00469	0.0047	0.00529	0.00565	0.00594	0.00565	0.00947	0.01072	0.01123	0.00407	0.01282	0.01774	0.02323	0.00678
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.00759	0.00818	0.00934	0.00468	0.01409	0.00741	0.0082	0.00652	0.00735	0.01684	0.01452	0.01868	0.02643	0.00451	0.00577	0.00816	0.00514	0.00474	0.00658
Akbank T.A.Ş.	0.00825	0.00921	0.00838	0.0064	0.01754	0.00811	0.00867	0.00879	0.00925	0.02088	0.01017	0.00855	0.02584	0.00483	0.00494	0.011	0.00591	0.00549	0.00385
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.00829	0.00945	0.01002	0.00715	0.02447	0.01048	0.01001	0.00859	0.01018	0.03106	0.02948	0.03836	0.04805	0.02438	0.02052	0.01295	0.00547	0.00367	0.00677
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.06844	0.08092	0.09674	0.08626	0.08568	0.09007	0.10698	0.0864	0.08752	0.09852	0.09152	0.08859	0.09279	0.10312	0.10829	0.09298	0.09584	0.08435	0.0816
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.16543	0.1675	0.16579	0.17521	0.16812	0.17475	0.17181	0.16418	0.14964	0.15688	0.13552	0.14644	0.1552	0.17096	0.18131	0.1743	0.15961	0.16109	0.16542
Finans Bank A.Ş.	0.00703	0.007	0.00753	0.00772	0.01482	0.00742	0.00787	0.00908	0.02965	0.0436	0.04918	0.04457	0.04887	0.04486	0.04347	0.0305	0.00264	0.00474	0.00349
Denizbank A.Ş.	0.01516	0.0153	0.01568	0.01101	0.0216	0.012	0.0117	0.00914	0.00941	0.02121	0.01161	0.00985	0.02274	0.00795	0.0075	0.01135	0.00885	0.00792	0.00919
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.00996	0.01111	0.01211	0.00768	0.01658	0.00837	0.00973	0.00778	0.00949	0.01537	0.01162	0.01744	0.02675	0.01768	0.01422	0.0157	0.01871	0.01695	0.0131

100.000 TL ALTI TASARRUF MEVDUAT/TOPLAM MEVDUATLAR																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası	0.38803	0.39586	0.38939	0.38774	0.39004	0.39684	0.40008	0.40782	0.40952	0.40884	0.41652	0.3942	0.40897	0.41781	0.42054	0.33005	0.35575	0.35561	0.34812
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.2888	0.29159	0.29204	0.29286	0.29147	0.28578	0.28634	0.30018	0.30326	0.30435	0.29305	0.3036	0.2978	0.30489	0.32776	0.24266	0.24591	0.2429	0.25155
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.23624	0.23119	0.22909	0.23524	0.22074	0.24113	0.23617	0.24536	0.25493	0.25133	0.24656	0.24194	0.23031	0.23383	0.24665	0.19577	0.18934	0.19068	0.19359
Akbank T.A.Ş.	0.19444	0.2101	0.20574	0.20514	0.20461	0.22175	0.22453	0.22382	0.22094	0.22102	0.22379	0.21529	0.21455	0.23318	0.23784	0.17342	0.17201	0.17366	0.17737
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.18637	0.18635	0.17466	0.17572	0.16624	0.17151	0.1683	0.17725	0.18044	0.18527	0.19729	0.19308	0.19962	0.20451	0.22072	0.17264	0.17978	0.17671	0.18686
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.21262	0.22329	0.22449	0.22342	0.21734	0.22959	0.23801	0.24182	0.24814	0.26479	0.24329	0.23779	0.26103	0.27566	0.27878	0.21546	0.22474	0.21522	0.23308
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.19425	0.201	0.18645	0.1844	0.17705	0.18921	0.18051	0.17981	0.18142	0.18715	0.18096	0.17439	0.17711	0.18065	0.19466	0.13854	0.14523	0.13779	0.12435
Finans Bank A.Ş.	0.26714	0.26474	0.27288	0.26578	0.25711	0.27038	0.26601	0.2694	0.26031	0.27654	0.25367	0.24826	0.24117	0.24104	0.24062	0.16399	0.17573	0.18573	0.1981
Denizbank A.Ş.	0.22388	0.22476	0.21162	0.21437	0.20038	0.19515	0.19643	0.19452	0.20283	0.21485	0.2078	0.20628	0.2137	0.21983	0.21666	0.1619	0.17276	0.18246	0.16865
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.21493	0.21769	0.2111	0.2122	0.20681	0.20703	0.2109	0.21557	0.21933	0.2202	0.2268	0.20821	0.21874	0.21881	0.20418	0.16197	0.15502	0.16527	0.16176

YP MEVDUATLAR / TOPLAM MEVDUATLAR																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası	0.28726	0.2978	0.30316	0.30931	0.3151	0.2922	0.27991	0.27086	0.26747	0.25057	0.25517	0.23823	0.22043	0.20613	0.19058	0.18816	0.20011	0.19695	0.20004
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.42611	0.43902	0.45155	0.46892	0.4968	0.47701	0.43736	0.40665	0.43934	0.42161	0.46661	0.40184	0.35969	0.32961	0.35549	0.3364	0.3378	0.37237	0.37966
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.50417	0.51727	0.52738	0.49456	0.50392	0.50374	0.4763	0.43234	0.43069	0.3972	0.42176	0.37888	0.36373	0.33718	0.34183	0.368	0.35767	0.36443	0.38019
Akbank T.A.Ş.	0.37733	0.39086	0.41314	0.41905	0.43925	0.40185	0.34322	0.32306	0.33135	0.31786	0.36814	0.36565	0.34257	0.32168	0.28521	0.29564	0.31182	0.34805	0.32757
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.41616	0.45228	0.44581	0.45916	0.49349	0.47681	0.43241	0.37092	0.44757	0.42108	0.47201	0.46941	0.42597	0.37448	0.33656	0.36859	0.37947	0.40512	0.37743
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.25954	0.28538	0.27074	0.28171	0.29728	0.30646	0.27764	0.23766	0.2486	0.2705	0.27558	0.27322	0.28923	0.24254	0.23876	0.2247	0.23686	0.25107	0.26263
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.24092	0.25708	0.26832	0.26611	0.27824	0.26852	0.26001	0.23728	0.2502	0.23134	0.26202	0.22392	0.23033	0.22713	0.21529	0.22003	0.24745	0.23955	0.26192
Finans Bank A.Ş.	0.34627	0.38415	0.37835	0.37073	0.39467	0.34689	0.30581	0.31087	0.28013	0.27489	0.2646	0.26557	0.27453	0.24767	0.28023	0.27483	0.26692	0.27799	0.24865
Denizbank A.Ş.	0.32358	0.3952	0.42468	0.40955	0.42357	0.40383	0.38412	0.38333	0.41699	0.36692	0.43335	0.3519	0.30558	0.25772	0.2754	0.29577	0.27988	0.24515	0.26331
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.3356	0.35348	0.35643	0.34499	0.35964	0.41448	0.37098	0.27838	0.36629	0.31822	0.36174	0.27838	0.27392	0.25072	0.25306	0.24183	0.27917	0.3182	0.30656

MEVDUAT DIŞI KAYNAKLAR/YABANCI KAYNAKLAR																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Banı	0.2561	0.26814	0.26459	0.2757	0.26595	0.28374	0.28958	0.25928	0.24915	0.23872	0.25547	0.21362	0.21781	0.18616	0.16304	0.14169	0.18418	0.19525	0.20169
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.26321	0.25981	0.26514	0.28686	0.29377	0.28665	0.26966	0.27414	0.27022	0.25122	0.2276	0.25674	0.23228	0.24182	0.2263	0.20325	0.21766	0.2395	0.26136
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.27436	0.23108	0.26753	0.28339	0.27207	0.28291	0.28656	0.29906	0.3224	0.30481	0.31044	0.31468	0.27895	0.28342	0.27943	0.29662	0.26472	0.27928	0.29285
Akbank T.A.Ş.	0.27424	0.29284	0.28751	0.28083	0.27513	0.30613	0.33497	0.32495	0.31623	0.31982	0.33157	0.30249	0.29854	0.33572	0.30076	0.30088	0.29335	0.2708	0.28122
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.2079	0.21226	0.20772	0.23641	0.2424	0.22079	0.22045	0.21753	0.18878	0.18718	0.18226	0.20243	0.20332	0.20763	0.20171	0.1895	0.22634	0.21868	0.21363
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.23113	0.2289	0.24299	0.23635	0.24543	0.23043	0.21862	0.20984	0.20057	0.22346	0.19122	0.15996	0.16828	0.16825	0.14172	0.11659	0.11799	0.09856	0.12289
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.24498	0.26209	0.25248	0.25894	0.27246	0.29684	0.28014	0.29806	0.26834	0.25952	0.27884	0.27253	0.25798	0.25692	0.23976	0.20238	0.21002	0.21393	0.181
Finans Bank A.Ş.	0.23033	0.20078	0.19321	0.1961	0.20159	0.21641	0.22422	0.22439	0.2145	0.22171	0.17561	0.19531	0.17558	0.1764	0.17763	0.1832	0.17482	0.15585	0.13944
Denizbank A.Ş.	0.20397	0.21922	0.2344	0.2658	0.19643	0.21403	0.21674	0.1961	0.21903	0.21379	0.23164	0.21462	0.20541	0.24659	0.20521	0.20654	0.20781	0.21673	0.20938
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.21673	0.2234	0.21846	0.22541	0.22815	0.22335	0.23317	0.21327	0.19786	0.18341	0.23173	0.18403	0.16951	0.18717	0.18297	0.15083	0.16256	0.2221	0.21201

İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER/MEVDUAT DIŞI KAYNAKLAR																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Banı	0.08307	0.07962	0.06439	0.07161	0.07137	0.06692	0.06643	0.07529	0.07168	0.03136	0.03807	0.06625	0.06591	0.08499	0.09019	0.09496	0.07964	0.0726	0.03406
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.27939	0.28791	0.28192	0.2895	0.29667	0.29467	0.3072	0.30898	0.26953	0.26649	0.26255	0.21509	0.21953	0.19711	0.18487	0.20776	0.17509	0.14875	0.10897
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.21895	0.27503	0.24291	0.22644	0.24035	0.23987	0.23601	0.23399	0.22847	0.23007	0.19267	0.19066	0.21417	0.20122	0.17573	0.14284	0.16945	0.10748	0.10056
Akbank T.A.Ş.	0.16093	0.16293	0.17422	0.19488	0.19512	0.22271	0.20435	0.16422	0.18298	0.18129	0.16488	0.16581	0.15309	0.15632	0.18486	0.16075	0.12238	0.15608	0.14269
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.20697	0.19463	0.2265	0.21039	0.21467	0.24719	0.28547	0.28552	0.2829	0.30971	0.23865	0.22779	0.15206	0.15308	0.15925	0.11942	0.08867	0.10842	0.12922
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.24766	0.21727	0.202	0.22521	0.21771	0.22838	0.25224	0.21295	0.22788	0.18149	0.1646	0.20783	0.19155	0.20358	0.23782	0.18309	0.18957	0.08292	0.06894
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.27416	0.25729	0.22416	0.25215	0.26859	0.25528	0.26114	0.25025	0.28102	0.25893	0.18441	0.20997	0.19877	0.15468	0.13491	0.13187	0.16885	0.1559	0.06322
Finans Bank A.Ş.	0.20121	0.20233	0.31718	0.29666	0.31255	0.33232	0.35779	0.37263	0.38478	0.35623	0.30913	0.35925	0.34329	0.3551	0.4705	0.48873	0.35572	0.31311	0.22281
Denizbank A.Ş.	0.05891	0.06006	0.06542	0.06577	0.09172	0.09368	0.11199	0.13712	0.11136	0.12967	0.11834	0.12251	0.11252	0.13293	0.12122	0.09775	0.08421	0.07195	0.05886
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.03515	0.03168	0.00727	0.01902	0.02126	0.03904	0.06611	0.084	0.05587	0.06745	0.05917	0.08289	0.03473	0.07301	0.06971	0.08645	0.08207	0.05062	0.04101

ORTA VE UZUN VADELİ ALINAN KREDİLER/TOPLAM ALINAN KREDİLER																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Ban	0.67987	0.69645	0.69978	0.66684	0.66844	0.54171	0.34368	0.30572	0.31431	0.34368	0.30805	0.3005	0.30957	0.25982	0.33802	0.50846	0.57033	0.62334	0.82718
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.8629	0.88137	0.86815	0.85349	0.80528	0.657	0.50694	0.4574	0.45982	0.50694	0.42673	0.4144	0.3969	0.40711	0.4208	0.41431	0.43234	0.48122	0.47676
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.9757	0.97281	0.97128	0.97249	0.85835	0.8644	0.76738	0.73369	0.74193	0.76738	0.70415	0.72023	0.64468	0.61582	0.72723	0.79343	0.80816	0.81354	0.68816
Akbank T.A.Ş.	0.92273	0.9187	0.91436	0.87884	0.80995	0.57422	0.56377	0.41045	0.36528	0.56377	0.27474	0.28995	0.32575	0.3479	0.35428	0.35432	0.3689	0.46367	0.45774
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.86811	0.8258	0.84555	0.83274	0.69346	0.631	0.45627	0.44338	0.43038	0.45627	0.42143	0.42281	0.4435	0.39043	0.44342	0.45403	0.45917	0.46323	0.42858
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.76931	0.71776	0.65326	0.61455	0.58778	0.45474	0.45025	0.45835	0.45333	0.45025	0.41854	0.42314	0.41421	0.44162	0.45063	0.49391	0.53818	0.52018	0.50899
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.91092	0.89397	0.9185	0.88564	0.8455	0.66916	0.47185	0.45207	0.38538	0.47185	0.41266	0.40114	0.38722	0.41122	0.41418	0.4214	0.45704	0.6436	0.81682
Finans Bank A.Ş.	0.59086	0.35832	0.35697	0.40195	0.32203	0.20789	0.20203	0.18518	0.17861	0.20203	0.22084	0.21755	0.20943	0.18694	0.20929	0.29224	0.23538	0.25216	0.22927
Denizbank A.Ş.	0.66093	0.60468	0.51253	0.47603	0.58207	0.52726	0.52395	0.51918	0.43463	0.52395	0.36173	0.37422	0.45167	0.46932	0.5114	0.53223	0.5608	0.51616	0.52882
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.21359	0.22419	0.26249	0.23596	0.22213	0.04611	0.05476	0.06654	0.07589	0.05476	0.09722	0.11674	0.11706	0.11528	0.14638	0.20255	0.23962	0.27862	0.31683

YP ALINAN KREDİLER/TOPLAM ALINAN KREDİLER																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Ban	0.92187	0.93838	0.93757	0.92877	0.93872	0.93989	0.93425	0.92134	0.91234	0.89567	0.89368	0.87358	0.82889	0.80972	0.76265	0.71875	0.66252	0.66383	0.63629
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.95383	0.90106	0.9018	0.90668	0.91098	0.89804	0.86697	0.86129	0.8775	0.86678	0.86822	0.89631	0.89462	0.89278	0.88278	0.91729	0.91725	0.93538	0.97657
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.93641	0.9346	0.93534	0.92398	0.92659	0.89964	0.89399	0.87761	0.8659	0.865	0.84156	0.82282	0.79366	0.7677	0.79628	0.8069	0.8072	0.8065	0.80193
Akbank T.A.Ş.	0.99338	0.99303	0.99223	0.99186	0.99044	0.98958	0.98809	0.98561	0.98466	0.98385	0.98383	0.98361	0.97996	0.98066	0.98219	0.98155	0.97842	0.97846	0.98192
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.97749	0.97672	0.97565	0.97231	0.97763	0.97234	0.96866	0.95238	0.9478	0.94622	0.95803	0.93377	0.9434	0.95741	0.96092	0.94863	0.94956	0.94588	0.94628
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.9731	0.97322	0.96907	0.95928	0.95924	0.95005	0.93814	0.92549	0.93162	0.9344	0.9421	0.93845	0.93114	0.92468	0.90546	0.92537	0.90805	0.91626	0.94018
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.97116	0.9614	0.98217	0.98205	0.99507	0.99381	0.9557	0.94051	0.98929	0.99016	0.98896	0.9893	0.98925	0.98802	0.98846	0.98836	0.98906	0.98771	0.98464
Finans Bank A.Ş.	0.98789	0.98492	0.98261	0.98103	0.98564	0.98292	0.98134	0.97652	0.97819	0.97926	0.97492	0.96658	0.96394	0.97493	0.97355	0.97046	0.96184	0.96499	0.9714
Denizbank A.Ş.	0.91243	0.9238	0.98358	0.98177	0.9766	0.97375	0.90304	0.89571	0.90827	0.90415	0.90231	0.8951	0.87818	0.86782	0.85922	0.93127	0.92689	0.92868	0.92303
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0.98805	0.96501	0.98203	0.8928	0.9287	0.95528	0.93674	0.97208	0.9692	0.96388	0.93325	0.92183	0.80706	0.89168	0.8905	0.94709	0.9035	0.68847	0.71503

TAHVİLLER/İHRAÇ EDİLEN MENKUL KIYMETLER																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Ban	0.63902	0.62672	0.49422	0.441	0.48112	0.45946	0.45425	0.44371	0.4553	0	0.12913	0.08836	0.09594	0.08812	0.10586	0.09208	0.09068	0.09897	0
Türkiye İş Bankası A.Ş.	0.71945	0.67979	0.65527	0.62153	0.62232	0.5823	0.62664	0.61263	0.57092	0.60733	0.55489	0.59842	0.55158	0.55719	0.4232	0.46213	0.37523	0.38603	0.45884
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0.97048	0.90868	0.92205	0.93302	0.92115	0.9015	0.89544	0.91851	0.89909	0.88058	0.83215	0.87013	0.86317	0.85557	0.78899	0.72689	0.65827	0.39327	0.40147
Akbank T.A.Ş.	0.879	0.82049	0.81242	0.78351	0.79154	0.7899	0.79557	0.76303	0.71319	0.70688	0.77135	0.88526	0.95083	0.90029	0.86343	0.84223	0.81118	0.76926	0.75593
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	0.77689	0.79559	0.73204	0.73265	0.72959	0.69626	0.63662	0.65535	0.60157	0.54681	0.57145	0.65914	0.66773	0.66953	0.72584	0.68315	0.62061	0.56129	0.47279
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	0.82792	0.81596	0.82343	0.82426	0.82815	0.81379	0.81222	0.7534	0.74322	0.82133	0.78472	0.77263	0.81355	0.82259	0.81462	0.66045	0.66123	0	0
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.73166	0.74869	0.68513	0.70345	0.77961	0.76951	0.75394	0.72146	0.75051	0.73995	0.63903	0.65795	0.56768	0.52733	0.33888	0.40864	0.32783	0.35003	0
Finans Bank A.Ş.	0.69432	0.76509	0.81862	0.87638	0.77138	0.68076	0.62368	0.5844	0.56884	0.58892	0.594	0.4799	0.58068	0.57194	0.3913	0.31609	0.34275	0.48891	0.79744
Denizbank A.Ş.	0	0	0.01145	0.07387	0.07437	0.06843	0.11912	0.12022	0.13499	0.14153	0.13442	0.14223	0.20696	0.16327	0.30219	0.21891	0.29276	0.334	0.07
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.29669	0.28592	1	0.47766	0.41065	0.32591	0.19636	0.3175	0

REPO/MEVDUAT DIŞI KAYNAKLAR																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Ban	0.53238	0.58373	0.59554	0.56855	0.56156	0.57948	0.60094	0.56717	0.58042	0.64261	0.67417	0.6173	0.64762	0.58379	0.57882	0.54526	0.66468	0.69679	0.77781
Türkiye İş Bankası A.Ő.	0.32865	0.25805	0.27467	0.29431	0.28199	0.30271	0.26141	0.31874	0.40072	0.40856	0.35711	0.44565	0.45564	0.49242	0.48201	0.44135	0.47415	0.52473	0.61873
Türkiye Garanti Bankası A.Ő.	0.11085	0.1223	0.25353	0.2403	0.21704	0.20357	0.21711	0.19954	0.24223	0.21696	0.27681	0.26788	0.26138	0.27318	0.28261	0.32896	0.21568	0.31362	0.34033
Akbank T.A.Ő.	0.3942	0.40104	0.41492	0.3949	0.36224	0.40282	0.43798	0.47357	0.46581	0.48909	0.5027	0.46118	0.48596	0.54745	0.41425	0.49019	0.51055	0.40845	0.40343
Yapı ve Kredi Bankası A.Ő.	0.21469	0.19043	0.17947	0.22884	0.21314	0.16711	0.17427	0.18215	0.11348	0.04898	0.2025	0.13219	0.22257	0.3048	0.24704	0.24285	0.36368	0.31715	0.27163
Türkiye Halk Bankası A.Ő.	0.27543	0.27715	0.2743	0.21016	0.23351	0.23863	0.25129	0.29026	0.28266	0.33792	0.2143	0.03847	0.0964	0.09558	0.06011	0.03423	0.13426	0.08844	0.18991
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.28156	0.31419	0.31809	0.27716	0.31077	0.38964	0.37549	0.38729	0.3956	0.40679	0.49119	0.44151	0.4403	0.51884	0.51334	0.46074	0.42435	0.43607	0.53841
Finans Bank A.Ő.	0.30351	0.32278	0.28529	0.31739	0.25259	0.28876	0.28845	0.28761	0.26486	0.2835	0.30204	0.33182	0.32065	0.2748	0.1992	0.20698	0.36659	0.36089	0.37764
Denizbank A.Ő.	0.3645	0.33646	0.3274	0.33769	0.29729	0.36272	0.31903	0.22817	0.11989	0.03162	0.13748	0.06228	0.0816	0.19476	0.09134	0.21892	0.16745	0.06326	0.04267
Türk Ekonomi Bankası A.Ő.	0.17752	0.15282	0.17354	0.16737	0.13321	0.13617	0.14178	0.14877	0.15113	0.12555	0.16264	0.12398	0.06734	0.13359	0.22595	0.00718	0.00548	0.05733	0.0684

DIŐER PASİFLER / YABANCI KAYNAKLAR																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Ban	0.04466	0.04722	0.04255	0.04101	0.04128	0.04335	0.04125	0.04521	0.04501	0.04783	0.04155	0.04092	0.04395	0.04291	0.04114	0.04335	0.04005	0.03997	0.0321
Türkiye İş Bankası A.Ő.	0.09258	0.09535	0.08923	0.09086	0.09262	0.08826	0.09646	0.09575	0.10267	0.11292	0.11706	0.104	0.11353	0.09992	0.10585	0.11089	0.08715	0.08047	0.08236
Türkiye Garanti Bankası A.Ő.	0.08382	0.09172	0.09472	0.08929	0.08908	0.08656	0.08867	0.08149	0.08172	0.08316	0.07779	0.07742	0.07637	0.06843	0.06527	0.07489	0.06919	0.0686	0.06853
Akbank T.A.Ő.	0.05797	0.06221	0.05801	0.05523	0.06044	0.05499	0.05509	0.05058	0.05314	0.05542	0.05607	0.05327	0.05528	0.04651	0.05228	0.057	0.0498	0.04689	0.05139
Yapı ve Kredi Bankası A.Ő.	0.13415	0.13339	0.13148	0.12943	0.13641	0.13015	0.14144	0.14641	0.15788	0.15743	0.12861	0.15455	0.16554	0.15499	0.15491	0.17315	0.1382	0.13781	0.1401
Türkiye Halk Bankası A.Ő.	0.04449	0.04382	0.03865	0.03956	0.03966	0.04178	0.04032	0.04484	0.04496	0.04816	0.04569	0.03993	0.04863	0.04108	0.04199	0.05084	0.04283	0.03982	0.04431
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	0.08406	0.088	0.08493	0.08917	0.08639	0.08493	0.08069	0.0706	0.07182	0.07489	0.0716	0.07112	0.07681	0.0724	0.07427	0.0768	0.05593	0.05161	0.0459
Finans Bank A.Ő.	0.15899	0.16181	0.16495	0.18142	0.21015	0.19401	0.18116	0.15778	0.16062	0.15916	0.16721	0.1602	0.15297	0.13247	0.12147	0.12756	0.12712	0.134	0.1341
Denizbank A.Ő.	0.1416	0.14035	0.13905	0.14193	0.16822	0.14788	0.14642	0.14691	0.16802	0.15853	0.15018	0.14746	0.15451	0.12772	0.11063	0.11962	0.10937	0.11301	0.11344
Türk Ekonomi Bankası A.Ő.	0.10034	0.10194	0.10196	0.10048	0.11126	0.10673	0.1075	0.10546	0.11495	0.1137	0.10154	0.11319	0.12743	0.10436	0.09199	0.11313	0.10436	0.08696	0.09323

CAMELS - Endeks Değerleri																			
BANKALAR	2016:Q3	2016:Q2	2016:Q1	2015:Q4	2015:Q3	2015:Q2	2015:Q1	2014:Q4	2014:Q3	2014:Q2	2014:Q1	2013:Q4	2013:Q3	2013:Q2	2013:Q1	2012:Q4	2012:Q3	2012:Q2	2012:Q1
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Ban	34.01289	29.84983	40.9311	43.74731	41.70578	34.09069	30.5396	29.69985	28.58627	34.90407	34.29214	28.40726	34.6692	28.93941	30.8117	30.3904	30.0325	34.8618	33.0636
Türkiye İş Bankası A.Ő.	0.746012	6.659977	10.72526	10.20365	-2.856643	8.778344	11.36112	5.945569	9.434003	10.36686	11.23099	5.023003	6.190122	6.794719	7.21965	10.7613	6.96071	10.3968	0.09532
Türkiye Garanti Bankası A.Ő.	24.65893	20.06346	26.0902	25.04146	27.03564	25.57643	22.54687	16.93169	20.7916	22.31786	25.05135	13.44421	23.76152	21.71098	23.6533	15.6584	19.4033	16.3709	20.7337
Akbank T.A.Ő.	28.35449	32.6625	38.61404	32.89295	32.50704	21.29309	25.28582	25.0618	19.11244	27.46224	22.19781	14.91684	14.572	19.30389	19.053	30.3491	21.7012	7.48134	6.68554
Yapı ve Kredi Bankası A.Ő.	-3.792751	-3.279578	3.330426	2.855215	-7.14059	-10.67452	-0.804542	0.708001	-4.862971	-2.280881	-4.40492	-3.323978	49.47419	1.034399	-5.03583	-3.79398	-3.59462	-13.5858	-5.23634
Türkiye Halk Bankası A.Ő.	20.11468	20.49023	20.9562	26.15829	21.23855	22.66619	17.7919	12.35009	19.47237	30.30663	23.80573	39.59437	25.94976	27.65811	22.501	28.7888	27.3917	29.5658	12.4417
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	25.20464	8.465643	14.01998	19.81308	16.35481	3.897112	7.261394	14.47943	-0.090219	0.995823	7.937127	9.434947	-1.211488	0.03757	6.04869	4.4606	-0.02642	-1.32033	4.86739
Finans Bank A.Ő.	-29.8737	-12.8819	-19.02224	-28.22569	-12.64417	-10.89405	0.732118	-6.099425	-8.489284	-10.93391	-18.95164	-18.10967	-17.43015	-15.75532	-17.2667	-21.0368	-11.2447	-15.2793	-17.3511
Denizbank A.Ő.	-8.228338	-1.636207	-5.725334	-16.34431	-0.543793	-9.054824	-5.176665	-19.75246	-15.57546	-24.5858	-11.44096	-32.88775	-32.46064	-19.13669	-9.98577	-6.39805	-31.2057	-15.5142	14.7664
Türk Ekonomi Bankası A.Ő.	-4.108917	-0.994979	8.178137	7.473992	1.003151	-6.696194	3.785832	-10.03423	-2.890773	-10.37118	-5.120507	-6.472833	-7.968557	-5.427778	-7.48671	-13.1801	-11.1434	-12.1339	-15.8946

Kaynak: <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> (Banka Bilgileri-Seçilmiş Tablolar, Konsolide Olmayan)

EK-10-F-TESTİ ANALİZLERİ

. xtreg CAMELS MEV UZUNMEV VSIZ TAS RES KUC YPMEV MDISI IHR UZUNKRED YPKRED TAHV REPO DIGER, fe

Fixed-effects (within) regression
Group variable: i

Number of obs = 190
Number of groups = 10

R-sq:
within = 0.1554
between = 0.0233
overall = 0.0362

Obs per group:
min = 19
avg = 19.0
max = 19

corr(u_i, Xb) = -0.3023

F(14,166) = 2.18
Prob > F = 0.0104

CAMELS	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
MEV	51.58385	36.84445	1.40	0.163	-21.16028	124.328
UZUNMEV	-27.3164	19.48658	-1.40	0.163	-65.78987	11.15708
VSIZ	-76.636	47.27492	-1.62	0.107	-169.9736	16.70161
TAS	-45.71171	34.51931	-1.32	0.187	-113.8652	22.44175
RES	142.4383	67.93372	2.10	0.038	8.31283	276.5638
KUC	71.93926	35.30022	2.04	0.043	2.243989	141.6345
YPMEV	-10.02993	21.96516	-0.46	0.649	-53.39701	33.33716
MDISI	46.31679	41.69657	1.11	0.268	-36.00716	128.6407
IHR	-12.47977	16.42961	-0.76	0.449	-44.91769	19.95815
UZUNKRED	14.12773	4.4321	3.19	0.002	5.377176	22.87828
YPKRED	19.44063	13.88491	1.40	0.163	-7.973158	46.85442
TAHV	-2.582837	4.139071	-0.62	0.533	-10.75484	5.58917
REPO	-3.622043	9.835287	-0.37	0.713	-23.04042	15.79633
DIGER	111.036	67.54912	1.64	0.102	-22.33011	244.4022
_cons	-55.64531	43.3403	-1.28	0.201	-141.2146	29.92394
sigma_u	17.575149					
sigma_e	7.6011064					
rho	.84242515	(fraction of variance due to u_i)				

F test that all u_i=0: F(9, 166) = 9.61 Prob > F = 0.0000

. xtreg CAMELS MEV UZUNMEV VSIZ TAS RES KUC YPMEV MDISI IHR UZUNKRED YPKRED TAHV REPO DIGER, fe

Fixed-effects (within) regression
Group variable: t

Number of obs = 190
Number of groups = 19

R-sq:
within = 0.7782
between = 0.3249
overall = 0.7353

Obs per group:
min = 10
avg = 10.0
max = 10

corr(u_i, Xb) = -0.2529

F(14,157) = 39.34
Prob > F = 0.0000

CAMELS	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
MEV	22.41919	45.73221	0.49	0.625	-67.91058	112.749
UZUNMEV	-28.34991	23.56168	-1.20	0.231	-74.88869	18.18887
VSIZ	-116.7034	44.82732	-2.60	0.010	-205.2459	-28.161
TAS	-29.97179	35.18232	-0.85	0.396	-99.46353	39.51995
RES	18.43053	33.90436	0.54	0.587	-48.53698	85.39805
KUC	125.0369	35.7482	3.50	0.001	54.42742	195.6463
YPMEV	43.37533	24.71395	1.76	0.081	-5.439387	92.19005
MDISI	-19.55613	51.63942	-0.38	0.705	-121.5538	82.4415
IHR	-36.00746	10.88074	-3.31	0.001	-57.49897	-14.51594
UZUNKRED	27.25925	7.186261	3.79	0.000	13.06503	41.45348
YPKRED	8.241874	16.31608	0.51	0.614	-23.98547	40.46922
TAHV	13.70089	3.922743	3.49	0.001	5.952733	21.44905
REPO	3.48396	8.087542	0.43	0.667	-12.49047	19.45838
DIGER	-252.6245	48.81939	-5.17	0.000	-349.0521	-156.197
_cons	-11.93803	49.73851	-0.24	0.811	-110.181	86.30493
sigma_u	4.115149					
sigma_e	9.0859828					
rho	.1702134	(fraction of variance due to u_i)				

F test that all u_i=0: F(18, 157) = 1.09 Prob > F = 0.3632

EK-11- LM TESTİ ANALİZİ

```
. xttest1
```

Tests for the error component model:

$$\begin{aligned} \text{CAMELS}[i,t] &= Xb + u[i] + v[i,t] \\ v[i,t] &= \lambda v[i,(t-1)] + e[i,t] \end{aligned}$$

Estimated results:

	Var	sd = sqrt(Var)
CAMELS	316.123	17.77985
e	57.77682	7.6011064
u	0	0

Tests:

Random Effects, Two Sided:

$$\text{ALM}(\text{Var}(u)=0) = \mathbf{0.40} \quad \text{Pr}>\chi^2(1) = \mathbf{0.5250}$$

Random Effects, One Sided:

$$\text{ALM}(\text{Var}(u)=0) = \mathbf{0.64} \quad \text{Pr}>N(0,1) = \mathbf{0.2625}$$

Serial Correlation:

$$\text{ALM}(\lambda=0) = \mathbf{16.23} \quad \text{Pr}>\chi^2(1) = \mathbf{0.0001}$$

Joint Test:

$$\text{LM}(\text{Var}(u)=0, \lambda=0) = \mathbf{20.45} \quad \text{Pr}>\chi^2(2) = \mathbf{0.0000}$$

EK-12-HOMOSKEDASTİSİTE VARSAYIMI İÇİN DEĞİŞTİRİLMİŞ WALD TESTİ

```
. xtreg CAMELS MEV UZUNMEV VSIZ TAS RES KUC YPMEV MDISI IHR UZUNKRED YPKRED TAHV REPO DIGER,
> fe
```

```
Fixed-effects (within) regression      Number of obs   =    190
Group variable: i                     Number of groups =    10
```

```
R-sq:                                  Obs per group:
  within = 0.1554                       min =          19
  between = 0.0233                      avg =         19.0
  overall = 0.0362                      max =          19
```

```
corr(u_i, Xb) = -0.3023                 F(14,166)      =    2.18
                                          Prob > F       =    0.0104
```

CAMELS	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
MEV	51.58385	36.84445	1.40	0.163	-21.16028	124.328
UZUNMEV	-27.3164	19.48658	-1.40	0.163	-65.78987	11.15708
VSIZ	-76.636	47.27492	-1.62	0.107	-169.9736	16.70161
TAS	-45.71171	34.51931	-1.32	0.187	-113.8652	22.44175
RES	142.4383	67.93372	2.10	0.038	8.31283	276.5638
KUC	71.93926	35.30022	2.04	0.043	2.243989	141.6345
YPMEV	-10.02993	21.96516	-0.46	0.649	-53.39701	33.33716
MDISI	46.31679	41.69657	1.11	0.268	-36.00716	128.6407
IHR	-12.47977	16.42961	-0.76	0.449	-44.91769	19.95815
UZUNKRED	14.12773	4.4321	3.19	0.002	5.377176	22.87828
YPKRED	19.44063	13.88491	1.40	0.163	-7.973158	46.85442
TAHV	-2.582837	4.139071	-0.62	0.533	-10.75484	5.58917
REPO	-3.622043	9.835287	-0.37	0.713	-23.04042	15.79633
DIGER	111.036	67.54912	1.64	0.102	-22.33011	244.4022
_cons	-55.64531	43.3403	-1.28	0.201	-141.2146	29.92394
sigma_u	17.575149					
sigma_e	7.6011064					
rho	.84242515	(fraction of variance due to u_i)				

```
F test that all u_i=0: F(9, 166) = 9.61                               Prob > F = 0.0000
```

```
. xttest3
```

```
Modified Wald test for groupwise heteroskedasticity
in fixed effect regression model
```

```
H0: sigma(i)^2 = sigma^2 for all i
```

```
chi2 (10) =    230.67
Prob>chi2 =    0.0000
```


EK-14-BİRİMLER ARASI KORELASYONSUZLUK VARSAYIMI İÇİN FRIEDMANTESTİ

```
. xtreg CAMELS MEV UZUNMEV VSIZ TAS RES KUC YPMEV MDISI IHR UZUNKRED YPKRED TAHV REPO DIGER, fe
```

```
Fixed-effects (within) regression      Number of obs   =      190
Group variable: i                     Number of groups =      10

R-sq:                                  Obs per group:
    within = 0.1554                    min =          19
    between = 0.0233                   avg =         19.0
    overall = 0.0362                   max =          19

corr(u_i, Xb) = -0.3023                F(14,166)      =      2.18
                                          Prob > F       =      0.0104
```

CAMELS	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
MEV	51.58385	36.84445	1.40	0.163	-21.16028	124.328
UZUNMEV	-27.3164	19.48658	-1.40	0.163	-65.78987	11.15708
VSIZ	-76.636	47.27492	-1.62	0.107	-169.9736	16.70161
TAS	-45.71171	34.51931	-1.32	0.187	-113.8652	22.44175
RES	142.4383	67.93372	2.10	0.038	8.31283	276.5638
KUC	71.93926	35.30022	2.04	0.043	2.243989	141.6345
YPMEV	-10.02993	21.96516	-0.46	0.649	-53.39701	33.33716
MDISI	46.31679	41.69657	1.11	0.268	-36.00716	128.6407
IHR	-12.47977	16.42961	-0.76	0.449	-44.91769	19.95815
UZUNKRED	14.12773	4.4321	3.19	0.002	5.377176	22.87828
YPKRED	19.44063	13.88491	1.40	0.163	-7.973158	46.85442
TAHV	-2.582837	4.139071	-0.62	0.533	-10.75484	5.58917
REPO	-3.622043	9.835287	-0.37	0.713	-23.04042	15.79633
DIGER	111.036	67.54912	1.64	0.102	-22.33011	244.4022
_cons	-55.64531	43.3403	-1.28	0.201	-141.2146	29.92394
sigma_u	17.575149					
sigma_e	7.6011064					
rho	.84242515	(fraction of variance due to u_i)				

```
F test that all u_i=0: F(9, 166) = 9.61          Prob > F = 0.0000
```

```
. xtcsd, friedman
```

```
Friedman's test of cross sectional independence = 17.798, Pr = 0.0376
```

EK-15 DRISCOLL VE KRAAY TAHMİNCİSİ İLE GERÇEKLEŞTİRİLEN REGRESYON ANALİZİ

```
. xtscd CAMELS MEV UZUNMEV VSIZ TAS RES KUC YPMEV MDISI IHR UZUNKRED YPKRED TAHV REPO DİGER, fe
```

```
Regression with Driscoll-Kraay standard errors   Number of obs   =   190
Method: Fixed-effects regression                 Number of groups =   10
Group variable (i): i                           F( 14,    9)    =  113.32
maximum lag: 2                                  Prob > F        =  0.0000
                                                within R-squared =  0.1554
```

CAMELS	Drisc/Kraay		t	P> t	[95% Conf. Interval]	
	Coef.	Std. Err.				
MEV	51.58385	24.53962	2.10	0.065	-3.928621	107.0963
UZUNMEV	-27.3164	14.05029	-1.94	0.084	-59.10037	4.467575
VSIZ	-76.636	42.11959	-1.82	0.102	-171.9171	18.64513
TAS	-45.71171	18.87733	-2.42	0.039	-88.41519	-3.008231
RES	142.4383	75.55897	1.89	0.092	-28.48796	313.3646
KUC	71.93926	22.47668	3.20	0.011	21.09347	122.785
YPMEV	-10.02993	15.14058	-0.66	0.524	-44.2803	24.22044
MDISI	46.31679	31.92969	1.45	0.181	-25.9132	118.5468
IHR	-12.47977	16.46321	-0.76	0.468	-49.72215	24.76261
UZUNKRED	14.12773	3.11233	4.54	0.001	7.087147	21.16831
YPKRED	19.44063	11.03278	1.76	0.112	-5.517254	44.39852
TAHV	-2.582837	4.274704	-0.60	0.561	-12.25289	7.087215
REPO	-3.622043	8.188692	-0.44	0.669	-22.14615	14.90207
DİGER	111.036	57.658	1.93	0.086	-19.39543	241.4675
_cons	-55.64531	32.43037	-1.72	0.120	-129.0079	17.71729

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

:

Adı ve Soyadı

: Mustafa ÇELİK

Doğum Yeri

: Burdur/Merkez

Medeni Hali

: Bekar

Eğitim Durumu

:

Lisans Öğrenimi

:Bilkent Üniversitesi - İşletme Fakültesi -
İşletme(Kapsamlı Burslu) Bölümü (2009-2014)

Yüksek Lisans Öğrenimi

: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi – Sosyal Bilimler
Enstitüsü – İşletme Anabilim Dalı (2016-)

Yabancı Dil(ler) ve Düzeyi

:

İngilizce - 2010 COPE – C Düzeyi*İngilizce* - 2012 KPDS – B Düzeyi (87,5)*İngilizce* - 2014 YDS – A Düzeyi (95,0)

İş Deneyimi

:

Bankacılık - T.C. Ziraat Bankası A.Ş. - Müfettiş
Yardımcısı(2014-2016)*Akademi* - T.C. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi – Araştırma
Görevlisi (2016-)

Bilimsel Yayınlar ve

Çalışmalar